

Krigsdagbog

for afd. Ia hos den øverstbefalende for de tyske tropper i Danmark.

4.11.43:

Ledelsen af tjenesten i Ia¹ overtages af Major i.G. Toepke².

5.11.43:

Den overordnede situation lader formode, at et stort fjendtligt foretagende mod Danmark vil være mere sandsynligt i fremtiden, end det har været indtil nu. For at kunne sikre en strammere føring – først og fremmest i det udsatte Jylland – befales forlægning af føringsgruppen med dele af kvartermesterafdelingen til det forberedte krigshovedkvarter på Silkeborg Bad.

Til forstærkning af kystforsvaret blev hovedparten af 160. Res.Div.³ og dele af 416. Inf.Div.⁴ allerede inden udgangen af oktober trukket nærmere ud mod kysten. Desuden er Bef. Dänemarks⁵ udrykningsreserve med 20. Lw.Feld-Div.⁶ og dele af 233. Res.Pz.Div.⁷ blevet samlet i den bagerste del af 160. Res.Div.'s område syd for Aalborg. Til dette område har 160. Res.Div. og 416. Inf.Div. ligeledes flyttet deres kommandostationer.

Yderligere forlægninger af troppekontingenter fra Sjælland samt af hovedparten af Bef. Dänemarks stab er blevet overvejet.

Stillingsskiftet begyndte den 5.11. kl. 3.00, og kl. 18.00 var alle dele af staben operative i Silkeborg.

6.11.43:

I fortsættelse af den forstærkning af styrkerne ved den jyske vestkyst, som begyndte den 1.11., er der i samarbejde med Fest.Pi.Stab 31⁸ blevet givet befaling til udbygning af en 2. stilling. Denne stilling skal have følgende forløb:

ved 416. Inf.Div.

Forstærkning af perimeterforsvaret i Frederikshavn og Skagen; udbygning af afsnittet Store Vildmose – Aabybro – Limfjorden; feltmæssig udbygning af forsvaret af Hjørring, Brønderslev og Aalborg (nord for Limfjorden), Skive og Holstebro.

ved 160. Res.Div.

Fra sydkant Ringkøbing Fjord til nordkant Filsø, fra sydkant Filsø til nordkant Ho Bugt; feltmæssige anlæg til forsvar af Herning, Skjern, Varde, Holsted og Ribe. Forstærkning af udbygningen af Esbjerg.

I forbindelse hermed er det blevet befalet at oprette rekognosceringsstabe i divisionsafsnittene med henblik på feltmæssig udbygning af stillingerne.

¹ Stabens føringsafdeling.

² Major im Generalstabsdienst Günter Toepke (1914-1989).

³ 160. Reserve-Division.

⁴ 416. Infanterie-Division.

⁵ Befehlshaber der deutschen Truppen in Dänemark.

⁶ 20. Luftwaffe-Feld-Division.

⁷ 233. Reserve-Panzer-Division.

⁸ Festungs-Pionier-Stab 31.

Broen ved Middelfart¹ er blevet inddraget i denne rekognoscering med henblik på dens forsvar mod faldskærmsjægere.

Over for OKW²/Wehrmachtsführungsstab³ er der stillet forslag om forlægning af 166. Res.Div.⁴ til Jylland. Det er hensigten at skyde 166. Res.Div. ind imellem 416. Inf.Div. og 160. Res.Div., og give den et selvstændigt kampafsnit ved vestkysten.

III/ Gren.Rgt.712⁵ fra 416. Inf.Div. er efter udskiftning med to østbataljoner⁶ blevet afgivet og transporteret til østen⁷.

7.11.43:

Med henblik på et muligt fjendtligt storangreb mod den danske vestkyst vil der - efter aftale med Den Rigsbefuldmægtigede⁸, og uden at der indføres undtagelsestilstand i Jylland - blive gennemført de forholdsregler, som er forudset i forbindelse med et angreb. Disse forholdsregler gennemføres for hurtig at kunne udnytte landets ressourcer til udbygning af stillingerne.

Forskydning af 361. Inf.Div. 1. dag: 4 jernbanetog.

8.11.43:

Som følge af den ændrede militære situation for Danmark og på grund af det i Führerweisung nr. 51 anførte fandt i dag kl. 11 en konference sted med enhedskommandørerne. I denne deltog også Adm. Dän.⁹ og fra Luftwaffe kommandøren for Flugabwehr-Kommando Dänemark. De tilstedeværende blev orienteret om den skærpede situation, og de nødvendige forholdsregler (forstærkning af kystfronten med alle midler, feltmæssig udbygning af en 2. stilling, orientering af alle i Danmark værende troppeenheder om mulige kommende kamphandlinger) blev befalet. Befehlshaber gjorde udtrykkeligt opmærksom på vigtigheden af et tæt samarbejde mellem alle dele af Wehrmacht. Rekognosceringsstabene, som skal se på den feltmæssige udbygning af stillingerne, blev af Herr Befehlshaber sat ind i deres opgave.

I forbindelse med 361. Inf.Div.'s forskydning ankom yderligere 5 tog til enhedernes underbringelsesområder.

Bef.Dän. skal gennemføre nyopstilling af 361. Inf.Div., som er tilført Bef.Dän.'s område fra Heeresgruppe B og fra østfronten. Divisionen består dels af fuldtallige enheder dels af kadreenheder. For divisionen befales følgende underlæggelsesforhold: Indtil divisionsstaben indtræffer, underlægges enhederne i tilfælde af kamphandlinger 160. Res.Div. som har fået befaling til at sammensætte enhederne til kampgrupper. Efter at divisionsstaben er indtruffet, bliver 361. Inf.Div. Bef.Dän.'s reserve.

¹ Lillebæltsbroen

² OKW = Oberkommando der Wehrmacht

³ Den operative afdeling af OKW

⁴ 166. Reserve-Division

⁵ III./Grenadier-Regiment 712 [Enheder på bataljons-/afdelingsniveau betegnes med romertal. Enheder på kompagni/batteriniveau med arabertal.]

⁶ Formentlig bataljoner fra den såkaldte Russiske Befrielseshær, ROA, også kaldet Vlassov-arméen.

⁷ Østfronten

⁸ Det tyske riges befuldmægtigede i Danmark, Dr. Werner Best

⁹ Admiral Dänemark

9.11.43:

Af 361. Inf.Div. ankommer yderligere 4 tog, som kører til de steder, hvor enhederne skal underbringes.

OKH¹ er blevet anmodet om forstærkning af H.K.A.Rgt.'s² stab med en signaltrop C (middel).

10.11.43:

Befehlshaber foretager inspektionsrejse til Nordjylland. Ledsagelse Ia,³ IIa.⁴

Ost-Btl. 677 i Skagen:

Drøftelse om bataljonens personale og materielle sammensætning samt dens uddannelsessituation og aktuelle underbringelse.

Inspektion af forsvaret af følgende byer

Tværsted

Hjørring

Brønderslev

samt af 2. stillingerne i

Saltum

Aabybro

I Tværsted blev der krævet hurtigst mulig færdiggørelse af trådhindringer samt givet tilsagn om omgående tildeling af våben og ammunition.

Det foreslåede perimeterforsvar i Hjørring blev ændret til et forsvar af højdedragene i byens nordvestkant, da der i en kampsituation er for få styrker (nogle alarmerheder) til rådighed til et forsvar af hele byen. To radioenheder fra Luftwaffe blev inddraget i støttepunktet.

Også i Brønderslev blev perimeterforsvaret rykket nærmere byen.

3./Sturmgeschütz-Ausb.u.Ers.Abt. 400⁵ blev befalet forlagt fra Aalborg til Brønderslev.

De kommandører, som har ansvaret for de pågældende byer og terræfnafsnit

Oblt. Schulze, Chef 2./713,⁶ Tværsted

Hptm. Daners, I./713, Hjørring

Hptm. Kraft, II./713, Brønderslev

Hptm. Hübner, III./713, Aabybro

var til stede og modtog yderligere anvisninger med henblik på en fremskyndet udbygning.

¹ Oberkommando des Heeres.

² Heeres-Küsten-Artillerie-Regiment Dänemark.

³ Chefen for stabens føringsafdeling.

⁴ Chefen for stabens personelafdeling.

⁵ 3.[underafdeling af] Sturmgeschütz-Ausbildungs- und Ersatz-Abteilung 400

⁶ Chef 2. kompagni af Grenadier-Regiment 713.

Udbygning af en 2. stilling i følgende linje blev befalet:

Det høje terræn lige nordvest for Hjørring – Sejlstrup – Børglum Kloster – Ingstrup – Nørre Saltum – Kaas – Aabybro.

De terrænbeherskende højdedrag, som er beliggende i denne linje, skal inddrages i stillingerne. Dermed får den ved kommandørkonferencen den 8.11. befalede 2. stilling sin fortsættelse mod nord.

Afslutningskonference: Kl. 14.00 i Aalborg.

Deltagere:

Kdr. 416. Inf.Div., Generalløjtnant Pflieger.¹
 Kdt. Verteidigungsbereich Aalborg, Generalmajor Heidenreich.²
 Kdr. Res.Gren.Regt. 69,³ Oberst Thieme.
 Kdr. Gren.Reg. 713, Oberst Rintelen.
 Standortältester⁴ Aalborg, Oberst von Buttlar.⁵

Endnu en gang blev der krævet en fremskyndet udbygning af kystforsvaret. Den hjemmehørende⁶ befolkning skal inddrages. Alle stabe skal placeres taktisk korrekt.

Forskydning ”Düppel” afsluttet. Dermed er af 361. Inf.Div. indtruffet:

1) som hele enheder:

III./ Gren.Rgt. 230 uden 9. kompagni	Oksbøl
III./ Gren.Rgt. 267	Oksbøl
III./ Gren.Rgt. 276	Tønder
2./ Pz.Jg.Kp. 176 ⁷	Aabenraa
III./ Art.Abt. 176 ⁸	Oksbøl
med 9 le. F.H. 18/40 M.B. ⁹	
og 398 heste	
III./ Art.Rgt. 194	Oksbøl
med 6 le. F.H. 18/40 M.B.	
og 3 le. F.H. 18 ¹⁰ samt 387 heste	

2) som kadreenheder:

13./230	Oksbøl
13./178	Tønder
13./203	Rødebro
13./267	Oksbøl

¹ Kurt Pflieger (1890 - 1958)

² Anton Heidenreich (1896-1982) (Luftwaffe).

³ Reserve-Grenadier-Regiment 69.

⁴ Standortältester = Garnisonskommandant.

⁵ Horst Julius Freiherr Treusch von Buttlar-Brandenfels (1888 - 1962) Fra 1. Verdenskrig kendt som luftskibskaptajn.

Må ikke forveksles med officeren af samme navn, som gjorde tjeneste i Wehrmachtsführungsstab.

⁶ Dvs. Den danske befolkning

⁷ Panzer-Jäger-Kompanie 176.

⁸ III./Artillerie-Abteilung 176 (der menes 3. afdeling af Artillerie-Regiment 176).

⁹ Leichte Feld-Haubitze 18/40 M.B. (Mündungs-Bremse).

¹⁰ Leichte Feld-Haubitze 18. En ældre og tungere udgave end le. F.H. 18/40 M.B.

13./274	Rødekro	
14./230	Tønder	
14./178	Tønder	
14./203	Tønder	
14./267	Tønder	
1.-3. Pi. 176	1 deling fra hver	Christiansfeld
1.-3. Pi. 194	1 - - -	Lunderskov
	1 deling fra Fahr-Kol. 176 ¹	Bylderup
	1 deling fra Krftfkp. 176 ²	Bylderup

11.11.43:

Drøftelse mellem Befehlshaber og den Rigsbefuldmægtigede om civil arbejdsindsats i Jylland i forbindelse med udbygningen af stillingerne. Herunder fastslås det, at fremskaffelse af civil arbejdskraft principielt skal ske via de danske myndigheder, og at en direkte indgriben fra lokale tyske styrker skal bringes til ophør.

I tilfælde af vanskeligheder med fremskaffelse af arbejdskraft (arbejdsvægning) er det hensigten at pålægge de enkelte kommuner bøder, evt. i svære tilfælde at overveje deportering af enkeltpersoner til Tyskland.

Indsættelse af tysk ordenspoliti i Danmark blev drøftet med Höhere SS- und Polizeiführer,³ og politiets underlæggelsesforhold i tilfælde af kamphandlinger blev fastlagt.

12.11.43:

For - som en del af forberedelserne til kommende kamphandlinger - at kunne bestride de pionertekniske opgaver, der måtte dukke op, er OKH/Chef H. Rüst. und BdE⁴ blevet anmodet om at tilføre en pioneruddannelsesbataljon til 160. Res.Div. Anmodningen er blevet begrundet med, at de af OKW/WFSt.⁵ befalede spærreforanstaltninger ved Jyllands vestkyst (mineudlægning, sprængning af broer) kun kan udføres af uddannede pionerer, som for tiden ikke er til rådighed. Det i 160. Res.Div.'s område indsatte Pi.Ldgs.Lehr-u.Ers.Rgt.⁶ er allerede planlagt anvendt til andre opgaver i Nordjylland (bemanding af færgerne over Limfjorden).

I en skrivelse fra Adm.Dän. vedrørende inddragelse af kyst- og havneovervågningstjenestens organer i det infanteristiske forsvar er det blevet befalet, at marineopgaver og infanteristisk forsvar skal afstemmes efter hinanden i en tidsmæssig trangfølge. Befehlshaber har ikke kunnet erklære sig enig i denne affattelse af skrivelsen, og har anmodet om en ændring gående ud på, at det - for at sikre et fuldt forsvarsberedskab - vil være uundgåeligt, at alle enheder af Kriegsmarine, som er indsat ved kysterne, ud over deres normale opgaver også deltager i det infanteristiske forsvar.

Af taktiske grunde befales det, at Stab/Gren.Rgt. 712 forlægges fra Aalborg til Brønderslev.

¹ Fahr-Kolonne 176.

² Kraftfahr-Kompanie 176.

³ SS-Obergruppenführer und General der Polizei Günther Pancke.

⁴ Oberkommando des Heeres/Chef der Heeresrüstung und Befehlshaber des Ersatzheeres.

⁵ Oberkommando der Wehrmacht/Wehrmachtsführungsstab.

⁶ Pionier-Landungs-Lehr-und Ersatz-Regiment.

13.11.43:

I tilslutning til kommandørkonferencen den 8.11.43 og foranlediget af en drøftelse i Berlin blev F.A.K. Dänemarks¹ opmærksomhed endnu en gang henledt på nødvendigheden af, at man får rådighed over - henholdsvis får frigjort alt disponibelt og til forsvarskampen egnet - bevægeligt luftværnsartilleri fra luftforsvaret i hjemlandet² (skoler, uddannelsesenheder). (se Ia Kr.³ 1148/43 g.Kdos.⁴)

Vedrørende færgerne på Limfjorden, som indtil nu udelukkende har været planlagt bemanded af Pi.Ldgs.Lehr-u.Ers.Rgt., befales det efter aftale med Adm.Dän., at Aggersundfærgen⁵ i tilfælde af kamphandlinger skal bemandedes med marinepersonel. De øvrige færger vil fortsat skulle bemandedes af Pi.Ldgs.Lehr-u.Ers.Rgt.

Til OKW/WFSt meldes, hvilke forholdsregler der er taget i forbindelse med Führerweisung 51 om forstærkning af kystforsvaret, og på hvilken måde den fremskyndede udbygning af kystfronten vil blive fortsat med vægt på nøglestillingerne. (se Ia nr. 1147/43 g.Kdos.)

Befaling om 20. Lw.Feld-Div's⁶ omorganisering til en cyklistenhed modtages og videresendes med en tillægsbefaling.

14.11.43:

Forlægning af Stab/416. Inf.Div. til Nørresundby og Stab/20. Lw.Feld-Div. til Hobro beordret pr. telefon.

Drøftelse mellem Ia/Pi⁷ (Fest.Pi.Stab 31) og O.T.⁸ om rekognosceringsresultater vedrørende 2. stilling.

15.11.43:

Udgivelse af den grundlæggende Ia-befaling vedrørende forstærkning af kystforsvaret i Jylland samt nyordning af den taktiske inddeling med henblik på forsvaret af Danmark (se bilag til Ia nr. 1156/43 g.Kdos.); desuden Ia-befaling om "Retningslinjer for anvendelse af dansk arbejdskraft" (se bilag – Ia nr. 1159/43 g.Kdos.)

Forskydning "Gravelotte" påbegyndt med 4 tog.

16.11.43:

Konference mellem Befehlshaber, O.T.'s indsatsleder, Landesrat⁹ Martinsen, og Kommandeur Fest.Pi.Stab 31 (tilstede stabschefen¹⁰ og Ia) om fremskyndet udbygning af 2. stilling. Spørgsmålet om indsættelse af dansk arbejdskraft blev drøftet indgående. Kommandøren for fæstningspioniererne

¹ Flugabwehr-Kommando Dänemark.

² Tyskland.

³ Kr = Kode på fjernskrivelser m.v. for "Haster".

⁴ Geheime Kommandosache.

⁵ Den civile færgefart blev nedlagt juni 1942 da Aggersundbroen blev taget i brug.

⁶ 20. Luftwaffe-Feld-Division.

⁷ Pionerofficeren ved Stab/Befehlshaber der deutschen Truppen in Dänemark. Identisk med kommandøren for Festungs-Pionier-Stab 31.

⁸ Organisation Todt.

⁹ Højere preussisk embedsmandstitel. Ikke d.s.s. Landrat.

¹⁰ Chefen for W.B.Dän.s stab, Oberst Ingo von Collani

fik befaling til, at afsætning¹ af stillingerne skal være tilendebragt så betids, at arbejdet omgående kan gå i gang når byggearbejderne indtræffer.

Efterprøvning af 416. Inf.Div. 's forslag om 2. stillings forløb øst for Rye Å. Afgørelse truffet af generalstabschefen som anført i bilag (se Ia nr. Pr. 1167/43 g.Kdos.)

Et forslag, som 233. Res.Pz.Div har indgivet, om ombevæbning af schw.Res.Art.Abt (mot) 59² bliver med henvisning til Führerweisung 51 videresendt til OKH/Ch H Rüst. u.BdE med anbefaling.

”Retningslinjerne for anvendelse af dansk arbejdskraft” videresendes via divisionerne til alle garnisonskommandanter til iagttagelse og udførelse.

Et forslag fra 416. Inf.Div. om sprængning eller bortfjernelse af bygninger, som i betydelig grad er til hinder for kystforsvaret, imødekommes.

Til OKH/Chef H Rüst u. BdE/AHA/I/IV³ fremsendes forslag om, at de for nyligt indtrufne 5 øst-bataljoner omorganiseres til fæstningsinfanteribataljoner med henblik på at kunne opfylde deres opgaver i kystforsvaret.

På forespørgsel fra Adm.Dän. vedrørende samlingspunkter for marinens alarmerheder angives for 10.000 mand:

Haderslev
Aabenraa
Tinglev
Tønder
Skærbæk

Forskydning ”Gravelotte”: 4 tog.

17.11.43:

OKH Gen.d.H.Org.Abt.⁴ har befalet, at den tunge Art.Abt. 995 ændrer navn til III-(mot)Art.Rgt. 20⁵ og indgår som tung artilleriafdeling i 20. Lw.Feld-Div. I forbindelse hermed skal W.B.Dän. sørge for enhedens mobilitet ved at udruste den med lastvogne.

I forbindelse med forlægning af Res.Gren.Rgt. 86 fra Fyn til Jylland er bevogtningen af broen over Lillebælt ved Middelfart overdraget til Pi.land.Lehr u.Ers.Rgt Fredericia.

Forskydning ”Gravelotte” (361. Inf.Div.): 4 tog.

18.11.43:

I natten til 18.11.1943 blev der forøvet flere sabotagehandlinger mod jernbanestrækninger i Jylland, hvorunder bl.a. en vigtig jernbanebro nord for Aarhus⁶ blev sprængt. Trafikken kunne opretholdes ved hjælp af omdirigering. Over for den Rigsbefuldmægtigede er det blevet krævet, at han ved de danske tjenestesteder skal foranledige, at alle jernbaneobjekter, som den danske generaldirektion for

¹ Her landmåler teknisk begreb for markering af byggelinjer i terrænet.

² Schwere Reserve-Artillerie-Abteilung (motoriseret) 59.

³ AHA = Allgemeine Heeresamt.

⁴ Oberkommando des Heeres, General der Heeres-Organisationsabteilung.

⁵ III (Abteilung)-(motoriseret) Artillerie-Regiment 20.

⁶ Langåbroen.

statsbanerne betegner som vigtige, skal bevogtes af dansk politi eller af beboere i vedkommende kommune.

I Københavns centrum blev Oberheeresarchivrat Goes¹ fra denne stab sent om eftermiddagen blevet beskudt af flere civile personer. Ligeledes blev en marinesoldat tilføjet et pistolskud i hånden. Gerningsmanden undslap efter et håndgemæng.

Forskydning ”Gravelotte” 2 tog.

19.11.43:

Ia fra 361. Inf.Div. mødte for at melde sig hos Befehlshaber. 6 tog fra transporten ”Gravelotte” er tilgået. OKH har beordret, at de ved en fejltagelse tilgæede tog med 2.Pz.Jg.Abt. 305 skal sendes tilbage til Norditalien. Til de Pz.Jg.Kp., som skal nyopstilles, er der således ingen stamenheder til rådighed. Divisionen blev instrueret om, at personel til opstilling af Pz.Jg.Kp. tages fra grenadérregimenterne.

Med henblik på at udnytte de gode uddannelsesmuligheder ved kysten har OKH befalet at H.K.A.R. 180² opstiller en lyskaster-uddannelsesenhed.

Som gengæld for jernbanesprængningerne har Befehlshaber hos den Rigsbefuldmægtigede forlangt, at der i Stor-Aarhus og i Langå Kommune fra den 20.11.43 indføres spærretid for enhver trafik (undtagen jernbanen) fra kl. 20.00 til kl. 5.00. Undtagelser vil kun blive tilladt til særligt livsvigtige formål. Garnisonskommandanterne i Aarhus og Randers har fået ordre til, at udsende værnemagtspatruljer i de berørte områder med henblik på at overvåge disse foranstaltninger. Desuden er det blevet anordnet, at garnisonskommandanterne kontrollerer nødvendigheden af de af politiet udstedte passérsedler.

Underretning af de danske politimyndigheder sker i overensstemmelse med de trufne aftaler via chefen for civilforvaltningen (for tiden Regierungsdirektor Stahlmann³) til den for Jylland ansvarlige amtmand Herrend⁴. Over for chefen for civilforvaltningen er der herfra udtrykkeligt blevet forlangt, at det danske politi i de nævnte områder fortsætter tjenesten.

Som bod for de voldelige angreb på en værnemagtstjenestemand og en marinesoldat anordnes: Omgående gennemførelse af en hurtig krigsretslig behandling af alle sabotører, som befinder sig varetægtsarrest. Idømmelse af straffe (dødsstraffe), som tydeligt går ud over den målestok, som hidtil er blevet benyttet uden hensyntagen til formildende omstændigheder, omgående fuldbyrdelse uden at retten til benådning udøves, bekendtgørelse i pressen med angivelse af, at grunden til, at der er set bort fra formildende omstændigheder, og at den omgående fuldbyrdelse har fundet sted, er de seneste overfald.

¹ Gustav Goes (1884-1946). Også kendt som forfatter. Overlevede attentatet, døde i russisk fangenskab.

² Heeres-Küsten-Artillerie-Regiment Dänemark.

³ Friedrich Stalman (1902-?) (Efternavnet staves konsekvent forkert i KTB).

⁴ Skal være Herschend. Stiftamtmand Peter Herschend (1881-1963).

Med OKW's bestemmelse 11b 10 WFST/org.¹ (I(-Qu. 4775/43 geh.²) af 14.11.43 ombenævnes myndigheden Befehlshaber der deutschen Truppen in Dänemark til Wehrmachtbefehlshaber Dänemark.³

Bestemmelsen vedlægges KTB.⁴

20.11.43:

Rekognosceringsresultaterne for den feltmæssige udbygning af 2. stilling er indtil den 20.11. kun i begrænset omfang indgået fra divisionerne. Fest.Pi.Stab 31's udbygningsstab, som er trådt sammen her med henblik på at bearbejde planerne, har derfor ikke kunnet begynde sin virksomhed.

Landesrat Martinsen fra O.T. har orienteret Befehlshaber om, at enhedernes afsætning af 2. stilling endnu ikke er skredet fremad i det nødvendige omfang, og at O.T. derfor kun i begrænset omfang har kunnet indsætte sine arbejdere. Divisionerne fik på ny besked på, så kraftigt som muligt at fremme rekognosceringsstabenes arbejde og omgående at bringe taktiske uklarheder frem i lyset. Det er blevet befaleet, at der dagligt pr. kl. 19.00 skal tilgå Bef.Dän.⁵ melding om hvilke stillinger, der er afsat.

Oberst i.G.⁶ von Collani har på vegne af Befehlshaber overbevist sig om rekognosceringernes fremadskriden og afsætningen af stillingerne i Esbjergområdet.

Forstærkning af samtlige fladedækkende trådhindringer i de støttepunkter ved kysten, som udbygges fæstningsmæssigt, blev beordret, idet disse hindringer er utilstrækkelige.

Kommandøren for H.K.A.R. 180 har fået til opgave at fremkomme med forslag til tyngdepunktsmæssig indsættelse af nye kystbatterier under den forudsætning, at et 15 cm kanonbatteri og ni 12,2 cm kanonbatterier er til rådighed. 12,2 cm kanonerne skal først og fremmest benyttes til artilleriforsvar af flyvepladser.

I natten til den 20.11. blev der igen meldt om ødelæggelser ved sprængstofattentater på 6 forskellige jernbanestrækninger. Befehlshaber har derfor besluttet, at i det mindste de vigtigste jernbaneobjekter, hvis istandsættelse vil lægge beslag på længere tid, skal sikres af tropper. Det drejer sig om ca. 20 jernbanebroer. Enhederne får til opgave at iværksætte rekognosceringer og til at melde hvor mange vagthold, der er nødvendige. Bevogtningstjenesten af jernbanerne skal derefter indsættes fra den 22.11.

En officer fra OKW er ankommet. Han er på vej til 20. Lw.Feld-Div. for at inspicere divisionens omorganisering til en cyklistenhed.

Fra 361. Inf.Div. indtraf yderligere 4 tog.

21.11.43:

Til divisionerne er videregivet den fra transportkommandanturen modtagne liste over de jernbaneobjekter, hvis bevogtning skal overtages af Wehrmacht for at undgå yderligere sabotagehandlinger mod vigtige strækninger. Der er bedt om melding om behovet for mandskab til

¹ Wehrmachtsführungsstab/Organisationsabteilung.

² Geheim.

³ Opgraderingen af stillingen var en følge af Danmarks opgradering til operationsområde (Führerweisung Nr. 51)

⁴ Kriegstagebuch.

⁵ Befehlshaber Dänemark

⁶ Oberst im Generalstabsdienst.

bevogtningen inden den 22.11.43. Enhederne skal træffe forberedelser til, at bevogtningen kan sættes i værk fra mørkefald den 22.11. 43.

OKW er blevet forespurgt om tidspunktet for tilførslen af de resterende fuldt bemandede enheder og kadreenheder til 361. Inf.Div., som på grund af udviklingen på østfronten er blevet holdt tilbage. På grund af den korte frist, der er givet for opstilling af 361. Inf.Div. er der presserende brug for enhederne for at kunne fremme opstillingen med fuld styrke.

Forlægningen af 166. Res.Div. blev indledt med 3 tog, som over Tønder blev kørt til det nye indsættelsesområde langs Jyllands vestkyst.

22.11.43:

Det er blevet beordret, at bevogtningen af jernbanebroerne iværksættes fra den 23.11. kl. 16.00. For at aflaste uddannelsesenheder - først og fremmest fra 233. Res.Pz.Div. - i udførelsen af denne opgave, vil det blive tilstræbt at tilføre yderligere personel fra rekonvalescentbataljonerne. Med repræsentanten for den Rigsbefuldmægtigede, Regierungsdirektor Stahlmann, er der blevet truffet en aftale gående ud på, at bevogtningen af de udvalgte objekter udelukkende skal varetages af Wehrmacht, og at de derved frigjorte danske politistyrker skal indsættes til bevogtning af jernbaneanlæg andre steder. Repræsentanten for den tyske politibataljon i Jylland, der også var til stede ved drøftelsen, erklærede sig rede til at tage kontakt med de involverede divisioner, for inden for rammerne af de små styrker, han har til rådighed at deltage i bevogtningen af de nævnte objekter.

OKH giver efter forslag herfra tilladelse til, at østbataljonerne omorganiseres til Fest.Ost-Btl.¹ 416. Inf.Div. har fået til opgave at gennemføre ændringen.

20. Lw.Feld-Div. er, efter at være blevet forlagt til et andet område, blevet løst fra opgaven som ansvarlig kommandomyndighed for bevogtning og sikring af broerne i Aalborg. Ansvar for denne opgave er fra nu af overgået til Abschnitts-Kdr. Aalborg² (416. Inf.Div.).

OKH har fået forelagt et forslag til indskrænkning af sikkerhedsbestemmelserne for skydning over hav med hærkystartilleri.

23.11.43

361. Inf.Div. har fået tilladelse til at sammentrække de fuldtallige enheder og kadreenheder, som er forudset til opstilling af regiments- og andre enheder, i de endegyldige underbringelsesområder i Sydjylland.

Med henblik på at fremskynde anlæggelse af pigtrådshindringer i forbindelse med udbygningen af 2. stilling, og idet et overslagsmæssigt udregnet behov er lagt til grund, er tilførslen af de nødvendige materialer blevet gennemført. Garnisonskommandanterne har fået til opgave at sørge for materiellets aflæsning og bevogtning.

Pi.Ldgs.Lehr-u. Ers.Rgt. har fået til opgave at forberede en demonstration med svære stormbåde. Uddannelsesformålet skal være at demonstrere kampen om et kystbatteri ved Jyllands vestkyst.

¹ Festungs-Ost-Bataillone.

² Abschnitts-Kommandeur Aalborg.

24.11.43:

Ind til Oberfeldkdr. 398¹ indtræffer i København er alle på Sjælland og Fyn indsatte styrker af hæren umiddelbart underlagt Kdr. Res.Gren.Rgt. 6² (166. Res.Div.). Samtidig hermed har Kdr. Res.Gren.Rgt. 6 ansvaret for forsvaret af de danske øer. Med henblik herpå er de derværende styrker af alle værnemagtsdele underlagt ham i operativ og territorial henseende.

361. Inf.Div. har fået ordre til, at afgive den medførte og til opstilling af en anden division forudsete III./Art.Abt. 194³ til Heeresgruppe D.

Enhederne har fået tilsendt meddelelse om udførelsesbestemmelser for betaling af de danske civilarbejdere, som er indsat i forbindelse med udbygningen af 2. stilling.

25.11.43:

Til OKW fremsendes den ønskede indberetning om anvendelse af danske civilarbejdere i forbindelse med udbygning af 2. stilling og støttepunkter i baglandet (bilag).

Indsættelsen af O.T. til udbygning af 2. stilling var endnu en gang anledning til en drøftelse med Landesrat Martinsen, efter at det fra enhederne er blev meldt, at ansættelsen af danske arbejdere ikke finder sted i det omfang, som man efter aftalerne burde forvente.

Det er blevet bestemt, at 166. Res.Div. overtager kommandoen over sit afsnit den 29.11. kl. 12.00. Ved beredskabstrin II overtager 166. Res.Div. dog befalingsretten straks.

Samtidig hermed blev der givet befaling om det taktiske underlæggelsesforhold for de østbataljoner, som befinder sig i 166. Inf.Div.'s område, indtil disse er blevet ombyttet med de i 416. Inf.Div.'s område værende dele af 166. Res.Div.

416. Inf.Div. har fået tildelt støttepunktet "Aggersundbroen"

26.11.43:

De sidste enheder af 166. Res.Div. er fra middag på plads i deres nye afsnit i Jylland.

Til OKH meldes, at W.B.Dän. på grund af den store mangel på uddannelsespersonel ved reservedivisionerne ikke kan stille uddannelsespersonel til rådighed for den nyopstillede 361. Inf.Div., således som det er blevet befalet, uden at det bringer kampkraften og rekrutuddannelsen ved reservedivisionerne i fare.

En indsigelse fra Wehrkreiskdo. X, Hamburg⁴ mod en aftale mellem de involverede marinemyndigheder, ifølge hvilken øen Rømø sammen med øen Sild skal udgøre ét kampafsnit, er blevet imødegået med følgende begrundelser:

Tilførsel af forstærkninger og forsyninger til Rømø fra fastlandet – altså fra dansk område – er på grund af de ugunstige skibsfarts- og farvandsforhold næsten umulig. Al forsyning af øen samt tilførsel af forstærkninger må ske fra Sild.⁵

¹ Oberfeldkommandantur 398.

² Kommandeur Reserve-Grenadier-Regiment 6.

³ Der menes III. (Abteilung)/Artillerie-Regiment 194.

⁴ Wehrkreiskommando X, Hamburg.

⁵ Rømødæmningen var under bygning, men ikke brugbar.

Det taktisk vigtige ”Lister Dyb” skal kunne beherskes fra begge sider. Derfor er Rømø og Sild blevet sammenfattet under én kommandomyndighed. Desuden er de på Sild indsatte langtrækkende kystbatterier i stand til at bekæmpe en landgang på Rømø.

Divisionerne har fået tilsendt en instruks, hvori anvendelsen af sikkerheds- og ordenpoliti i tilfælde af kamphandlinger er fastlagt.

OKH er blevet anmodet om at Nachr.Staffel¹ ved 233. Res.Pz.Div.´s stab udbygges til et Res.Pz.Nachr.Kp². Som begrundelse er anført, at panserdivisionen ved en landgang vil få en hovedrolle som Befehlshabers reserve. Til denne opgave har divisionskommandøren ikke de nødvendige føringsmidler til rådighed i den forhåndenværende signalenhed.

Med henblik på at kunne sikre politimæssig efterretningsstøtte til enhederne har Abwehrstelle Dänemark³ fået til opgave at anmode OKH om, at få tilført en ny Geheime Feldpolizei-gruppe, eller at få forøget den forhåndenværende GFP⁴-kommando Multermann til en fuldtallig gruppe.

H.K.A.R. 180⁵ er af OKW befalet forstærket med en feltkabeltrop.

27.11.43:

Med henblik på at fremskynde udbygningen af 2. stilling har 416. Inf.Div. beordret forlægning af to kompagnier til nordafsnittet.

OKH har bestemt, at Inf.Nachr.Ausb.Kp. 30⁶ til 160. Res.Div af Wehrkreiskdo. X forlægges til W.B.Dän.´s område. Kompagniet underbringes i Borrislejren.

28.11.43:

De underlagte enheder er blevet opfordret til at deltage i den øvelsesforevisning, som finder sted på Fanø den 4.12.43. Her vil der blive demonstreret kamp om et hærkystbatteri under anvendelse af Pi.Ldgs.Lehr-u.Ers.Rgt´s svære stormbåde.

29.11.43:

I løbet af natten mellem den 28. og 29.11.43 blev der i alt udført 19 sabotagesprængninger på jernbanelinjer, der fører til Riget.⁷ Strækningerne var igennem længere tid ikke farbare.

OKW er blevet anmodet om tilladelse til, at den Oberfeldkommandantur, som er under forlægning til København, af sløringsgrunde benævnes ”Höheres Kommando Kopenhagen”.

Den Rigsbefuldægtigede er blev opfordret til at udsende en bestemmelse, som fastslår, at Wehrmachts interesser har ubetinget forrang på alle danske jernbanestrækninger.

¹ Nachrichtenstaffel (mindre signalenhed).

² Reserve-Panzer-Nachrichten-Kompanie.

³ Efterretningsenhed.

⁴ Geheime Feldpolizei.

⁵ Heeres-Küsten-Artillerie-Regiment 180.

⁶ Infanterie-Nachrichten-Ausbildungs-Kompanie 30.

⁷ D.v.s. Tyskland.

30.11.43:

I løbet af natten blev der i Nordslesvig på hovedstrækningen til Riget konstateret 4 skinnesprængninger, som dog kunne udbedres inden kl. 15. For med alle midler at forhindre anslag mod jernbaneanlæg, er Befehlshaber der Ordnungspolizei blevet opfordret til, at stille sine styrker til rådighed.

Divisionerne er blevet anmodet om at tage sprængningskommandoernes medvirken til afhjælpning af forstyrrelser i jernbanedriften op til overvejelse.

I løbet af aftenen indkommer meddelelse om, at generalfeltmarskal Rommel¹ med Heeresgruppe B's stab vil nå den tysk-danske grænse ved 19-tiden den 1.12 og vil indtræffe i Silkeborg i løbet af natten.

1.12.43:

I løbet af sidste nat endnu en jernbanesprængning i Nordslesvig. For at forstærke beskyttelsen af jernbaneanlæggene befales de første razziaer mod sabotagegrupper i form af cykel- eller infanteripatroljer. Det er planen, at disse razziaer skal gennemføres med uregelmæssige mellemrum.

En bestemmelse fra OKW/Gen.d.Pi.u.Fest.² om forvaltning og fortsat drift af kystbefæstningerne er blevet videresendt til divisionerne. Herved er det blevet bestemt, at kommandøren for Fest.Pi.Stab 31 fastsætter hvilken del af Wehrmacht, der skal overtage anlæggene efterhånden som de bliver færdige.

For at beskytte medlemmer af Wehrmacht bliver forbuddet mod at bære pistol uden for tjenesten ophævet. Garnisonskommandanterne bliver instrueret om, at de efter situationen kan beordre, at der skal bæres pistol uden for tjenesten.

For at samle 166. Res.Div.'s styrker bliver stab Res.Gren.Rgt. 69 med regimentsenheder udløst af Verteidigungsbereich Aalborg og stillet til rådighed for 166. Res.Div. I stedet bliver Gen.Btl. D XVIII³, hvis afrejse fra Salzburg finder sted i dag kl. 17, forlagt til Aalborg og underlagt den derværende afsnitskommandør med henblik på at varetage sikringsopgaver.

Adm. Dän. har meddelt, at der i hans ansvarsområde befinder sig flere alarmerheder. Det drejer sig om til dels værdifuldt personel fra flådeprogrammet. Samlet styrke omkring 2000 mand. I forbindelse hermed bestemmes det, at 15. Schiffstammabteilung⁴ (København) og 7. EMAA⁵ (Ollerup) står til rådighed for W.B.Dän. som operativ reserve. I tilfælde af kamp vil disse enheder blive tildelt sikringsopgaver i ikke truede områder, således at afløsning af aktive infanterienheder, som nu er indsat der, kan finde sted.

Tilstandsrapporten om opstilling af 361. Inf.Div. er afsendt til den fastsatte termin.

På grund af togforsinkelse vil generalfeltmarskal Rommels ankomst, som var planlagt til i dag, trække ud.

¹ Erwin Rommel (1891-1944).

² OKW, General der Pioniere und Festungen.

³ Genesenden-Bataillon D XVIII (Rekonvalescentbataljon).

⁴ Enhed til uddannelse af rekrutter i marinen.

⁵ 7. Ersatz-Marine-Artillerie-Abteilung.

Heeresgruppe B's generalstabschef, generaløjtnant Gause¹, landede i eftermiddags på Flyveplads Grove² og blev kørt til Silkeborg. Her er han blevet orienteret om den militære situation af generalstabschefen.

2.12.43:

Den 2. razzia mod sabotagegrupper er igen befalet til at finde sted i nat. Ingen af razziaerne har givet resultater. Skinnesprængninger har ikke fundet sted.

Gen.Btl. D XIII er i dag blevet udladet i Hornbæk (Sjælland).

Generalfeltmarskal Rommels særtog ankom i dag til aften til den tysk-danske grænse med mere end 20 timer forsinkelse. Via en ordonnansofficer blev situationskort og krigsinddeling overbragt. Feltmarskallen kørte derefter, ledsaget af Herr Wehrm.Bef. i personvogn til Silkeborg. Dagen er generelt gået med forberedelser til den planlagte inspektionsrejse.

3.12.43:

Kl. 9 fandt den første konference med generalfeltmarskal Rommel og hans føringsstab (generalstabschefen, Ia, Ic³, viceadmiral Ruge⁴, O1⁵) sted. Fra W.B.Dän. deltog: Befehlshaber, generalstabschefen, Ia, Ic, Qu.⁶ og O1)

Befehlshaber talte om den militære situation i Danmark. Hertil sluttede sig orienteringer af Ic og kvartermesteren om deres sagsområder samt en almen orientering om den politiske situation ved Befehlshaber.

2. konference kl. 10.30 med generalfeltmarskal Rommel og hans føringsstab. Til at deltage var beordret:

Afdelingslederne, Ia, Ic, Qu., Nafü,⁷ desuden Adm. Dän., Gen.d.Lw. in Dän.⁸, Kdr. Fest.Pi.Stab 31 og Landesrat fra O.T.

Deltagerne orienterede om deres sagsområder.

3. konference kl. 17 med generalfeltmarskal Rommel og hans føringsstab. Fra staben deltog generalstabschefen, Ia. Desuden den kommanderende general for Luftgau XI⁹, stabschefen, Gen.d.Lw. in Dän. og Kdr. F.A.K. Dänemark, som orienterede om organisation, indsættelse og befalingskompetence.

Fra Wehrm.Bef.'s side blev der ønsket luftværnsenheder til indsættelse på jorden. W.B.Dän. ønskede desuden mere klarhed over befalingsforholdene hos Luftwaffe i Danmark.

Indtil nu har i W.B.Dän.'s område følgende haft befalingsret i forhold til Luftwaffe:

Luftflotte 5 over kampenheder, 1. Jagd-Division over jagerenheder, Luftgaukdo. XI over organisationen på jorden. Der blev ønsket en centraliseret føring af Luftwaffe i Danmark under

¹ Alfred Gause (1896-1967).

² = Flyveplads Karup.

³ Chefen for stabens efterretningsafdeling.

⁴ Friedrich Ruge (1894-1985).

⁵ Ordonnansoffizier 1.

⁶ Chefen for stabens logistikafdeling (Quartiermeister).

⁷ Nachrichtenführer (chefen for signaltjenesten).

⁸ General der deutschen Luftwaffe in Dänemark.

⁹ Overordnet kommando for Luftwaffes jordorganisation i Nordvesttyskland og Danmark. Hovedkvarter i Hamborg.

Gen.d.Lw. in Dän. i tæt samarbejde med W.B.Dän. Med hensyn til luftværnsenhedernes indsættelse blev der ønsket beskyttelse af de vigtigste tilførende veje fra Riget. Dette blev dog afslået af Kdr. F.A.K. Dänemark da det med de forhåndenværende små luftværnsenheder er nødvendigt at samle kræfterne omkring de vigtigste objekter. Om aftenen afgang til inspektionsrejsen på vestkysten.

Anmodningen herfra om at måtte ombenævne OFK 398¹ til "Höheres Kommando Kopenhagen" er blevet imødekommet af WFSt.²

Befalingen om befalingskompetence og underlæggelsesforhold for OFK 398 (Höheres Kommando Kopenhagen) udgives. Herefter bliver "Höheres Kommando Kopenhagen" ansvarlig for forsvaret af de danske øer og får operativt underlagt styrkerne af alle Wehrmachtsdele. I administrativ henseende får kommandoen underlagt alle de enheder af hæren, som ikke hører til 166. Res.Div. Om aftenen kørte hr. generalfeltmarskallen og hans stab i særtøget til Esbjerg.

4.12.43:

Inspektionen begyndte på førstedagen i tyngdepunktsafsnittet Esbjerg. Fra W.B. Dän.'s side deltog Herr Befehlshaber, generalstabschefen og en ledsageofficer.

Under ledelse af kommandøren for afsnittet Esbjerg blev perimeterforsvaret af Esbjerg taget i øjesyn. Først og fremmest blev byggearbejderne i forbindelse med 2. stilling inspiceret. Efter en rundfart i Esbjerg Havn og en orientering ved Kapitän Steckelberg³, Kriegsmarines kommandant i afsnittet, overværede feltmarskallen en landgangsøvelse på Fanø.

Formålet med øvelsen var en landgang på den truede kyststrækning på Nordfanø ved hjælp af Pi.Ldgs. Lehr- u. Ers. Rgt.'s landgangsbåde på hvilke en forstærket grenadérbataljon var indladet. Herved skulle anvendelsen af forsvarsmidlerne på Fanø afprøves. Under medvirken af en flyvende enhed og med deltagelse af kystartilleri, som skød med skarpt, skulle der gives de deltagende styrker et billede af en fjende, som var i færd med at gå i land.

416. Inf.Div. melder at forlægningen af divisionsstaben til Aalborg er tilendebragt.

I forbindelse med nyopstillingen af 361. Inf.Div. stiller OKW en reservebataljon til rådighed i stedet for III./Gren.Rgt. 870.

5.12.43:

Den 2. rejsedag drejede sig først og fremmest om området nord for Esbjerg. I Nymindegab gav Kdr. 160. Inf.Div. en orientering om sit område, hvorefter støttepunktet Nymindegab blev besigtiget. Feltmarskallen gjorde opmærksom på, at skytset i hærkystbatterierne i Nymindegab er indsat for tæt ved stranden, og at en flytning længere tilbage derfor må finde sted. Først og fremmest anså feltmarskallen det for nødvendigt, at artilleri- og infanteristøttepunkterne i Nymindegab samplaceres. Inspektionsturen fortsatte mod syd langs kysten. Herunder kunne feltmarskallen forvise sig om troppernes anvendelse og om fremskridtene med hensyn til byggearbejderne i forbindelse med den fæstningsmæssige og feltmæssige udbygning.

¹ Oberfeldkommandantur 398.

² Wehrmachtsführungsstab.

³ Oskar Steckelberg (1889-1951).

Efter en kort rundtur på Tr.Üb.Pl. Oksböl¹ tiltrådte man tilbageturen til Esbjerg. Kdt.i.A. dänische Westküste² holdt en afsluttende orientering om indsættelsen af Kriegsmarine i sit område. Under drøftelserne opfordrede feltmarskallen til at tage stilling til hvorfor kystbatterierne var anbragt umiddelbart ved stranden. W.B.Dän. gjorde opmærksom på, at hærkystbatteriernes stillinger i sin tid var blevet fastlagt af Kriegsmarine, dog forelå der dengang andre forudsætninger for batteriernes indsættelse end nu. W.B.Dän. opfordrede Adm.Dän. til at give sin tilslutning til en omgående flytning af stillingerne bagud, men dog fortsat i tilknytning til de forhåndenværende befæstninger. Dette kunne Adm.Dän. ikke gå med til, men foreslog, at man skulle indhente samtykke hos OKM.³

6.12.43

Den 3. inspektionsdag foregik i 166. Res.Div.´s område. Efter divisionskommandørens orientering om divisionens kampopgaver indledtes inspektionen af forsvarsanlæggene i divisionsområdet. I baglandet kontrollerede feltmarskallen de under udbygning værende feltmæssige anlæg i 2. stilling. Feltmarskallen gav igen udtryk for, at de bagude liggende grenadérbataljoner vil komme for sent til kysten i forbindelse med en kamp mod en fjende der går i land. Ved den massive indsats af alle våben, som efter erfaringerne kan forventes fra modstanderens side, kan de få forhåndenværende støttepunkter kun forsvare kysten delvist. Man må derfor stræbe efter at besætte hele kysten med styrker.

Gen.d.Lw. in Dän., som ikke vil acceptere at flyvende enheder, som indsættes i kamp på jorden, operativt underlægges Höheres Kommando Kopenhagen i tilfælde af kamphandlinger, fik besked på, at Höheres Kommando Kopenhagen har ansvaret for alle operative opgaver i sit område, og derfor er berettiget til at udstede de forberedende befalinger.

Under henvisning til Führerweisung 51 har OKH befalet, at der af W.B.Dän. opstilles 9 hærkystbatterier til indsættelse i Jylland.

I forbindelse med førerbefalingen om sammenfatning af alle reserver blev de første forberedelser truffet af Ia i en drøftelse med Qu., III,⁴ Iib,⁵ Nafü, IVa,⁶ Kdt. H.Qu.⁷ Ia gjorde officererne opmærksom på befalingens store vigtighed, og opfordrede til, at der ved den størst mulige sparsommelighed med mandskab og ved forenkling af tjenestegangen frigøres soldater til fronten.

7.12.43

I stedet for Oberst i.G. v. Collani⁸, der vendte tilbage til krigshovedkvarteret, deltog Major i.G. Toepke i rejsens videre forløb.

Den 4. rejsedag omfattede en indgående besigtigelse af fæstningsområdet Hansted og de i denne indsatte våben. I Thisted holdt kommandøren for 416. Inf.Div., Generalleutnant Pflieger, en orientering om sit område. På turen til Aalborg blev det snævre landområde ved Vust besigtiget.

¹ Truppenübungsplatz Oksböl.

² Kommandant im Abschnitt dänische Westküste.

³ Oberkommando der Marine.

⁴ Chefen for stabens krigsretsafdeling.

⁵ Lederen af personelafdelingens sektion for underofficerer og menigt mandskab.

⁶ Stabsintendanten.

⁷ Kommandant im Hauptquartier (Kommandant i hovedkvarteret).

⁸ Ingo von Collani (1900-1969).

I en befaling er stillingen som og opgaveområdet for garnisonskommandanter grundlæggende blevet nyordnet. Samtlige garnisonskommandanter i Danmark er fra nu af i garnisonsanliggender underlagt de for deres område ansvarlige divisioner henholdsvis Höheres Kommando Kopenhagen. Den hidtidige ordning, hvor garnisonskommandanterne umiddelbart var underlagt W.B.Dän er blevet ophævet, da der med det store antal af troppebelagte steder kun kan opnås en stram føring, hvis hver enkelt divisionskommandør, som har fået overdraget de territoriale beføjelser, også kan træffe bestemmelse i garnisonsanliggender.

8.12.43:

5. inspektionsdag. I Frederikshavn orienterede Kriegsmarines kommandant i afsnit Nordjylland om sit ansvarsområde. I tilslutning til besigtigelsen af forsvarsanlæggene i Frederikshavn inspicerede feltmarskallen støttepunkterne Skagen, Hirtshals og Løkken og kontrollerede forløbet af 2. stilling i baglandet.

20. Lw.Feld-Div. melder, at den har forlagt sit krigshovedkvarter fra Hadsund til Hobro.

OKH/Chef H Rüst.u. BdE har efter anmodning tiltrådt forlægning af en Res.Pi.Btl. til 160. Res.Div. Det er hensigten at bataljonen skal underbringes i det sydjyske område (Bramming-Ribe).

9.12.43:

På den sidste rejsedag gjorde feltmarskallen sig bekendt med forsvarsanlæggenes tilstand i Aalborg. Generalmajor Heidenreich, kommandant i forsvarsafsnittet Aalborg, orienterede om sine opgaver. Herfra gik turen videre til til 20. Lw.Feld-Div. 's område, hvor kommandøren, Oberst Wachsen¹, aflagde rapport om status med hensyn til divisionens omorganisering og de vanskeligheder, som var opstået i forbindelse hermed.

Til sidst besigtigede feltmarskallen i Viborg Res.Pz.Abt. 3, som var opstillet til parade. Divisionskommandøren for 233. Res.Pz.Div. fremkom med sine ønsker.

Om eftermiddagen rejste feltmarskallen og hans snævrere stab, ledsaget af Wehrmachtbefehlshaber og generalstabschefen, pr. fly til København, og blev modtaget af den Rigsbefuldmægtigede for Danmark på flyvepladsen. Om aftenen var der officiel reception hos den Rigsbefuldmægtigede.

Til OKW er der blevet afsendt melding om status for udbygningen af kystforsvaret og udlagte miner. Adm.Dän. er blevet opfordret til at tilsende sine planlægning med hensyn til indsættelse af nye sømålsbatterier.

Ligeledes har Gen.d.Lw. in Dän. modtaget befaling om, at underrette W.B.Dän. om sin planlægning vedrørende Luftwaffes organisation på jorden.

10.12.43

Fra København kører feltmarskallen til besigtigelse i Nordsjælland, hvor han blandt andet besøger en rekonvalescentbataljon samt Kronborg i Helsingør.

Efter en forbidefiling for feltmarskallen af vagtbataljonen i København tiltrådte feltmarskallen ledsaget af Herr Befehlshaber tilbagerejsen til Silkeborg.

Adm.Dän. har meddelt, at styring og videreledning samt indsættelsen af Kriegsmarines alarmenheder på dansk område vil blive foretaget af Adm.Dän. i forståelse med W.B.Dän. Mod dette er

¹ Helmuth Wachsen (1895-1967) (Kavalleriofficer) Samme dag afløst af Oberst Wilhelm Crisolli.

der blevet gjort indsigelse og bestemt, at videreledning og indsættelse af enhederne udelukkende beordres af W.B.Dän.

Desuden er det blevet meddelt Adm.Dän. at det er hensigten at indsætte de tilførte alarmerheder ved ikke truede kyststrækninger således, at aktive infanterienheder kan frigøres til anvendelse andre steder. Dette fordrer dog, at enhederne tilgår organiseret som taktiske enheder.

Da Luftwaffe i Danmark fortsat gennemfører skift af identifikationssignal to gange dagligt, blev OKH bedt om afklaring, da OKH kun har befalet skift én gang dagligt.

11.12.43:

Ia blev beordret til drøftelser hos Heeresgruppe B.

160. Res.Div. meldte, at stellv. Gen. Kdo. X A.K.¹ har befalet afgivelse af 1915 infanterister og 240 artillerister samt samtlige krigsduelige funktionsunderofficerer og instruktører.

Til OKW/WFSt blev det meldt, at omgående afgivelse af hele styrken ikke anses for acceptabel henset til 160. Res.Div.'s opgaver i tyngdepunktet i Jylland, idet divisionens kampværdi vil aftage ganske betragteligt. Der blev bedt om, at afgivelserne fordeles over en måned. Denne anmodning fik dog ikke nogen betydning, idet borttransport af afgivelserne allerede finder sted den 12.12.

H.K.A.R. 180 har meldt, at opstilling af hærkystartilleriets lyskasteruddannelsesenhed er afsluttet. 12.12.43.

Om eftermiddagen fandt den afsluttende drøftelse sted i feltmarskallens særtog. Herr W.B.Dän., generalstabschefen og Ia deltog. De grundlæggende spørgsmål, som var dukket op under inspektionsrejsen, blev gennemgået af hr. feltmarskallen. Inspektionsrapporten til OKW/WFSt blev afstemt.

Divisionskommandørerne blev befalet til at møde til en drøftelse den 13.12., hvor de vil få meddelt de af feltmarskallen givne nye retningslinjer for fordeling af styrkerne.

Hos OKH/Chef H. Rüst.u. BdE blev der anmodet om en forlængelse af uddannelsestiden til 20 uger for alle de i Jylland indsatte dele af 166. Res.Div.

13.12.43:

Divisionskommandørerne fik af Herr Befehlshaber meddelt feltmarskal Rommels mening om forsvarsberedskabet i Danmark samt om troppernes indsættelse og fordeling af styrkerne.

Til de enkelte punkter tog Herr Befehlshaber følgende stilling:

Feltmarskal Rommel har krævet, at der ved dislocering af tropperne udelukkende skal tages hensyn til forsvaret af kysten. HKL² skal være stranden. Derfor er det nødvendigt at gå bort fra det hidtidige støttepunktssystem. En omgruppering af styrkerne er således en nødvendighed.

Feltmarskal Rommel har foreslået OKW, at divisionerne med hovedparten af deres styrker skal sammenfattes i de tyngdepunkter, som kan forudses, og bringes ud til kysten. Denne omgruppering, som i mindre grad tager hensyn til besættelsen og sikringen af landet i almindelighed eller til uddannelsen, men i højere grad retter sig mod forsvar af kysten mod fjendtlige landsætninger, har

¹ Stellvertretendes Generalkommando X. Armeekorps.

² Hauptkampflinie.

feltmarskal Rommel foreslået OKW, og desuden efter aftale med Wehrm.Bef., fået lovning på, at den hurtigst muligt bringes til udførelse.

Med henblik på dette har W.Bhf.Dän. befalet at 160. og 166 Res.Div. trækker ud mod kysten i deres respektive afsnit og integreres i det bestående forsvarssystem. 361. Inf.Div. har fået til opgave, at rekognoscere for dens indsættelse i Esbjerg-området for det tilfælde, at OKW tiltræder feltmarskal Rommels forslag om at indsætte divisionen i kystforsvaret.

20. Lw.Feld-Div. har fået ordre til at forberede forslag til forlægning af et jægerregiment forstærket med en let artilleriafdeling til kystafsnittet på østkysten nord for Limfjorden.

Forlægningerne af 160. og 166 Res.Div. skal begynde den 27.12. efter at der er foretaget rekognosceringer (se bilag).

Overkommandoen for Heeresgruppe B's rapport til OKW/WFSt om forsvarsberedskabet i Danmark er blevet sendt til W.B.Dän. med henblik på analyse. For fremtiden skal W.B.Dän. holde Heeresgruppe B orienteret om alle omgrupperinger, befæstningsbyggerier, spærreforanstaltninger osv.

F.A.K. Dänemark har fået befaling til at melde, hvilke batterier fra hvilke flyvepladser, der kan frigøres som luftværnskampenheder til indsættelse på jorden.

14.12.43:

Stab Rommels afrejse.

Med henblik på analyse af førerbefalingen om styrkelse af kampkraften ved de kæmpende enheder afholdtes drøftelser for at organisere de deraf opståede opgaver i kommandoområdet. Samtidig blev de til byerne Aalborg, Aarhus, Esbjerg og København etablerede kontrolkommissioner indført i deres opgaveområder.

Til forstærkning af hærkystartilleriet har W.B.Dän. med henvisning til førerbefalingen fået tildelt:

- a) 2 batterier 19,4 cm kanoner (f¹) (hver med 3 stk. skyts uden personel)
- b) 1 batteri med 15 cm kanoner (uden personel)
- c) 9 batterier med hver 4 stk. 12,2 cm kanoner (r²) med betjening

Se nærmere i skr. Ia nr. 1328/43 g.K.³ af 14.12.43 i bilaget.

15.12.43:

Efter drøftelse med den tyske befuldmægtigede vedrørende organisation af bevogtning af de danske statsbaner, er der blevet udgivet en befaling om gennemførelsen af den aktive banebevogtning.

Nyordningen af samarbejdet med den danske banebevogtning og opdelingen i objekter, som fortsat skal bevogtes af Wehrmacht, fremgår af vedlagte befaling.

Til OKW er fremsendt melding om status vedrørende opstilling af 361. Inf.Div. Af konklusionen fremgår det, at den personelle opstilling af divisionen i det væsentligste er tilendebragt, men at den materielle situation fortsat er utilstrækkelig. Uddannelsen er begyndt efter at der fra 160. Res.Div. er stillet instruktører til rådighed for 361. Inf.Div.

På grund af en indberetning fra Sturm-Gesch.Ers.u.Ausb.Abt 400⁴ har W.B.Dän. anmodet om en opdeling af Sturm-Gesch.Ers.u.Ausb.Abt. 400 i en Ersatz- og en Ausbildungs-Abteilung. Da Sturm-

¹ Franske.

² Russiske.

³ geheime Kommandosache.

⁴ Sturmgeschütz-Ersatz- und Ausbildungs-Abteilung 400.

Gesch.Ers.u.Ausb.Abt 400 har en personelstyrke på over 4000 mand er der vanskeligheder med hensyn til uddannelsen. Desuden vil der være ulemper i forbindelse med en indsættelse, idet de rekrutter, som er i gang med uddannelsen eller endnu dårligt nok er uddannet, i en skarp situation betyder en meget stor belastning, som går ud over kampkraften.

De første våbentildelinger i henhold til Führerweisung 51 er planmæssigt ankommet.

16.12.43:

Som svar på en telefonisk anmodning fra OKW er der blevet afgivet en tilstandsrapport vedrørende 20. Lw.Feld-Div. Ifølge rapporten er der med hensyn til personel en mangel på 23,35% af den normerede styrke. Våben- og materielsituationen er tilstrækkelig god, dog mangler der trods tilgang af køretøjer fra danske bestande endnu 120 lastvogne, 110 personvogne og 140 motorcykler. Som konklusion er det blevet meldt, at divisionen med dens nuværende uddannelsesstade infanteristisk er begrænset klar til indsættelse. Som mobil enhed er på grund af manglen på køretøjer kun dele af den begrænset klar til indsættelse.

Hos OKH er der blevet anmodet om snarlig tilgang til W.B.Dän.'s stab af en sagsbehandler for pionéranliggender. Opgaveområde: Overordnet tjenestligt tilsyn med reservepionérbataljoner. Overvågning af den feltmæssige udbygning og af minelægning.

På en anmodning fra 233. Res.Pz.Div. om tildeling af en forsyningsenhed blev det meddelt, at der som et resultat af feltmarskal Rommels besøg er blevet ønsket en generel forbedring af transportkapaciteten.

17.12.43:

I forbindelse med forlægningen af 166. Res.Div. til forstærkning af kystforsvaret er det blevet befalet, at Res.Gren.Btl. 193 og 216 samt Res.Pi.Btl. 26 forlægges tilbage til deres divisionsområder. (se bilag).

Til OKH Gen.St.d.H.¹ er der blevet meldt, at det ville blive hilst velkommen som en væsentlig lettelse ved opstillingen af 361. Inf.Div. hvis yderligere pioner- og tunge artillerienheder kunne tilføres.

OKH Gen.St.d.H. Org. Abt.² meddeler dog, at W.B.Dän. ikke kan regne med, at der i større omfang kan stilles yderligere rammeenheder til rådighed fra østhæren.

Med henblik på en påtænkt udskiftning af kommandører og føringspersonel, som i deres nuværende stillinger ikke med sikkerhed er i stand til tilfredsstillende at udføre de opgaver, som må forventes, er der fra divisionerne bedt om melding med navns angivelse.

I forbindelse med Führerweisung af 27.11.³ er til OKH Gen.St.d.H. fremsendt et forslag til en reduceret krigsnorm for Höheres Kommando Kopenhagen (OFK 398) til godkendelse.

¹ Oberkommando des Heeres, Generalstab des Heeres.

² Oberkommando des Heeres, Generalstab des Heeres, Organisations-Abteilung.

³ Der menes førerbefaling af 27.11.43 om "udkæmning" af soldater til fronten, se 6.12.43.

Den 16.12. skete der tilbageflyvninger over Danmark fra Rigsområdet af 120 fly. Angreb på militære objekter fandt ikke sted.

18.12.43

På ordre fra OKW er følgende opgaver, som er nævnt i generalfeltmarskal Rommels inspektionsrapport, og som W.B.Dän. kan udføre inden for sin egen kompetence, blevet meldt:

- 1) Omgruppering af 166. og 160 Res.Div. og forlægning til kystfronten.
- 2) Oprettelse af en 20 km. dyb operationszone ved Jyllands vestkyst.
- 3) Afsætning af stillinger til sømålsbatterier på stranden.
- 4) I tilfælde af en fjendtlig landgang tilbagetrækning af større enheder fra ikke truede kystafsnit og erstatning med sikringstropper.

Med henhold til feltmarskal Rommels inspektionsrapport er nedenstående forslag, som også er vedlagt som bilag, blevet fremsendt:

- 1) Tilnærmelse af reservedivisionerne til feltdivisionerne ved fastsættelse af normen på en sådan måde, at reservedivisionerne kommer til at bestå af ca. 2/3 stampersonel (kampgruppe) og 1/3 rekrutter (uddannelsesgruppe). Ligeledes er det blevet foreslået at fastsætte inddelingen og udrustningen af disse divisioner i nærmere overensstemmelse med feltdivisionerne.
- 2) På grund af det tiltagende antal artillerienheder i kommandoområdet ønskes stillingen som Stoart¹ i W.B.Dän.'s stab besat.
- 3) Tilførsel af R.A.D.² som organisationsgruppe for indsættelsen af 20.000 danskere.
- 4) Anmodning til OB West³ om tilladelse til, at føringspersonel herfra beordres til at orientere sig ved mønstergyldige forsvarsafsnit på kanalkysten.

Dette sidste ønske har OB West imødekommet og har meddelt, at nærmere enkeltheder snarest vil blive fremsendt.

Til et særligt foretagende, som gennemføres af Abwehrstelle Dänemark, er 20. Lw.Feld-Div. blevet befalet til at stille 1 officer, 1 sergent, 3 underofficerer og 12 mand til rådighed i tiden 19.12.- 29.12.

Efter indgående drøftelser med afdelingscheferne og sidst med Reg.Baurat⁴ Frinrop om reduktioner i henhold til Führerweisung er den som bilag vedlagte melding til OKW/WFS^t blevet afgivet. Med hensyn til reduktioner ved tjenestestederne for hærens bygningstjeneste ventes en afgørelse fra General der Technischen Truppen. Reg.Baurat Frinrop vil indsende forslag til reduktioner inden for den givne frist. Den mobiliseringsmæssige anvendelse af de frigjorte kræfter til indsats blev drøftet.

20.12.43

361. Inf.Div. meddeler, at Stab IV/A.R. 137⁵, Stab III/A.R. 251 er ankommet. En forespørgsel hos OKH/Gen.St.d.H./Org.Abt. har givet til resultat, at begge disse enheder er til rådighed for nyopstilling af divisionen ud over norm.

Den som bilag vedlagte befaling til reservehæren om forstærkning af kampkraften ved fronten, som også har gyldighed til aktion for reservehærens enheder, blev fordelt til enhederne.

¹ Stabsoffizier Artillerie.

² Reichsarbeitsdienst.

³ Oberbefehlshaber West.

⁴ Regierungsbaurat (=bygningssinspektør).

⁵ Stab IV(Abteilung)/Artillerie-Regiment 137.

Til Inspektør der Landesbefestigung West meldtes at der til besigtigelse af mønstergyldige forsvarsanlæg i atlantehavsvolden ved kanalkysten er ca. 80 officerer til rådighed fra den 1.1.1944, og at de vil blive beordret af sted af 3 omgange.

Höheres Kommando Kopenhagen (OFK 398) melder at have overtaget kommandoen på Sjælland og Fyn fra den 16.12.1943.

OKH bebuder snarlig tilgang af III Lw.Art. 20

Drøftelser med kvartermesteren om operative spørgsmål fandt sted som følger:

a) Evakuering af udenlandske arbejdere fra Jyllands vestkyst ved beredskabstrin II. Det blev overvejet alt efter situationen fortsat at benytte en stor del af disse arbejdere til vejarbejde og til anden arbejdsindsats ved de enheder, som er indsat ved vestkysten og under ansvar af de stedlige kommandører. Med hensyn til resten skal der fastlægges samlepunkter og evakueringsveje. Kvartermesteren skal inden for kort tid orientere om enkeltheder.

b) Motorisering af taktiske reserver.

Ia har til hensigt at motorisere en grenadérbataljon i hvert af divisionsområderne inden foråret 1944, således at disse i givet fald hurtigt kan indsættes i truede kystafsnit. H-Mot¹ skaffer hurtigt de nødvendige tilladelser og får ordre til, at opstille en tidsplan for mobilisering af den tilsvarende transportkapacitet.²

c) Besøg ved 20. Lw.Feld-Div.

Anvendelse af vognene til tvillingmaskingevær som anhænger til feltkøkkener ved infanteriet er iværksat.

d) Ia/Ausbau (Major Hendewerk) får til opgave at gennemføre forsøg i 166. Res.Div.´s område med betoning af infanterifeltbunkers. To stillinger er bestilt til udførelse som prøvestillinger og skal være færdige inden 15.1.44. Den videre udbygning af stillingerne foretages af enheden selv. Samtidig bygges der dækningsrum i HKL og i dybden i HKF.³

21.12.43:

Ved gennemførelsen af den befalede forlægning til kysten i Oksbølområdet medfører artilleriskydebanens fareområde på kyststrækningen mellem Blåvandshuk og Vejers Strand, at der i en bredde på ca. 7 km. ikke kan underbringes tropper. Denne kyststrækning vil derfor udgøre et hul i HKL. Med WuG⁴ og sagsbehandleren ved Tr.Üb.Pl. Oksbøl har der været drøftelser om en flytning af artilleriskydebanen.

Via repræsentanten for den Rigsbefuldsmægtigede i Danmark, Landrat Dr. Casper, er det blevet meddelt danskerne, at en delvis evakuering af danskere bosat i Lemvig-området samt i området nordvest for Varde af militære grunde er nødvendig. Det er hensigten at gennemføre evakueringen i to trin, ét før nytår og det andet efter nytår.

De af Chef des Gen.St.d.H. anordnede forhåndsforanstaltninger til styrkelse af kampkraften ved de kæmpende enheder er blevet bekendtgjort for tropperne. (se bilag).

¹ Stabens afdeling for motortjeneste.

² Meningen er usikker.

³ Hauptkampffeld.

⁴ Stabsoffizier Waffen und Gerät.

22.12.43:

OKW har givet tilladelse til, at 361. Inf.Div. indsættes i Esbjergområdet. I forlængelse heraf er en rekognosceringsbefaling med angivelse af de relevante afgrænsninger af de to enheders områder givet til 160. Res.Div. og 361. Inf.Div.

Da der fuldstændig mangler fuldt mobilt artilleri i kommandoområdet, er der som opfølgning af feltmarskal Rommels inspektionsrapport blevet bedt om tilførsel af en Art.Abt. (mot.) (s.F.K.)¹ som operativ reserve for W.B.Dän. samt en granatkasterafdeling. OKW/WFSt meddelte derefter pr. telefon, at opstilling og tilførsel af en tung artilleriafdeling allerede er befalet til OKH.

Reservedivisionerne er blevet opfordret til at fremkomme med forslag til forelæggelse for OKW til øgning af det forhåndenværende artilleris mobilitet.

Efter aftale med stabsofficeren for feltgendarmeriet blev det meddelt Höhere SS- und Polizeiführer Dänemark, at man er indforstået med og har udgivet befaling om, at H.Dv.²3/4, afsnit II er gældende med hensyn til det tyske politis stilling i forhold til medlemmer af Wehrmacht. Med hensyn til rettigheder og pligter for feltgendarmeripatroljer, hærpatroljer osv. bringes feltgendarmreglementet H.Dv.275, del 2 i anvendelse.

Adm.Dän. meddeler, at Kriegsmarines alarmerheder ikke, som det indtil nu har været hensigten, vil blive transporteret til havnesamlepunkter i Danmark pr. jernbane, men vil komme ad søvejen. De udladningshavne, som ønskes herfra, er med angivelse af belægningskapacitet blevet meddelt Adm. Dän. Der er tale om:

Kolding	for 1000 mand
Vejle	- 1000 mand
Frederikshavn	- 2000 mand
Horsens	- 5000 mand
Aarhus	- 3000 mand

OKH er blevet erindret om optagelse i normen af 11./ og 12./H.K.A.R. 180.

23.12.43

Grundet på overvejelser omkring hensigtsmæssigheden har Herr Befehlshaber tilsluttet sig Adm. Dän.'s forslag og har befalet en delvis ny rekognoscering af stillinger til de dele af hærkystartilleriet, som hurtigt skal kunne indsættes til forstærkning (se bilag).

Til OKW/WFSt er efter opfordring blevet meldt, at de forudsete stillingsændringer for sømålsbatterier kun gennemføres i forståelse med Adm.Dän.

Herr Befehlshaber afholdt drøftelser med Kdr. 361. Inf.Div. og Kdr. 160. Res.Div. om underbringelsesmuligheder i de nye indsættelsesområder.

24.12.43

OKW meddeler sine hensigter med hensyn til anvendelsen af 361. Inf.Div og 20. Lw.Feld-Div., hvilket træder i kraft i det tilfælde, at Danmark ikke umiddelbart bliver angrebet. Man anordner desuden, at der i forvejen skal træffes beredskabsmæssige forberedelser for begge divisioner. Inden

¹ Artillerie-Abteilung (motorisiert) (schwere Feld-Kanone).

² Heeresdienstvorschrift.

den 6.1.1944 skal 20. Lw.Feld-Div.'s søtransporttilmeldinger og 361. Inf.Div.'s tilmeldinger til jernbanetransport foreligge her.

25.12.43

Efter udført rekognoscering er det blevet befalet, at Lw.Jg.Rgt. 40 forstærket med I./Art.Abt. 20 fra 20. Lw.Feld-Div. inden den 5.1.1944 forlægges fra det nuværende underbringelsesområde sydøst for Løgstør til kystområdet syd for Sæby. Det forstærkede regiment skal indsættes i kystforsvaret i afsnittet Hals-Sæby og bliver taktisk underlagt 416. Inf.Div.

361. Inf.Div. har fået tildelt sit endelige indsættelsesområde.

Forlægningen af 361. Inf.Div. og 233. Res.Pz.Div. befales herfra så snart rekognosceringsforslag med hensyn til underbringelse er tiltrådt.

Som erstatning for Res.Gren.Btl. 216, som er ført tilbage til 160. Res.Div., er det blevet bestemt, at Ost-Btl. 653 forlægges fra Grove til Frederikshavn. Forlægningen skal være afsluttet inden den 5.1.1944.

160. Res.Div. har fået befaling til, ved rekognoscering og udbygning af stillingerne i kystområdet Vejers Strand – Blåvandshuk som ligger i området for skydebanerne ved Tr.Üb.Pl. Oksbøl, at tage hensyn til dennes vigtighed. Udbygningen i dette afsnit skal ske i et stadigt umiddelbart samarbejde med Kdt. Tr.Üb.Pl. Oksbøl¹. I Oksbøl må man tage indskrænkninger i skydevirksomheden med i købet.

I betragtning af, at en skydeplads i nærheden af kysten altid er generende, har Kdt.Tr.Üb.Pl. Oksbøl fået til opgave at rekognoscere for udbygningsmuligheder i Borrislejren.

Den nye inddeling i kamp- og territorialafsnit i Jylland vil - efter at forlægningerne er gennemført - blive befalet særskilt. Indtil dette er sket, beholder de nuværende grænser deres gyldighed.

Yderligere våben, som skulle tilgå på grundlag af Führerweisung 51, er ankommet.

26.12.43

Fest.Pi.Stab 31 (udbygningsstaben) har af Herr Befehlhaber fået til opgave at konstruere en lille kampstilling til enhederne i stedet for de store bunkerbyggerier ved kysten, som sluger en masse byggematerialer, og som med den nuværende troppeinddeling ikke opfylder deres formål. Denne kampstilling skal svare til den kendsgerning, at hovedkamplinjen er stranden, og at støttepunktsystemet med de store befæstningsanlæg er forældet. Kampstillingen skal bygges i stort antal langs hele kysten. Forberedelserne er allerede gået i gang.

27.12.43

Til at overtage sikringsopgaver i baglandet er der, efter at kamptropperne er blevet lagt ud til kysten, behov for yderligere styrker, som ikke er til rådighed her. OKW er derfor, foranlediget af Befehlshaberkonferencen i Dresden, blevet bedt om at tilføre 3 "mave"-bataljoner.² Bevæbningen skal som en nødløsning ske ved hjælp af egne restbeholdninger.

¹ Kommandant Truppenübungsplatz Oksbøl.

² Rekonvalescentbataljoner bestående af personer med mave-tarmsygdomme.

Som afløser for den sygemeldte Ia-Ausbildung,¹ Major Pier, er oberstløjtnant Franck, stabsofficer for infanteri ved Fest.Pi.Stab 31, midlertidigt blevet indsat i funktionen.

Divisionerne er blevet opfordret til at fremlægge de uddannelsesbestemmelser, der er blevet udgivet siden den 1.1.43, til gennemgang.

28.12.43

Med fjernskrivelse fra chefen for Oberkommando der Wehrmacht er W.B.Dän. blevet bemyndiget til at gennemgå de af OKW's tjenestesteder, som befinder sig i hans ansvarsområde med hensyn til deres personelforhold og fremkomme med forslag til reduktion af personelantallet. Desuden skal der gennemføres skærpet Wehrmachts-kontrol i byer og værtshuse, skærpet kontrol med brug af køretøjer og skærpet Wehrmachts-overvågning af jernbaner, herunder især rangerbanegårde. Forslag til besparelse i personel og standardisering af tjenestesteder ønskes fremsendt.

29.12.43

Der er blevet ansøgt om forlængelse af uddannelsestiden for rekrutter ved Res.Pi.Btl 30 med 4 uger. Sabotage i Holsted - Wehrmachtsinteresser involveret med 50% - spærretid fra kl. 20.00 til kl. 5.00 i 7 dage indført.

30.12.43:

I stedet for tyske barakker, som ikke er til rådighed, må tropperne hjælpe sig selv ved at bygge feltmæssige bivouaker. Drøftelse med O.T. om levering af danske barakker og om udbygning af stillingerne i første kvartal af 1944.

416. Inf.Div. afgiver til H.K.A.R. 180 9 lastvogne til de batterier, som skal nyopstilles.

31.12.43:

20. Luftw. Feld-Div. melder, at omorganiseringen er gennemført inden for rammerne af det rådige materiel og personel. Melding om panser, stormskyts og tungt panserværnsskyts. Evakuering af den danske befolkning bliver med Regierungsdirektor Stahlmanns accept påbegyndt og skal være gennemført inden den 10.1. henholdsvis den 20.1. Vores anmodning om udvidelse af W.B.Dän.'s fuldmagter i forbindelse med førerbefalingen af 27.11. er blevet imødekommet ved fjernskrivelse fra Chef OKW.

Med hensyn til de i feltmarskal Rommels inspektionsrapport fremsatte forslag har OKW i det væsentlige truffet følgende afgørelser:

- 1) Med de foreslåede omgrupperinger samt forlægning af tropperne til kysten er man indforstået.
- 2) Tilførsel af 2 rekonvalescentbataljoner (mavebataljoner) undersøges.
- 3) Forlægning til Danmark af yderligere en reservedivision og af signaltropper er afslået.
- 4) I stedet for de ønskede 250 barakker skal der opføres feltmæssig underbringelse eller stenbarakker i nærheden af kysten.
- 5) Reservedivisionerne er på grund af deres uddannelsesopgaver nødt til at forblive sammensat som de er nu.

En tung artilleriafdeling og 2 artilleriafdelinger, som er egnet til stedbunden indsættelse, vil blive tilført. Desuden er det planlagt at tilføre granatkasterenheder til Danmark. (På grund af situationen kommer tilførsel af 2 stedbundne artilleriafdelinger ikke i betragtning).

¹ Stabsofficer for uddannelse.

6) Tilførsel af skyts til forsvar mod landsætning FK 39 (r)¹ Ifølge rekognoscering er 200 kanoner nødvendige. OKW er blevet bedt om hurtigt at træffe afgørelse om deres tilførsel således at rekognoscering af stillingerne kan begynde.

7) Anvendelse af Adm.Dän.´s tjenestested som generalkommando for Nordjylland afslås af principielle grunde.

8) OKW stiller i udsigt, at afgivelse af uddannede rekrutter fra reservedivisionerne i Danmark i fremtiden først vil ske når nye rekrutter er tilgået.

1944

1.1.44:

Ingen særlige hændelser. Ingen sabotage.

2.1.44:

Drøftelse med Fest.Pi.Stab/Ausbaustab og Ia/Pi om bygning af bunkers ved kysten i dybden af hovedkampområdet. Drøftelse med Nafü² om signalforbindelserne. 20. Lw. Feld-Div. får befaling til afgivelse af et kommando til en specialoperation. Pi.Btl. 30 forlægges til Varde. 2 mindre sabotagetilfælde i nærheden af Horsens.

3.1.44:

Samtale med major Martin om indsættelse af Lehr-Rgt. Brandenburg³ i Tønder. Der er tale om 600 mand. Samtale med Gen.Lt. Pflieger, 416. Inf.Div., Gen. Lt. Freiherr von Schleinitz⁴ 361. Inf.Div. og kommandøren for Tr.Üb.Pl. Oksböll, Generalmajor Dewald.⁵ En anmodning fra 233 Res.Pz.Div. om at måtte opstille et panserjægerkompagni med egne midler blev afslået af Ch.H.Rüst.u.BdE. Forlægning af Res.Pz.Gren.Btl. 3 til området Tvis, Aulum, Ørre, Sinding Kirke er godkendt. Uddannelsestiden for rekrutter af transporttropper, køretøjsparktropper, bygningspionérer og forsyningstropper forlænges med 4 uger. En befaling i overensstemmelse hermed er blevet udgivet pr. fjernskrivelse.

4.1.44:

Melding til OKH om status med hensyn til opstilling af 361. Inf.Div. En af Chef H.Rüst. beordret reduktion af normerede funktioner ved 20. Lw.Feld-Div.´s tunge artilleriafdeling meddeles til divisionen.

Drøftelse med Major Pursche fra luftværnsgruppe Grove om hovedkvarterets luftværnsforsvar.

3 tilfælde af sabotage.

5.1.1944

OKH befaler W.B.Dän. at opstille 3 kampmarchbataljoner⁶ (1013, 1014 og 1015) til indsættelse på østfronten. Opstillingssteder:

1013 = 160. Res.Div. = Oksbøl

¹ Feldkanone 39 (modificeret russisk kanon).

² Nachrichtenführer = Førereren af signaltjenesten

³ Lehr-Regiment Brandenburg z.b.V. 800. Uddannelsesregiment i Division Brandenburg.

⁴ Siegmund Freiherr von Schleinitz (1890-1968).

⁵ Fritz Dewald (1891-1973).

⁶ Midlertidige bataljoner bestående af erstatningspersonel.

1014 og 1015 = 166. Res.Div. = Høvelte og Holbæk.

En forespørgsel fra OKW om hvorledes jernbanebevogtningen gennemføres, besvares med, at der for tiden indsættes tropper sammen med dansk jernbanepoliti, men i tilfælde af en fjendtlig landgang er det hensigten, at benytte tilførte marinealarmenheder samt Ldschtz.-Btl.¹ til formålet.

Pr. fjernskrivelse bliver enhederne endnu en gang orienteret om vanskelighederne ved evakuering af den danske civilbefolkning, og forholdene i forbindelse hermed afklares.

Til forsvar af Rømmø, som hører under K.i.A. Sylt's² område, ønsker stellv. Gen.Kdo.X.A.E.³ en styrke fra Tønder Garnison. Omkring 600 mand fra Division Brandenburg stilles til rådighed fra 1.2.1944.

Via OKW/WFSt. meddeles pr. fjernskrivelse tilførslen af 2 Res.Art.Abt.⁴ OKH/Chef H.Rüst.u.BdE får melding om udladestationerne (Hjørring og Varde).

2 lette sabotagetilfælde.

6.1.44:

Drøftelse med Kdr. Fest.Pi.Stab 31 [og] Adjudant H.K.A.R. 180 om den permanente udbygning af kysten i første kvartal 1944.

Der ønskes og gives tilladelse til, at 1. – 8./180⁵ installeres i betonstillinger med mulighed for 120° sideretning. Skytset på sokkellavet. Til hvert batteri skal der tilgå 2 stk. skyts til forsvar mod landsætning, som anbringes på standpladser, der giver mulighed for skydning hele vejen rundt. Overdragelsen af skytsstillingerne til Fest.Pi.Stab 31 med henblik på, at byggeriet kan begynde omkring 20.1.44, når dels H.K.A.R 180 har gennemført en præcis rekognoscering i terrænet og dels Fest.Pi.Stab. 31 i forbindelse med O.T har sikret, at de nødvendige materialer er til rådighed.

I anden omgang ønskes indkorporering af to 12,2 cm og et 10,5 cm kystbatteri i 160. Res.Div.'s afsnit. Dette skyts skal anbringes i betonstillinger med mulighed for 60° retning i siden. Disse stillinger er mindre egnede som kampstillinger, men desto bedre egnede som beskyttelse for selve skytset mod de artilleri- og bombeoverfald, som kan forventes i forbindelse med en fjendtlig landgang. Feltmæssige standpladser bygges i umiddelbar nærhed af betonstillingerne således, at skytset kan indsættes fuldt ud. I tilfælde af, at de to 12,2 cm batterier og 10,5 cm batteriet rykker ind i deres endegyldige stillinger, vil betonstillingerne blive benyttet som "garager" af 160. Res.Div.'s divisionsartilleri.

Stampersonel for kampmarchbataljon. 1014/1015 vil blive stillet af Wehrkreiskommando VI.

¹ Landeschützen-Bataillon.

² Kommandant im Abschnitt Sylt (Kommandanten på øen Sild).

³ Skal formentlig være: stellv. Gen.Kdo.X.A.K.: Stellvertretendes Generalkommando X, Armeekorps.

⁴ Reserve-Artillerie-Abteilungen.

⁵ 1. – 8. batteri af Heeres-Küsten-Artillerie-Regiment 180.

Melding vedrørende I.G.¹ Ausbildungskp. forelægges for OKH/Chef.H.Rüst. Vores andragende af 29.11. om forlængelse af uddannelsestiden for rekrutter ved Res.Pi. 30 er blevet imødekommet. Enheden er blevet underrettet.

2 lette sabotagetilfælde.

7.1.44:

Befaling om fremstilling af betonsten til bygning af små bunkere er udgivet med skrivelse Ia/Fest. 102/44. Befaling om fordeling af jernbetonmængder udsendes med skrivelse Ia/Fest. 33/44 geh. Kdos. Melding til OKH/WFSt.² om antal panser og operativt tungt panserværnsstyks. Melding til OKH/Gen.StdH./Gen.Ost.Tr. I³ om personelstyrken af landets egne enheder.⁴

2 uvæsentlige sabotagetilfælde, ringe materielle skader.

8.1.1944:

Befaling til alle underlagte enheder om at der ved alle regimente, selvstændige bataljoner, afdelinger m.v. skal udpeges vagthavende officerer, som til enhver tid er underrettet om, hvor enhedernes kommandører og adjutanter opholder sig. Sendes til efterretning for Adm.Dän., Gen.d.Lw. in Dän., Höherer SS- und Polizeiführer Dänemark og den Rigsbefuldmægtigede i Danmark med ønsket om, at en lignende befaling udgives, hvis ikke dette allerede er sket.

Styrkemelding vedrørende felthæren til OKH/Chef H Rüst.u.BdE/AHA/Ag/H.⁵

Sabotage på hovedtelegrafkabel, skade på hovedkablet mellem Norge og Riget. Skaden udbedret den 7.1. kl. 17.21.

Yderligere to sabotagetilfælde, store materielle skader, Wehrmachtsinteresser involveret.

9.1.1944:

Følgende våben er ankommet: Til H.K.A.R. 180: 4 stk. 15 cm kanoner 39, til 416. Inf.Div.: 4 stk. 4,5 cm Pak. 181/1 (r),⁶ til 361. Inf.Div. 3 stk. 7,5 cm Pak 40 og 963 M.P. 40⁷

2 sabotagetilfælde. Materielle skader. 1 sabotagevagt såret. Wehrmachtsinteresser involveret i 1 tilfælde.

Opdeling af Sturmgeschütz-Ausb.u.Ers.Abt. er blevet tilladt og pr. fjernskrivelse befalet. Ers.Abteilung forlægges til det rekognoscerede område ved Haderslev inden 20.1.

¹ I.G. = Infanteriegeschütz.

² Skal være OKW/WFSt.

³ OKH/Generalstab des Heeres/General der Osttruppen I.

⁴ Der menes formentlig hjemmetyske paramilitære enheder i Nordslesvig, "Zeitfreiwilligen" og "Schleswigsche Kammeradschaft".

⁵ OKH/Chef der Heeresrüstung und Befehlshaber des Ersatzheeres/Allgemeines Heeresamt//Amtsgruppe Haushalts- Und Besoldungswesen.

⁶ 4,5 cm Panzerabwehrkanone 181/1 (r), modelnummeret er forkert, skal være 184/1. (r) står for russisk.

⁷ Maschinen-Pistole 40.

Fjernskrivelse fra OKH/GenStdH/Gen Qu Abt. I b¹ nr I/493/44 geh. af 7.1.44 om fordeling af transportkapacitet mellem kampenheder og erstatningsenheder til styrker, som forlægges, videresendes til 361. Inf.Div. og 20. Lw.Feld-Div.

Fjernskrivelse fra OKH/Chef H Rüst. u. BdE/AHA/Stab I b nr. 50876/43 vedrørende foreløbig planlægning af tilførsel af motorkøretøjer indeholder en ændring og videresendes til 361. Inf.Div.

I 416. Inf.Div.'s område har O.T. lovet inden den 15.4. at opføre 40 flankerende maskingeværstillinger i trangfølge. a) 20 St. b) 20 St.

Yderligere mindre afvigelser i den for 160. og 166. Res.Div. planlagte betonmængde (60.000 m³) formentlig mulige for 416. Inf.Div.² Antal m³ er endnu ikke fastlagt.

Ingen sabotage.

10.1.1944: [Ingen indførelse i KTB.]

11.1.1944

Ia i Aarhus til drøftelse med Fest.Pi.Stab 31.

Følgende våben er ankommet:

Til Heeres Küst.Art.Rgt. 180: 4 stk. 15 cm K 39

- 416. Inf.Div.: 4 stk. 4,5 cm Pak. 181/1 (r)

- 361. Inf.Div.: 3 stk. 7,5 cm Pak 40

963 M.P. 40³

3 sabotagetilfælde. Betydelige materielle skader. Wehrmachtsinteresser ikke involveret. 3 soldater lettere såret af glassplinter.

12.1.1944.

Drøftelse mellem Major Toepke og General Pflieger ved 416. Inf.Div. i Aalborg om den operative indsættelse af skyts til forsvar mod landsætning samt om bygning af små betonstillinger til flankering langs kysten.

Ankomne våben:

8 stk. 12,2 cm 390/1 (r)⁴ til HKAR 180.

3 sabotagetilfælde. Materielle skader, men ingen personskader.

13.1.1944:

Med hensyn til forlægning af SturmGesch.Ers.Abt. har tidsrammen måttet ændres til 29.1.44, da kvartererne i Haderslev først bliver ledige da.

¹ OKH/Generalstab des Heeres/Generalquartiermeister Abteilung Ib.

² Meningen uklar.

³ Samme våben, som er nævnt under den 9.1.1944.

⁴ Russisk tung feltkanon 122 mm M1931 (A-19).

160. Res.Div. bliver gjort bekendt med, at Kriegsmarine har til hensigt ved Blåvandhuk at udlægge ca. 700 danske ankerminer, der er taget som bytte.

Til chefen for hærarkivet i Potsdam meddeles, at der af personelbesparelsesgrunde ikke længere indsendes aktivitetsrapport, da der nu føres krigsdagbog.

Til Heeresgruppe B sendes pr. fjernskrivelse en tilstandsrapport vedrørende 233. Res.Pz.Div.

Til Heeresgruppe B meldes, at de af OKL ønskede 250 barakker ikke kan stilles til rådighed, og at der i stedet benyttes dansk barakmateriale og stenbarakker.

14.1.1944:

Samtale med den nyudnævnte Gen.d.Lw. in Dän., Generalmajor Nielsen,¹ og Major Schlosser² om spørgsmål, som vedrører et nærmere samarbejde.

15.1.1944:

Til kommandomyndighederne er OB Wests erfaringsrapport fra landgangskampene i Salerno blevet fordelt. Det er blevet beordret en analyse af erfaringerne med henblik på en evt. landgang i Danmark. (Planøvelse).

På en forespørgsel fra OKH om hvordan reservedivisionernes underlæggelsesforhold under deres hjemlige Wehrkreis samtidig med underlæggelse under W.B.Dän. har fungeret, er der efter samråd med reservedivisionerne meldt tilbage. Det har været nødvendigt at foreslå nogle ændringer.

Befalingen fra OKH, hvorefter der ved udarbejdelse af transportrækkefølgen for kommende forlægninger skal tages med i betragtning, at forsyningsenheder og den tilstrækkelige transportkapacitet skal indgå i planlægningen, blev videregivet til 361. Inf.Div. og 20. Lw. Feld-Div. med befaling om, at der inden den 17.1.44 skal meldes hvilke forsyningstropper, der skal indgå i enhedernes kampled.

De pionerdelinger, som ved 20. Lw.Feld-Div. findes i stabskompagnerne ved Jäger-Rgt. 39 og 40, men ikke indgår i krigsorganisationen, foreslås optaget i krigsnormen, da de mangesidige pioner tekniske opgaver, som forekommer i et divisionspionerkompagnis kamp, ikke kan udføres af kompagniet alene.

16.1.44:

OKH afslår af grunde, som har med ammunition at gøre, at ombevæbne 20. Lw.Feld-Div.'s artilleriregiment.

17.1.44:

Herr W.B.Dän besigtiger sammen med generalstabschefen og Ia/Pi den lille prøvebetonbunker i Hvidesande. Bunkerne bedømmes som meget egnede til formålet og står fuldt mål med de opgaver som de må forventes udsat for.

¹ Andreas Nielsen (1899-1957). Født (og død) i Flensborg. Trods navnet ingen kendt forbindelse til Danmark.

² Heinrich Schlosser (1908-1990) Kvartermester ved Stab/General der deutschen Luftwaffe in Dänemark. „Jäger-Es“.

Ifølge en foreløbig melding fra 416. Inf.Div. er udlægningen af miner i divisionens område nu nået op på den ønskede præstation af 3200 – 3500 miner om dagen.

Atter en påmindelse til divisionerne om bedre sløring af minefelterne ved forudgående pløjning samt om indsættelse af pionerer til andre formål.

For at øge kampkraften af de kæmpende styrker i en storkamp er opstilling af kortvarslede reserver (Alarmerheiten 1) blevet befalet. De alarmerheder, som bliver dannet ved divisionernes ikke-kæmpende styrker, ombenævnes med omgående virkning til Alarmerheiten 2. (Befalingen er vedhæftet i bilaget).

Luftgaukkommando XI har på forespørgsel fået meddelt at byttepansertårne til flyvepladser ikke kan stilles til rådighed.

Til besættelse af øen Fanø i alarmtilfælde var det først forudset at tilføre dele af Inf.Div. ”Brandenburg” til Danmark. På grund af anden anvendelse af denne styrke er Adm.Dän. blevet opfordret til at forberede, at der ved tilgang af marinealarmenheder fra Riget afsættes én bataljon til besættelse af øen Fanø.

Til at styre mineindsatsen samt til at rådgive alle divisionspionérer blev Ia/Pi.-sektionen oprettet og tilknyttet føringsafdelingen. Den 29.12.43 mødte Sto.Pi¹, Major Holenia. Han afholdt straks en drøftelse med adjudanterne fra divisionernes pionérbataljoner for at fastlægge de opgaver, som kan forudses. Efterfølgende befalinger blev foranlediget af Ia/Pi. i perioden indtil 18.1.44:

Generelle retningslinjer for udlægning af miner.

Anvendelse af enhedspionérer og uddannede (pionér-)afdelinger til udlægning af miner.

Bearbejdelse af mineanvisning nr. 2 på grund af den nye udlægningsmetode (Messdraht) for samtlige minetyper. Alle nye minefelter skal fra nu af udlægges efter denne metode. Udlægnings-tætheden for panserminer fastlægges til 5 miner pr. løbende meter.

Generelle retningslinjer samt en føringsanvisning om udlægning af miner i oversvømmede områder udgives.

Fremstilling af kasser til den planlagte konstruktion af panser- og personelminer ved enhederne selv (15000 stk. til rådighed) skrider fremad.

Ved Re.Pz.Pi.Btl. 208 afholdes et minekursus.

Ved Pi.Ldgs. Lehr- u.Ers.Rgt. udgives en befaling om sprængning af broer på de danske øer i tilfælde af kamp.

Fastlæggelse af en minespærring ved Blåvandshuk, som vil blive udført af Kriegsmarine med brug af danske miner.

18.1.44:

Med henblik på bedømmelse af alle artilleristiske spørgsmål i W.B.Dän.'s stab er der oprettet en stilling som Ia/Art., som indgår i føringsafdelingen. Ia/Art. – Major Posegga – har begyndt sin virksomhed den 18.1.44.

¹ Stabsoffizier Pioniere

Med kommandøren for H.K.A.R. 180 afholdtes der hos generalstabschefen en indledende drøftelse, hvor en fremtidig samordning af alt ved kysten indsat sømålsartilleri blev diskuteret. En artilleri-drøftelse for de 3 Wehrmachtdele blev fastsat til den 25.1.

OKW blev bedt om en afgørelse vedrørende det taktiske underlægningsforhold for øen Rømø. Da Rømø på grund af farvandsforholdene ikke kan forsynes fra det danske fastland, er det blevet foreslået OKW, at lade det forblive ved Rømøs nuværende taktiske tilhørsforhold til Sild, altså taktisk ved Wehrkreis X. Desuden er der blevet fremsat ønske om, at Rømø i alarmtilfælde forstærkes med marinetropper.

Luftgaukommando XI er blevet bedt om at angive, hvilke luftværnsbatterier Lg.Ko.XI¹ i tilfælde af en fjendtlig landgang i Danmark yderligere har forudset indsat i Danmark.

Til udførelse af pionéropgaver er det ønskeligt, at der tilgår yderligere 2 pionéruddannelsesbataljoner. OKH er blevet bedt om at disse tilgår. Det er hensigten at indsætte 1 bataljon i Sydjylland og 1 på Sjælland.

19.1.44:

For den i Esbjergområdet indsatte 361. Inf.Div. er der udgivet en kampinstruks. Opgaven lyder at nedkæmpe enhver modstander, der gør landgang. Kysten i afsnittet Esbjerg-Ribe samt øen Fanø skal forsvares. Et forsvar af den befæstede plads Esbjerg til landsiden kommer først på tale, hvis egen angrebsoperation ikke længere fører til et godt resultat. Divisionen kan i det tilfælde, at Esbjergafsnittet ikke angribes eller kun angribes med svage kræfter, med sin hovedpart frigøres fra afsnittet og anvendes andetsteds i Jylland. Frigørelsen samt en hurtig etablering af marchberedskab med henblik på anvendelse ved en anden front skal på forhånd være forberedt og fastlagt.

361. Inf.Div. har fået tilladelse til at lade dele af sin forsyningstjeneste forblive i den bageste del af divisionsområdet på grund af vanskeligheder med at finde underbringelsesmuligheder.

Den forstærkede udbygning af kystforsvaret, tildelingen af nye stedbundne anlæg og opførelse af nye permanente bygningsværker gør en yderligere tilgang af stedbundet personel til 416. Inf.Div. nødvendig. OKH er blevet bedt om at tilføre et samlet behov på 119 underofficerer og 863 menige for hurtigst muligt at erstatte det afgåede personel og igen give divisionen sin kampkraft.

20.1.44:

I Aabenraa kl. 10 drøftelse mellem Ia, Major Toepke, Wehrmachtskommandant² Hptm.³ Schmidt, lederen af den tyske folkegruppe⁴, Dr. Möller⁵, den tyske folkegruppes organisationsleder, Larsen⁶, og med ungdomsføreren i den tyske folkegruppe, Blum⁷ om anvendelse af folketykerne i tilfælde af kamphandlinger i Danmark. Der blev ønsket en efterprøvelse af den hidtidige anvendelse af folketykerne til sikringsopgaver i eget område. Desuden hvervning af personer til anvendelse i hele det danske område for at kunne opfylde ciffer 3a) i W.B.Dän.'s bestemmelse Ia nr. 111/44 g.Kdos.

¹ Luftgaukommando XI

² Garnisonskommandanten i Aabenraa

³ Hauptmann

⁴ Det tyske mindretal i Nordslesvig ("hjemmetyskerne", i det følgende også benævnt "folketykerne").

⁵ Dyrlæge Jens Møller

⁶ Overløjtnant Peter Larsen

⁷ Jef Blume

af 17.1.44. Den hidtidige anvendelse af nordslesvigerne er kun sket på frivilligt grundlag fordi udtagelse eller indkaldelse på grund af deres danske statsborgerskab ikke er mulig. Det blev overvejet at bekendtgøre en bestemmelse, som i tilfælde af kamp ophæver denne binding. Spørgsmålet vil blive afklaret af Ia i forbindelse med den Rigsbefuldmægtigede og W.B.K. Ausland.¹ Endnu en gang blev spørgsmålet om den førmilitære uddannelse taget op. I februar 1944 planlægges afholdt et uddannelseskursus for underfører-kandidater til Zeitfreiwilligen² i Haderslev. Wehrmachtskommandanten i Aabenraa, Hauptmann Schmidt, har fået til opgave at lede kurset. Uddannelsespersonellet vil tilgå fra W.B.Dän. 's befalingsområde. Efter kursets afslutning vil underførerne i hver sit område selv videreudanne de Zeitfreiwilligen.

Forespørgsel fra OKW om Schw.Art.Abt.(mot) 997³ udrustet med 15,2 cm russiske kanoner, som på grund af Führerweisung 51 er forudset tilført til Danmark. Afdelingen skal i første omgang - indtil dens indsættelsesområde er blevet rekognosceret - forlægges til Oksbøl. Det er hensigten, at afdelingen skal underlægges artilleriregimentet ved 160. Res.Div.

OKW kan ikke stille de lovede 200 stk. forsvarsskyts mod landsætning til rådighed.

Med visse mellemrum vil føringsafdelingen udsende føringsanordninger til kommandomyndighederne. I disse bekendtgøres vigtige bestemmelser, erfaringer samt analyser fra inspektionsrejser af almen interesse. I den første føringsanordning, som er udsendt i dag, er først og fremmest pionértekniske spørgsmål behandlet.

Efter feltmarskal Rommels bestemmelse er OB West blevet anmodet om tilladelse til, at føringspersonel fra denne kommandos område foretager besigtigelsesrejser til kystfronten. Den første besigtigelsesrejse til Wehrmachtbefehlshaber Niederländes område begynder nu den 25.1.44, og varer i 5 dage. Der er planlagt endnu to besigtigelsesrejser i februar.

Til supplerung af kampinstruksen for 361. Inf.Div. har divisionen fået tilsendt yderligere instrukser. En af divisionen ønsket forlægning af HKL frem foran Esbjergs landfront er blevet afslået, fordi divisionen ikke har til opgave at forsvare fæstningen Esbjerg, men i første omgang udelukkende har angrebsopgaver.

Med hensyn til øen Fanø er der blevet befalet dannet et stærkt støttepunkt på øens sydlige del, da de til rådige kræfter ikke rækker til en fuldstændig besættelse af hele øens vestside.

Ia/Pi. har der ved 160. og 166. Res.Div. afholdt drøftelser om mineindsatsen.

Styrkerne har fået befaling om indretning af mineprøvehefter.

Telefonopkald fra Generalleutnant Meise⁴ vedrørende bygning af en 100-200 meter bred spærring i vandet umiddelbart foran kysten for at forhindre landgang med stormbåde og mindre fartøjer. Forhindringerne skal bestå af nedrammede pæle, betonklodser (fremstillet ved ebbe med hurtigt-bindende cement) og betonsænkekasser (som udlægges af skibe ved flod).

¹ Wehrbezirkskommando Ausland. Myndighed som stod for indkaldelse til militærtjeneste m.v. af tyskere i udlandet.

² Zeitfreiwilligendienst. Hjemmetysk paramilitært korps.

³ Schwere Artillerie-Abteilung (motorisieret) 997

⁴ Dr. Wilhelm Meise (1891-1974) Generalinspektør for pionertropperne.

21.1.44:

Med omgående virkning befales inddelingen i 5 forsvarsafsnit. (Bestemmelsen med kort vedlagt).

Opkald fra OKW: Indforstået med forslag herfra om at forlægge dele af Sturmgesch.Ausb.Abt. til Viborg.

H.K.A.R. 180 melder 13., 15., 16. og 19. H.K.-Batt. klar til at afgive ild.

Kvartermesteren får til opgave at finde beredskabsmæssig underbringelse af Fest.Pi.Btl. 31 i Silkeborgområdet.

Til mineindsats i 160. Res.Div.'s område tilgår midlertidigt et kompagni fra Res.Pi.Btl. 208 som underlægges 160. Res.Div.

22.1.44:

Til udarbejdelse af vejrudsigter til artilleriet er OKW/WFSt blevet anmodet om tildeling af en meteorologideling.

Operationsbefaling for schw.Art.Abt. (mot) 997, som under henvisning til Führerweisung 51 tilgår fra østfronten. Indsættes i tyngdepunktsafsnittet Esbjerg. Underlægges 160. Res.Div.

Herr Befehlshaber orienterer sig personligt om forholdene ved 20. Lw.Feld-Div.

23.1.44

Befehlshaber foretager besigtelsesrejse til 160. Res.Div s område. Derunder besøg ved støttepunkterne Vejers Strand, Børsmose og Henne Strand. Udbygningen var ikke skredet så meget fremad som ventet. 160. Res.Div.'s stillingtagen dertil. Drøftelse med Befehlshaber om planlagt udbygning og hurtigst mulige færdiggørelse af de forreste pigtrådshindringer.

H.K.A.R. 180 melder 17. og 18. H.K.Bttr. operative.

Underbringelse af Fest.Pi.Stab 31, som i tilfælde af kamphandlinger skal sammentrækkes som Wehrm.Bef.Dän.'s reserve, vil ske i området nordøst for Silkeborg (omkring Over Kejlstrup og Nørreskov).

24.1.44:

Melding til Heeresgruppe B: Anlæggelse af hindringer på forstranden (betonsænkekasser, betonklodser, pælehindringer, tjekkiske ryttere) er ønskelig, men der er ikke materialer til rådighed.

Til bygning af stillinger får W.B.Dän. tilført 6 skyttegravsplove og 6 dekontamineringsplove.¹

Efter et ønske fra 416. Inf.Div. om, at der, efter at dele af Sturmgesch.-Ers.-u.Ausb.Abt. er forlagt til Aalborg, forlægges yderligere styrker dertil, meddeles det divisionen, at når de bataljoner af mavesyge, som der er blevet bedt om, bliver tilført, vil det blive overvejet at forlægge én af disse bataljoner (til Aalborg).

¹ Entgiftungspflug 41. Oprindeligt beregnet til at pløje gennemgange gennem giftgasbelagt område.

Luftgaukkommando XI bliver bedt om at lade Ldschhtz.Wachzug 356/XI¹ forblive ved "Mammuth-apparatet"² i Hansted.

Med henblik på gennemførelse af straks-programmet 1944 for fæstningsbyggeri beordres flere enkeltheder.

25.1.44:

Artillerikonference hvor divisionernes Ia, artilleriregimenternes og de selvstændige afdelingers kommandører, kommandøren for H.K.A.R. 180 med sine afdelingskommandører, en repræsentant for Adm.Dän. og for F.A.K. Dänemark deltog. Konferencens formål var at fastlægge en grundlæggende organisation for en sammenfatning af alt artilleri til forsvar af Jylland. Herved skal et tæt samarbejde mellem hærkystartilleriet, divisionsartilleriet og marineartilleriet fremmes. Det af os udarbejdede og af generalstabschefen fremlagte forslag bygger i enhver henseende på Führerweisung 40. De stridspunkter, som dukkede op under udvekslingen af tanker, blev afklaret og afgjort af Herr W.B.Dän. W.Bfh. anførte følgende:

Skydning over hav ledes af Kriegsmarines ansvarlige kommandant i afsnittet. Spørgsmålet om, hvorhen der skal skydes og hvilke batterier, der skal deltage, kan først afgøres når fjenden er gået i land med dele af sin styrke. Hvis de faktiske forhold er sådan, at der opstår vanskeligheder for egne styrker ved det af fjenden dannede brohoved, må vedkommende troppekommandør sætte sin vilje igennem over for den ansvarlige marineofficer med hensyn til at brohovedet skal bekæmpes med alle midler. Artillerikommandøren vil forlange støtte fra marinekommandanten. "I en nødsituation tror jeg" sagde W.Bfh.Dän videre, "at enhver infanterikommandør, hvis han ikke får støtte fra marinekommandanten i afsnittet, vil give denne en ordre. Den, som modsætter sig en sådan ordre, stiller jeg for en krigsret!"

De detaljerede resultatet af artillerikonferencen vil blive fastlagt i artilleribefalinger.

Stellv.Gen.Kdo. X.A.K. har bedt om at få et kommando pionérer stillet til rådighed med henblik på bygning af en midlertidig bro over Kaiser-Wilhelm-Kanal³, som skal finde sted allerede nu for det tilfælde, at de eksisterende broer falder ud på grund af fjendtlig indvirkning. Da broerne over Kaiser-Wilhelm-Kanal er meget vigtige for forsyningsituationen i Danmark, har W.B.Dän. erklæret sig rede til dette og stiller via Pi.Ldgs.Lehr-u.Ers. Regt. et kommando bestående af 1 officer og 50 pionerer til rådighed.

Divisionerne har fået besked om, at garnisonskommandanterne i havnebyer, hvor der ingen havnekapitajn eller marineenheder er, skal have til opgave at overvåge midlertidigt tilstedeværende marineenheder i disciplinær henseende.

26.1.44

Den 26.1.44. har der ombord på "Gazelle" i Aarhus fundet en drøftelse sted, i hvilken Adm.Dän., uddannelsesflådens admiral og for WB.Dän. Ia/Sto.Art. samt regimentskommandøren for H.K.A.R. 180 deltog. Formålet med drøftelsen var at fastlægge grundlaget for marinens sejlede enheders skydning fra søen mod kysten i samarbejde med hærartilleriet. Resultatet er blevet nedlagt i en protokol og vil tilgå de involverede dele af Wehrmacht i særlige befalinger.

¹ Landeschützen-Wachzug 356/XI.

² Radaranlæg.

³ Kielerkanalen.

For at frigøre Pi.Ldgs.-Lehr-u.Ers.Rgt. til påtrængende pionéropgaver (minelægning, brosprængninger) er bevogtningen af broen over Lillebælt blevet overdraget til Höheres Kommando Kopenhagen (D Btl. IX,¹ Middelfart).

At regne fra 1.2.44 er et vagtkompagni fra Wachbataillon Kopenhagen befalet forlagt til Silkeborg Bad som stabsvagt.

233. Res.Pz.Div. har i forbindelse hermed fået et marchkompagni,² som indtil nu har varetaget vagtopgaver på Silkeborg Bad, tilbage med henblik på at varetage opgaver i Viborg.

Til OKW er det blevet meldt, at følgende hærkystbatterier er operative i feltmæssigt udbyggede stillinger:

13./180	ved Ribe
15./180	ved Oksbøl
16./180	ved Henne
17./180	på østsiden af Ringkøbing Fjord
18./180	østsiden af Nisum Fjord
19./180	nordvest for Lemvig (Limfjord)
(samtlige med 4 stk. skyts 12,2 cm (r))	

En ny besigtigelsesrejse til mønstergyldige forsvarsafsnit ved atlantkysten er blevet arrangeret til begyndelsen af februar.

Til divisionerne er sendt en grundlæggende befaling om udbygning af stillingerne (se vedlagte).

27.1.44:

Om formiddagen deltagelse af W.B.Dän., Ia og IIa i en stabsøvelse ved Stab 20. Lw.Feld-Div. i Hobro. Ledelse: Divisionskommandør Oberst Crisolli.³

Drøftelse med Kommandeur W.B.K. Ausland,⁴ Aussenstelle Kopenhagen og kommandanten ved Ortskommandantur i Aabenraa om folketyskernes opgaver i tilfælde af kamp.

28.1.44:

Sammen med den Rigsbefuldmægtigede i Danmark, Dr. Best, Höhere SS- und Polizeiführer und Generalleutnant der Polizei Pancke⁵, Befehlshaber der Ordnungspolizei, Generalmajor der Polizei von Heimburg,⁶ Befehlshaber der Sicherheitspolizei, Standartenführer Bovensiepen,⁷ Gesandt hos den Rigsbefuldmægtigede Barandon⁸ og Landesgruppenleiter der NSDAP in Dänemark Dalldorf⁹ foretager Herr W.B.Dän. en besigtigelsesrejse til forsvarsanlæggene ved Jyllands vestkyst i 160. Res.Div.´s område.

¹ Rekonvalescentbataljon D IX.

² Midlertidigt kompagni bestående af erstatningspersonel, kun forsynet med håndvåben.

³ Wilhelm Crisolli (1895-1944) Udnævnt til generalmajor 1.2.44. Dræbt af italienske partisaner.

⁴ Se side 33.

⁵ Günther Pancke (1899-1973).

⁶ Erik Paul Anno von Heimburg (1892-1946). Dødsdømt og henrettet i Sovjetunionen.

⁷ Otto Bovensiepen (1905-1979).

⁸ Paul Barandon (1881-1971).

⁹ Julius Dalldorf (1897-?) Leder af det tyske nazistpartis afdeling i Danmark (for tyske statsborgere bosat i Danmark).

Til krigsspillet „Leuthen“, som marinen afholder i Kiel sendes O1 og Ia/Art. (2.2.44). Sturmgesch.Ers.-u.Ausb.Abt. 400 får befaling til at forlægge stabsbatteri og stab til Bjerringbro og 1. batteri til lejren ved Hald.

166. Res.Div. får tilladelse til den ønskede nedrivning af 18 sommerhuse.

Chef des Gen.St.d.H. 's¹ grundlæggende befaling nr. 26 om indsættelse i kamp af panserkampvogne, som er underlagt andre enheder, udsendes til enhederne.

OKW/WFSt. har taget stilling til overvågningen af danske farvande for at modvirke sabotage. Herefter påhviler overvågningen af Jyllands og Sjællands havne og kyster ligesom overvågningen af bælte og sundet marinen med støtte fra politiet, som dog i disse tilfælde må underlægges Kriegsmarine. Bestemmelsen tilsendes Adm.Dän. og Höhere SS- und Polizeiführer.

29.1.44:

Østbataljonerne 603 og 662 vil, for at forhindre at de bliver stedbundne, blive udvekslet. Operativt og uddannelsesmæssigt vil de blive underlagt de divisioner i hvis områder de fra nu af bliver indsat.

Adm.Dän. og Gen.d.Lw.in Dän. er blevet opfordret til at lade de indtil nu i det store og hele fredsmæssigt indrettede Küwas² og Fluwas³ indgå i forsvarssystemet i forbindelse med den feltmæssige udbygning af kysten. Disse enheder skal med henblik på en kampsituation selv udbygge feltmæssige stillinger i tilslutning til de eksisterende anlæg. Desuden blev der opfordret til, at rekonoscere for og gennemføre en sammenlægning af Küwas og Fluwas til selvstændige støttepunkter.

Som opfølgning af bestemmelse af 20.1.44. er det pr. fjernskrivelse blevet befalet, at de taktiske grænser også er gældende for beføjelser i territorial henseende og at tilknytningen til de danske politikredse bortfalder. Divisionerne skal inden for deres områder udgive befaling om beføjelser for de Wehrmachts- og andre kommandantskaber som befinder sig i området.

30.1.44:

Som opfølgning af artillerikonferencen den 25.1.44 har divisionerne fået tilsendt en befaling hvori artilleriafsnit, -grupper og -undergrupper og de dertil knyttede befalingsforhold er fastlagt.

Ved beredskabstrin 2 skal der i alle større byer i Danmark af enhederne gennemføres razziaer i hoteller m.v. for at få fat i selv den sidste soldat. Det er blevet befalet, at disse foranstaltninger skal være forberedt og planlagt på forhånd.

Den tilførsel af forsyningstropper, som er forudset ved Fall Hanna⁴, bliver herfra betragtet som kommende for sent. Der er til OKH fremsendt et andragende, hvori det foreslås, at tilførslen af forsyningstropper finder sted nu.

¹ Chef des Generalstabs des Heeres (General der Infanterie Kurt Zeitzler, (udnævnt til generaloberst den 1.2.44)).

² Küstenwachen.

³ Flugwachen.

⁴ Dækningsangreb på Danmark.

I København er en Lt.z.S.¹ blevet beskudt og hårdt såret af gerningsmænd, som undkom. Den Rigsbefuldmægtigede har forlangt en bod på 2 000 000 (kr.).

31.1.44:

På en forespørgsel fra Kriegsmarine meddeles at forsvaret af havnen i Skagen indtil nu ikke har kunnet overtages af hæren fordi de nødvendige styrker mangler. Det er meningen at forlægge de øst- eller rekonvalescentbataljoner, som der er blevet bedt om, til dette område for dermed at overtage forsvaret af Skagen.

Som opfølgning af W.B.Dän.'s bestemmelse Ia nr. 111/44 g. Kdos. fordres fra enhederne en melding om hvor mange folketykere, der er nødvendige, for at frigøre soldater fra tjeneste i baglandet.

Til OKH Chef H Rüst.u.BdE meldes situationen ved marchbataljonerne² 1013, 1014 og 1015. Kampmarchbataljonerne³ er endnu ikke klar til anvendelse i felten. Manglerne er detaljeret angivet. Der bedes om forlængelse af terminen for krigsbrugbarhed til den 28.2.44.

20. Lw.Feld-Div. får befaling til, med hensyn til det franske broslagningsmateriel, som befinder sig hos divisionen, at udpege en officer fra pionérkompagniet, som kan tage ansvaret for broslagningskolonnen og gøre sig så fortrolig med materiellet, at han om nødvendigt kan afholde kurser i dets brug eller i tilfælde af kamphandlinger kan lede kolonnens arbejde.

Den sprængning af 16 vej- og jernbanebroer, som det indtil nu har været befalet Pi.Ldgs. Lehr-u.Ers.Rgt. at udføre i tilfælde af kamp, bliver overdraget til Pi.Btl. 361. Det samme gælder 10 sprængninger af vej- og jernbanebroer, som har været Res.Pi.Btl. 30's ansvar (160. Res.Div.).

1.2.1944:

Den anmodning, som i går blev fremsendt vedrørende kampmarchbataljonerne, bliver telefonisk afvist af OKH. Der må regnes med borttransport af bataljonerne snarest. Der gives divisionerne meddelelse derom pr. hastefjernskrivelse.

Det befales, at Sturmgesch.Ers.Abt. 400 i Haderslev forvaltningsmæssigt og territorielt underlægges 361. Inf.Div. Til OKH meldes, at opspaltningen af Ers.u.Ausb.Abt. 400 nu er gennemført.

Til OKH/Gen.StdH er der sendt en anmodning om at lade de 12 stk. 7,62 cm kanoner (I.K.H.)⁴, som ved ombevæbningen af 20. Lw.Feld-Div. bliver frigjorte, forblive i området, da 416. Inf.Div. har et påtrængende behov for dem som skyts til forsvar mod landsætning.

For at få fat på alle folketykere i tilfælde af kamphandlinger bliver der truffet forberedelser til mønstring osv. Som forbindelsesofficer til den tyske folkegruppe i Nordslesvig befales fra nu af Hptm. Schmidt, Wehrmachtskommandantur Apenrade.

¹ Leutnant zur See.

² Midlertidigt opstillede bataljoner af erstatningspersonel, kun forsynet med håndvåben. I princippet bestod marchbataljonen kun indtil den havde nået den division, som den skulle supplere med personel.

³ Kampmarchbataljonerne havde i modsætning til alm. marchbataljoner også tunge våben.

⁴ Infanteriekanonenhaubitze (290). Kortløbet infanteriskyts af russisk oprindelse.

2.2.1944:

OKH befaler, at kampmarchbataljon 1013 og 1014 skal afgå til østfronten. Om 1015 har man endnu ikke taget bestemmelse. Divisionen får befaling til at anmelde transport inden den 4.2.44. uden at tage hensyn til bataljonernes tilstand.

I tilfælde af kamphandlinger vil grænsen til Tyskland blive spærret. Höheres Kommando Kopenhagen og Kommandeur Streifendienst¹ får befaling til at planlægge denne foranstaltning.

Til OKW/WFSt. meldes minesituationen pr. 30.1.44.

På grund af de befalede nye afsnitsgrænser beordres forberedelse og rekognoscering af brosprængninger.

Den fra den danske hær beslaglagte ballondeling skal tilføres 20. Lw.Feld-Div. H-Mot. får befaling desangående.

Spærring med miner af tilgangsvejene til bæltbroen ved Middelfart med forberedte minebrønde godkendes.

Nafü² indgiver en beretning om virksomheden med hensyn til udbygningen af signaltjenesten i befæstninger i januar 1944 (kopi vedlagt) og situationen ved udgangen af 1943 (bilag).

3.2.1944:

Ingen særlige hændelser.

4.2.1944:

Til OKW indsendtes på ny en anmodning om tilførsel af signalenheder: 2 lette eller tunge Blankdraht³-Kompanien, 1 Eisenbahn-Fernsprech-Bau-Kompanie, begge for 8 uger. Vedvarende: 2 reparationskompagnier til støjdemplingsformål, 7 radiogrupper (mellem) (100W) med personel, materiel og køretøjer. Personel til et signalmateriellager, 1 kabelmålegruppe fra Reichspost og 1 kabelreparationsgruppe fra RP.⁴

OKW/WFSt (Major Jordan) giver pr. telefon tilladelse til, at Res.Gren.Rgt. 6 forlægges fra Sjælland til 166. Res.Div.'s afsnit i Jylland.

Da der kan regnes med tilførsel af flammekastere i større mængde, er det planlagt, at disse skal indsættes batterivis med 4-6 flammekastere i hvert divisionsområde. Divisionerne undersøger indsættelsesmuligheder.

I januar er der udlagt følgende antal miner:

T-Minen ⁵	47889
S-Minen ⁶	18776
Holz-Minen	5201

¹ Kommandøren for patruljetjenesten.

² Nachrichtenführer. Leder af signaltjenesten.

³ Uisoleret telefon/telegraftråd (på pæle).

⁴ Reichspost.

⁵ Teller-Minen (panserminer.)

⁶ Spring-(Shrapnel-)Minen.

Schützen-Minen	16975
Stock-Minen	35144

Ialt udlagt antal miner:

T-Minen	84917
S-Minen	29272
Holz-Minen	36817
Schützen-minen	29726
Stock-Minen	35144

Den til W.B.Dän. 's stab indtrufne stabsofficer for panserbekæmpelse, Major d.R.¹ Bender, har indledt sin besigtigelsesrejse til panserjægerkompagnerne i kommandoområdet.

OKW har bekræftet, at øen Rømø hører til M.O.K. Nords² kommandoområde. M.O.K. Nord er dermed også i henhold til Führerweisung 40 ansvarlig for forsvaret. Wehrkreis X og M.O.K. Nord har atter fået meddelt, at der i W.B.Dän. 's område ikke er tropper til rådighed til Rømø.

Tr.Üb.Pl. Oksböl blev igen gjort opmærksom på, at der skal gennemføres sløring af pladsen. Arbejdets afslutning skal meldes inden den 15.2.

5.2.1944:

Statusrapport vedrørende 361. Inf.Div.: Kun dele af divisionen er begrænset bevægelige, men dog klar til indsættelse i forsvarsopgaver.

På grundlag af mundtlige drøftelser med de involverede marinemyndigheder blev vedlagte bestemmelse om samarbejdet mellem søstridskræfterne og kystforsvaret bekendtgjort.

Til forstærkning af kystfronten er det blevet befalet, at de dele af 166. Res.Div., som er forblevet på Sjælland, fra nu af forlægges til Jylland.

Ud fra det synspunkt, at områderne skal udfyldes, er der på ny blevet fremsat forslag om, at 2 Pi.Ausb.Btl, tilføres til Danmark, men OKW/WFSt. meddeler, at en tilførsel er umulig.

Som følge af tilgang af for mange tog på Jyllands veststrækning er der opstået midlertidige kødannelser af jernbanevogne, som forhindrer en gnidningsløs fortsættelse af udbygningsarbejderne ved kysten. Derfor er der blevet befalet midlertidig indsættelse af lastvognskolonner.

6.2.1944:

Kampmarchbataljon 1013 sættes i march til Heeresgruppe Nord i 2 jernbanetransporter.

Mangel på våben, ammunition og andet materiel ved marchbataljon 1014 og 1015 meldes til henholdsvis Heeresgruppe Süd og Pz.Gren.Div. Feldherrnhalle. (med efterretning til OKH/Chef H Rüst u. BdE/Ia (8))

160. Res.Div. får befaling om at frigøre det hidtil underlagte Komp./Res.Pi.Batl. 208 og sætte det i march til Horsens.

¹ Major der Reserve.

² Marine-Oberkommando der Nordsee (Wilhelmshafen).

7.2.1944:

3. besigtigelsesrejse til atlantvolden fra 15. – 25.2.44 befales.

Af en sabotagegruppe i Aabenraa er 7 medlemmer blevet anholdt¹ af SD.²

Grundlæggende befaling for gennemførelse af mineprogrammet tilgår divisionerne.

Statusrapport vedrørende 20. Lw.Feld-Div. telefoneres af Ia (personligt) til OKH.

361. Inf.Div.s udrustning med våben af alle slags meldes telefonisk til Gen.Qu.³

Hos W.Bfh.Dän drøftes udestående spørgsmål vedrørende O.T. med

Landesrat Martinsen
Oberst August
Oberlt. Wilm
Ia, Major Toepke
Ia/Pi. Major Holenia
Ia/Pz. Major Bender

(Smlg. bilag 1)

General Schilfhardt⁴ orienterer om sin stabsorganisation. Anvendelsen af luftværnsartilleri drøftes.

(Smlg. bilag 2.)

Ia/Pi. melder tilgang af 235.000 miner.

50.000 T-Minen
35.000 S-Minen
75.000 Schützen-Minen
75.000 Stock-Minen

Fordeling:

416. Inf.Div.	35.000 miner
166. Res.Div.	53.000 -
160. Res.Div.	82.000 -
361. Inf.Div.	53.000 -

8.2.1944:

Til OKW/WFSt. sendes supplerende pr. fjernskrivelse en udførlig statusrapport vedrørende 20. Lw. Feld-Div.

Melding til OKW/WFSt., OKH/Gen.St.d.H./Op.Abt., OKH/Chef H Rüst.u.BdE/Ia om tilgang af III.schwer.Art.Abt. 20 til 20. Lw.Feld-Div. med 12 stk. skyts 12,2 cm sFH 396 (r)⁵ underbragt i området omkring Aars (syd for Aalborg). På grund af mangel på køretøjer er kun et af afdelingens batterier klar til indsættelse.

¹ Anholdelserne skete i forbindelse med en mislykket sabotageaktion mod Callesens Motorfabrik i Aabenraa

² Sicherheitsdienst.

³ Generalquartiermeister.

⁴ Ludwig Schilffarth (1894-1966) Nyudnævnt generaløjntant og kommandør for luftforsvaret i Danmark.

⁵ 12,2 cm schwere Feldhaubitze 396 (russisk).

Desuden er tilgået og underbragt på Tr.Üb.Pl. Oksböl: Schw.Art.Abt. 997 med 12 stk. skyts, 15,2 cm Kanonen-Haubitz 433/1 (r) 37. Afdelingen er ved kamphandlinger underlagt 160. Res.Div.

Til divisionerne samt til Pi. Ldgs-Lehr-u.Ers.Rgt og Fest.Pi.Stab 31 er tilsendt nye kampinstrukser.

Kursus med henblik på uddannelse i fæstningsvåben ved Festungs-Lehrabteilung Althöfchen.
7 deltagere tilkommanderet.

Da spørgsmålet om underbringelse af styrkerne i fragmentsikre opholdsrum i stillingerne støder på vanskeligheder på grund af materialemangel, er man, for at løse problemet, grebet til bygning af murstens- og teglbyggeri med brug af kalkmørtel med tilslag af cement. Styrkerne, som selv skal udføre byggeriet, har fået udleveret en vejledning til bygning af opholdsrum af mursten og tegl.

9.2.1944

Reservedriften af færgen Esbjerg-Fanø er blevet reguleret i en ny bestemmelse.

Der er blevet befalet gennemført kurser for specialgrupper i sabotagebekæmpelse i tiden 15.2. til 18.2.

Ved hver af divisionerne 160. og 166. Res.Div. er der blevet befalet opstilling af en 12 cm granatkasteruddannelsesdeling. Skal være gennemført inden udgangen af februar 1944.

Der afgives melding til OKW/WFSt om status med hensyn til udbygning af kysten.

En melding om felthærens faktiske styrke afsendes.

Kort over alle divisioners operationsområder er blevet sendt til WFSt.

Til alle divisioner sendes afskrift af en Führerbefehl, hvoraf det fremgår, at en kommandant i en fæstning er blevet skudt, fordi han forlod sin plads under et angreb. Orientering af alle til og med stabsofficerer mundtligt beordret.

10.2.1944:

Fjernskrivelse sendt til OKH for at få afklaret afvigende tidspunkter for skift af ES-programmet.¹

Til Fest.Pi.Stab 31 gives befaling til bygning af første forsøgsstrækning af en forstrandsspærring.

Hos Heimatstab Übersee² spørges, med hvilken sammensætning og i hvilke havne den forventede 214. Inf.Div. vil ankomme.

Supplerende befales det, at Kommandeur Streifendienst er ansvarlig for Sjælland med hensyn til spærring af grænsen i tilfælde af en invasion.

416. Inf.Div. får befaling til at fjerne en del af minefeltet i Frederikshavn.

¹ ES=Erkennungssignal.

² Underafdeling af kvartermesterafdelingen i WFSt.

11.2.1944:

Major i.G. Japps ankommer for at sætte sig ind i forholdene i Danmark. Han skal være Major i.G. Jordans efterfølger i WFSt.

Drøftelse mellem W.B.Dän. og Höhere SS-und Polizeiführer Dänemark.

W.B.Dän. overværer hos 416. Inf.Div. en øvelse i Stützpunkt Lökken.

12.2.1944:

Major Hendewerk kommanderes til Stab W.B.Dän. som stabsofficer for stillingsudbygning. Det meddeles, at 214. Inf.Div. er under transport hertil.

OKW anmodes om tilladelse til at benytte betegnelsen Wehrmacht-Nachrichten-Führer for Nafü.

13.2.1944:

Indbydelserne til det operative krigsspil udsendes.

Drøftelse med Kapitän Ihssen,¹ admiralsstabschef, Adm.Dän.

Transporten af 214. Inf.Div fra Norge kobles sammen med 89. Inf.Div. 's (under opstilling) transport til Oslo. Enheder af 89. Inf.Div. tilgår fra Riget. W.B.Dän. bidrager med 1 sanitetskompagni fra 20. Lw.Feld-Div. og ca. 1800 rekrutter.

14.2.1944

Oberst Reimer, stellv. Gen.Kdo. X drøfter forsvaret af øen Rømø. Det overvejes at forlægge enheder fra Wehrkreis X til Tønder.

Der udsendes rekognosceringsbefaling med hensyn til forlægning af divisionskommandostationerne for 20. Lw.Feld-Div. og 416. Inf.Div.

Adm.Dän. får tilladelse til, at der i påkommende tilfælde kan benyttes specialister fra alarmenheder til opfyldning af personelmangler i kystforsvarsenhederne.

Transportleitung Mitte anmodes om at Truppen-Entgiftungs-Zug 233 sættes i march mod Horsens.

Kurset i København til uddannelse af specialgrupper i sabotagebekæmpelse udsættes til perioden 20. – 25.3.44.

Major Japps orienteringsrejse er afsluttet. Samtale med Ia og Befehlshaber. Rejserapport vedlagt.

15.2.1944:

233. Res.Pz.Div. og Sturmgesch.Ausb.Abt. 400 får befaling til at forberede indsættelse af Pz. og Sturmgeschütz-atrapper.

Res.Btl. 216 forlægges til Grove.

¹ Kapitän zur See Kurt Ihssen (1884-?)

Ost-Btl. 662 forlægges til 416. Inf.Div.'s område.

Der tilgår divisionerne en grundlæggende befaling om indsættelsen af panserbrydende våben.

Höheres Kommando Kopenhagen modtager sin kampinstruks.

O.T. får anvist opgaver i forbindelse med evt. indsættelse.

Drøftelse med General der Pioniere Rosenbusch¹ hos Wehrm.Bef.

16.2.44:

Telefon fra Oberst Reimer: Wehrkreis X har hos OKH/Chef H Rüst.u.BdE anmodet om forlægning af 1 bataljon til Tønder.

Fest. Pi. Stab 31 får befaling til at forlægge til Silkeborg.

Oversigt over dislocering og krigsinddeling ønskes tilsendt pr. 1.5.

Til H.K.A.R.180 anmodes om 10 stk. Aufschlag-Auswerte-Gerät 44 H.²

Opstilling af en fjerde afdelingsstab ved H.K.A.R. 180 bliver efter telefonisk forespørgsel ved Wehrm.Führungsstab afslået; der skal derfor planlægges for i givet fald at kunne foretage opstillingen med egne kræfter.

Opstilling af en jernbanebygningsenhed til Esbjerg Banegård i tilfælde af invasion befales.

Nafü forelægger som bilag til KTB aktivitetsrapport for månederne oktober 1943 til januar 1944. (bilag).

17.2.44:

Til Gen.d.Lw. in Dän. og Adm.Dän. meddeles, at man er indforstået med, at de to tjenestesteder vil blive hørt i forvejen ved sammenlægning af Küwas og Fluwas.

18.2.44:

Ændring af mobiliteten ved A.R. 416 befales som følger:

Stab, signaldeling samt et tungt og et let batteri motoriseres. De øvrige lette batterier er hestetrukne.

Drøftelse mellem feltjernbanechef, Oberst Petri,³ Major Schulze-Jülich og W.B.Dän. (1 bilag).

Der afgives melding om pansersituationen.

Udbygning inden for straksprogrammet af 2. kommandobunker til Adm.Dän. afslås.

Befaling om tilgang af folketyskere ved beredskabstrin II tilgår divisionerne.

¹ Georg Rosenbusch (1890-1944) Inspekteur der Landbefestigung Nord (Korrekt grad: Generaløjtnant).

² Apparat til bestemmelse af nedslag i forhold til mål.

³ Oberst i.G. Reinhard Petri (1903-?), chef for feltransportafdelingen i OKH

19.2.44:

Befehlshaber, Ia og IIa deltager i krigsspil ved 416. Inf.Div. Befehlshaber fortsætter derefter sin inspektionsrejse.

20.2.44:

Flere skinesprængninger på strækningerne Aarhus-Hasselager og Skanderborg-Hylke. Hensigt formodentlig at hindre transportbevægelserne af 214. Inf.Div.

Ia/Art. udsender inspektionsbemærkningerne til divisionerne.

21.2.44:

Der anmodes om optagelse af en film af kysten fra Skagen til Hals.

I ID-kort for nødindsatspligtige skal ordet "Noteinsatz" stryges. Supplerende befaling til divisioner osv.

Udformningen af ID-kort for Reichsbahns følgepersonel fastlægges og oversendes til Transportkommandantur Aarhus til udtalelse.

22.2.44:

Det meddeles 160. og 166. Res.Div. at Höh.Pi.Offz. II ¹vil være til stede 6.-9.3.44.

12./H.K.A.R. 180 forlægges med øjeblikkelig virkning til sydlige del af Fanø.

Den Rigsbefuldægtigede anmodes om, at Læsø og Anholt erklæres for sikkerhedsområder. Adm.Dän. orienteres herom.

De 12 stk. 7,62 cm I.H.K. 39,² som er blevet frigjort ved 20. Lw.Feld-Div., overgår endegyldigt til 416. Inf.Div.

Der anmodes om luftværnsbeskyttelse af Oksbøl i perioden 2.-5.3.44 (krigsspil).

23.2.44:

I ID-kort for folketyskere skal ordet "Noteinsatzpflichtiger" stryges. Befaling herom sendes til divisioner og garnisonskommandanter.

Adm.Dän. opfordres til at stille med en sagkyndig ved drøftelse den 26.2.44 hos Ia om forstrands-hindringer.

Ia/Pi. ønsker specialmaskiner til fremstilling af tændsatser.

Adm.Dän. får tilsagn om, at 12,7 cm skytset efter den 15.3.44 vil blive anbragt i betonbunkers som led i det løbende program.

¹ Höhere Pionier Offizier II.

² 7,62 cm Infanterie Kanonenhaubitze 39 (modificeret russisk skyts).

24.2.44:

Det foreslås Adm.Dän. at færgerne på Storebælt besættes ved beredskabstrin II.

Luftverteidigungs-kommando z.b.V. XI får tilladelse til at anbringe 11 luftmeldeposter på gravhøje.

O.T. inddeles i 6 frontbyggeledelser, som i tilfælde af erklæring af beredskabstrin II vil blive tildelt divisionerne.

Ved en grundlæggende befaling gives der bestemmelser for afgang af kvindeligt følgespersonel og personellets tilbagetransport (til Riget) i forbindelse med kamphandlinger.

25.2.44:

Med henblik på udmåling af målpunkter ved kysten vil den ønskede deling fra Vermessungsabteilung 624 tilgå hertil i begyndelsen af marts.

Frigørelsen af lokomotivførere fra enhederne i tilfælde af kamphandlinger forberedes ved optagelse i planlægningen.

26.2.44:

Til Chef H Rüst.u.BdE meldes opstilling af en 12 cm granatkasteruddannelsesdeling ved 166. Res.Div.

Vejkommandanternes opgaver i forbindelse med kamphandlinger i kommandoområdet fastsættes ved en forberedende befaling. Det er hensigten, at grupper og enkeltpersoner, som har mistet kontakten til deres enhed, skal sættes i march til en opsamlingslejr. Med henblik på dette vil ældre, prøvede stabsofficerer blive udpeget som vejkommandanter og forsynet med diktatoriske fuldmagter.

Der vil tilgå vejkommandanterne instruks ved erklæring af beredskabstrin II.

27.2.44:

Til OKW/WFSt. sendes oversigt over forsvarsanlæg.

De i Oksbøl, Lemvig og Aalborg i perioden 7.-26.3.44 planlagte MG¹-kurser meldes til OKH/AHA.

Med henblik på beskyttelse af O.T.-lejre befales det 361. Inf.Div. og 160. Res.Div. at stille 2 vagtkommandoer til rådighed i Varde og Esbjerg.

Der gives H.K.A.R. 180 tilladelse til at foretage den ønskede nedbrydning af huse ved 21./180.

28.2.44:

Der tilsendes OKH/Gen St d H/Pz Offz.² melding om indsat erobret skyts og ammunition i kommandoområdet.

Om aftenen (kl. 22.00) indgår hastefjernskrivelse fra OKW/WFSt. med befaling til at forberede en mulig borttransport af 416. Inf.Div. pr. jernbane og skib. 416. Inf.Div. får befaling herom. Desuden

¹ MG = maskingevær.

² Oberkommando des Heeres/Generalstab des Heeres/Panzeroffizier.

bedes Frontleitstelle 110¹ i Flensburg om at sende en kurér til Hamborg tidligst muligt den 29.3.44 med henblik på afhentning af de nødvendige papirer.

Ia/Pi udgiver befaling til enhederne om bygning af panserværnsgrave ved hjælp af sprængning.

29.2.44:

Til In 5² meldes behov for 57 stk. lyskastere komplet med en rækkevidde på 300 meter til belysning af forstranden, og til OKH/Gen.d.Pi u.Fest. beim Chef Gen.St.d.H³. et behov for 320 tons pionersprængammunition.

Generalleutnant Pflieger og Oberstleutnant i.G. Stübig melder sig hos W.Bhf.Dän. Ia deltager i drøftelsen.

Kort indhold:⁴

1.3.44

416. Inf.Div. har fremlagt forslag til bygning af Riegelstellung⁵ Nord. Forslaget godkendes. Fest.Pi.Stab 31 får befaling til at sætte O.T. i gang med byggeriet.

Der er behov for 20.000 lysminer, som rekvireres hos Inspekteur der Landesbefestigung West. (Forstrandsbelysning).

Det befales, at Ia/Stebo er ansvarlig for rekvisition af byggematerialer til udbygning af HKL.

Kl. 10.00 drøftelse hos Wehrm.Bef. Til stede:

Ia/20. Lw.Feld-Div., 166. Res.Div., 160. Res.Div. samt Major i.G. Toepke.

Indhold:

Drøftelse af operative spørgsmål af almen art.

Som opfølgning af drøftelsen får 416. Inf.Div. og 166. Res.Div. befaling til at forlægge stabene for Res.Gren.Rgt. 6 og Res.Gren.Btl. 37 til Thistedområdet til afløsning af stabene for Gren.Rgt. 712 og I./712.⁶ Stab GrenRgt. 712 og I./712 forlægger til området øst for øen Vust.⁷ Efter gennemførelsen af afløsning gælder som divisionsgrænse mellem 416. Inf.Div. og 166. Res.Div. den hidtidige bataljonsgrænse mellem II./712 og I./712.

Kl. 11.30 har Ia en drøftelse med Oberst i.G. Stelzer⁸ fra Wehrmachtsbefehlshaber Norwegen.

Ia/Ost⁹ forespørger Ia om evt. integrering af østbataljonerne i regimenterne som 3. bataljon.

¹ Enhed hvis opgave det var, at dirigere personel, forsyninger m.v. det rigtige sted hen.

² Inspekteur 5 = Inspekteur der Pioniere und Festungen, en funktion i OKH.

³ Oberkommando des Heeres/General der Pioniere und Festungen beim Chef des Generalstabes des Heeres.

⁴ Indholdet fremgår ikke.

⁵ Blokeringsstilling.

⁶ 1. bataljon af Grenadér-Regiment 712.

⁷ Ordet "Insel" i den tyske tekst er formentlig en fejl. I andre sammenhænge bruges udtrykket "Enge", altså snævringen ved Vust.

⁸ Theodor Steltzer (1885-1967) Efter krigen af briterne indsat som ministerpræsident i Slesvig-Holsten.

⁹ Stabsofficer for de russiske og andre ikke-tyske enheder i Danmark.

Resultat:

Integrering af østbataljonerne skal i første omgang stilles i bero indtil situationen i forbindelse med 416. Inf.Div.'s borttransport fra Danmark er afklaret.

416. Inf.Div. melder, at den behøver mere tid før transportberedskabet er etableret.

2.3.44:

Sidste forberedelser før W.B.Dän.'s krigsspil i Oksbøl. Deltagerne afgår til Oksbøl.

3.3.44:

Under ledelse af Herr W.B.Dän. begynder 1. dag af krigsspillet i Oksbøl.

OKW meddeler til morgen, at kodeordet "Tanne"¹ er udløst. Krigsspillet skal dog fortsætte, men divisionen skal træffe alle forberedelser.²

Til eftermiddag meddeler Major i.G. Japs, OKW/WFSt. telefonisk, at kodeordet "Tanne" igen er ophævet, dog skal forberedelserne trods dette videreføres.

Til aften indgår fjernskrivelse fra OKW/Heimatstab Übersee³ om at indladningen af 416. Inf.Div. ved udløsning af "Tanne" skal ske i Aarhus. Ia eller Ib skal melde sig hos Heimatstab Übersee for at drøfte nærmere enkeltheder. Divisionen underrettes.

4.3.44:

Krigsspillet 2. dag. Afslutningskonference kl. 15.

5.3.44:

En befaling om opstilling af 3 kampmarchbataljoner i kommandoområdet Danmark bliver - trods indvendinger herfra på grund af et utilstrækkeligt antal rekrutter ved Res.Div. - opretholdt af OKH (Chef H Rüst. u. BdE).

Tilstandsrapport fra 361. Inf.Div.: Klar til indsættelse trods mangler i udrustning med materiel.

6.3.44:

OKW/WFSt. har med omgående virkning befalet forlægning til området sydøst for Wien af den i henhold til Führerweisung 51 tilførte schw.Art.Abt. (mot) 997. Afdelingen har været indsat ved 160. Res.Div.

Drøftelser med Oberstleutnant Thiele, Transportkommandantur Aarhus, som meddeler, at transportkommandanturen har ordre til at forskyde 361. Inf.Div. ud af Danmark fra den 8.3.44. Forespørgsel hos OKW/WFSt. giver som resultat, at OKW ikke har truffet nogen bestemmelse desangående. I natten til den 7.3.44 har OKH/Gen.St.d.H/Op.Abt. befalet, at 361. Inf.Div. skulle ombyttes med 363. Inf.Div. som befinder sig i Generalguvernementet.⁴ En afklaring af hvilken befaling, der er gældende, har endnu ikke kunnet tilvejebringes.

¹ Kodeord for tysk besættelse af Ålandsøerne.

² 416. Inf.Div. var planlagt indsat i forbindelse med "Tanne".

³ En særlig stab i OKW's organisation, som havde med transport til og fra Norge og Finland at gøre.

⁴ Den af tyskerne besatte del af det sydlige Polen.

Efter at forlægningerne ved 166. Res.Div. og 416. Inf.Div. er gennemført træder de nye grænser mellem divisionerne i kraft kl. 18.00 (Se kort).

Rekognosceringsbefaling for underbringelsesmuligheder på den indtil nu ikke militært forsvarede ø Læsø, som kunne blive udsat for et fjendtligt angreb (ønske fra Adm.Dän.).

Opstillingsbefalinger for kampmarchbataljonerne 1026 og 1027, som opstilles af 166. Res.Div. og 1025, som opstilles af 160. Res.Div. Stampersonel stilles af Wehrkreise. Opstillingstermin 15.4.

Til sikring af en hurtig formidling af befalinger i tilfælde af kamphandlinger er divisionerne blevet befalet til at rekognoscere for landingspladser for Fi.156 (Fieseler Storch).

Nye retningslinjer for indsættelse og anvendelse af hærkystartilleriet (se bilag).

Meddelt 160. Res.Div. samtykke til, at halvøen Skallingen fortsat betragtes som observationsområde, og at et kompagni forlægges dertil når stillingerne er udbygget.

Adm.Dän. er blevet bedt om at meddele resultaterne af dybdemålingen af havet foran Jyllands vestkyst.

OKH/Op.Abt. har befalet tilgang af den ønskede meteorologideling. Delingen vil blive underlagt 160. Res.Div. (Res.Art.Regt.20).

Ia/416. Inf.Div. begiver sig, med henblik på forberedelse af en eventuel søtransport af divisionen, til drøftelser med Heimatstab.¹

7.3.44:

Den befalede udveksling af 361. Inf.Div. og 363. Inf.Div. er af OKH/Gen.St.d.H. trukket tilbage.

OKH godkender forlægning af Gren.Ers.Btl. 902² og Inf.Pz.Jg.Ers.Kp. 58³ fra Stellv.Gen.Kdo. X.A.K.'s område til Tønder. Enhederne forbliver underlagt deres Wehrkreise. Denne forlægning, som i sin tid blev foranlediget af Stellv.Gen.Kdo.X.A.K. foretages for at stille kræfter til rådighed for forsvaret af øen Rømø.

8.3.44

Forslag til OKH vedrørende oprettelse af en Pionérkampscole. Det er hensigten at skolen skal oprettes i Horsens hos Res.Pz.Pi.Btl. 208.⁴

416. Inf.Div. melder at underafsnit T2 er overgivet til 166. Res.Div.

H.K.A.R. 180 har fået meddelelse om at opstille en 4. afdelingsstab af egne ressourcer og straks indsætte denne til føring af 8., 12., og 13./180.

¹ Heimatstab Ausland. Stab under Marineoberkommando der Nordsee.

² Grenadier-Ersatz-Bataillon 902.

³ Infanterie-Panzerjäger-Ersatz-Kompanie 58.

⁴ Reserve-Panzer-Pionier-Bataillon 208.

9.3.44

Uddannelsesvejledning nr. 3 med grundsætningen ”Opdragelse til våbentroskab”.

Den deling af Vermessungsabteilung 624, som er kommet til Jylland den 29.2.44, er den 6.3.44 med to grupper i Hals og to i Skagen gået i gang med indmålingen af kystmålpunkter. Marinemåletroppen har siden den 23.2.44 arbejdet på samme opgave fra Hansted og mod syd.

Nyopstillede trigonometertroppe til hver af divisionerne 166. Res.Div., 160. Res.Div. og 361. Inf.Div. er sat i bevægelse for at gennemføre indmåling af kystmålpunkter i divisionsområderne.

Drøftelse med reservedivisionernes Ia'er om opstilling af en ny K.St.N.¹, som skal indeholde minimumstallene for reservedivisionernes kampstyrke. Herved opnås, at reservedivisionerne trods afgang af rekrutter forbliver kampdygtige.

Schw.Art.Abt. (mot) 997 transporteret ud af Danmark.

10.3.44:

Meddelelse fra OKW om at 361. Inf.Div. begyndende den 12.3. så hurtigt som muligt skal transporteres til østfronten til udveksling med 363. Inf.Div. Enkeltbefalinger ved W.B.Dän.

160. Res.Div gennemfører afløsning i Esbjerg-Fanø området: Res.Gren.Rgt. 225 med regimentsstab og 2 bataljoner indsættes på øen Fanø. Lw.Jg.Rgt. 39² forlægges midlertidigt til Esbjerg og indsættes dér sammen med en bataljon af Res.Gren.Rgt. 225.

Lw.Jg.Rgt. 39 underlægges taktisk 160. Res.Div.

Overdragelse af stedbundne våben og materiel via 160. Res.Div. Yderligere befalinger om forsyningstjeneste.

363 Inf.Div. tilgår om aftenen den 15.3. i området Holsted-Haderslev-Kolding med henblik på nyopstilling.

Der er blevet anmodet om forkommandoer fra divisionen særligt med henblik på overtagelse af minefelter m.v.

Halvøen Skallingen vil med alle til rådighed stående pionérmidler blive afspærret og mineret. Det bliver fra den 12.3. forbudt alle Wehrmachtsdele at betrede halvøen.

Den Rigsbefuldmægtigede i Danmark er endnu en gang blevet opfordret til ubetinget at gennemtvinge, at Wehrmacht har fortrinsret på danske trafikforetagender.

11.3.44:

På grund af at arbejdet har måttet indstilles flere steder på kysten på grund af skarpskydningsøvelser – især ved 160. Res.Div. – er det blevet anordnet, at enhver forsinkelse af stillingsbyggeriet på grund af skarpskydning under alle omstændigheder skal forhindres.

¹ Kriegsstarckenachweisung.

² Luftwaffen-Jäger-Regiment 39.

Forkommandoer fra 363. Inf.Div. er blevet beordret til Bramminge. 160. Res.Div.'s overtagelse af 361. Inf.Div.'s område er blevet fastsat til den 13.3. kl. 00.00.

Til fortsættelse af minelægningen i 361. Inf.Div.'s hidtidige område er et pionérkompagni fra Res.Pi.Btl. 30 (160. Res.Div.) blevet forlagt til 361. Inf.Div.'s område.

Til bevogtningsopgaver i 361. Inf.Div.'s område er et cyklistkompagni fra Batl. D V¹ blevet forlagt fra Aarhus til Ribe. Dette kompagni underlægges så længe opgaven varer taktisk og forvaltningsmæssigt det i Esbjerg stationerede Lw.Jg.Rgt 39.

Til enhederne er videresendt Oberbefehlshaber West's principielle befaling nr. 37, som i enhver henseende også er gældende i Danmark. Denne befaling indeholder de grundlæggende kendsgerninger i forbindelse med den kommende storkamp i Vesten.

12.3.44:

I natten til den 13.3. begynder borttransporten af 361. Inf.Div.'s kampled.

Til de 13 D-bataljoner, som ligger i Höheres Kommando Kopenhagens ansvarsområde er der hos OKH blevet anmodet om indsættelse af 4 regimentsstabe. Det er hensigten at indsætte én regimentsstab på Fyn, én i Sydsjælland, Falster og Lolland, én i Nordsjælland og én i Midtsjælland. Hver regimentsstab får underlagt 3 D-bataljoner.²

13.3.1944:

Indtil kl. 15 var af 361. Inf.Div.'s kampled 13 tog kørt mod østfronten. OKH meddeler, at det forudses, at 361. Inf.Div. skal indsættes vest for Tarnopol.

Som følge af udvekslingen mellem 361. Inf.Div. og 363. Inf.Div. er forsvaret i afsnittet Esbjerg-Fanø svækket væsentligt, da hele 361. Inf.Div.'s afsnit har måttet overtages af 160. Res.Div., som i den anledning har fået underlagt et regiment af 20. Lw.Feld-Div. W.B.Dän. har derfor anmodet om, at en yderligere svækkelse af styrkerne i Jylland stilles i bero – herunder en eventuel borttransport af 416. Inf.Div.

OKH har befalet overførsel til Danmark af Sicherungsbataillon M 1208 og M 1216.³ Disse bataljoner forlægges til Aalborg og til Grove, hvor de efter gennemført udrustning skal varetage sikrings- og bevogtningsopgaver. Underlægges den stedlige division. Når sikringsbataljonen er indtruffet i Grove, forudses det at forlægge Res.Gren.Btl. 216 tilbage til 166. Res.Div.'s område.

Til de mandlige rigstyskere, som er indsat til nødtjeneste i Danmark, er der indført nye ID-kort.

Det meldes til OKH, at de militærgeografiske arbejder i Danmark vil være afsluttet ved udgangen af maj. Derefter er den militærgeografiske afdeling til rådighed for OKH til anden anvendelse.

14.3.44

361. Inf.Div.'s kampled er indtil kl. 15 kørt med 25 tog.

¹ En rekonvalescentbataljon ("mave-bataljon"). De 15 rekonvalescentbataljoner i Danmark var betegnet med "D" for "Dänemark" og et romertal, som angiver nummeret på den Wehrkreis, hvor bataljonen oprindeligt hørte hjemme.

² Der blev opstillet 5 regimentsstabe, de 4 nævnte + 1 i Jylland. De blev benævnt Grenadier-Regiment D 1101-1105.

³ To nyopstillede "mavebataljoner".

Det anordnes, at de ved kysten indsatte panserværnsvåben jævnligt skal skyde med skarpt.

233. Res.Pz.Div skal fremstille panserattrapper med henblik på vildledning.

15.3.44:

Indtil rapporteringsdagen er 361. Inf.Div. borttransporteret med 39 tog. Fem tog er ankommet med 363. Inf.Div.

Det blev yderligere befalet:

De først ankomne dele af 363. Inf.Div. underlægges i første omgang - og indtil Stab/363. Inf.Div. indtræffer i Danmark - 160. Res.Div. med hensyn til taktisk indsættelse.

160. Res.Div. sammensætter kampgrupper af enhederne. Så snart divisionsstaben er ankommet, er enheder igen i enhver henseende underlagt 363. Inf.Div. Når tilførslen er tilendebragt, overtager divisionen taktisk og territorielt Sydjylland.

De af Höheres Kommando Kopenhagen ønskede våben til Wehrtüchtigungslager Köge¹ har ikke kunnet stilles til rådighed.

16.3.44:

Borttransporten af 361. Inf.Div. er gennemført. Af 363. Inf.Div. er 9 tog ankommet.

OKW er indforstået med de her trufne foranstaltninger vedrørende tilførsel af enheder til Esbjerg efter 361. Inf.Div.'s afgang.

På grund af den forudsete mulige indsættelse af 416. Inf.Div. er der hos OKW og OKH anmodet om følgende tildelinger til divisionen:

Tilførsel af forsyningsstropper, udbygning af pionérkompagni til en pionérbataljon, ombevæbning af Art.Abt. 416 til tysk skyts, udrustning af 13. kompagnierne med hver 2 delinger 8 cm granatkastere og 1 deling 12 cm granatkastere.

Forslag til OKH vedrørende ændring af KStN for signalkompagniet ved 20. Lw.Feld-Div.

Som led i den store minelægning i Jylland er der i januar måned udlagt:

47.889 T-Minen

18.776 S-Minen

5.201 Holz-Minen

16.975 Schützen-Minen

35.144 Stock-Minen

I februar måned:

28.139 T-Minen

19.266 S-Minen

12.497 Schützen-Minen

41.215 Stock-Minen

I alt: 101.117 miner

¹ Hitler Jugend-lejr til førmilitær uddannelse.

Ifølge en foreløbig melding fra den 14.3.44 er der i første halvdel af marts udlagt 89.000 miner. Den 17.3.44 afgår de første 4.100 Panzer-Minen Dänemark og 15.000 Schützen-Minen Dänemark til udlægning fra minefabrikationen i Vejle. Yderligere 15.000 skal en uge senere gå til 160. Res.Div. for at udfylde det hul, der er opstået på grund af udeblevne forsyninger.

Til minelægning på Skallingen fremstilles der i Vejle 1.000 vandtætte panserminer. Den første tildeling af 5.000 metalfri tændsatser og sprængkapsler til panserminer er ligeledes ankommet. Foranstaltninger og forberedelser til fremstilling her af disse kemiske (metalfrie) tændsatser til panserminer er truffet. De maskiner, som er nødvendige hertil, er blevet overført fra Rusland.

For at sikre en del af behovet for sprængammunition til fyldning af minerne er omsmelting af sprængstof fra opskyllede søminer blevet iværksat i Reinsdorf.

17.3.44:

Af 363. Inf.Div. er 16 tog ankommet.

Cyklistkompagniet fra Batl. D V forlægges tilbage fra Ribe til Aarhus, da det ikke længere er påkrævet til bevogtningsopgaver.

18.3.44:

Af 363. Inf.Div. er 22 tog ankommet.

Chef des Generalstabs des Heeres' grundlæggende befaling nr. 21 gælder ifølge meddelelse fra OKW ikke for Danmark. Derfor forbliver det – for at besværliggøre arbejdet for den fjendtlige efterretningstjeneste – her i landet forbudt:

- 1) At bære synlige enhedsbetegnelser på uniformen,
- 2) At føre kendetegn og enhedsbetegnelser på køretøjer.

19.3.44:

Af 363. Inf.Div. er i alt 27 tog ankommet.

Melding om situationen med hensyn til opstilling af 20. Lw.Feld-Div. Ved divisionen er der i særlig grad problemer på grund af mangelfuld udrustning med køretøjer og utilstrækkelig udrustning med radioer.

Sicherungsataillon M 1216 i Grove og 1208 i Aalborg er ankommet.

20.3.44:

Af 363 Inf.Div. er i alt 34 tog ankommet.

OKW har befalet tilbageforlægning af schw.Art.Abt. 997 til W.B.Dän.'s område. Ved ankomsten vil afdelingen i enhver henseende blive underlagt 160. Res.Div. og blive indsat i sit hidtidige afsnit. Gen.d.Lw. in Dän. har på grundlag af erfaringerne fra fjendtlige luftlandeoperationer i Italien fremsat forslag vedrørende beskyttelsen af flyvepladser i Danmark mod fjendtlige foretagender. Der blev i tilslutning hertil meddelt Gen.d.Lw. in Dän. at flyvepladserne Frederikshavn, Aalborg og Esbjerg under alle omstændigheder vil blive holdt. Hæren mangler dog for tiden kræfter til forsvar

af flyvepladsen i Rom. Luftwaffe blev bedt om at meddele, om man kan stille egne kræfter til rådighed til forsvar i Rom.

Det blev efter forespørgsel meddelt Adm.Dän. at der ikke er hærbatterier til rådighed til forsvar af øen Rømø.

Til beskyttelse af Luftwaffes radiokædeforbindelser, som – ved et massivt udfald af trådforbindelser i forbindelse med kamphandlinger - vil få særlig betydning, blev der udgivet en rekognosceringsbefaling vedrørende mineudlægning ved radiokædeinstallationerne.

21.3.44:

Sidste dele af 363. Inf.Div. er indtruffet.

For det tilfælde, at 416. Inf.Div. skal afgå, træffes følgende beredskabsforanstaltninger:
Ved kodeordet "Fichte" hurtigst mulig borttransport af Lw.Jg.Rgt. 39 fra sin nuværende indsættelse i Esbjerg-området til Brønderslev (416. Inf.Div.'s område)

363. Inf.Div. skal ved udgivelsen af kodeordet "Fichte" forlægge 1 grenadérregiment til Lw.Jg.Rgt. 39's nuværende indsættelsesområde.

Ia ved 363. Inf.Div. melder sig hos Herr Wehrm.Bef. og hos generalstabschefen.

Adm.Dän. afslår at udlægge søminer i åmundingerne mellem Esbjerg og Ribe, fordi en effektiv spærring af Knudedyb og Juvredyb er planlagt og snarest vil blive gennemført.

Yderligere kurser med henblik på uddannelse af specialstyrker til sabotagebekæmpelse ved 363. Inf.Div.

Drøftelse mellem Befehlshaber, Höhere Landungspionierführer og Ia/Pi.

22.3.44:

I tilslutning til det løbende straksprogram er planlægningen for det videre forløb af udbygningen af de permanente og feltmæssige bygværker, hvor der skal bruges jernbeton, blevet bekendtgjort. Der er 250.000 kubikmeter jernbeton til rådighed.

I 363. Inf.Div.'s tilstandsrapport meldes på grund af den store mangel på køretøjer, at divisionen ikke er operativ, og at derfor indsættelse i form af alarmerheder forudses.

Befaling til 416. Inf.Div. om at afgive en udførelsesmelding med hensyn til forberedelserne af en overlevering af divisionens område til en afløsende enhed i tilfælde af udløsning af kodeordet "Tanne".

På grundlag af en drøftelse mellem Höh. Ldg. Pi.Führer med W.B.Dän. er der blevet udarbejdet vedlagte forslag om indsættelse af Pi.Ldgs.Lehr- und Ers.Rgt (se bilag).

Der er blevet forberedt indsættelse af en permanent færgefart over Limfjorden ved hjælp af det franske bromateriel. (se bilag).

W.B.Dän. har besluttet, at samtlige styrker af alle værnemagtsdele, som er indsat ved kysten, skal rykke ind i deres bunkers straks efter færdiggørelsen. Dette gælder også for Küwas og Fluwas.

I forbindelse med beslaglæggelse af Geodætisk Institut i København skal der i nær fremtid føres forhandlinger med den Rigsbefuldmægtigede om Wehrmachts brug af instituttet. Over for OKH er det blevet foreslået at indsætte en officer og en embedsmand dels til opsyn med den danske virksomhed og dels med henblik på at få ideer til arbejder, som kan udføres for tyske formål.

Divisionerne skal den 15. i hver måned skriftligt give Schutzbereichsamt Dänemark¹ i Aarhus meddelelse om, hvilke objekter der efter givet tilladelse fra W.B.Dän. er blevet nedbrudt.

23.3.44:

Bestemmelse til enhederne om, at bygningen af trådhindringer i støttepunkterne på grund af forsyningssituationen ikke længere kan ske med den hidtidige tæthed.

Kommandøren og Ia fra 363. Inf.Div. melder sig hos W.B.Dän.

24.3.44:

Melding om panser og tungt panserværn til OKW.

Til OKW/WFSt meldes efter ordre at 416. Inf.Div. med henblik på Operation "Tanne" er fuldt udstyret med tyske cykler. For at gøre 416 Inf.Div. delvis motorbevægelig er der behov for endnu 200 lastvogne, som skal overtages fra danske beholdninger. Til den Rigsbefuldmægtigede er der blevet stillet krav om at gøre indkøbet af de nødvendige lastvogne muligt. Overdragelsen vil kræve 4-6 uger. Da køretøjerne er opklodsede og mangler dæk, anmodes der om tildeling af dæk.

Det meddeles den Rigsbefuldmægtigede at den af danskerne planlagte forandring af Københavns vestvold til en bypark må udskydes til efter krigens slutning, da vestvolden ikke kan undværes i forsvaret af København. Der anmodes om, at de danske myndigheder tilskyndes til denne udskydelse.

25.3.44:

Efter at der er foretaget nogle mindre reduktioner tildeles 166. Res.Div. materialer til bygning af kampstader.

Til Admiral Dänemark fremsendes retningslinjerne for indsættelse af hærkystartilleriet.

26.3.44:

Schw. Art. Abt. (mot) 997, som den 6.3. blev forlagt til området syd for Wien, er igen indtruffet og er til aften klar til at skyde.

I øvrigt ingen særlige hændelser.

27.3.44:

OKW/WFSt har pr. fjernskrivelse fremsendt afgørelse om indsættelse af erstatnings-, undervisnings- og uddannelsesenheder samt Kriegsmarines skoler i de besatte områder i tilfælde af invasion.

¹ Tysk civil myndighed, som varetog tyske beslaglæggelser af dansk fast ejendom til militære formål.

Herefter kræver ”fjernindsættelse” af sådanne enheder Førerens tilladelse. Ved en umiddelbar fjendtlig trussel mod de pågældende underbringelsessteder indsættes enhederne uden Førerens tilladelse.

Admiral Dänemark opfordres til at meddele hvad der mobiliseringsmæssigt er forberedt med hensyn til opstilling af alarmentheder og hvilket stade Kriegsmarines alarmentheder i kommandoområdet har med hensyn til uddannelse og udrustning.

160. Res.Div.s pionerkompagni trækkes ud af afsnit Esbjerg. Opgaverne overtages pr. 1.4. af Pi.Btl. 363.

Forskydning af 166. Res.Div.s område til snævringen ved Vust har nødvendiggjort ændringer i retningslinjerne for anvendelse af hærkystartilleriet. Ia/Art. udgiver befaling til enhederne i overensstemmelse hermed.

De af Pi.Btl. 30 indsendte forslag vedrørende minering i Henne å-afsnittet (Res.Füs.Btl. 202¹) godkendes og det nødvendige antal miner tildeles.

28.3.44:

Höheres Kommando Kopenhagen har fremsendt andragende vedrørende flere operative spørgsmål. Dette andragende besvares som følger:

De besværligheder, som vil kunne opstå ved anvendelse af overtagne danske Generatorgaskøretøjer må imødegås ved allerede nu at begynde en intensiv uddannelse af generatorkørere. Dertil er der 35 fornyligt testede uddannere til rådighed. Decentralisering af brændselsforsyningspunkter på øerne er også allerede sket.

De tilføjelser til overenskomsterne af 27.6.43 om forhold ved uroligheder eller fjendtlige angreb, som den 11.3. er blevet aftalt mellem Wehrm.Bef. og den Rigsbefuldmægtigede, fremsendes til OKW/WFSt (Qu.).

Foranstaltning til beskyttelse mod beskydning af de krigsskibe, der ligger på værft, og som anses for at have høj prioritering med hensyn til beskyttelse, befales Standorttæster via de territorielt ansvarlige divisioner.

363 Inf.Div. får befaling til opstilling af luftværnsmaskingeværposter.

29.3.44:

Ia/Pi udgiver en supplerende befaling vedrørende rekognoscering af områder som er særligt udsatte for luftangreb. Resultaterne skal meldes hertil således at der hurtigst muligt kan gennemføres forholdsregler mod luftlandestyrker. I 20. Lw.Feld-Div.s og 233. Res.Pz.Div.s områder skal rekognosceringerne gennemføres således, at terræn, som ligger i umiddelbar nærhed af militært vigtige objekter og derfor er særligt truet, medinddrages. Tidsfrist fastsat til 8.4.

OKW har meddelt, at man intet har at indvende imod brugen af civile tjenestelegitimationskort, når det er blevet sikret, at legitimationsbeviset opfylder de nødvendige krav til sikkerhed mod forfalskning og indeholder nøjagtige personoplysninger, foto samt angivelse af gyldighedsperioden.

¹ Reserve-Füsilier-Bataillon 202

I denne forbindelse opfordres W.B.K. Ausland¹ til specielt at tage stilling til om ikke der samtidig med fordeling af legitimationskort til tyske nødindsatspligtige i Danmark kan ske en udlevering af soldaterbøger. Dermed ville de besværligheder, som der indtil nu har været i forbindelse med legitimationskortene, være overvundet.

Den fra OKW befalede overførsel af den hidtil i kommandoområdet indsatte gruppe G.F.P. 737² til sikkerhedspolitiet og SD befales til udførelse af Abwehrstelle Dänemark. Der skal afgives melding om gennemførelsen.

Føringsanordning nr. 7 indeholder befalinger og henvisninger af almen art med undtagelse af ciffer 1. hvor det meddeles, at OKW har bevilget en forlængelse af rekrutuddannelsestiden ved 160. og 166. reservedivisionerne med 4 uger til i alt 20 uger. Forlængelsen med 4 uger skal tjene til at forbedre enkeltmands- og enhedsuddannelsen op til bataljonsniveau. Rekrutterne kan i de 4 uger trækkes ud af de forreste stillinger ved kysten.

30.3.44

Vedrørende videregivelse af alarmsignal ved fare for landgang har Admiral Dänemark befalet sine underlagte enheder i hvilke afsnit videregivelse af signalet skal finde sted. Dette meddeles vedkommende divisioner og dertil befales, at de hærenheder, som er indsat i meldetjenesten, kun skal gentage raketsignalet inden for deres divisionsområder. Når der opdages raketsignaler fra nabodivisionsområder skal disse ikke gentages, men kun meldes opadtil. Derefter skal divisionerne automatisk gennemføre de forholdsregler, som er nødvendige af hensyn til forsvar af eget tilgrænsende område samt til sikring af divisionsgrænser.

General der Luftwaffe in Dänemark anmodes om at gennemføre lignende bestemmelser for meldetjenesten for sine enheder.

Anmodning til OKH Chef Rüst.u.BdE om at lade de kampmarchbataljoner, som er under opstilling i herværende kommandoområde forblive her til slutningen af april. Begrundelse: Uddannelsen af de for størstedelen fra december stammende rekrutter må gennemføres, men kan først begynde den 1.4.

31.3.44:

Minemelding til OKW/WFSt. Efter denne er der indtil nu - medregnet marts måned - udlagt: Ca. 195.000 T-miner, 68000 S-miner, 71000 stokminer og 38000 træminer.

Pak- og pansermelding til OKW.

O.T. får befaling til at bygge en passende strandsikring ved Batteri Vigsø for at forebygge en gentagelse af det der skete i Søndervig.

Befaling til bygning af løbegrave i afsnit Esbjerg gives af Ia/Pz til Fest.Pi.Stab og til Kdt. Verteidigungsbereich Esbjerg samt til 233. Res.Pz.Div. for Skjern-afsnittet.

Den fæstningsmæssige udbygning af Küwas og Fluwas kræver en flytning af disse vagters underbringelser således at forsvarsanlæggene ikke forstyrres og at observation ud fra disse er mulig.

¹ W.B.K. Ausland = Wehrbezirkskommando Ausland. Tog sig af værnepligtsforholdene for udlandstyskere.

² G.F.P. 737 = Geheime Feldpolizei-Gruppe 737

Derfor befales det Admiral Dänemark og General der Luftw. i. Dän. at flytte underbringelserne til områder, der ligger mere tilbagetrukket.

Den fra OKW/WFSt udgivne befaling om faste terminer omarbejdes og videresendes til divisioner mv. til udførelse.

1.4.44:

W.B.Dän. udsender en dagsbefaling (se bilag).

W.F.St. har befalet, at redningsstationerne langs Jyllands vestkyst ikke må benyttes til underbringelse, da den danske redningstjeneste i flere tilfælde har bjerget tyske flyvere m.v. Divisioner, der er indsat langs kysten, får befaling til at melde om hvilke danske redningsstationer, som indtil nu er blevet beslaglagt, samt ved hvilke redningsstationer bådene ikke kan bringes i vandet på grund af minefelter, trådhindringer og andre former for spærringer.

Til OKH videresendes melding om stamafgivelser fra 363 Inf.Div.

IA/Ausb. har sendt flere uddannelsesreglementer til divisionerne.

OT-indsats i Vejle meddeles til OT-Einsatzgruppe Wiking i København, især med henblik på fremstilling af miner.¹

Ia/Pz. udgiver anvisninger på bygning af panserværnsgrave til divisionerne og Fest.Pi.Stab.

2.4.1944:

Minekort og mineplaner videresendes til Pi.Schule Dessau-Posslau²

Et andragende fra 416. Inf.Div. om afgørelse af, hvilke tjenestesteder der ved indtræden af kamphandlinger kan lukkes ned i Aalborg for at blive sammenlagt til et alarmkompagni, sendes i uddrag til Admiral Dänemark, General d.Luftw.i.Dän., Abt. Qu. samt Transport-Kommandantur³ med henblik på stillingtagen.

3.4.1944:

233. Res.Pz.-Div. får befaling til, at Sich.Btl. M 1216⁴ skal overtage sikringen af Flyveplads Grove. I forbindelse hermed trækker 166. Res.Div. den indtil nu indsatte Res.Gren.Batl. 216 tilbage til sit afsnit ved kysten [Håndskrift: Indsatsberedskab skal meldes]

Ia/Stabo⁵ befaler til Fest.Pi.Stab, at flere byggeforetagender skal overgå til straksprogrammet (Esbjerg-området, Støttepunkt Hvidesande, Spærrestilling Søndervig og Støttepunkt Thorsminde).

¹ Meningen ikke ganske klar

² Pionierschule Dessau-Posslau

³ Hærenhed med hovedkvarter i Aarhus

⁴ Sicherungs-Bataillon M (Magen) 1216 (Sikringsbataljon dannet af rekonvalescenter med mavelidelser)

⁵ Skal formentlig være Ia/Stebo = Ia/Stellungsbau-Offizier

Der udgives indsættelsesbefaling for Wetterzug 539.¹ I henhold til befalingen er enheden underlagt 166. Res.Div og inden for denne Res.Art.Abt. 6. Desuden befales udgivelse af Barbara-meldinger² (I tilfælde af kamphandlinger hver 2. time).

De ønsker, som den 25.2. og 15.3. er fremsat over for OKW/WFSt om ændringer i organisationen af 416. Inf.Div., kan ifølge meddelelse fra OKH GenSTdH ikke imødekommes. Dette meddeles til 416. Inf.Div.

4.4.1944:

I føringsanordning nr. 8 befales under pkt. 1 endnu en gang for alle værnemagtsdele omgående videregivelse af fjendemeldinger til den områdeansvarlige division. Desuden skal General der Luftwaffe omgående have melding, hvis der menes at være behov for flyopklaring.

Under pkt. 2 befales troppeuddannelsen for sommerhalvåret. Uddannelsesplaner skal indsendes inden 25.4.

Øvrige punkter er af almen art.

Divisioner m.v. underrettes om ændringer i marinens føringsorganisation i Danmark og Sydnorge. I henhold hertil ændres benævnelsen for tjenestestedet "Admiral Dänemark" til "Admiral Skagerrak", og 8. Sich.Div.³ underlægges dette tjenestested operativt/taktisk medens [marinens] landstyrker underlægges Admiral Skagerrak i alle henseender. OKM⁴ har stillet operativ underlæggelse af flådestyrker i begrænsede perioder i udsigt.⁵ Admiral Skagerraks operationsområde omfatter ifølge befalingen også øen Rømø.

Da Flyveplads Rom ikke bruges af Luftwaffestyrker og heller ikke kan overtages af styrker af hæren, får General der Luftwaffe ordre til at gøre rullebanerne ubrugelige evt. ved anlæggelse af minefelter.

20. Lw.Feld-Div.s ønske om forstærkning af Jg.-Regimenternes 12. (Pz.Jg.⁶) kompagnier ved indkorporering i hver af dem af en 3,7 cm Pak-delning á 3 stk. skyts bliver afslået, da ønsket er overhalet af en bestemmelse fra GenSt.d.H., hvorefter de ikke fuldt udrustede Pz.Jg.-delinger skal udstyres med "Ofenrohr".⁷

Ia/Pz. befaler bygning af panserværnsgrave i 160. Res.Div.s afsnit - Ia/Stebo udgiver bestemmelse om udbygning af skydeskår i I.S.Stand⁸ til divisionerne.

En skrivelse fra den jernbanebefuldsmægtigede i Danmark med ønske om afgørelse af spørgsmålet om den retslige stilling af kvindeligt [tysk] jernbanepersonel i tilfælde af kamphandlinger videresendes til OKW/WFSt. W.B.Dän. er af den mening, at artikel 81 i Genevekonventionen af

¹ Meteorologideling 539.

² Vejrmeldinger beregnet for artilleriet (Barbara = artilleriets skytshelgen)

³ 8. Sicherungs-Division (Bestod af mindre skibe til havnesikring, minerydning m.v.)

⁴ Oberkommando der Kriegsmarine

⁵ Der må menes underlæggelse af større flådestyrker under Admiral Skagerrak, som normalt kun havde de sejlene enheder i 8. Sich.Div. underlagt.

⁶ Pz.Jg. = Panzerjäger

⁷ "Ofenrohr" = panserværnsvåbenet Raketenpanzerbüchse 54 = "Panzerschreck"

⁸ I.S. Stand = Infanteristøttepunkt-stilling

27.7.29 om behandling af krigsfanger kan anvendes. Som en foreløbig ordning forberedes kalendermæssigt udgivelse af et ID-kort i overensstemmelse hermed. W.F.St. anmodes om at træffe afgørelse.

Admiral Skagerrak har tilsendt en fjernskrivelse vedrørende de danske redningsstationer til orientering for W.B.Dän. Han anmodes om, at der inden fremsendelse af meldinger til foresatte myndigheder, konfereres med W.B.Dän, for under alle omstændigheder at undgå uoverensstemmelser. Divisionerne har fået befaling til at behandle spørgsmålet om de danske redningsstationer og melde tilbage. Efter at meldingerne er indgået, vil Admiral Skagerrak blive underrettet.

5.4.1944:

Herr Wehrm.Bef. har ved sin inspektion i dag i 166. Res.Div.s område bl.a. konstateret, at besætningerne ikke er underbragt i støttepunkterne. Ved fjernskrivelse befales det divisionskommandørerne omgående at råde bod på dette misforhold. I fremtiden vil efterladenhed hvad dette angår blive hensynsløst straffet. Ligeledes befales det divisionskommandørerne at gennemføre LS-forholdsregler.¹

Ved en tillægsbefaling bliver 1./Pz.Jg.Abt. 363 underlagt 363. Inf.Div. Dette kompagni hører herefter ikke til Regimentsgruppe Oksbøl, som er underlagt 160. Res.Div.

Status med hensyn til opstillingen af 363 Inf.Div. meldes til W.F.St m.fl. Divisionen er endnu ikke mobil. Tildeling af køretøjer er nødvendig.

Chef/OKW's befaling vedrørende ødelæggelse af havne og havneanlæg i forbindelse med rømningsoperationer tilsendes Admiral Skagerrak i afskrift og der bedes om snarlig forelæggelse af forslag desangående.

Som følge af en fjernskrivelse fra Chef H. Rüst.u.BdE får 363. Inf.Div. befaling til at foretage en udjævning med hensyn til nationalitet af sammensætningen af de frivillige fra Østen (Hiwi²)³

Den af 166. Res.Div. foreslåede mineudlægning i Gren.Btl. 193's område tillades, og der tildeles i første omgang 3000 T-miner til dette.

Ia/Stebo tildeler materialer til stillingsudbygning til 166. Res.Div., 160. Res.Div. og Fest.Pi.Stab 31.

Det befales Höheres Kommando [Kopenhagen] at overtage Stützpunkt Belt-Brücke.⁴ Støttepunktet skal overtages af Btl. D IX.⁵ Hittidige besætning er fra Pi.Ldgs.Lehr-u.Ers.Rgt.

6.4.1944:

På en telefonisk forespørgsel fra W.F.St. om afgang af byggefirmaer fra Danmark meldes til Wehrm.Führ.Stab, at gennemførelsen af byggearbejder i straksprogrammet, i det planmæssige program og i det nye program i Danmark ikke tillader afgang inden den 1.9.1944. Også en senere

¹ LS = Luftschutz

² Hiwi = Hilfswilligen = Frivillige arbejdsoldater hovedsagelig fra de besatte områder i Østeuropa

³ Meningen er uklar.

⁴ Lillebæltsbroen

⁵ Bataillon D IX. En rekonvalescentbataljon

afgang vil ske på bekostning af udbygningen. Øget ansættelse af arbejdskraft er ikke mulig på grund af den dårlige situation med hensyn til transportmidler, helt bortset fra nedslidningen af bygge-redskaber (betonblandemaskiner) og af manglen på ingeniører. Tvangsmæssig indsættelse af danske firmaer ville betyde at man går bort fra den hidtil benyttede fremgangsmåde, og ville i økonomisk henseende vise sig mindre gunstigt for det tyske rige. Desuden spiller transferspørgsmålet¹ en afgørende rolle, da det for eksempel i ét tilfælde er blevet afslået fra højeste tyske myndighed at betale danske byggefirmaer.

Ia/Pz. udgiver en grundlæggende befaling om pansernærbekæmpelse, hvori pansertilintetgørelses-grupper og pansernærkampshold beskrives i detaljer. Divisionerne opfordres til inden den 1.5. at melde tilbage om antal uddannede og udrustede enheder.

Der gives tilladelse til den af 416. Inf.Div. foreslåede mineudlægning i Stützpunkt Svinkløv og der tildeles i første omgang 6000 T-miner hertil.

Til OKW meldes status med hensyn til opstilling af 20. Lw.Feld-Div. og 416. Inf.Div. 20-Lw.Feld-Div. er fuldt operativ som "Schnelle Truppe"² til angreb eller forsvar. Til gennemførelse af længere varende kamp (angreb) mangler der transportkapacitet. For 20. Lw.Feld-Div.s vedkommende består vanskelighederne i den endnu til dels manglende udrustning med køretøjer og i fremskaffelse af reservedele til de mange forskellige køretøjstyper. Divisionens mobilitet er blevet forbedret ved tilførsel af italienske og franske køretøjer. Der mangler fortsat radioer. Divisionen kan ikke opretholde radioforbindelse under forskydning. - Der anmodes om tildeling af 8 radiohold (100 W) med personel og køretøjer samt 5 pansrede opklaringskøretøjer (middel) med radioer. - 416. Inf.Div. er fuldt operativ til forsvars- og kystbeskyttelsesopgaver. Divisionens mobilitetsgrad er for ringe til kampopgaver i et større område.

7.4.1944:

Det befales divisionerne at afholde alarmeringsøvelser i deres områder mellem den 12. og 16.4. Herunder skal de forholdsregler, der hører til beredskabstrin II, afprøves, dog skal forskydning af enheder, beslaglæggelse af danske køretøjer, borttransport af danske OT-arbejdere fra kampområdet m.v. ikke finde sted. Rapport om erfaringerne i kort form forelægges.

[Håndskrift: Major Toepkes drøftelse med oberstløjtnant Kunold fra Gen.St.d.H. om østbataljonerne.]

Ud over 2 overfald på værnemagtspersonel (forsøg på våbenrøveri), hvorved 2 soldater er blevet let sårede, ingen særlige hændelser.

8.4.1944:

W..B.Dän. og stabschefen overværede tjenesten ved kampmarchbataljon 1027 i Aarhus. Principielle spørgsmål blev afgjort på stedet ved befalinger. Udrustningen af kampmarchbataljonen, der ifølge meddelelse fra OKH skal være klar til anvendelse i felten den 25.4., er endnu fuldstændig utilfredsstillende. [Håndskrift: Qu. og de opstillende divisioner modtager mundtlige befalinger.]

Den termin, som OKH i dag har meddelt som gældende for klargøringen af kampmarchbataljonerne 1025, 1026 og 1027 til feltanvendelse - den 25.4. - meddeles de berørte divisioner (160. og 166.

¹ Valutaoverførsel

² Betegnelse for lette, mobile enheder, f.eks. som i dette tilfælde en cyklende enhed

Res.Div.). Divisionerne skal så hurtigt som muligt gennemføre alle endnu nødvendige foranstaltninger.

Den af Admiral Skagerrak forberedte besættelse af to dampfærger ved beredskabstrin II videregives til Höheres Kommando Kopenhagen.

Til OKH/Chef H Rüst. u. BdE meldes den aktuelle styrke af Felthæren pr. 1.4. Ifølge meldingen befinder der sig i Danmark 1079 officerer, 355 militærtjenestemænd, 6367 underofficerer og 29.323 menige af felthæren.

Panser- stormskyts- og tung Pak-melding til W.Führ.Stab forelægges.

Den af Chef H Rüst. u. BdE/Chef Uddannelsesvæsen udgivne befaling om uddannelse inden for alle våbenarter i minesøgning og udlægning af miner med tillæg sendes som befaling til divisionerne i fordeling "Siegfried".

9.4.1944:

Ved stabling af R-miner i Ammunitionsdepot Haderslev er en stabel med 250 miner detoneret. 7 soldater døde. Formentlige årsag: Mangelfuld pakning og sikring. WuG.¹ sendt for at opklare årsagerne.

I øvrigt ingen særlige hændelser.

10.4.1944:

Samlemeldinger om udeblivelser uden tilladelse og faneflugt samt om selvmord i perioden 1.1. - 31.3.44 sendes efter ordre til OKH.

I øvrigt ingen særlige hændelser.

11.4.1944:

Til OKH Chef H Rüst u. BdE/Stab Ia (II) fremsendes anmodning om optagelse i norm af 4. og 5. batteri, Res.Art.Abt. 6 (166. Res.Div.).

Herr Wehrm.Bef. tager stilling til den rekognoscering der har fundet sted den 7.4. med henblik på opstilling af et 38 cm. tårnbatteri. Den indsættelse af batteriet, som Admiral Dänemark har foreslået, kan man ikke gå med til. Det foreslås, at batteriet opstilles i Stützpunkt Esbjerg.

En anmodning fra General der Luftwaffe om at måtte fjerne træer, der står i vejen i skudfeltet for Flakbatterie Kronborg-Helsingør, godkendes.

For reservedivisionerne fastlægges, efter at det flere gange er blevet afstemt med divisionerne, en minimumsstyrke med hensyn til troppeofficerer, underofficerer (stampersonel) og menige. Hvis der fra de stedfortrædende generalkommandoer modtages rekvisitioner på rekrutter, som forårsager at den aktuelle styrke falder til under minimumsgrænsen, skal divisionerne straks fremsende melding om det. Befalingen til divisionerne er også blevet sendt til underretning for såvel OKW og OKH som også de stedfortrædende generalkommandoer, som fremskaffer erstatningspersonel, med

¹ WuG = Waffen und Geräte(-Offizier)

ønsket om, at man ved hjælp af rettidige hyppige tildelinger af rekrutter sørger for en udligning såfremt situationen nødvendiggør rekvirition af erstatningspersonel ud over divisionernes minimumsstyrke.

En anmodning fra Heer.Küst.Art. Rgt. 180 om opstilling af mobile delinger ved hærkystbatterierne bliver afslået. Regimentet får dog befaling til i praksis at undersøge, hvorledes 12,2 Kan. (r)¹ med forhåndenværende midler kan gøres mobil. Melding herom til Ia.

5 sabotagetilfælde som ikke har berørt værnemagtsinteresser samt 1 kabelsabotage.

12.4.1944:

OKH har beordret melding om, hvorledes den nyopstillede 363. Inf.Div. er sammensat. Divisionen opfordres til at afgive melding direkte.

I forbindelse med divisionernes alarmøvelser udsendes befaling om tilvejebringelse af føringsofficerer.² Divisionerne henvises til at arbejde sammen. Føringsofficerer fra Luftwaffe og Kriegsmarine kan via divisionerne rekvireres fra lokale tjenestesteder.

Natøvelsen i Stützpunkt Frederikshavn, som 416. Inf.Div. har søgt om at måtte gennemføre den 13.4./14.4.44, tillades. Sikringsbesætningen forbliver i støttepunktet.

13.4.1944

OKW har meddelt, at der til 416. Inf.Div. snarest muligt vil tilgå 80 små stormbåde samt fra Heeresgruppes³ område som personelenhed Pi.Sturmboot-Kdo. 902.⁴ Dette meddeles 416. Inf.Div. pr. fjernskrivelse. Efter modtagelse af flere enkeltheder vil der blive udsendt tillægsbefalinger.

363. Inf.Div. får stillet 2. stk. stormskyts til rådighed til øvelsesformål (samvirke med infanteri og omvendt).

Organisationsskemaer og underbringelsesoversigt pr. 1.4.44 er blevet fordelt.

14.4.1944:

På ønske fra WFSt afgives melding om den planlagte udbygning af kysten i april måned.

På forespørgsel fra Chef H Rüst u. BdE vedrørende lærebogen "Reibert"⁵ meldes, at bogen betragtes som nødvendig i forbindelse med rekrutuddannelsen.

Kendeord for maj måned udgives.

15.4.1944:

De berørte divisioner orienteres om den øvelse, som marinen gennemfører den 18.4.44 fra klokken 21.00 til 22.00 (afskydning af signaler).

¹ 12,2 cm kanon (russisk)

² Føringsofficerer = her neutrale iagttagere, kampdommere

³ Det fremgår ikke hvilken Heeresgruppe

⁴ Pionier-Sturmboot-Kommando 902

⁵ Major Dr. Wilhelm Reibert: *Der Dienstunterricht im Heere*. Svarer til den danske *Grundbog for menige*, men udgives på privat basis. Udkom første gang 1929 og er siden jævnligt kommet i nye udgaver, dog bortset fra perioden 1945-58.

E.S.-program¹ for maj måned befales.

16.4.1944:

Transportkommandantur Aarhus har forespurgt, hvornår de af rekonvalescentbataljonerne opstillede 13 cyklistkompagnier senest skal befordres med færger fra Sjælland til Jylland i tilfælde af kamphandlinger. Der vil opstå vanskeligheder da der ikke er indrettet nødtjeneste på den benyttede strækning og da det må forventes, at strækningen ikke vil være i drift på grund af strejker blandt det danske jernbanepersonel. Ia tager derefter kontakt med A1 ved Admiral Skagerrak og får at vide, at det vil være muligt at overføre de 13 cyklistkompagnier pr. skib fra Sjælland til Jylland i løbet af 48 timer. Marinen vil efter ønske herfra umiddelbart sætte sig i forbindelse med Höheres Kommando Kopenhagen og melde resultatet hertil. Transportkommandantur Aarhus får besked i overensstemmelse hermed.

Ellers ingen særlige hændelser.

17.4.1944:

De 5 østbataljoner, som befinder sig i kommandoområdet, befales at indgå i regimenter således: Østbataljonerne 603, 653 og 667 samles under en Rgt.Stab z.b.V. (Ost).² Østbataljon 674 indtræder som IV. (Ost) Btl. i Gren.Ers.Rgt. 6 og østbataljon 662 som III. (Ost) Btl. i Gren.Ers.Rgt. 712. De hidtidige opgaver for Ia (Ost) forbliver uberørt af denne bestemmelse.

Den herfra fremsendte anmodning om udvidelse af K.St.N.³ for 20. Lw.Feld-Div.s divisionsstab og ændring af divisionens signalkompagnis K.St.N. 939 til K.St.N. 969 er blevet taget til følge af Chef H. Rüst. u. BdE/Org.Abt. Dette meddeles divisionen.

Til OKW/WFSt fremsendes den bimånedlige melding. Til Gen St d H/Org.Abt. og Chef H Rüst u. BdE sendes indberetning om tilstanden i henholdsvis felt- og reservedivisionerne.

En anmodning fra 233. Res.Pz.Div. om tilførsel af artilleriuddannelsesenheder fra Wehrkreis III er pr. telefon blevet viderebragt til AHA.⁴ Oberstløjtnant Bernardis⁵ har afslået anmodningen. Divisionen orienteres om dette.

18.4.1944

Ingen særlige hændelser.

19.4.1944

OKH har imødekommet vores ansøgning af 13.3.44 om tildeling af 4 regimentsstabe til støtte for Höheres Kommando Kopenhagen. Der opstilles stabene Gren. Rgt. D 1101-1104⁶ som underlægges Höheres Kommando. Dertil vil opstillingsbefaling, indsættelsessteder samt D-bataljonernes underlæggelsesforhold blive befalet.

¹ E.S. = Erkennungs-Signal

² Rgt.Stab.z.b.V. (Ost) = Regimentsstab til særlig anvendelse (øst)

³ K.St.N. = Kriegsstarkeachweisung (enhedens organisationsskema)

⁴ AHA = Allgemeines Heeresamt

⁵ Robert Bernardis (1908-1944) Østrigsk officer. Spillede en vigtig rolle i 20. juli-kupforsøget. Henrettet.

⁶ Gren.Rgt. D 1101-1104 = Grenadier Regiment D 1101-1104. Rekonvalescentregimenter.

Som svar på OKW/WFSt.s fjernskrivelse vedrørende de danske redningsstationer forelægges en melding hvoraf det fremgår, at der fortsat er 57 redningsstationer, der er indsatsberedte. Beslaglæggelsen drejede sig i alt kun om 3 redningsstationer, hvis lukning synes at være uden betydning.

Reservedivisionerne i kommandoområdet får befaling om at rekrutter yngre end 4 uger ikke skal regnes med i den kampopstilling, som blev befalet udfærdiget den 10.4.44.

Til WFSt. fremsendes 14-dags melding om panser, stormskyts og tungt Pak.

166. Res.Div. har i forbindelse med vores befaling af 30.3.44 vedrørende videreformidling af raketsignaler ved kysten anmodet om, at gentagelse i divisionens område ordnes således, at raketsignalerne i det enkelte tilfælde kun gentages i afsnittene nord, midt eller syd. Anmodningen imødekommes.

Dagsmelding til WFSt. indeholder en kablesabotage og en jernbanesprængning 15 km. vest for Kolding. Kørslen er genoptaget på ét spor.

20.4.1944:

Afdeling Ia/Fest. udgiver befaling om den fortsatte udbygning (sommerprogram 1944). Programmet omfatter tidsrummet fra 1.5. - 30.9.1944 og forudser en månedlig produktion på 50.000 kubikmeter jernbeton. I stedet for IS-stader af betonformsten træder i fremtiden underbringelser af jernbeton af konstruktionen "Falkenhorst II". Enhederne skal udbygge feltstillinger i umiddelbar nærhed af disse underbringelser. Befalingen indeholder desuden anvisninger til enhederne om hvorledes byggeriet fremmes og forsinkelser undgås.

Til OKW meldes status med hensyn til nyopstillingen af 363. Inf.Div. Selv om uddannelsesstadiet i almindelighed endnu er utilstrækkeligt, gælder for divisionen bedømmelsestrin IV.¹ Mangler: Udrustning med motorkøretøjer mangler næsten fuldstændigt, smitsom sygdom blandt hestene, manglende signalmateriel og indskrænkning af føringsmulighederne på grund af at divisionens signalfdeling nærmest ikke er brugbar til indsættelse.

Dagsmelding: 3 ubetydelige sabotagetilfælde hvorved værnemagtsinteresser ikke er berørt samt en kablesabotage.

21.4.1944:

416. Inf.Div. modtager foresatte myndigheders stillingtagen til spørgsmålet om nogle - og i givet fald hvilke - af de i Aalborg indsatte tjenestesteder og enheder, der kan lukkes ned og indgå i alarmerheder.

Hos OKH/Gen Qu² rekvireres med høj prioritet glødedetonatorer, dobbelt sprængsnor og mellemstykker a 2 meter, da forskellige broer skal forberedes til sprængning.

¹ Bedømmelsestrin IV = Kun meget begrænset egnet til indsættelse i kamp. (Næstsidste trin)

² Oberkommando des Heeres / Generalkvartermester

For kalendermæssigt at forberede indsættelsen af folketyiskere ved B II¹, beordres 416. Inf.Div., 20. Lw.Feld-Div. og 160. Res.Div. ved fjernskrivelse til at melde i detaljer, hvor folketyiskerne skal indsættes ved B II.

Til Gen.d.Luftw. in Dän. meldes antallet af våben der ved hæren i kommandoområdet er indsat som luftværnsmaskingeværer. Heraf fremgår, at omkring 1500 MG² er indsat som luftværns-MG.

Dagsmelding: 5 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt i 3 tilfælde heraf 1 kablesabotage.

22.4.1944:

Den af Gen.d.Luftw. in Dän. udgivne befaling for forbindelsesorganerne til hæren videresendes til divisionerne til orientering og analyse. Samtidig meddeles, at alle forbindelsesofficerer (Ln.)³ og observatører⁴ fra Luftwaffe vil blive samlet til instruktion ved 363. Inf.Div. for at disse officerer kan blive bekendt med tjenesteomgangen ved en kommandomyndighed i hæren.

I forbindelse med dette indtræder forbindelsesofficererne i tyngdepunktsdivisionerne og forbliver der. Divisionernes 1. generalstabsofficerer har ordre til at give Luftwaffeofficererne en meget grundig indføring.

Til OKH/Gen Stab d H/ Gen d Art indgives ansøgning om ombevæbning af de to lette afdelinger i Art.Rgt. 20 (L) til 12,2 cm sFH 396 (r).⁵ Det har gentagne gange vist sig, at manglen på krumbanevåben af større kaliber med tilstrækkelig skudvidde er til ulempe ved indsættelse af 20. Lw.Feld-Div.

OKH/Gen Stab d H/Org Abt. bliver indestændigt anmodet om bevilling af materiel og personel til et pansersignalkompagni (KStN 969) til signalafdelingen ved 233. Res.Pz.Div. da den hidtidige udrustning og personelstyrke ikke er tilstrækkelig til at sikre udførelse af den taktiske føring af 233. Res.Pz.Div i tilfælde af indsættelse.

Admiral Skagerrak meddeler at "KiA"⁶ er blevet ombenævnt til Seekommandanten. Underlagte kommandomyndigheder og enheder underrettes via fjernskrivelse.

Wehrm.Kdt. Apenrade⁷ får ordre til at forelægge en liste hvoraf det fremgår hvilke af de 777 til rådighed stillede folketyiskere⁸, der kommer til de nævnte divisioner, hvilke erhverv de har, og om de kan køre generator- eller benzinmotorkøretøjer.

Desuden får Wehrm.Kdtr. Apenrade ordre til at forelægge en melding om hvilke militært vigtige objekter i Nordslesvig der ved B II vil kunne bevogtes af de folketyiskere, der er tilbage efter afgivelserne til divisionerne.

¹ B II = Beredskabstrin II

² MG = Maskingevær

³ Ln. = Luftnachrichten

⁴ Tysk Flieger-Leit-Offizier = flyverjysk Forward Air Controller

⁵ 12,2 cm tung felthaubits 396 (russisk)

⁶ KiA = Kommandant im Abschnitt

⁷ Værnemagtskommandanten i Aabenraa

⁸ Folketyiskere = tysksindede sønderjyder, "hjemmetyskere"

Dele af halvøen Skallingen frigives til marinens byggearbejder og divisionerne underrettes i overensstemmelse hermed.

Pi.Ldgs.Ausb.Btl får befaling til at forelægge en tidsinddeling vedrørende den planlagte landgangsøvelse på vestkysten i 416. Inf.Div., 166. Res.Div. og 160 Res.Div.s områder.

23.4.1944:

Wehrm.Bef. ledsaget af generalstabschefen og Iia har ved 160. Res.Div. henledt alle regiments- og bataljonskommandørers opmærksomhed på konstaterede mangler i uddannelsen m.v. (se bilag)

24.4.1944:

Wehrm.Bef. alarmerer i forbindelse med en besigtigelse af kysten enheder i 166. Res.div.s område og konstaterer mangler af de mest forskellige slags, hvis afhjælpning forlanges foretaget omgående.

Ellers ingen særlige hændelser.

25.4.1944:

OKH har befalet at W.B.Dän skal opstille kampmarchbataljonerne 1031 og 1032. 160. Res.Div. får til opgave at opstille 1031 og 166. Res.Div. skal opstille 1032. Opstillingssted for bataljon 1031 - Oksbøl, senere forlægning til Aarhus, bataljon 1032 opstilles i Tønder. Ifølge befalingen fra OKH skal bataljonerne være feltbrugbare pr. 20.6.44.

Til OKH/GenStdH/Org.IIIa meldes, at der ikke kan gives afkald på opplantning af stikvåben til nærkamp. Der foreslås derfor fremstilling af en let håndterlig dolk i 2 udgaver: Én til opplantning for karabinbevæbnede og én uden oplantningsanordning til pistol- og MP-bevæbnede.

26.4.1944:

OKH har ved fjernskrivelse befalet, at kampmarchbataljonerne 1025, 1026 og 1027 skal tilføres Heeresgruppe Südukraine. Divisionerne får ordre til straks at fremsende transportanmeldelser til Transportkommandantur København og Aarhus og til at melde til W.B.Dän Ia hvornår indladning kan påbegyndes.

Øverstbefalende for MOK Ost¹, Admiral Kummetz², har i forbindelse med sin inspektionsrejse i Admiral Skagerraks kommandoområde i dag været hos Herr Wehrm.Bef. til en drøftelse om spørgsmål vedrørende marinens operationer.

363. Inf.Div. får befaling til at overtage afsnit Esbjerg og Fanø med virkning fra den 3.5. kl. 00.00 med højre grænse til 160. Res.Div. som den gamle grænse mellem 361. Inf.Div. og 160. Res.Div. og venstre grænse som hidtil ved rigsgrænsen.

Res.Gren.Rgt. 225, som er indsat på Fanø, forbliver i sine nuværende stillinger og underlægges taktisk 363. Inf.Div.

¹ Marineoberkommando Ost (i Kiel)

² Oskar Kummetz (1891-1980)

Lw.Jg.Rgt. 39¹ skal afløses og afgang fra område Esbjerg pr. 2.5. kl. 24.00. Samtidig befales, at et grenaderregiment fra 363. Inf.Div., forstærket med en let artilleriafdeling, skal forlægges til Oksbøl. Dette regiment bliver taktisk underlagt 160. Res.Div.

Dagsmelding: 3 sabotagetilfælde, værnemagtsinteresser berørt, derunder 1 kablesabotage.

27.4.1944:

Opstillingen af 2 kampmarchbataljoner, som blev befalet den 25.4.44, ændres således at 166. Res.Div. opstiller kampmarchbataljon 1031 og 160. Res.Div. opstiller 1032. Underbringelsesstederne forbliver de samme.

I en sammenfattende anordning bestemmes, at alle tjenesteduelige tyske mænd er underlagt nødtjenestepligt, desuden fastlægges rettigheder og pligter for værnemagtskommandanturerne i København, Aabenraa, Kolding, Aarhus og Aalborg.

Admiral Skagerrak har med hensyn til transport af cyklistkompagnier fra Sjælland og Fyn til Jylland udgivet en midlertidig meddelelse. Ifølge denne vil der til overførslen blive beslået en dansk motorfærge, som vil blive bemannet med tysk personel. Denne færge kan rumme 1000 mand. Der er kun en vanskelighed med hensyn til personellet til bemanning af færgen. Denne er afhængig af de tyske handelsskibe, som er til reparation i dansk område. Admiral Dänemark bebuder dog yderligere bestræbelser med hensyn til personel til bemanning. Der kan regnes med en endegyldig afklaring snart.

Afdeling Ia/Fest. befaler udfærdigelsen af kort over brønde med henblik på at sikre vandforsyningen under kamp. Brønde der befinder sig uden for støttepunkterne skal også medtages.

28.4.1944:

363. Inf.Div.'s overtagelse af afsnit Esbjerg og Fanø, som blev befalet den 26.4. forskydes én dag til den 3.5.

Ellers ingen særlige hændelser.

29.4.1944:

166. Res.Div. har opfyldt det af Herr Wehrm.Bef. i forbindelse med besigtigelse af forsvarsafsnittet stillede krav om en forstærkning af det infanteristiske forsvar af Thyborøn, ved et forslag, der går ud på, at det i Thyborøn indsatte 1./Res.Gren.Btl. 193 inddelingsmæssigt fyldes op til 4 stærke delinger. Forslaget bliver - med W.B.Dän.s samtykke - taget til følge.

30.4.1944:

Fra OKW/WFSt. modtages om aftenen en fjernskrivelse ifølge hvilken den som OKW-reserve bestemte 20. Lw.Feld-Div. skal trækkes bort fra sin opgave i kystforsvaret og samles i et beredskabsområde omkring Aalborg. I forbindelse hermed meldes tilbage, at afløsningen af Jg.Rgt. 39 i Esbjerg allerede er blevet befalet den 28.4. og vil være gennemført den 4.5. Samtidig meldes, at regimentet afholder en 8-dages regimentsøvelse i området syd for Silkeborg og fra den 14.5. vil være klar i sit gamle underbringelsesområde syd for Aalborg.

¹ Luftwaffe-Jäger-Regiment 39

Til Oberkommando der Heeresgruppe B fremsendes indberetning om mineulykker i tidsrummet 1. - 30.4. Heraf fremgår, at der er forekommet 21 mineulykker i indberetningsperioden.

Den den 21.4. befalede melding om mødestederne for folketykkerne ved B II er ankommet. Den bliver i sammenfattet form meddelt værnemagtskommandanten i Aabenraa.

Ia/Pi beordrer kontrol af sprængammunition, der er lagt op til brosprængninger.

Den fra OKW/WFSt ved midnatstid modtagne fjernskrivelse ifølge hvilken 1 Bataljon af 363. Inf.Div. straks skal tilføres en østdivision, videregives til 363. Inf.Div. og der befales afgivet melding om bataljonens beredskab til afmarch samt fremsendelse af transportmeldingen.

1.5.1944:

Ingen særlige hændelser.

2.5.1944:

Ia/Pi. befaler alle divisioner og Höheres Kommando Kopenhagen, at borepatroner ikke må benyttes som alarmskud. De er ligesom alle andre sprængmidler en mangelvare.

2 kabelsabotager, ellers ingen særlige hændelser.

3.5.1944:

De danske højsøfiskerifartøjer, som løber ud og ind om natten, er i den nuværende situation til stor gene for kystbevogtningen. Over for Admiral Dänemark og den Rigsbefuldmægtigede fremsættes derfor følgende taktiske krav:

- 1) For alle fiskefartøjer er det om natten forbudt at komme kysten nærmere end 10 sømil.
- 2) I tiden fra 5.5. til 11.5. og fra 19.5. til 25.5. skal alle fiskefartøjer, der løber ud, være inde igen inden mørkefald. Det er forbudt at forblive på havet om natten.
- 3) De, som handler imod ovenstående, bliver beskudt uden varsel.

Den Rigsbefuldmægtigede anmodes om at give sit samtykke til disse forholdsregler således, at Admiral Dänemark kan udgive udførelsesbestemmelser i overensstemmelse hermed.

Da kabelsabotagerne i de sidste dage har været i tiltagen særlig langs (hoved-)vej 10, befales det pr. KR-fjernskrivelse divisionerne i området at udsende cyklende opklaringspatruljer eller patruljer til fods natten mellem den 3. og 4.5. Resultatet af eftersøgningsaktionen meldes pr. telefon den 4.5.

Divisionerne (bortset fra 20. Lw.Feld-Div.) får tilsendt General der Luftwaffes bestemmelse vedrørende fordelingen af forbindelseshold (Ln.) fra Luftwaffe. Forbindelsesholdene har siden den 1.5. været indsat ved divisionerne.

Ia/Pz. udgiver til enhederne retningslinjer og meddelelser nr. 1 vedrørende panserbekæmpelse ved alle våbenarter.

I hovedkvarteret har generalstabschefen sammen med alle generalstabsofficerer i kommandoområdet gennemdiskuteret en taktisk situation, som alle officererne var gjort bekendt med, og har i den forbindelse givet almene anvisninger.

4.5.44

I forbindelse med sagen om de danske højsøfiskefartøjer har Admiral Skagerrak foreslået, at W.B.Dän udgiver følgende bekendtgørelse:

”Inden for mørklægningstiden er enhver skibstrafik til eller fra kysten eller havnene på Jyllands vestkyst fra Højer sluse og til og med Frederikshavn forbudt. Højsøfiskere må i mørklægningstiden kun nærme sig de nævnte kystafsnit indtil en afstand af 10 sømil fra kysten. Dagfiskere skal vende tilbage til havn inden mørkefald og må ikke løbe ud før solopgang. Den, der handler imod denne bestemmelse, vil uden varsel blive beskudt og straffet i henhold til de tyske krigslove.”

Med henblik på at afklare denne sag med den Rigsbefuldmægtigede beordres Ic, major Müller, til København.

Minemelding sendes til OKW.

I forbindelse med at kampmarchbataljonerne 1025 til 1027 afgår i de kommende dage befales opstillingsstederne for kampmarchbataljonerne 1031 og 1032 ændret således:

1031 til Høvelte (underlagt Höheres Kommando Kopenhagen)

1032 til Aarhus (taktisk umiddelbart underlagt W.B.Dän).

Melding herom tilgår Chef H Rüst. u. BdE.

Den af Wehrmachts-Kommandantur Apenrade fremsendte navneliste over de folketyskere, som i tilfælde af beredskabstrin II tilgår, sendes til divisionerne.

Fra 10.5. vil der tilgå pramme fra Kriegsmarine til mineudlægning. I henhold til opfordring fra General der Pioniere skal minerne fortsat lægges, idet Pi.Ldgs.Lehr-u.Ers.Rgt udnytter alle uddannelsesmuligheder, indtil ombygningsarbejderne er gennemført. Det befales regimentet, at See-Kommandant Süd-Jütlands overtagelse af udlægningen aftales direkte med denne og meldes hertil. Seekriegsleitung¹ orienteres herom.

Dagsmelding:

2 sabotagetilfælde, i et tilfælde (maskinfabrik²) værnemagtsinteresser berørt, herunder 1 sabotør anholdt, dømt og henrettet³.

Yderligere under 4.5.44

Ved en befaling fra Ia/Fest. fra i dag reguleres enhedernes selvforsyning med rundtræ. Herefter har divisionerne ret til at udstede foreløbige beslaglæggelsesdekreter, hvis skovejeren ikke frivilligt vil sælge træet. Disse foreløbige beslaglæggelsesdekreter godkendes af Ia/Fest. ved W.B.Dän. og udleveres derefter til skovejeren. Træfældningen skal foregå i tæt samarbejde med de danske skovtjenestemænd, for ikke at anrette større skade.

¹ Højere stab under Oberkommando der Marine (OKM)

² Maskinfabrikken Globe i Glostrup. Fremstillede udstyr til artilleri.

³ Jørgen Ejvind Schacht, medlem af BOPA

Den sent om aftenen modtagne fjernskrivelse om håndtering af kort, som omfatter svensk direktorium¹, videresendes omgående til alle kommandomyndigheder og selvstændige tjenestesteder i kommandoområdet som KR²-fjernskrivelse.

5.5.44:

Chef H Rüst.u.BdE har befalet, at de til Sturmgeschützbrigade 393 pågående materieltransporter til Danmark skal omdirigeres og skal gives Sturmgeschütz-Schule Burg ved Magdeburg som nyt bestemmelsessted. Sturmgeschütz-Brigade 393's personedel underbringes i Oksbøl. En fjernskrivelse i overensstemmelse hermed tilsendes Sturmgeschütz-Schule i Burg.

Med henblik på en enklere tydning af Fluko-meldinger anbefaler Ia/Mess³. divisionerne kortet 1:500.000 med gradmeldenet. På selve kortene skal middeltrapezerner⁴ ændres til bogstaver ved hjælp af den tilsendte oversigt.

Ia/Pi. rekvirerer for maj måned

- 1) 50.000 T.M. 1 Z⁵
- 2) 150.000 Ampultændsatsler med sprængkapsel

I tilslutning til den pr. 27.4. fordelte befaling om nødindsats i Danmark eftersendes i dag det tilhørende kort.

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, værnemagtsinteresser berørt i 3 tilfælde .

6.5.44:

Tilstanden ved 363. Inf.Div. meldes til foresatte myndigheder via fjernskrivelse. Uddannelsen ved divisionen har fortsat behov for støtte. Divisionen er blevet vurderet til bedømmelsestrin IV⁶. Motorkøretøjer og radiomateriel mangler næsten helt. Smitsomme sygdomme blandt hestene er især et problem ved artilleriet.

Ia/Pi. beordrer alle divisioner til at spare på materiellet. Type og styktal af alle afmonterede miner skal meldes, således at der herfra kan tages stilling til deres videre anvendelse.

Kampmarchbataljon 1027 (Aarhus) er i dag afgået. Melding herom til OKH.

Dagsmelding:

5 sabotagetilfælde, derunder én kabelsabotage og ét tilfælde hvor værnemagtsinteresser er berørt.

II./Gren.Rgt. 959, som skal afgives til Heeresgruppe Nord, er afgået natten til den 7.5.

¹ Der skal uden tvivl stå Territorium

² KR = Kr.-Meldung = Krigsmelding med højeste prioritet

³ Ia/Mess. = Stabsofficer for måletjenesten

⁴ Inddeling af Luftwaffes kort

⁵ T.M. 1 Z = Tellermine? (Tallerkenformet pansermine)

⁶ Bedømmelsestrin IV = Kun i meget begrænset omfang kampklar

7.5.44

Efter overtagelse af forsvarsafsnittet Esbjerg/Fanø (tidligere 361. Inf.Div.s område) får 363. Inf.Div. tilsendt sin kampopgave. Kampmarchbataljon 1025 og 1026 (begge Høvelte) er også afgået. Melding til Chef H Rüst. u. BdE.

Dagsmelding:

2 sabotagetilfælde, deraf 1 kablesabotage og én hvor værnemagtsinteresser er berørt.

8.5.44

Herr Wehrm.Bef. inspicerer i Sydjylland et hærammunitionslager samt kommandanturen i Kolding. Den Rigsbefuldmægtigede har ytret ønske om, den 14.5. at orientere de øverstkommanderende for Marine og Luftwaffe, divisionskommandørerne, garnisonskommandanterne m.fl. om situationen i Danmark. Dette vil ske i forbindelse med en besigtigelse af Fanø, som finder sted den 14.5. mellem kl. 8 og 10. Fjernskrivelse herom sendes til de involverede.

Den indkorporering af østbataljonerne, som blev befalet den 17.4., suppleres derhen, at østbataljonerne 603, 653 og 667 bliver sammenfattet til "(Ost) Gren.RGt. 714" og at (Ost) Gren.Rgt. 714 indgår som tredje regiment i 416. Inf.Div.'s krigsorganisation. Det befales 416. Inf.Div. at opstille regimentsstaben i overensstemmelse med KStN 101 af 1.2.1942. Dislocering og afsluttet opstilling meldes til W.Bef.Dän.

Ia/Fest. udgiver en befaling som omhandler fastsættelsen af byggevolumen for 1944.

Med henblik på beskyttelse af personel, der under artilleriforberedelsen befinder sig uden for permanente støttepunkter, udgiver Ia/Fest. en befaling om bygning af gruppebunkere (Regelbau 621) i første omgang i tyngdepunktsafsnittene mellem Esbjerg og Thyborøn. Disse gruppebunkere er beregnet for infanteri- og andre delinger, der ligger i stillinger uden for udbyggede støttepunkter, altså i HKL, i HKF¹ eller i feltmæssige støttepunkter. Divisionerne skal melde om behov for sådanne ekstra personelbunkere.

Føringsanordning nr. 11 indeholder en ny befaling om at tyveri af træ til byggeri for fremtiden vil blive straffet af W.B.Dän. Desuden er der udgivet befalinger om forebyggelse af hede- og skovbrande samt om forebyggelse af sandflugtsskader. Ellers almindelige bestemmelser.

Generalstabschefen har udgivet en særlig befaling om afløsning af nøglepersonel i hovedkvarteret. Ifølge denne kræver enhver afløsning tilladelse fra generalstabschefen. Som nøglepersonel regnes: Skrivere, tegnere, kørere, telefon-, fjernskriver- og radiopersonel.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

9.5.44

Til alle kommandomyndigheder og tjenestesteder i kommandoområdet samt til afdelinger i huset fremsendes en bestemmelse fra Herr Wehrm.Bef. om værnemagtskommandanturers underlæggelsesforhold og tjenestesteders underbringelse i Jylland. Ifølge bestemmelsen er permanente værnemagtskommandanturer og garnisonskommandanter kun underlagt deres områdedivision i taktisk henseende (forberedelse af kampen). Administrativt og disciplinært er de

¹ HKL, HKF = Hauptkampflinie, Hauptkampffeld

underlagt kvartermesterafdelingen ved W.B.Dän. I Jylland og på Fyn forbliver det ved den gamle ordning.

De tjenestesteder i Jylland, som ikke hører til de kæmpende styrker eller som er beliggende for sig selv (værnemagtskommandanturer, forsyningstropper, vedligeholdelsestjenestesteder) skal inden den 20.5.44 have ordnet deres underbringelsesforhold således, at alle fra tjenestestedets chef til den menige soldat er underbragt sammen på tjenestestedet eller i umiddelbar nærhed af dette. Admiral Dänemark, General der Luftwaffe in Dänemark og den højere SS- og politifører anmodes om at udgive tilsvarende bestemmelser for deres områder.

Til OKH/Chef H Rüst u. BdE fremsendes ønske om at forlænge fristen for klarmelding til anvendelse i felten af de under opstilling værende kampmarchbataljoner 1031 og 1032 til 10.7.44 (indtil nu 20.6.44). Begrundelse: Erstatningsmandskabet er i henhold til befaling sendt på orlov, tilførsel af stampersonel fra Wehrkreis VI og X er først muligt fra 20.5.44 således at opstilling af bataljonerne først kan begynde mellem den 20. og 24.5.

Da tilførslen af pionersprængammunition stadig bliver ringere, er det befalet at melde om alle de broer, der forudses sprængt, efter prioritetsrækkefølge. Enhederne er nødt til at benytte sig af kommercielt sprængstof.

10.5.1944:

Det befales Pi.Ldgs-Lehr.u.Ers.Rgt i Fredericia at forlægge uddannelsesdelingen ved 2./Pi.Ldgs. Lehr-Btl. Fredericia til øen Læsø med den opgave at sikre øen. Uddannelsesdelingen underlægges taktisk 416. Inf.Div.

Til General der Freiwilligenverbände indsendes den månedlige indberetning af den aktuelle styrke af landets egne hjælpetropper.¹

11.5.44:

Ud over færdiggørelse af den nye kampinstruks ingen særlige hændelser.

12.5.44:

Der tilsendes enhederne en rettelse med status pr. 10.5.44 til den underbringelsesoversigt for hærens styrker i kommandoområdet, som blev udsendt den 15.4.44.

Til OKW sendes indberetning om status for udbygning af kysten pr. 1.5.44. Ifølge denne status er der pr. 10.5.44 blevet produceret 1.027.112 kubikmeter jernbeton.

Den anmodning om forlængelse af tidsfristen for, at kampmarchbataljonerne 1031 og 1032 skal være klar til anvendelse i felten, som vi fremsendte den 9.5.44, er blevet afslået af OKH. Det befales divisionerne at fremskynde opstillingen og uddannelsen af kampmarchbataljonerne.

Som svar på en fjernskrivelse meldes til OKW, at bevogtning af militært vigtige objekter, herunder kabler, ved hjælp af civile danskere ikke er muligt. Også den Rigsbefuldmægtigede har udtalt sig imod anvendelse af en sådan foranstaltning som repressalie. Hans erklæring tilsendes OKW til orientering. Slutresultatet er blevet, at det kan meldes, at det tyske sikkerhedspoliti har

¹ Der menes de hjemmetyske korps i Sønderjylland, Zeitfreiwilligen og Selbstschutz.

opmærksomheden specielt henvendt på kabelsabotager og at der siden 5.44 er sket en forstærket indsættelse af patruljer fra ordenspolitiets side.

Fra 363. Inf.Div. modtaget styrkemelding vedrørende Sturmgeschützbrigade 280. (4 officerer, 5 tjenestemænd, 254 underofficerer og menige samt håndvåben. Ingen køretøjer).

13.5.44:

Divisionernes og Höh. Kdo. Kopenhagens 1. ordonnansofficerer er samlede til drøftelse i dag kl. 10.00. Ia giver et direktiv for arbejdet. Ia/Mess. orienterer om nye meldeprocedurer under anvendelse af Heeresmeldenetz (geografisk).

Ordonnansofficererne får samtidig udleveret det nye kampdirektiv. Dette indeholder nogle nyheder (garnisonskommandanter, vejkommandanter, definitioner m.v.) og tjener som grundlag for divisionernes kampdirektiver. Det træder i kraft den 15.6.44 kl. 00.00. Ia gør dog opmærksom på, at nyhederne i forbindelse med B I og B II også vil blive befalet i tilfælde af et angreb på Danmark inden ikrafttrædelsen.

Ia/Pz. giver Fest.Pi.Stab 31 direktiv om bygning af panserværnsgrave i 166. Res.Div.'s område.

Om formiddagen drøftelse om forlægning af et rekonvalescentkompagni fra Aarhus til Skanderborg og Sammelkompanie 2¹ til Aarhus. Underbringelsesmulighederne skal undersøges. Hvis forlægning er mulig, bortfalder forlægning af en rekonvalescentbataljon fra de danske øer til Jylland.

Wehrm.Befehlshaber og stabschefen inspicerer enheder af 363. Inf.Div.

14.5.44:

Om formiddagen inspicerer Wehrm.Bef. og generalstabschefen sammen med den Rigsbefuldmægtigede i Danmark stillinger på den sydlige del af Fanø. Garnisonskommandanterne i kommandoområdet besigtiger befæstningsanlæg på den nordlige del af Fanø.

Kl. 11.30 giver den Rigsbefuldmægtigede i Danmark en oversigt over de politiske forhold. Tilstede er Kommandierender Admiral Skagerrak, General der Luftwaffe in Dänemark, divisionskommandører, garnisonskommandanter og troppekommandører for så vidt de er undværlige.

Til OKW indsendes den månedlige indberetning med tilstandsrapport vedrørende alle divisioner. Tilstandsrapporterne for feltdivisionerne bliver ligeledes tilsendt OKH/Gen. St d H/Org.Abt. og de for reservedivisionerne forelægges for Chef H Rüst u. BdE/AHA.

Ia/Pz. giver Fest.Pi.Stab 31 direktiv om bygning af panserværnsgrave i 160. Res.Div.s område.

Dagsmelding: 4 sabotagetilfælde, i 1 tilfælde er værnemagtsinteresser berørt.

15.5.44:

¹ Kompagni til opsamling af "forsprængte" soldater

Til OKH/Chef H Rüst u. BdE indgives andragende om optagelse i norm af en 2. Fest.Kabel Zug ¹til Fest.Nachr,Stab 2², da de midler, der er til rådighed nu, ikke rækker, og da der desuden i tilfælde af kamp skal gennemføres taktisk nødvendig afhjælpning af forstyrrelser.

På en fjernskrivelse fra Admiral Dänemark om at der ved marineenhederne er befalet øget personel beredskab i den kommende nat, svares, at W.B.Dän ikke har til hensigt at gennemføre særlige foranstaltninger.³

363. Inf.Div.'s anmodning om tilførsel af en rekonvalescentbataljon til besættelse af Haderslev Flyveplads⁴ kan ikke imødekommes, da der ikke er styrker til rådighed. Divisionen må undersøge om Sturmgesch.Ers.Abt. 400⁵ i begrænset omfang kan deltage i bevogtningsopgaverne.

E.S.-program Juni fordeles.

Den øvelse, som 233. Res.Pz.Div. har planlagt med Res.Pz.Gren.Rgt. 83⁶ den 18. og 19.5.44 befales udskudt til et senere tidspunkt.

16.5.44:

OKH har befalet nyopstilling af det til Heeresgruppe Nord afgivne II./Gren.Rgt. 959 (363. Inf.Div.) Divisionen får opstillingsbefaling. Bestemmelsessteder for officerer og materieltransporter meldes til W.B.Dän.

På grund af den almindelige situation befales det, at enhedsøvelser inden for de næste 14 dage kun må finde sted i nærheden af kasereringsstedet (garnisonsbyen). Herunder skal hurtig gennemførelse af beredskabstrinnene kunne finde sted.

233. Res.Pz.Div.s anmodning om at få tilført en rekonvalescentbataljon til bevogtningsopgaver i Silkeborg og Skanderborg kan ikke imødekommes, da rekonvalescentbataljonerne skal forblive indsat på øerne. Det befales dog, at Bataljon D V (Randers) forlægger et kompagni fra Aarhus til Skanderborg. Dette kompagni overtager vagten fra 4./Res.Pz.Aufkl.Abtlg. 3⁷ med styrken 1:3:28.⁸

Sammelkompanie 2, som er sammensat af begrænset krigsduelige underofficerer og menige underlægges det i Aarhus forblivende kompagni af Bataillon D V således, at bevogtningsopgaverne i Aarhus også kan blive varetaget.

Wehrm.Bef. overværede læsseøvelse ved 416. Inf.Div. i Aalborg. Ia på vej rundt i 416. Inf.Div.'s område, hovedsagelig for at se på østbataljoner.

17.5.44

Vores anmodning om optagelse i norm af 4. og 5. batteri af Res.Art.Abt. 6 er imødekommet ved befaling fra OKH.

¹ 2. Fæstningskabeldeling

² Fæstningssignalstab 2

³ Det øgede beredskab ved Adm. Dän. skyldtes, at der var observeret en større allieret flådestyrke ud for Norge.

⁴ Haderslev Flyveplads = Flyvestation Skrydstrup

⁵ Sturmgeschütz-Ersatz-Abteilung 400

⁶ Reserve-Panzer-Grenadier-Regiment 83

⁷ 4. [kompagni af]/ Reserve-Panzer-Aufklärungs-Abteilung 3

⁸ 1 officer, 3. underofficerer og 28 menige

Gen. St. d. H.s befaling om fastlæggelse af styrkebegreber sendes til divisioner m.v. til orientering og iagttagelse.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

18.5.44:

Ia/Pz. befaler gennemførelse af officerskurser i panserværn ved alle våben. Kurserne bliver gennemført ved 233. Res.Pz.Div.s Pz.Jg.Abt. Fra divisioner, selvstændige regimenter henholdsvis afdelinger befales et passende antal officerer.

Til de luftfotokurser som gennemføres i 2. halvdel af maj og 1. halvdel af juni befales det, at 20 officerer kommanderes til hvert kursus.

Generalmajor Lindes¹ (OKW/AWA²) rejse forberedes med befalinger til 166. Res.Div. og 363. Inf.Div. Generalmajor Linde deltager 19.5. i en drøftelse hos W.B.Dän. og inspicerer i tilslutning hertil fra 21.-23.5 befæstningsanlæg og byggearbejder i de nævnte divisioners områder samt på Vejle Flyveplads.³

Det meddeles afdelingerne Ic, Qu, IIa/IIb, H Mot, kommandanten i hovedkvarteret, Transportkommandantur Aarhus og landråd Caspar⁴ at der i nærmeste fremtid vil finde en afstemning sted af alarmkalenderne med den alarmkalender, som befinder sig hos Ia.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

19.5.44:

En anmodning fra den højere SS- og politifører, BdO⁵ om tilbagegivelse af beslaglagte bygninger og installationer, der tilhører det danske luftværn, kan ikke tages til følge. Enhederne vil dog i den næste føringsanordning få et direktiv om, så vidt muligt at undgå beslaglæggelse af danske luftværnsinstallationer.

Admiral Skagerrak meddeler, at i A-tilfælde (Beredskabstrin II) vil motorfærgen "Freja" i Korsør være klar til indsættelse med krigsmarinepersonel inden for 48 timer med henblik på at kunne transportere cyklistkompagnier, der er afgivet af Höh. Kdo. Kopenhagen. Höh. Kdo. får befaling om, at de cyklistkompagnier, som skal opstilles af D-bataljonerne på Fyn, i påkommende tilfælde skal sættes i march til Vejleområdet (landmarch).

Cyklistkompagnierne fra Sjælland m.v. skal i Korsør indlades på motorfærgen "Freja" og overføres til Vejle. Höh. Kdo. Kopenhagen skal sætte sig i direkte forbindelse med Admiral Skagerrak med henblik på at aftale detaljer.

Erfaringsrapporten fra et bombeangreb på en militærlejr i Frankrig, som er indgået pr. fjernskriver, bliver straks nyttiggjort, idet Kdtr. Tr.Üb.Pl. Oksböl⁶ befales til at lade de enheder som er

¹ Kurt Linde (1893-1962) Næstkommanderende i OKW/AWA

² OKW/AWA = Oberkommando der Wehrmacht/Allgemeines Wehrmachtsamt

³ Vejle Flyveplads = Flyvestation Vandel

⁴ Wilhelm Casper (1902-1999) Den rigsbefuldsmægtiges forbindelsesofficer til hovedkvarteret samt hovedkvarterets forbindelsesofficer til den danske regerings repræsentant i Jylland, stiftsamtmand Peter Herschend. Caspers efternavn staves forkert i krigsdagbogen (ligesom i de fleste danske kilder).

⁵ BdO = Befehlshaber der Ordnungspolizei

⁶ Kommandantur Truppenübungsplatz Oksböl

underbragt der, bivuakere på skift en uge ad gangen for at sprede styrkerne. Kdtr.Tr.Üb.Pl.Oksböl skal rekognoscere for bivuakpladser til 2 bataljoner og melde hertil når det er gjort.

Til OKH sendes et andragende med udførlig begrundelse om nyopstilling af et Inf.Pz.Jg.Kp.¹ til hver af divisionerne 160 og 166. Res.Div., desuden omorganisering af de to Pz.Jg.Kp.er, som findes ved 416. Inf.Div. og nyopstilling af et divisions-Pz.Jg.Kp.

I føringsdirektiv nr. 12 findes anvisninger om minefelter, skinminefelter og minefareområder samt befaling om hyppig træning i brug af det gasbeskyttelsesmateriel, som er indbygget i befæstnings- og feltbefæstningsanlæg.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

20.5.44:

Ingen særlige hændelser.

21.5.44:

Ingen særlige hændelser.

22.5.44:

Vi har fra OKW fået svar på vores stillingtagen til beskyttelse af signalforbindelserne i Danmark. I svaret forlanges, at beskyttelsen af signalforbindelserne skal forbedres også ved hjælp af bevogtning og indsættelse af dansk civil-, politi- og gendarmeripersonel. Hvis nødvendigt skal deltagelse af dansk personel gennemtvinges. Da det herfra ikke er muligt at overskue i hvilket omfang dansk politi kan inddrages i den slags opgaver, bliver svaret i sin fulde ordlyd oversendt til den Rigsbefuldmægtigede, som bedes om at tage stilling.

Status for nyopstilling af 363. Inf.Div. indberettes til foresat kommandomyndighed.

Til 233. Res.Pz.Div. videregives befaling til omorganisering af signalenheden i 233. Res.Pz.Div. til et Pz. Nachr. Kp. 1233 i henhold til K.St.N og K.A.N.² 969 af 1.2.44. Hermed er vores anmodning fra 22.4. taget til følge.

Til H.K.Art.Rgt. 180 meddeles en afklaring af befalingsbeføjelserne for kommandøren for IV./180 på øen Fanø i forbindelse med underlæggelsen under en marineofficer.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

Kl. 23.00 modtager generalstabschefen fra general Freiherr von Buttlar³ (OKW/WFSt.) telefonisk befaling om at træffe alle forberedelser til, at 20. Lw.Feld-Div. pr. jernbanetransport kan afgå til Norditalien (Ob. Südwest).⁴ 20. Lw.Feld-Div. får straks pr. telefon befaling om at indsende

¹ Infanteri-Panzer-Jäger-Kompanie

² K.A.N. = Kriegs-Ausrüstungs-Nachweis

³ Generalmajor Horst Freiherr Treusch von Buttlar-Brandenfels (1900-1990)

⁴ Oberbefehlshaber Südwest

transportrekvisitioner og lade V.P.¹ afmarchere den 23.5.44. Transportkommandanturen får besked på at forberede, at transporten sker med tempo 12.²

23.5.44:

I løbet af formiddagen har Ia flere drøftelser med transportkommandanturen, kvartermesteren, Ia ved 20. Lw.Feld-Div. samt henvendelser til OKW om transporten af 20. Lw.Feld-Div. til Norditalien. Først og fremmest måtte det afklares med OKW om de 351 her hjemmehørende lastvogne skal medgives divisionen. Beslutningen fra OKW/WFSt., general Freiherr v. Buttlar blev, at divisionen skal udrustes med lastvognene for at gøre den så kampkraftig som mulig under den forestående kamp i Norditalien. V.P. Blev ved middagstid sat i march til Armee-Abteilung von Zangen.³

Fra OKW indtræffer omkring kl. 12.00 den bebudede fjernskrivelse (Befaling til afmarch). Samtidig hermed bliver den anmodning som vi har fremsendt, om hurtig tilgang af Panzer-Verband Norwegen⁴ til supplering af 25. Pz.Div. taget til følge ved en befaling fra OKW/WFSt. hvori der befales den hurtigst mulige forskydning af Panzer-Verband Norwegen til Danmark.

De 1000 soldater af 25. Pz.Div. som befinder sig i kommandoområdet, overtager 20. Lw.Feld-Div.s kvarterer, da 25. Pz.Div. rykker ind i 20. Lw.Feld-Div.s underbringelsesområde.

20. Lw.Feld-Div. får pr. fjernskriver befaling til jernbanetransport, tilbagelevering af her hjemmehørende personel, materiel og andet, der er stillet til rådighed. Medtagelse af 10 dagsrationer forplejning, 3½ V.S.⁵ af drivmidler og en ammunitionsbeholdning.

Transportkommandantur Aarhus har ved middagstid fremsendt indladningsoversigt for 20. Lw.Feld-Div. Ifølge denne afgår det første tog natten mellem 24. og 25.5. I alt er der behov for 29 tog til borttransporten.

Den fra OKW/WFSt. pr. fjernskriver indgåede befaling om luftværnsforholdsregler under togtransport videresendes til 20. Lw.Feld-Div. med særlig ordonnans, og det befales yderligere, at enhederne skal gøres bekendt hermed før afmarch.

Ob-Südwest gøres pr. fjernskrivelse bekendt med 20. Lw.Feld-Div.s tilstand, afmarch af forkommando samt divisionens transportbevægelser.

Den drøftelse, som den 21.5.44 fandt sted mellem på den ene side Befehlshaber, stabschefen og Ia og på den anden side folkegrufføreren dr. Møller om den militære uddannelse af folketyskerne i Nordslesvig, bliver i dag efter afklaring af nogle enkeltheder, udmøntet i en befaling til 363.

Inf.Div. Ifølge denne er der truffet følgende ordning:

363. Inf.Div. stiller på dage, som fastlægges af den tyske folkegruffeledelse, egnede undervisere til rådighed for uddannelsen af folketyskerne. Hvervningen og registreringen af Zeitfreiwilligen⁶

¹ V.P. = Vorausbefördertes Personal = Forkommando

² Tempo 12 = Afgang af 12 jernbanetog pr. 24. timer.

³ Opkaldt efter kommandøren, General der Infanterie Gustav-Adolf von Zangen (1892-1964)

⁴ Panzerverband Norwegen = De i Norge tilbageværende rester af den oprindelige 25. Panzer-Division.

⁵ V.S. = Verbrauchssatz = Forbrugsenhed sv.t. 100 km.s kørsel

⁶ Et bevæbnet og uniformeret „Hjemmeværn” opstillet af det tyske mindretal i Sønderjylland. Korpsset blev uddannet af Wehrmachtspersonel. Ca. 1600 medlemmer.

overlades til folkegruppeledelsen. Så længe de pågældende gør militærtjeneste er de frivillige at betragte som soldater. De er i enhver henseende underlagt de bestemmelser som er gældende for Wehrmacht. En ny udgave af indkaldelsesordren, som tager hensyn til folkegruppens særlige forhold, sendes af folkegruppeledelsen til W.B.Dän og vil blive forelagt W.B.K. Ausland,¹ Aussenstelle Kopenhagen til overvejelse.

Indholdet af en fjernskrivelse fra OKW/WFSt. omhandlende inddragelsen af 233. Res.Pz.Div. i nyopstillingen af 25. Pz.Div i W.B.Dän.s område, 6. Pz.Div. på Tr.Üb.Plz. Bergen² og 19. Pz.Div i Wehrmachtbefehlshaber Niederlandes³ område, sendes pr. fjernskrivelse til 233. Pz.Div. Divisionen forbliver oprettet. Den genopbygning, som bliver nødvendig efter afgivelse af soldater til de tre ovenfor nævnte divisioner, skal ske ved hjælp af frigjorte dele fra 155., 179. og 273. Res.Pz.Div.

For at udtynde styrkerne på Tr.Üb.Plz. Oksböl befales det 160. Res.Div. at forlægge Sturmgesch. Brigade 393 til området Strellev, Lyne, Lydum (inkl. bebyggelserne).⁴ Gennemførelsen skal meldes.

2 sabotagetilfælde. Tyske interesser berørt.

24.5.44:

Fra chefen for Gen.St.d.H. indtræffer [en fjernskrivelse] om omorganisering af grenaderbataljonerne. Ifølge skrivelsen skal krumbanøvåben samles i én underafdeling og skyttekompagnierne hver forstærkes med en tung maskingeværgruppe. Omorganiseringen skal straks gennemføres ved Inf.Div. 44.⁵ Ved grenaderbataljoner der hører til lokalforsvarsdivisioner og fæstningsenheder skal omorganiseringen kun gennemføres, hvis den taktiske situation gør det nødvendigt. Der skal ansøges ved Org.Abt.⁶ om denne omorganisering.

Da der allerede findes granatkasterkompagnier ved 416. Inf.Div. videregives omorganiseringsbefalingen kun til 363. Inf.Div. med en tillægsbefaling om, at 363. Inf.Div. fremsender en erfaringsrapport vedrørende de af OKH stillede spørgsmål ad kommandovejen til OKH/Chef.H.Rüst. u. BdE

416. Inf.Div.'s anmodning om at få tilført et Ld.Schtz.Kp⁷ eller en rekonvalescentenhed med henblik på besættelse af øen Læsø må afslås, da der for tiden ikke er styrker til rådighed hertil. Det befales endnu en gang, at det med de svage styrker, der nu er til stede på Læsø, ikke kan gennemføres et forsvar, og at det derfor er Pi.Lehr-delings opgave, at overvåge øens havn. Flyvepladsen på øen skal gøres uanvendelig.

På en anmodning fra 416. Inf.Div. om en grundlæggende afgørelse med hensyn til rækkefølgen i vigtighed af militære og krigsvigtige objekter, meddeles det divisionen, at objektbeskyttelsen i henhold til det nye kampdirektiv skal gennemføres i prioritetsrækkefølge, idet der tages hensyn til

¹ W.B.K. Ausland = Wehrbezirkskommando Ausland. Udskrivningsmyndighed for tyskere boende uden for Tyskland.

² Truppenübungsplatz Bergen. Øvelsesområde i Nordtyskland mellem Hamborg og Hannover.

³ Wehrmachtbefehlshaber i Holland: General der Flieger Friedrich Christiansen (1879-1972)

⁴ Mellem Varde og Skjern-Tarm

⁵ Infanteridivisioner nyopstillet i 1944 (21. bølge).

⁶ Organisationsafdelingen ved Generalstab des Heeres.

⁷ Landeschützenkompanie

de rådige kræfter. Divisionerne skal selv træffe beslutning om, hvilke objekter, der skal bevogtes af de styrker, som i tilfælde af kamphandlinger stadig vil være til rådighed.

Den jernbanefuldmægtigede for Danmark har bedt om en afgørelse af, om rigsbanetjenestemænd ved underlæggelse under Wehrmacht skal have deres tjenestegrad fra tidligere militærtjeneste. Det bestemmes, at rigsbanetjenestemænd ved underlæggelse under Wehrmacht skal anses som soldater og skal antages med deres seneste militære tjenestegrad. For officerers vedkommende skal det undersøges om de allerede har en z.V.-Stellung,¹ i givet fald skal der ansøges om en sådan ved vedkommende W.B.K.²

Afdeling Ia/Fest. udgiver ændringer til sommerbyggeprogrammet. De bilag, som samtidig er tilsendt, er gældende som endelig udbygningsordre.

160. og 166. Res.Div. får i forlængelse af opstillingen af granatkasterdelinger befaling til, at samle de opstillede delinger i granatkasteruddannelseskompagnier. Det skal meldes, når opstillingen er afsluttet.

OKW/WFSt. har befalet, at der skal gennemføres besigtigelser af de kystbefæstninger og forstrandshindringer, som er blevet lavet i OB Wests område for at der kan udvindes nye ideer. Derpå befales:

160. Res.Div. beordrer 1 officer (artilleri),

166. Res.Div. og 363. Inf.Div. hver 1 officer (infanteri),

233 Res.Pz.Div. 1 officer (panserbjæger)

H.Küst.Art.Rgt. 180 1 officer

Melding om hvilke officerer, der beordres, senest 26.5. kl. 12.00. Til OB West meddeles på forespørgsel, at det tidligste tidspunkt for besigtigelsen kan blive den 1.6.44 og at W.B.Dän lægger vægt på, at der besigtiges en kyststrækning uden tidevand. Navnene på de 6 officerer meldes senere.

Dagsmelding: 2 sabotagetilfælde ved hvilke tyske interesser er berørt.

25.5.44:

Natten til i dag er 7 tog afgået til Norditalien med kampenheder fra 20. Lw.Feld-Div.

En transport med ca. 2700 mand fra Panzerverband Norwegen (1. sending) meldes at ville indtræffe den 26.5.44.

Oberst Treuhaupt, kommandør for Pz.Gren.Rgt. 146 fra 25. Pz.Div., melder sig om formiddagen og får efter en indledende drøftelse følgende foreløbige befaling for 25. Pz.Div.s underbringelse og opstilling: 25. Pz.Div., W.B.Dän.s taktiske reserve, forlægges med henblik på opfriskning til 20. Lw.Feld-Div.s tidligere underbringelsesområde.

Panzerverband Norwegen (i hovedsagen som personelenhed) bliver med skibstransport tilført 25. Pz.Div. og indgår i denne. Fra og med udskibningen i udladehavnen er Panzerverband Norwegens enheder underlagt 25. Pz.Div., som befaler for deres landmarch til underbringelsesområdet. Desuden skal der etableres jernbanetransport i pendulfart på strækningen Aarhus og Hobro. Oberst Treuhaupt beordres til at varetage de opgaver, som opstår med hensyn til divisionens underbringelse

¹ z.V.-Stellung = rådighedskontrakt

² W.B.K. = Wehrbezirkskommando. Udskrivningsmyndighed

og opstilling i tiden indtil divisionsstaben er operativ. Alle de dele af divisionen, som allerede er indtruffet eller endnu vil ankomme, er underlagt ham. Hans stab fører betegnelsen ”Opstillingsstab 25. Pz.Div.” Staben tiltrædes af Major Schmuckle fra 233. Res.Pz.Div. og Hauptmann von Gember, fører af Panzerverband Norwegens forkommando. Hobro befales som stabskvarter.

De dele af det hidtidige Panzerverband Norwegen, som besidder kampkraft, skal bibeholde deres nuværende organisation og skal underbringes i overensstemmelse hermed. Deres omorganisering skal først befales når divisionen er udstyret med tilstrækkeligt materiel til, at den kan indsættes i kamp i form af kampgrupper.

Opstillingsstaben får befaling til straks at overtage det territoriale ansvar i underbringelsesområdet og til at udarbejde en underbringelsesoversigt. Den nærmere afgrænsning til nabodivisionerne følger snarest.

I tilslutning til denne befaling udgiver kvartermesteren særlige bestemmelser, først og fremmest med henblik på overdragelsen af ammunitionsudleveringsområdet i Støvring og Lw.Jg.Rgt. 40's efterladte ammunition.

Regimentsstab D 1104, som indtil nu har været indsat hos Höh. Kdo. København får nu befalet Aalborg som tjenestested. Staben får organisatorisk underlagt bataljonerne D V og D XVIII samt sikringsbataljonerne M 1208 og 1216. Organisatorisk er staben og de nævnte bataljoner underlagt Höh.Kdo. København. Med hensyn til bataljonernes taktiske og forvaltningsmæssige underlæggelsesforhold ændres ikke noget. Ved en tillægsbefaling overdrages føringen af Regimentsstab 1104 til oberstløjtnant von der Beeke, der som kommandant i forsvarsområde Aalborg taktisk er underlagt 416. Inf.Div.

Dagsmelding: 5 sabotagetilfælde, deraf en jernbanesprængning (skaderne atter udbedret), tyske interesser er berørt i 2 tilfælde.

26.5.44:

Sidste nat og i løbet af i dag er yderligere 20 tog med 20. Lw.Feld-Div. afgået.

Af Panzerverband Norwegen er første del med ca. 2500 soldater indtruffet. De bliver foreløbig interimistisk indkvarteret i Aarhus til den 27.5.44. da det på grund af transportbevægelserne med 20. Lw.Feld-Div. ikke er muligt, at lade cyklistdelene tilgå med jernbanetransport.

25. Pz.Div. forelægger den planlagte indkvarteringsoversigt. Ifølge denne er Pz.Gren.Rgt. Norwegen med 3 bataljoner forudset indsat i den vestlige del af underbringelsesområdet, medens panserafdelingen skal lægges i Grenå. Pz.Gren.Rgt. 146 underbringes i området syd for Aalborg.

OKW's befaling om beskyttelse mod luftangreb under transporter fordeles til alle kommando-myndigheder og selvstændige troppeenheder.

Den af Herr Wehrm.Bef. befalede forlægning af de 6 cyklistkompagnier fra Höh. Kdo. Københagens område forberedes af Ia i telefonsamtaler med Oberstleutnant Kloevekorn fra Höh. Kdo. København, Transportkommandantur Aarhus og 1. Admiralstabsofficer ved 8. Sicherungs-Division, Korvettenkapitän Pieper. Kl. 12.00 middag får Höh. Kdo. København det aftalte stikord ”Pfungstfeier”, som udløser udførelsen af følgende foranstaltninger: Höh.Kdo. København sætter

den 27.5.44 2 cyklistkompagnier fra Assens og Odense i march således at de pr. march over land når Fredericia den 28.5. kl. 06.00. De resterende 4 kompagnier (3 fra Sjælland og 1 i Nyborg) indlades i det af 8. Sicherungs-Division til rådighed stillede forpostskib 516, således at det er sikret, at de kan nå til Fredericia den 28.5. kl. 06.00. I forbindelse hermed marcherer kompagniet fra Næstved til Korsør over land, medens de to kompagnier, som befinder sig i den østlige del af Sjælland, kommer til Korsør den 27.5.44 med jernbanetransport. Höh. Kdo. Kopenhagen varsles om, at man vil modtage en skriftlig befaling som fjernskrivelse den 27.5.

De 6 cyklistkompagnier forlægges som to bataljoner (A og B), hvis stabe opstilles af Höh. Kdo., til Jylland i området omkring Ejstrup. Personel fra W.B.Dän.'s stab beordres som regimentstab med Major Pier¹ som enhedens fører og Oberleutnant Friherre von Jenisch² som regimentsadjutant. 233. Res.Pz.Div. stiller to løjtnanter, der er egnede som bataljonsadjutanter, til rådighed.

Regimentsgruppe Pier forbliver i det nævnte område i ca. 14 dage og vil om nødvendigt blive indsat som W.B.Dän.'s infanterireserve.

Ob. West har pr. fjernskrivelse meddelt, at den besigtigelse af kystbefæstningerne, som vi har foreslået den 1.6.44., kan findes sted. Det befales divisionerne at beordre de anmeldte officerer. Mødestedet er banegården i Vejle den 30.5.44 kl. 1300. Major Langkau, Ia/Pi i W.B.Dän.'s stab har kommandoen.

Dagsmelding: 2 sabotager på telefonledninger.

27.5.44

Omkring kl. 1000 er det sidste transporttog med dele af 20. Lw.Feld-Div. afgået mod Norditalien. Dermed har divisionen forladt W.B.Dän.'s kommandoområde.

Oberstleutnant Kloevekorn fra Höh. Kdo. Kopenhagen er indtruffet til en samtale med Ia. Endnu udestående enkeltheder blev drøftet, hvorefter den lovede skriftlige befaling er tilgået Höh. Kdo. Kopenhagen.

Regimentsstab Pier er formeret og kører i eftermiddag til Fredericia for at modtage de ankommende dele og lede dem videre til området sydvest for Silkeborg. Ved deres ankomst til Fredericia indgår samtlige cyklistkompagnier under kommando af Major Pier, som så længe indsættelsen i Jylland varer er tildelt en regimentskommandørs beføjelser.

Abt. Ia/Pz melder til Gen St d H/ Gen d Qu, at det er nødvendigt at ændre 74 stk. 3,7 cm Pak til 7,5 cm rør.

Videretransporten af de dele af Pz.Verband Norwegen, som siden 26.5.44 har været underbragt i Aarhus, begynder i eftermiddag. Transportbevægelsen vil være afsluttet den 28.5.44 om morgenen.

Dagsmelding: 1 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt.

¹ Dr. Bernhard Pier, reserveofficer, stabsofficer for uddannelse (Ia Ausb.) i Stab/W.B.Dän. Civilt gymnasielærer.

² Johann-Christian Rücker Freiherr von Jenisch, reserveofficer, ordonnansofficer i Stab/W.B.Dän. Ejer af Kalø Gods på Djursland.

28.5.44:

I let sabotagetilfælde mod værnemagtslastvogn, ellers ingen særlige hændelser.

29.5.44:

Den af OKH befalede opstilling af kampmarchbataljonerne 1051 og 1052, som skal være klar til anvendelse i felten den 20.7.44, viderebefales af W.B.Dän til 160. og 166. Res.Div. 160. Res.Div. opstiller Btl. 1051 i Høvelte, bataljonen underlægges taktisk og territorielt Höh. Kdo. Kopenhagen. Opstillingsstedet for Kampmarchbataljon 1052 er Tønder (opstillende division er 166. Res.Div). Bataljonen underlægges taktisk og territorielt 363. Inf.Div. De involverede afdelinger i staben udgiver tillægsbefalinger vedrørende opstillingen.

4 overløjtnanter af artilleriet fra kommandoområdet tilmeldes som deltagere i den forsøgsskydning, som gennemføres af Kriegsmarines uddannelsesenhed.

Afd. Ia/Art. befaler rekognoscering af ny ildstilling for 14./H.Küst.Art.Reg. 180 og for et sømålsbatteri i Kærgård Plantage.

Transportkommandantur Aarhus' andragende om, at der etableres en vagt ved jernbanebroen over Vidåen på strækningen Bramminge - Tønder imødekommes ved at der gives en befaling til Gren.Ers.Btl. 209¹, som er underlagt Stellv.Gen.Kdo. X A.K². Med accept fra Ia ved Stellv.Gen.Kdo. X A.K. overtager bataljonen straks bevogtningen af jernbanebroen med styrken 1:9.³ Transportkommandantur Aarhus og den territorielt ansvarlige division er underrettet.

Det fra Gen.d.Lw. in Dänemark tilsendte ekspresskrivelse nr. 7 om brug af vildledningsbøjer videresendes til divisionerne til orientering.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

30.5.44:

25. Pz.Div. får med en kalke tilsendt befaling om begrænsningen af sit område gældende fra 6.6.44. Herefter er divisionens område i forhold til 20. Lw.Feld.Div.'s underbringelsesområde udvidet mod syd. Denne nye fastlæggelse af grænsen ændrer ikke noget ved den taktiske underlæggelse under 233. Res.Pz.Div. af Btl. D V i Randers.

Erfaringerne vedrørende bombenedkastning mod kystforsvarets anlæg har vist, at fæstningsmæssigt udbyggede stillinger giver fuld beskyttelse selv ved de sværeste angreb, medens feltmæssigt udbyggede dækningsrum - også med beton af ringe tykkelse uden indlagt jern eller med flere bjælkelag - ikke har holdt stand mod svære bombeangreb. I en befaling til enhederne gives derfor ordre til anlæggelse af panserdækningsgrave ved alle feltmæssigt udbyggede støttepunkter og ildstillinger. Dækningsgravene skal anlægges i 200 meters afstand fra batteriet med 30 meters mellemrum, og batteriet skal, når det er i kamp, også have forberedt et tilstrækkeligt antal dækningsgrave i selve ildstillingen.

Ligeledes beordres anlæggelse af skinstillinger, da sådanne flere gange har vist sig effektive ved kamp i kystområder.

¹ Grenadier-Ersatz-Bataillon 209

² Stellvertretendes Generalkommando X, Armeekorps [Territorial militær myndighed i Hamborg]

³ 1 underofficer og 9 menige

Ia/Pi udgiver en befaling vedrørende melding af minesituationen ved divisionerne.

De berørte divisioner orienteres om ekstra kendingslys fortil og bagtil som rekognosceringsfly indsat over Nordsøen af Luftflotte 3 vil være forsynet med i perioden 1. - 10.6.44.

I føringsanordning nr. 15 befales blandt andet, at alle indsatte batteriers kampopgaver og kampbefalinger skal efterprøves af de befalingshavende i afsnittene og af marinekommandanterne med hensyn til overensstemmelse med de fjendtlige hensigter, kræfter og forholdsregler, der kan forudses, samt egen førings hensigter. Føringsanordningen indeholder desuden anordninger og anvisninger vedrørende beskyttelse af særligt følsomme dele af skytset, om uddannelse af signalpersonel i artilleriet, om nedskydning og bjergning af drivende spærreballoner samt orientering af enhederne om luftmeldeposters og marineenheders brug af hvide signalpatroner til at gøre opmærksom på fjendtlige lavtflyvende maskiners flyveretning, desuden orientering om indsættelse af langtrækkende flammekastere på fjendtlige landgangsfartøjer, om anglo-amerikanernes brug af farvet røg på den italienske front osv.

Ia, Major i.G. Toepke er efter befaling afgået til Heeresgruppe B's overkommando for at deltage i drøftelser vedrørende indsættelsen af tropper i Danmark, udbygning af kystforsvaret osv. Han ledsages af Ia/Art., Major Dr. Posegga.

31.5.44:

På den fra OKW/WFSt modtagne stillingtagen til dansk politis og gendarmeris bevogtning af livsvigtige kabelforbindelser under inddragelse af den danske civilbefolkning, meldes efter drøftelse med den Rigsbefuldmægtigede til WFSt, at danske politipatruljer for fremtiden vil bevogte alle livsvigtige kabelforbindelser. Den Rigsbefuldmægtiges stillingtagen til forslaget om at inddrage den danske civilbefolkning til aktivt at hjælpe med hertil, tilsendes samtidigt. I henhold hertil er ethvert forsøg på at presse landbefolkningen - især i Jylland hvor hovedproduktionsområdet for Riget befinder sig - politisk og økonomisk så skadeligt, at den Rigsbefuldmægtigede med størst muligt eftertryk må protestere herimod.

På et andragende fra Admiral Skagerrak om tildeling af hærstyrker til forsvar af havnen i Skagen, meddeles, at havnen ligger inden for støttepunktets perimeterforsvar, som varetages af en østbataljon. Kommandanten i støttepunktet kan alt efter fjendens angrebsretning opbygge et forsvarstungdepunkt med de styrker, der står til hans rådighed. Yderligere styrker er ikke til rådighed til havnen i Skagen.

Afd. Ia/Pz. udgiver anvisninger til Fest.Pi.Stab 31 vedrørende anlæggelsen af vejspærringer i 416. Inf.Div.s og 233. Res.Pz.Div.s områder.

Kdtr.Tr.Üb.Pl.Oksbøl fremsender en melding om rekognoscerede bivuaekpladser for et infanteriregiment og en artilleriafdeling. Herpå gives der befaling om, at de enheder, der ligger i Oksbøl, under udnyttelse af det varme og tørre vejrlig skal lægges ud på bivuaekpladserne i 3 dage inden den 8.6.

Herr Wehrm.Bef. er i dag kommet tilbage fra en drøftelse med Generaloberst Fromm¹ og har drøftelser med generalstabschefen og med kvartermesteren.

Dagsmelding: Af Panzerverband Norwegen er 2. overførsel (ca. 600 soldater) ankommet. En mindre skinnesprængning.

1.6.44:

Stabsofficeren for østtropperne melder at der i 416. Inf.Div. 's område befinder sig russiske krigsfanger hos Kriegsmarine samtidig med at der dér er indsat russiske frivillige. Admiral Skagerrak anmodes om at tage stilling til, om de russiske krigsfanger kan blive transporteret væk, eller om man kan antage dem som "Hilfswillige" og formere dem til et arbejds- eller byggekompani indenfor marinens organisation. Den nuværende tilstand er i alle tilfælde uforsvarlig.

416. Inf.Div har bedt om at få etableret panserværnsgrave og stejle skrænter i sit område. Denne anmodning er givet videre til Fest.Pi.Stab Aarhus med den besked, at O.T.² næppe for tiden vil være i stand til at præstere et så stort jordarbejde. Det må forsøges at gå i forhandling med O.T. om dette.

Dagsmelding: 3. overførsel af Panzerverband Norwegen er (ca. 1800 mand) ankommet. 1 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt.

2.6.44:

OKH har befalet flere Wehrkreise at opstille forsyningsτροpper til 416. Inf.Div. W.B.Dän. skal opstille Stab/Divisionsforsyningsfører 416 i henhold til K.St.N.³ og K.A.N.⁴ 1485 af 1.11.43 under samtidig opløsning af Stab/Divisionsforsyningsfører 9 (Lw.), som tilgår fra Wehrkreis XII. Divisionen får tilsendt bestemmelsen samt ordre til at melde marchmål for tilførsel hertil.

Som svar på Admiral Skagerraks stillingtagen til marinens forberedelser af ødelæggelse af havnene meddeles, at det i alle tilfælde er marinen, som har ansvaret for disse forberedelser. Det fastslås, at marinen også skal foranstalte og overvåge gennemførelsen af disse forberedelser. De enheder, som er på stedet, skal stille de nødvendige midler til rådighed for marinen såfremt Kriegsmarine selv ikke råder over de tilstrækkelige midler, eller hvis havnen slet ikke er belagt med marinepersonel.

363. Inf.Div. fremsender en anmodning fra Kommando Flughafenbereich Jütland om tildeling af en infanterideling til radiokæderelæstationen i Skast. Tildeling af en infanterideling kommer på grund af mangel på styrker ikke på tale. I forbindelse med den pågående flytning af flere radiokæderelæstationer befales det at efterprøve om ikke det er muligt at flytte R.V⁵.-stationen i Skast til et infanteristøttepunkt.

Til OKH meldes, at opstilling af de i normen optagne 4. og 5. batterier af Res.Art.Abt. 6 er afsluttet. Samtidig meldes bevæbningen også. Batterierne har hver 4 stk. 12.2 cm haubitser (r).

¹ Friedrich Fromm (1888-1945), Chef H Rüst u. B.d.E. (Chef der Heeresrüstung und Befehlshaber des Ersatzheeres). I egenskab af øverstbefalende for reservehæren W.B.Dän. 's foresatte for så vidt angår alle reserve- og uddannelsesenheder af hæren i Danmark. Henrettet for mulig viden om 20. juli-kupforsøget.

²O.T. = Organisation Todt, halvmilitært entreprenørforetagende.

³ K.St.N. = Kriegsstarckenachweisung.

⁴ K.A.N. = Kriegsausrüstungsnachweisung.

⁵ Richtverbindungsstelle

Den fra Chef H Rüst. tilgæede skrivelse om daglig ændring af kendingslys videresendes straks til enhederne. Ifølge skrivelsen skiftes kendingslysene én gang dagligt medens kendings signaler skiftes to gange dagligt. Som kendingslys gælder til enhver tid dem fra den 1. dag.

Dagsmelding: 2 lette sabotageanslag mod danske virksomheder. Tyske interesser berørt.

3.6.44:

Til OKH/Gen.St.d.H./Org.Abt. stilles forslag om godkendelse af K.St.N. 403 for stab og stabsbatteri Art.Abt. 416. Forslaget begrundes med, at den nugældende K.St.N. ikke har været tilstrækkelig til den samlede føring af 4 batterier. Indtil nu har divisionen tilkommanderet personel og materiel, for at kunne løse opgaven. Da batterierne ved udgivelse af en ny K.St.N. kan frigøre personel, vil der ved en ændring til K.St.N 403 hverken være behov for personel, våben eller materiel.

Til at overvære læsseøvelsen, der finder sted på Herning banegård den 6.6.44 kl. 10.00 er beordret samtlige generalstabs officerer ved divisionerne samt én officer fra hver af enhederne, Pi.Ldgs.Lehr- u. Ers.Rgt., Sturmgesch. Ausb.Abt. 400 samt Sturmgesch. Brigade 393 og 280. Divisionerne kan efter eget skøn sende flere deltagere hvis man derved udnytter ledig plads i køretøjerne.

Der demonstreres klargøring og indsættelse af svært rampemateriel (80 tons), læsning med ny endelæsserampe samt læsning med nødrammer.

Til W.Kdo. XII i Wiesbaden meddeles, at Dronninglund er marchmålet for Stab/Div.Nachschub-Führer 9 og der bedes om at staben tilgår omgående.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

4.6.44:

Den 4. og sidste overførsel af Pz. Verband Norwegen er indtruffet.

På forespørgsel fra Stellv.Gen.Kdos. IV og XVII A.K. meddeles marchmål for forsyningstropperne til 416. Inf.Div.

Dagsmelding: Mindre skinnedsprængning. Sabotageanslag mod dansk fabrik. Wehrmachtsinteresser kun ubetydeligt berørt.

5.6.44:

25. Pz.Div. melder, at af den tilførte Pz.Abt. Norwegen er samtlige kørere og værkstedsdelingen blevet tilbageholdt i Norge. Gen.Insp. der Pz.-Truppen bliver bedt om at disse sættes i march til Danmark, da hverken reservekørere eller uddannede soldater til værkstedsdelingen er til rådighed. Samtidig meldes 25. Pz.Div.s aktuelle personelstyrke. Efter denne er 1800 soldater fra den gamle 25. Pz.Div. og 6200 soldater fra Pz. Verband Norwegen tilstede.

Admiral Skagerrak har bedt om at få stillet en officer til rådighed, som kan fortælle artilleri-officererne ved marine- og hærkystbatterierne om erfaringerne fra fjendens landgang i Italien. Dertil er Major Albrecht fra 416. Inf.Div. blevet beordret, og han har i dag meldt sig til en mundtlig drøftelse. Major Albrechts undervisning begynder den 7.6.44 i Frederikshavn ved Seekommandant Nords afsnit. Major Albrecht aftaler enkeltheder med Seekommandant Nord direkte.

Den fra Wehrm.Führungsstab modtagne befaling om, at 416. Inf.Div. skal stille en forstærket bataljon til rådighed som kampgruppe i forbindelse med gennemførelsen af M.O.K. Ost's¹ månedlige udladeøvelser, videresendes til 416. Inf.Div.

Ia/Pz befaler til 160. Res.Div. at afsnittet Blåbjerg plantage - Filsø spærres ved hjælp af de foreslåede pansergrave. Den rekognoscering, som Ia/Pz har gennemført, gav som resultat, at middeltunge og tunge panserkøretøjer kan køre igennem plantagen i hele dens bredde, dog kan de på grund af den tætte bestand af forkrøblede fyrretræer kun komme frem via brandbælterne. Derfor skal alle veje og brandbælter i Blåbjerg plantage spærres med T-minefelter. Udbygningen af vandgravene nord og nordvest for Blåbjerg plantage til panserhindringer skal fortsættes, så snart gravemaskiner og arbejdskraft er blevet frigjort fra andre mere hastende opgaver.

Dagsmelding: Sabotage mod fly samt let beskadigelse af telefonledning. Værnemagtsinteresser berørt.

6.6.44:

Den 6.6. kl. 04.00 orienteres Ia telefonisk af Admiral Skagerrak om, at fjendtlige faldskærmsjægere og transportsvævefly i de første timer af den 6.6.44 er landet i området mellem Seinemundingen og Cherbourg. Denne melding bekræftes af Ia ved Heeresgruppe B i en telefonsamtale som Major i.G. Toepke har med denne umiddelbart efter modtagelse af meldingen fra marinen. Befehlshaber og stabschefen underrettes og det samme gør generalstabsofficererne ved divisionerne samt Nafü,² Qu³ og IIa.⁴

Divisionerne, som er indsat ved kysten, melder ikke om særlige hændelser, hvorfor der i øjeblikket ikke er yderligere at foretage.

Læsseøvelsen ved Res.Pz.Div, Jg.Abt. 3 med en 80 tons læsserampe, som er befalet til at finde sted i dag kl. 10.00, vil blive gennemført.

Kl. 09.30 beslutter Herr Wehrm.Bef. at der for hele Danmark skal befales beredskabstrin B I. Befalingen går til divisionerne som fjernskrivelse med kodeordet "Enzian für Diesel" med tilføjelsen, at der for kommandører (også for ikke-permanente bataljoner) med omgående virkning gælder et orlovsforbud, og at orlov til enhedsførere kun må bevilges under anlæggelse af strenge kriterier. Det nye kampdirektiv med bilag 1, 3, 4 og 7 til 21 erklæres for gældende med omgående virkning. Ordonnansofficererne ved divisionerne orienteres telefonisk om, at de øvrige bilag til kampdirektivet vil få gyldighed fra omkring den 10.6.

Signallederen ved Nafü melder kl. 12.35 signalberedskab.

I løbet af eftermiddagen indgår meldinger om, at "Enzian" er udført. 233. Res.Pz.Div og Pi.Ldgs.-Lehr- u. Ers. Rgt. får som Befehlshabers reserve ordre til at forlægge til deres beredskabsområder. Indtil aften ingen særlige hændelser.

¹ M.O.K. Ost = Marine-Oberkommando Ost

² Nafü = Nachrichtenführer, chefen for signaltjenesten.

³ Qu = Quartiermeister, chefen for forsyningstjenesten.

⁴ IIa = Personelofficeren.

Til OKW/WFSt. oversendes melding om panser og panserværnsskyts. Efter denne er efter afgang af 20. Luftw. Feld Div. følgende tilstede: 72 indsatsklare panserkøretøjer (heraf 25 P IV¹) og 39 stk. stormskyts, 109 stk. tungt panserværnsskyts (heraf 19 S.F.²)

Status med hensyn til nyopstilling af 363. Inf.Div. meldes til foresatte kommandomyndigheder. For tiden er der endnu vanskeligheder med hensyn til manglende køretøjer, syge heste, der er relativt længe om kommer sig og de huller, der er opstået ved infanteriet som følge af nyopstillingen af 2./Gren.Rgt. 959 (neu). Af disse grunde har størstedelen af divisionen været tæt bundet til underbringelsesstederne og gennemførelse af øvelser i bevægelig kamp har derfor ikke været mulig.³ Divisionen ligger med hensyn til kampværdi på trin III.⁴

Hos Ge.St.d.H./Org.Abt. er der blevet anmodet om oprettelse af en korpskortenhed i henhold til K.St.N. 2075 uden køretøjer og kørere bortset fra en bus.⁵ Da der i området er indsat 7 divisioner, talrige korpstropper, enheder af marinen og flyvevåbnet osv. kan arbejdet kun overkommes ved hjælp af soldater under kommando.

På ordre fra panserofficeren ved OKH/Gen.St.d.H. meldes beholdningen af Panzerfaust. Af disse er 9.000 stk. til rådighed.

På ordre fra Herr Wehrm.Bef. skal Ia og Ic straks danne hver en arbejdsklar gruppe under ledelse af en officer, som underbringes i bunkers.

Dagsmelding: Ingen sabotagetilfælde.

7.6.44:

Divisionerne er via Kr.-fjernskrivelse⁶ blevet orienteret om situationen i Frankrig pr. kl. 10.00 i formiddag.

Marchmål for forsyningstropperne til 416. Inf.Div. meddeles de opstillende Wehrkreiskommandoer.

363. Inf.Div.'s stillingtagen til forslag om at infanteribataljonernes krumbanevåben samles i ét kompagni forelægges efter ordre OKH/Chef H Rüst u. BdE.

Den afsluttede opstilling af Res.Kraftf.Kp 1233 (ved 233. Res.Pz.Div.) meldes til OKH/Chef. H Rüst.

Dagsmelding: 1 sabotageanslag mod en dansk fabrik, som arbejder for det tyske flyvevåben.⁷

8.6.44:

Besøg af rigsminister Graf Schwerin von Krosigk.⁸ Drøftelser og orienteringer ved stabschefen, Kdr.Fest.Pi.Stab 31, kvartermesteren og intendanten.

¹ Panzerkampfwagen IV

² Selbstfahr- (selvkørende)

³ Teksten er uklar. Dette formodes at være meningen.

⁴ Trin III = Betydelige mangler med hensyn til personel og materiel.

⁵ På tysk står der Kom. = Kraftomnibus

⁶ Kr. = Kriegsmeldung (højeste prioritet)

⁷ Sabotagen mod "Globus"-fabrikken på Roskildevej i Glostrup.

⁸ Rigsfinansminister under Papen og Hitler 1932 - 1945. Udenrigsminister i Dönitzregeringen.

Da faren for fjendtlig landgang er forringet, fordi store styrker er bundet i Frankrig, befales en lettelse af B I. KdF¹-foranstaltninger og filmfremvisninger fortsætter. Indskrænkninger i telefontrafikken ophæves, orlov i området kan gives i begrænset omfang forudsat at omgående tilbagevenden er sikret.

Som kendingsmiddel for de forreste linjer og egne kampvogne i samarbejdet mellem hær og flyvevåben befales:

- a) om dagen orange røg (som kampdirektivet),
- b) om natten lyspatroner (hvid),

I særlige tilfælde vil der blive befalet en bombenedkastningslinje.

Der udgives befaling for rekognoscering af ny ildstilling for 18./H.K.A.R. 180.

Schutzbereichamt Dänemark har her forelagt en anmodning fra 416. Inf.Div. om rømning af støttepunkt Aabybro. Anmodningen afslås fordi driften skal opretholdes i nogle jordstykker. Hvis det kommer til kamp i Nordjylland, kan en rømning af Aabybro iværksættes.

Fra OKH/ Gen St d H/ Org.Abt. befales tilførslen af det hidtidige San.Kp./ 2/59 til 25. Pz.Div. I forbindelse hermed meddeles det Oberkommando Heeresgruppe Nord-Ukraine, at marchmålet er Hobro.

Dagsmelding: 1 beskadigelse af en telefonledning. Overfald på SS-medlem med dobbelt gennemskud af låret.

9.6.44:

Generalleutnant Burgdorf,² stedfortrædende chef for H.P.A.,³ ankommer. Drøftelser med alle divisionskommandører og adjutanter.⁴

Til OKH/Chef H Rüst u. BdE fremsendes anmodning om ophævelse af befalingen om opstilling af Gr.W.Ausb.Kp⁵ ved 160. og 166. Res.Div.

Begrundelse: Gr.W. - som nu indsættes på bataljonsniveau - er med hensyn til indsættelse, administration samt med hensyn til uddannelse under opsyn af chef M.G.K.⁶ Hvis der opstilles kompagnier, vil disse være enheder på regimentsniveau og skal derfor indsættes via regimentet. Derved bliver opsynet væsentligt besværliggjort. At samle kompagnierne til uddannelsesformål vil på grund af sektorernes bredde ikke være muligt.

Til OKH/Chef H Rüst. u. B.d.E. meldes efter ordre inddelingen og personelstyrken af de resterende dele af 25. Pz.Div. og Pz.Div. Norwegen.

¹ KdF = Kraft durch Freude

² Wilhelm Burgdorf (1895-1945)

³ H.P.A. = Heerespersonalamt

⁴ Adjutant = Personelofficer

⁵ Gr.W.Ausb.Kp. = Granatwerferausbildungskompanie

⁶ M.G.K. = Maschinengewehrkompanie

Desuden meldes det forvaltningsmæssige brugsberedskab af Lehrfilm-Verleihstelle Dänemark,¹ og der bedes om, at lederen af Lehrfilmverleihstelle X, der er beordret til en introduktion i tjenesteomgangen, og som den 10.6. afgår til Hamborg, igen beordres til Silkeborg til fornyet introduktion når lederen af Lehrfilmverleihstelle Dänemark er ankommet hertil. Anmodning vil blive tilsendt i god tid.

Sturmgeschütz-brigaderne 393 og 280 får befaling til at melde om status for de enheder, som er under opstilling og genopfriskning.

Dagsmelding: 1 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt.

10.6.44:

Kl. 10.50 modtager generalstabschefen fra General von Buttlar ved Wehrm.Führungsstab telefonisk orientering om, at der må regnes med, at 363. Inf.Div. skal afgå i løbet af få dage. Divisionens køretøjer vil blive eftersendt. Som erstatning vil 2 motoriserede SS-kampgrupper af regimentsstørrelse og forstærket med artilleri og flak blive tilført. De skal være til rådighed som W.B.Dän.´s bevægelige reserve. Der hvor 363. Inf.Div. har været indsat til kystforsvar og i forsvarsanlæg (Esbjerg) skal afløsningen ske ved hjælp af til formålet særligt sammensatte enheder (fra 25. Pz.Div. og/eller rekonvalescentenheder).

Stabschefen foranlediger derefter hos 25. Pz.Div, at Pz.Gren.Rgt. Norwegen sammentrækkes og at de nødvendige transportanmeldelser forberedes.

Desuden bliver Regimentgruppe Pier orienteret således, at de eventuelt nødvendige bevægelser kan forløbe glat.

Ia/Ausb. udgiver de nødvendige befalinger for det kursus på 6 dages varighed, som afholdes af OKH´s M.G.-inspektør ved 363. Inf.Div.

Ia/Pz. giver panserofficererne fra Gen.St d H en orientering om Pak-situationen i Jylland og benytter lejligheden til at gøre opmærksom på, at det niveau, som er nået indtil nu, ikke er tilstrækkeligt. Den opstilling ved reservedivisionerne af panserjagerkompagnier med tungt Pak, som er blevet afslået af Chef H Rüst. u. BdE/AHA drøftes ved denne lejlighed, og der henvises til, at det ville være fordelagtigt, hvis man forlagde reservepanserjagerkompagnier fra Riget til Jylland. Derigennem ville man have taget højde for den nødvendige forstærkning af panserværnet i Jylland uden at reservehærens uddannelseskapacitet ville blive svækket.

Til Fest.Pi.Stab 31 med efterretning til 160. Res.Div. gives befaling til genopbygning og sikring af panserværnsgraven nord for Nymindegab og ved havnegrøften.

E.S.-program² for juli sendes til divisioner og til selvstændige regimenter og bataljoner

Dagsmelding: 2 sabotagetilfælde. Værnemagtinteresser berørt.

¹ Udlejningscentral for undervisningsfilm (placeret på Silkeborg Bad)

² E.S. = Erkennungssignal

11.6.44:

Fra WFSt. kommer om formiddagen pr. telefon forvarsel om at 363. Inf.Div. skal afgå til OB West's område. Divisionen beordres til straks at fremsende transportanmeldelse.

Transportkommandantur Aarhus underrettes tilsvarende.

25. Pz.Div. får befaling til, at Pz.Gren.Rgt. Norwegen minus en bataljon den 12.6. skal forlægge pr. jernbane til Esbjerg for at afløse Gren.Rgt. 958, som er indsat der. Regimentet er fra dets ankomst til Esbjerg taktisk og administrativt underlagt 160. Res.Div.

160. Res.Div. får befaling om at overtage Esbjerg-Fanø afsnittet med Sneum å fra udmundingen til vejbroerne¹ 4 km. vest for Nr. Vejrup kirke som ny venstre grænse. Begge broer er uden for divisionsområdet.

Regimentsgruppe Pier får ordre til at forlægge til Oksbøl-Varde området. Det underlægges i enhver henseende 160. Res.Div. Forlægningen skal påbegyndes straks som march over land. Til forstærkning af Regimentsgruppe Pier befales det Höh.Kdo. Kopenhagen at overføre yderligere 3 cyklistkompagnier fra rekonvalescentbataljonerne og fra 416. Inf.Div. Tilførsel af en adkommandovejen opstillet bataljonsstab i Varde-Oksbøl området er befalet. Tilførslen må ske den 12.6., da de første dele af 363. Inf.Div. afgår natten mellem den 12. og 13.6.44.

For den tilbageværende del af det hidtidige område for 363. Inf.Div. med Sneum å som højre grænse befales kommandanten for øvelsesplads Oksbøl, General Dewald,² som områdeansvarlig befalingshavende. Han beordres til endnu i dag at møde hos 363. Inf.Div.

Til OKH/Chef H Rüst u. BdE sendes melding om felthærens aktuelle styrke pr. 1.6.44. Ifølge denne er felthærens aktuelle styrke ca. 40.000 mand.

Dagsmelding: Sprængstofanslag mod 4 skibe på Svendborg værft. Maskinen på 1 ministryger beskadiget, 1 fiskekutter beskadiget, 1 torpedotransportfartøj og 1 fiskekutter sænket. Spærretid i Svendborg. Dødsdomme følger. Desuden 3 sabotagetilfælde, hvor værnemagtsinteresser ligeledes er berørt.

12.6.44:

Fjernskrivelse fra Wehrm.Führungsstab om forlægning af 363. Inf.Div. er i dag ankommet. 363. Inf.Div. sender som fortrop Ia, Oberstleutnant i.G. Schulz med bil til Thourout³ med henblik på at optage forbindelse.

Af befalingen til General Dewalds stab fremgår, at staben taktisk og territorialt er ansvarlig for afsnittet Sydjylland.

Den SS-kampgruppe, som skal forlægges til området ved Ribe, bliver ved sin ankomst W.B.Dän.'s reserve. På grund af tidligere borttransport af stab/363. Inf.Div. må Esbjerg-afsnittet allerede overtages af 160. Res.Div. i dag til middag kl. 12.00. De resterende dele af 363. Inf.Div. i afsnit Sydjylland er fra den 13.6. kl. 00.00 underlagt Stab Dewald.

Til 416. Inf.Div.'s bemærkninger til opfyldelsen af forsvarsopgaven er der blevet taget grundigt stilling. Herefter må divisionen med de til rådighed stående styrker beslutte sig til enten at besætte

¹ Broerne ved hovedvej 1 og ved Endrup bygade.

² Generalmajor Fritz Dewald (1891-1973)

³ Thourout = Belgisk by ml. Dunkerque og Gent

vestkysten i Nordjylland som hovedkamplinje eller til at holde stærke reserver bag kysten til modstød eller evt. modangreb. Det foreslås:

- a) at forstærke de bestående støttepunkter ved yderligere udbygning,
- b) at udstyre de mest afgørende punkter i 2. stilling, dér hvor modstødsreserverne er placeret, med betonbygværker således, at reserven ikke bliver ødelagt i utide af bombeangreb eller skibsartilleri. Derved vil 2. stilling samtidig vinde i modstandskraft.

I tilfælde af, at sikkerhedspolitiet og S.D. underlægges Wehrmacht vil det ved befaling blive fastsat, at medlemmerne af sikkerhedspolitiet og S.D. også ved kamphandlingernes begyndelse skal fortsætte med deres virksomhed. De vil dog høre til alarmerheder 2, vil fortsætte med at bære deres uniform efter at de har fjernet de særlige S.D.-kendetegn, og skal ligesom andre nødindsatspligtige (bilag 3, kampdirektiv) udstyres med armbind med påskriften "Deutsche Wehrmacht", soldaterbog og ID-mærke. Ansvarlig for gennemførelse og forberedelse af dette er de tjenestesteder, som opstiller alarmerheder 2. I garnisoner, hvor der befinder sig enheder af det tyske ordenspoliti, indtræder medlemmer af sikkerhedspolitiet og S.D. ved formering af alarmerheder 2 i enheder af ordenspoliti. I dette tilfælde tager den højere SS- og politifører stilling til beklædning, udrustning og identifikationspapirer, som må svare til hvad der er i brug ved vedkommende politiafdeling.

I dagsmeldingen til OKW/WFSt. meldes, at transportbevægelserne for de to SS-kampgrupper begynder natten mellem 12. og 13.6.44. Første del af 363. Inf.Div. er afgået den 13.6. kl. 01.00. Bevægelsen omfatter 51 tog i tempo 12.

Regimentsgruppe Pier er under forlægning til Varde-området, Pz.Gren.Rgt. Norwegen til Esbjerg.

13.6.44:

416. Inf.Div.'s forslag til omorganisering af grenaderbataljonerne (Sammenfatning af krumbanevåben) afvises efter Herr Wehrm.Bef.'s beslutning. Der må først ske en afklaring af situationen.

Den af OKH/Gen St d H/Org.Abt. godkendte omorganisering af panserjagerenhederne i 416. Inf.Div. befales videre til 416. Inf.Div. af Ia/Pz. Herefter bliver 14. kompagnierne i Grenaderregimenterne 712 og 713 ændret, og der nyopstilles et divisionspanserjagerkompagni. De to delinger fra hver af 14./712 og 14./713, som ikke er bevæbnet med panserværnskanoner, tildeles 72 stk. Panzerschreck med ammunition. Udrustningen af 4. deling i Div.Pz.Jg.Kp med Panzerschreck skal anfordres så snart divisionen har mulighed for at opstille delingen med personel og køretøjer. De frigjorte 24 stk. 3,7 cm Pak skal bruges ude ved kysten af de enheder der er indsat der som ekstra fast placerede våben i forsvar mod landsætning. Divisionen skal inden den 1.7.44 melde om gennemførelsen af ovenstående.

Til WFSt. meldes pr. fjernskrivelse status med hensyn til udbygning af kysten i Danmark.

Til vedkommende kommandomyndigheder og tjenestesteder befales det, at kvindeligt Wehrmachtsgefølge under B I og B II uden for tjenesten skal opholde sig i hjemmene, hvis det er nødvendigt på grund af en truende holdning fra den danske befolkningens side. I sådanne tilfælde skal der sørges for en passende bevogtning af hjemmene. Alle befalinger, som siger noget andet, ophæves ved denne befaling.

Med særlig kurér fremsendes til OKW/WFSt. tomåneders melding med situationskort 1:100.000 og alle de befalede bilag, desuden et kort 1:300.000 med den nye indsættelsesplan.

Dagsmeldingen til OKW indeholder:

- 1) 5 beskadigelser af Wehrmachts telefonledninger
- 2) Indtil nu er 10 tog med SS-kampgrupperne ankommet,
- 3) Indtil 13.6 kl. 18.00 er 10 tog med 363. Inf.Div. afgået,
- 4) Pz.Gren.-Rgt Norwegen er med sine hoveddele i Esbjerg. Resten vil ankomme 13.6. kl. 24.00
- 5) Regimentsgruppe Pier med 3 cyklistbataljoner a 3 kompagnier er ankommet til Varde.

14.6.44:

Det kursus for enheder af 363. Inf.Div., som var planlagt til at finde sted fra 18. - 25.6.44, aflyses hos OKH, Sonderstab A.

Månedlig aktuel styrkemelding for danske hjælpeenheder¹ til generalen for frivillige enheder.

Krigsorganisationen pr. 1.6.44 i 60 eksemplarer udsendt.

Dagsmelding: 1 sabotagetilfælde mod maskinfabrik. Værnemagtsinteresser berørt.

SS-kampgruppe 3 nu fuldtalligt ankommet. Af SS-kampgruppe 1 mangler endnu 5 tog. Ankommer senest 15.6.44.

Indtil 14.6. kl. 18.00 er yderligere 16 tog med 363. Inf.Div. afgået.

15.6.44:

Herr Wehrm.Bef. besøger den netop ankomne SS-kampgruppe 1 i området Bramminge-Ribe. Besøger desuden Stab General Dewald samt Regiment Pier, der er underlagt 160. Res.Div. som udrykningsreserve. Mangler blev straks afhjulpet. SS-kampgruppe 1 modtog instrukser i forbindelse hermed.

Enhederne får tilsendt en erfaringsberetning fra vestfronten samt en OKW-befaling i forbindelse med den store fjendtlige landgang der.

I forbindelse med borttransporten af 20. Lw.-Feld Div. og 363. Inf.Div. er antallet af soldater, der ved B II² skal afgå til anden anvendelse formindsket med 10 soldater, idet der ved 25. Pz.Div. ikke findes soldater, der er egnede som lokomotivførere.

Ved W.B.Dän.'s pionerkampskole begynder den 1.7.44 et 1½ måned varende kursus, hvortil divisionerne har fået befaling til at kommandere underførere.

Dagsmelding: I København er 1 soldat blevet beskudt, hårdt såret. Forholdsregler følger. Desuden en skinnesprængning uden væsentlig forstyrrelse af trafikken og et sabotagetilfælde, hvor værnemagtsinteresser er berørt.

SS-kampgruppe 1 er nu fuldtallig i kommandoområdet.

¹ Det tyske mindretals "frivillige" korps, Zeitfreiwilligen og Selbstschutz.

² B II = Beredskabstrin II, højeste beredskab.

Indtil 15.6. kl. 18.00 er yderligere 16 tog med 363. Inf.Div. afgået.

16.6.44:

Der forelægges OKW/WFSt. en situationsbedømmelse, hvor der under hensyntagen til meddelelser fra Reichs-Sicherheitshauptamt samt oplysninger fra den fjendtlige radio og fra tilbagevendende danske fiskere, må regnes med den mulighed, at der i nærmeste fremtid kan ventes gennemført et foretagende mod Danmark.

I en tillægsbefaling fastslås det, at Sneum Å hører til 160. Res.Div.'s område med undtagelse af de to vejbroer 4 km. vest for Nr. Vejrup kirke. Samtidig bliver 363. Inf.Div.'s pionerpark i Tjæreborg delt ligeligt mellem 160. Res.Div. og Stab Dewald. Opdelingen foretages af det efterladte Kommando Pi.Park 363. Desuden får 160. Res.Div. og Stab Dewald tildelt hver halvdelen af den skov ved Agerbæk, som var beslaglagt til 363. Inf.Div.

I overensstemmelse med vores forslag har OKH befalet, at de tunge og middeltunge granatkasterdelinger ved 160. Res.Div. og 166. Res.Div. ikke skal samles i ét kompagni.

Til OKW/WFSt. fremsendes forslag om, at der tildeles os et fast stationeret bagerikompani. Begrundelse: Efter afgangen af 363. Inf.Div. er der ikke for tiden noget bagerikompani i kommando-området. I tilfælde af kamp kan enhedernes forsyning med brød ikke ske med egne kræfter, da det må forudses, at de danske bagerier, der nu er indgået aftale med, ikke vil levere (strejke blandt danske bagere).

Til OKH/Chef H Rüst u. BdE/Chef Ausb.Wesen meldes efter ordre en underbringelsesoversigt for enheder og tjenestesteder af reservehæren.

Dagsmelding: 5 sabotagetilfælde, deraf 2 jernbanesprængninger i Jylland og på Fyn.

17.6.44:

Fra A.O.K. Norge forlægges 89. Inf.Div. over Danmark til vestfronten. For at sikre denne forskydning beordres 233. Res.Pz.Div. og Stab Dewald til i natten mellem den 17. og 18.6. og fra den 19.6. og indtil videre at indsætte cyklist- og fodpatruljer med uregelmæssige mellemrum på banelinjen Aarhus-Fredericia-Kolding-Flensborg. I forbindelse hermed skal alle civilpersoner, der antræffes i nærheden af banelinjen undersøges og i tilfælde, hvor de ikke kan legitimere sig tilstrækkeligt, anholdes. Der henvises udtrykkeligt til forbuddet mod at videregive de nødvendige anvisninger pr. telefon.

På grund af erfaringerne på vestfronten har Føreren befalet, at kystbatterier skal foretage stillingsskift. Som følge af denne OKW-befaling befales Admiral Skagerrak og H.Küst.Art.Rgt. 180 til senest den 20.6. at melde hvilke kystbatterier, der skal foretage stillingsskift.

En indtrængende fordring fra 160. Res.Div. om tilførsel af et pionerkompagni til Esbjerg-området imødekommes ved forlægning af et pionerkompagni fra 25. Pz.Div. Befaling til 25. Pz.Div.; efter ankomst er kompagniet taktisk og forvaltningsmæssigt underlagt 160. Res.Div. (Regimentsgruppe Lucke), men administrativt fortsat 25. Pz.Div.

OKW har på grund af de seneste kamperfaringer befalet, at ethvert barakbyggeri i kampområdet med henblik på at forbedre underbringelse og velfærd, skal indstilles, og at allerede eksisterende

barakker lidt efter lidt skal fjernes. Admiral Skagerrak og General d. Lw. in Dänemark bedes om at tage stilling til, på hvilken måde og indenfor hvilket tidsrum de underlagte enheders allerede bestående barakker i kampområdet (se W.B.Dän.'s kampdirektiv) kan fjernes.

Denne fjernskrivelse går til efterretning for de ved kysten indsatte divisioner samt Stab Dewald og Fest.Pi.Stab 31.

Dagsmelding: 2 sabotagetilfælde, værnemagtsinteresser berørt i 1 tilfælde.

De resterende tog med 363. Inf.Div. er afgået i dag.

18.6.44:

Ingen særlige hændelser.

Dagsmelding: 3 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser ikke berørt.

19.6.44:

Kl. 09.00 fandt en situationsdrøftelse sted under forsæde af Herr Wehrm.Bef.

Af sløringsgrunde fører SS-kampgrupperne I og III på ordre fra SS-F.H.A.¹ med omgående virkning betegnelserne SS-Panzergranadierbrigade 49 og 51.

Til SS-P.H.A.² meldes disloceringen af de to SS-Pz.Gren.Brig. med bemærkning om, at de er W.B.Dän.'s reserve, og at det ikke er hensigten at indsætte dem i kystforsvaret. Wehrm.Bef. er indforstået med den af P.H.A. ønskede administrative underlæggelse under SS-F.H.A. W.B.Dän.'s beføjelser som territorial befalingshavende berøres ikke heraf.

Til OKW meldes minesituationen pr. 15.6.44.

Dagsmelding: 2 sabotagetilfælde, heraf 1 beskadigelse af telefonledning.

20.6.44:

O 1³ møde fra kl. 09.00 til 11.00.

Deltagere: Major i.G. Toepke, Lt. Polifka, Hptm. Speck, Oblt. Püplichhuisen, Oblt. Homann, Oblt. Servé, Oblt. Krull, Oblt. Polagnoli.

Til OKW sendes Pz. - Sturmgeschütz- og s.Pak-status pr. 15.6. Ifølge denne er der i hele kommandoområdet 92 kampvogne og 42 stk. stormskyts, der er kampklare.

160. Res.Div. får befaling om, at de i alt 25.000 miner, som var tildelt til 363. Inf.Div.'s område, kun må anvendes inden for 363. Inf.Div.'s tidligere område.

I forlængelse af den fjernskrivelse om ophør med bygning af barakker, som den 17.6.44 blev sendt til Admiral Skagerrak og Ge.d.Lw. in Dän. meddeles det kystdivisionerne og Stab Dewald, at det er W.B.Dän.'s hensigt at mildne disse bestemmelser fordi

¹ SS-F.H.A. = SS-Führungshauptamt

² SS-P.H.A. = SS-Personalhauptamt

³ O 1 = Ordonnanzoffizier 1

- a) der i et vist omfang må tages hensyn til reservedivisionernes uddannelsesopgaver og
- b) der for tiden er for lidt arbejdskraft til rådighed, og den rådige arbejdskraft er fuldt udnyttet til stillingsbyggeri.

De modtagende kommandomyndigheder og tjenestesteder skal efterprøve i hvilket omfang de anser nedbrydningen af barakker som nødvendig.

Til foresatte kommandomyndigheder meldes status med hensyn til nyopstilling af 25. Pz.Div. Da opstillingsbestemmelsen endnu ikke er modtaget, kan kun den aktuelle tilstand og ikke eventuelle mangler meldes. I alt er der til stede:

215 officerer,

62 civile tjenestemænd

1568 underofficerer

7006 menige

Af materiel er der foruden håndvåben:

265 l.M.G. (lette maskingeværer),

46 s.M.G. (tunge maskingeværer),

23 m.Gr.W. (middel granatkastere),

8 le.I.G. (lette fodfolkskanoner),

9 stk. 5 cm. Pak (panserværnskanoner)

258 motorcykler

367 personvogne af alle slags

178 lastvogne af alle slags

1 ZgKw., 1 to. (Zugkraftwagen (traktor), 1 ton)

10 ZgKw., 8 tons

1 ZgKw., 18 tons samt

6 m.SPW (mittlerer Schützenpanzerwagen (pansret mandskabsvogn, mellem))

Særlige vanskeligheder i øjeblikket er forlægningen af 25. Pz.Div.'s Pz.Gren.Rgt. Norwegen og Pi.Kp. til Esbjergområdet med henblik på uddannelse. Divisionen er ifølge kommandørens vurdering klar til forsvarsopgaver og til et begrænset modangreb.

Dagsmelding: 2 lette beskadigelser af signalforbindelser.

21.6.44:

O.T.'s forsyning med arbejdskraft er emnet for en skrivelse fra Herr Wehrm.Bef. til den Rigsbefuldmægtigede. I skrivelsen gøres det - under hensyntagen til erfaringerne fra vestfronten og til den modtagne førerbefaling herom - klart, at befæstningsudbygningen må gennemføres med forøget kraft. Herr Wehrm.Bef. udtrykker ønsket om, at der på grund af den specielt dårlige situation med hensyn til befæstningsbyggeriet i Danmark, også ved hvervning af arbejdere via den Rigsbefuldmægtigedes myndigheder tilføres dansk arbejdskraft til O.T i øget omfang.

Desuden vil intendanten, der for øjeblikket befinder sig i København, drøfte spørgsmålet om udbetaling af en præmie oven i lønnen i forbindelse med særligt vigtige byggearbejder. En sådan præmiebetaling skal fremkalde en vis forbedring af arbejdssituationen ved kysten, dog er den af Wehrm.Bef. nævnte indskrænkning af den fri bevægelighed i arbejdspladsspørgsmål samt en yderligere styring af anvisningen af arbejdere nødvendig.

I samme retning (fremskaffelse af yderligere arbejdskraft til O.T) går en befaling, som er udsendt i dag, hvorefter samtlige danske civilarbejdere, som er beskæftiget ved troppeenhederne, inden den 1.7.44 skal overføres til ansættelse under den nærmeste byggeledelse, dog med undtagelse af 100 mand pr. regiment, som kan anvendes til forefaldende arbejde.

Den fra OKW modtagne fjernskrivelse vedrørende Gen.d. H.Küst.Art.'s¹ inspektion af opstilling og udbygning af hærkystartilleriet i kommandoområdet videresendes til Admiral Skagerrak og H.Küst.Art.Rgt. 180. Gen.d.H.Küst.Art.'s besøg vil finde sted om kort tid.

Afd. Ia/Pi. anmoder O.T. om at sætte Indsatsområde Vejle i gang med fremstilling af alarmlyssignaler, lypistoler, ca. 10.000 træktændere til miner, 10.000 detonatorer til forstrandsspærringer og 10.000 pæle til forstrandsspærringer.

Status med hensyn til nyopstilling af Sturmgeschütz-brigaderne 280 og 393 meldes til foresatte kommandomyndigheder:

1.) St.Gesch.Brig. 280 er fuldt opfyldt med personel, med håndvåben og maskingeværer ca. 60%, endnu ikke udrustet med køretøjer. Fra den 15.5.44 er der gennemført infanteriuddannelse og fra den 17.6. signaluddannelse. Brigaden kan indsættes som infanterienhed (alarmenhed).

2.) St.Gesch.Brig. 393 er fuldt opfyldt med personel og fuldt udrustet med våben. Der mangler 22 stormkanoner, 5 personvogne og 2 lastvogne, som ventes at tilgå den 22.6.44. På grund af mangel på skyts og radiomateriel har enhedsuddannelse indtil nu ikke været mulig. Som et særligt problem meldes fabrikationsfejl ved de tildelte folkevogne. Når skyts og radiomateriel er tilgængeligt og 10 dages panseruddannelse gennemført, er brigaden klar til indsættelse.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

22.6.44:

På grund af de nyeste erfaringer fra invasionsfronten bliver sommerens byggeprogram for den fæstningsmæssige udbygning delvis ændret. Falkenhorstbunkers² må i fremtiden kun bygges i undtagelsestilfælde, da hovedparten af styrkerne skal underbringes i fæstningsmæssige bygværker. Af de 664 Falkenhorstbunkers, som er indeholdt i hærens sommerbyggeprogram, er kun de, der er i et fremskredent stadium af byggeriet og samtlige Falkenhorstbunkers syd for Esbjerg, blevet tilbage i programmet. I stedet for de 151 Falkenhorstbunkers, der derved er faldet ud, skal der bygges 207 gruppebunkers (Regelbau 621). I overensstemmelse med divisionernes rekognosceringsresultater bliver disse fordelt således: I 416. Inf.Div.'s område i alt 48 gruppebunkers, i 166. Res.Div.'s område i alt 40 gruppebunkers og i 160. Res.Div.'s område i alt 119 gruppebunkers.

I forbindelse hermed fastsættes det, at hovedparten af byggerierne i 166. Res.Div.'s område skal ske i tyngdepunktsområdet på begge sider af indgangen til Lemvig fjord og i spærrestillingen vest for Lemvig, i 160. Res.Div.'s område i afsnittet Nymindegab - Blåvandshuk (74) og i forsvarsområdet Esbjerg - Fanø (45). Divisionerne er beordret til inden den 1.7.44 at melde om, at Fest.Pi.-afsnitsgrupperne er blevet instrueret i arbejdet.

I en befaling fra Ia/Pi. får 160. Res.Div. til opgave omgående at bygge en forstrandsspærring med granater ("tændstikspærring"). Spærringen skal efter aftale med Kriegsmarine først udføres på de kyststrækninger, som marinen har udsparet ved udlægning af miner (f.eks. Blåvandshuk). Der gøres

¹ Gen.d.H.Küst.Art. = General der Heeres-Küsten-Artillerie

² Lille mandskabsbunker uden for Regelbau-programmet. Opkaldt efter General Nikolaus von Falkenhorst

opmærksom på, at arbejdet skal færdiggøres hurtigt. Spærringen skal bygges i en vanddybde på 2 meter således at overkanten af detonatoren befinder sig 80 cm. under vandoverfladen. Ldgs.Pi.Ausb.Btl. Esbjerg stiller det nødvendige faglige personel til rådighed med henblik på nedspuling.

Befalingen, der tilgik i går, om at sætte Sturmgesch.Brigr. i march til Heeresgruppe Nord, er blevet videreformidlet mundtligt til kommandøren i dag. Brigaden har meldt at stormkanonerne og signalmateriellet er ankommet. Der er dog fortsat en del nødvendige ting, der skal gøres, inden brigaden er anvendelig i felten. Derfor sendes til OKH/Gen St d H/Org.Abt.og Op.Abt. en fjernskrivelse, hvor der bedes om at brigaden kan forblive i kommandoområdet yderligere 14 dage. Dermed er der ikke taget hensyn til de nødvendige 10 dages enhedsuddannelse.

Efter tilgang af en særlig K.St.N. for opstilling af et H.K.Art.Scheinwerfer Ers.- u. Ausb. Batterie befales omorganiseringen af de indtil nu bestående grupper til et batteri. Tilendebragt omorganisering skal meldes til W.B.Dän. Ia.

Dagsmelding: 3 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt. Derunder en sabotage mod en telefonledning og en ubetydelig skinnesprængning.

23.6.44:

Efter en vurdering af fjendebilledet befaler Herr Wehrm.Bef. ophævelse af B I. Sent på eftermiddagen sendes til alle tjenestesteder en telefonisk meddelelse med ordlyden: "Enzian für Diesel ophævet med øjeblikkelig virkning. Orlovsforbud forbliver jf. OKW-befaling i kraft. Tilbageforlægning af enheder til garnison kun for så vidt uddannelseshensyn gør det ubetinget nødvendigt".

Tilførslen af Kampfmarschbataillon 1031 til Heeresgruppe Mitte, der er befalet af OKH, viderebefales til 166. Res.Div. med tilføjelse af, at transportanmeldelse skal fremsendes omgående og datoen for borttransport meldes.

Omorganiseringen af Stab og stabsbatteri Art.Abt. 416 i henhold til K.St.N. 403 af 1.3.44., som Ia har anmodet om, er blevet godkendt med den tilføjelse at tilførsel af personel og materiel via OKH ikke kan finde sted.

De indskibningsøvelser, som M.O.K. Ost vil gennemføre, vil finde sted i 2. halvdel af juni måned. 416. Inf.Div. får ordre til at afgive 1 kampgruppe (forstærket bataljon) til den 1. indskibningsøvelse og til at sætte sig i forbindelse med M.O.K. Ost direkte med hensyn til tidspunkter.

Dagsmelding: 2 sabotagetilfælde i danske fabrikker¹. Betydelige materielle skader. Værnemagtsinteresser berørt.

Tilføjelse OKW/WFSt.: Af 89. Inf.Div. er yderligere 8 tog afgået. 4. overførsel tilgår den 24.6. om formiddagen.

24.6.44:

SS-Pz.Gren.Brigr. 49 får via Stab Dewald tildelt sin kampopgave:

¹ Bohnstedt-Petersens maskinfabrik og Dansk Industri Syndikat (Riffelsyndikatet), begge i København.

Indhold: Brigaden er Befehlshabers reserve, Underbringelsesområde Bramminge, Gram og Ribe, Overvågning af terrænafsnittet Darum, Vedsted (syd for Esbjerg) med svage sikringsstyrker.

Mulige kampopgaver:

- a) Modangreb mod en modstander, der har gjort landgang i brigadens område,
- b) Indsættelse mod fjendtlige luftlandestyrker, hovedsagelig i området øst og nord for Esbjerg,
- c) Modangreb mod en fjende, der er landet i 160. Res.Div.'s terrænafsnit,
- d) Indsættelse i andre truede terrænafsnit i Jylland. Rekognoscering vil blive befalet,

Indsættelsesordre gives af:

ad a) Brigadekommandøren

ad c) og d) W.B.Dän.

ad b) Enten Brig.Kdr. (luftlanding i eget område) eller W.B.Dän (luftlanding uden for brigadeområdet)

Med General der H.Küst.Art., General Goettke¹, som på OKW's befaling befinder sig i kommandoområdet for at inspicere opstilling og udbygning af hærkystartilleriet, vil den første drøftelse finde sted den 27.6.44 i Varde. I den forbindelse anmodes Admiral Skagerrak om at sende en repræsentant med de nødvendige papirer.

Dagsmelding: 2 skinnesprængninger i Jylland. Driften i begge tilfælde genoptaget efter 5 timer. På grund af de sidste dages sabotagehandlinger er 8 sabotører blevet henrettet, og der er af den Rigsbefuldmægtigede i Danmark indført standretsprocedure på Sjælland.

25.6.44:

Til den udgave af krigsorganisationen, der blev udgivet den 14.6.44, udsendes en berigtigelse. Ifølge denne skal krigsinddelingen for 363. Inf.Div., der er forlagt ud af kommandoområdet, destrueres, og en ny udfærdiget side med krigsinddelingen for den særlige indsatsreserve (SS-Pz.Gren.Brig. 49 og 51 samt Regimentsgruppe Pier) indsættes. Desuden udsendes rettelse til disloceringsoversigten for hærenheder i kommandoområdet med status pr. 20.6.44.

Den af Chef H Rüst u. BdE/AHA/Stab II (2) ønskede krigsinddeling for de enheder af reservehæren, der befinder sig i kommandoområdet, fremsendes.

Dagsmelding: 3 sabotagetilfælde, i 2 tilfælde er værnemagts- hhv. tyske interesser berørt.

26.6.44:

Befaling fra OKH om afgang af Kampfmarschbatl. 1032 videresendes til 160. Res.Div. med den tilføjelse, at transportanmeldelse omgående skal tilsendes Transportkommandantur Aarhus og melding om dato for borttransport skal sendes hertil. Kampfmarschbt. 1032 skal tilføres H.Gr. Süd-Ukraine.²

Kampfmarschbatl. 1031 er i dag kl. 21.00 afgået pr. jernbanetransport til H.Gr. Mitte. Melding til OKH.

¹ Generalleutnant Ernst Goettke (1885-1966)

² H.Gr. = Heeresgruppe

På anmodning fra H.Gr. Mitte tilsendes denne pr. fjernskrivelse en kort statusrapport vedrørende Kampfmarschbatl 1031.

Transportkommandantur Aarhus har forelagt de anordninger for de danske stats- og privatbaner, som i tilfælde af en invasion i Jylland skal fordeles til de danske jernbanetjenestesteder, når dette findes nødvendigt. Efter ordre fra stabschefen forbeholder Wehrm.Bef. sig ret til at bestemme tidspunktet for fordelingen. I overensstemmelse hermed sendes meddelelse til Transp. Kdtr. Aarhus.

Til OKW/AWA¹ meldes efter ordre, at W.B.Dän. er indforstået med OKW's forordning vedrørende Gen.Bau-Ing.² under den forudsætning at Gebiets-Ing. Dän.³ ikke underlægges Gen. Ing. Norwegen.

Divisionerne får befaling om, at H.Küst.Art.Rgt. 180 skal inddrages i den nye fordeling af gruppebunkere i sommerbyggeprogrammet (befalet den 21.6.44).

Med henblik på at kunne gennemføre byggeprogrammet har O.T. og Fest.Pi.Stab 31 henvendt sig til os med ønsket om at sikre, at der er kvarterer (barakker) til 8.000 arbejdere i Blåvandshuk-Nymindegab området og 500 på Fanø.

160. Inf.Div. får telefonisk besked om at rekognoscere for dette idet der gøres opmærksom på, at man i første omgang skal rekognoscere for kvarterer og først i anden omgang for baraklejligheder. Rekognosce-ringsresultatet skal meldes.

Dagsmelding: 1 sabotagetilfælde. Tyske interesser berørt.

Der er erklæret udgangsforbud for Storkøbenhavn fra kl. 20.00 til 05.00. Forbud mod forsamlinger og sammenstimlen.

Tilføjelse til OKW/WFSt.: 89. Inf.Div.'s transportbevægelse har passeret med 25 tog. Det sidste (26.) tog forlader Aarhus den 27.4.44 kl. 09.00.

27.6.44:

På grund af de stadigt større opgaver i forbindelse med befæstningsarbejderne i Danmark fremsendes til OKW/WFSt. en anmodning om opstilling af en 3. Fest.Pi. afsnitsgruppe. Gruppen skal som en midlertidig løsning opstilles ad kommandovejen af personel fra Fest.Pi.Stab. Den svækkelse af de to andre grupper, som derved vil opstå, kan accepteres for en kortere periode. Der bedes om tilladelse til opstillingen, og om at 3. Fest.Pi. afsnitsgruppe snarest tilgår.

Til værnemagtskommandanturen i Aabenraa fremsendes det endegyldige udkast til indkaldelsesordre for den tysk folkegruppe med ønske om, at den forelægges for lederen af folkegruppen og derefter mangfoldiggøres.

Ekstra kendingslys fortil og bagtil som fly fra Luftflotte 3 bærer befales for tiden indtil den 10.7.44.

Føringsanordning nr. 14 indeholder grundlæggende befalinger om medtagning af skarp ammunition under marcher og øvelser, oplægning af kabler og graveredskaber i befæstninger, overtagelse af Arko 190's tjenesteforretninger osv. (se bilag).

¹ OKW/AWA = Oberkommando der Wehrmacht/Allgemeines Wehrmachtsamt

² Gen.Bau-Ing. = Generalbauingenieur

³ Gebiets-Ing. Dän. = Gebietsningenieur Dänemark

Dagsmelding: 2 jernbanesprængninger, skaderne udbedret igen. I ét tilfælde blev enheden, som var under transport, straks indsat som eftersøgningskommando. 1 sabotør dræbt, 1 såret og flere anholdt.

28.6.44:

For at forhindre sabotage befales det, at indkommende transporter fra grænsestationerne og udgående transporter fra afgangstationerne skal være sikret af en vagt. Transportføreren er ansvarlig for at personellet inddeles i tilstrækkeligt stærke vagthold, som i tilfælde af sabotage straks kan afspærre og gennemløbe det omkringliggende terræn.

Admiral Skagerrak og General der Luftwaffe anmodes om, at give deres underlagte enheder tilsvarende anvisninger.

Stabsofficeren for "landeseigene Verbände", Major Baumecker, er kommet tilbage fra en tjenesterejse til Gen.d.freiwilligen Verbände im OKH og orienterer generalstabschefen om resultatet af drøftelserne.

Til organisationsafdelingen vil der ifølge Major Baumeckers tilbagemelding blive fremsat flere ønsker:

- 1.) Optagelse i normen af stabskompagni og 13. og 14. kompagni ved Gren.Rgt. (Russ.) 714,
- 2.) Rekvirering af i alt 97 mand tysk kadrepersonel til de 5 østbataljoner i kommandoområdet,
- 3.) Tilførsel af 2 russer- eller ukrainerbataljoner, der er blevet frigjort på østfronten, til opfriskning i Danmark. Det er hensigten at bataljonerne skal indsættes til bevogtning af flyvepladser.

Pr. fjernskrivelse befales det 233. Res.Pz.Div og Stab Dewald at fortsætte med jernbanerazziaerne.

Dagsmelding: 1 skinnesprængning i Jylland. Skaderne udbedret.

29.6.44:

Wehrmachtstransportleitung Mitte får på forespørgsel meddelt tilførselsstederne for forsynings-tropperne til 416. Inf.Div. og bedes samtidig om pr. fjernskrivelse at tilsende oplysning om læsning og afgang.

Dagsmelding: Om eftermiddagen en sprængning på banestrækningen Randers-Ålborg. Strækningen spærret 4-5 timer. En transport forsinket.

Ved indførelsen af spærretid i Københavns arbejder- og havnekvarterer forskellige sammenstød.

- a.) Danske tab: 6 døde, 19 hårdt sårede og 21 let sårede,
 - b.) Egne tab (politi): 1 død, 1 let såret.
- Spærretidens begyndelse er fra 29.6.44 fastsat til kl. 23.

30.6.44:

Strejkesituationen i København har i løbet af den 30.6.44 udviklet sig til en ganske vist ikke erklæret, men dog i praksis gennemført generalstrejke. Herr Wehrm.Bef. befinder sig sammen med Ic siden i formiddags i København til drøftelser omkring situationen og de forholdsregler, der skal tages. Med Herr Wehrm.Bef.'s tilslutning stiller den Rigsbefuldsmægtigede et ultimatum af følgende ordlyd til den danske regering:

”Hvis generalstejken ikke er ophørt senest den 1.7.44 kl. 12.00 vil den Rigsbefuldmægtigede overgive den udøvende magt i København til General Richter ved Höh. Kdo. Kopenhagen.”

Regimentsgruppe Pier får ordre til hurtigst muligt at forlægge til København med alle enheder. Res.Pz.Aufkl.Abt. 3 sammensætter et blandet kompagni (panseropklaringskøretøjer og motorcykler) på 300 mand, der skal nå København i march over land. Desuden har Höh. Kdo. Kopenhagen befalet 8 kompagnier fra rekonvalescentbataljoner til København.

En officer fra Befehlshabers stab sendes til Nyborg med henblik på at holde opsyn med indskibning på færgerne. Det regnes med, at de første troppedele (1 bataljon og et indsatskompagni fra Pz.Aufkl.Abt. 3) vil indtræffe i København i morgentimerne den 1.7.

I henhold til en aftale mellem W.B.Dän, den Rigsbefuldmægtigede og den højere SS- og politifører under inddragelse af Admiral Skagerrak og Gen.d.Lw in Dän. iværksættes med omgående virkning udvidet patruljetjeneste samtidig med at vigtige punkter i byen besættes. Desuden besættes de ikke strejkeramte forsyningsvirksomheder, og der trues med standsning af levering fra disse værker. Desuden anholder tysk sikkerhedspoliti strejkehetzere og -vagter. Hvis strejken ikke skulle være bragt til ophør den 1.7.44 kl. 12.00 er det hensigten at foretage følgende:
Efter at Kdr.Höh.Kdo. Kopenhagen har overtaget den udøvende magt, spærres al trafik til og fra København (inkl. tilførsel af levnedsmidler), den indre by besættes stærkere og enhver optakt til uro undertrykkes på det kraftigste. Desuden bliver - foruden de enheder, som vil blive tilført - de i København til rådighed værende enheder af Kriegsmarine og Luftwaffe underlagt Höh.Kdo. Kopenhagen.

Omkring kl. 24.00 bliver Ia telefonisk af General Richter bedt om, at forberede tilførslen af 4. indsatskompagni af Res.Pz.Abt. 3 (med Pz. I). T.K. Aarhus og 233. Res.Pz.Div. varsles pr. telefon. T.K. Aarhus skal melde forventede afgangstider.

Med henblik på bekæmpelse af fjendtlige faldskærmsjægere i grænseområder har OKW bestemt, at det for at opnå et godt resultat er af underordnet betydning om fjendtlige faldskærmsjægere i et grænseområde nedkæmpes af enheder fra eget eller fra et andet kommandoområde. Derfor befales: W.B.Dän.´s enheder, der er underbragt i det dansk-tyske grænseområde til og med Ribe-Haderslev, skal i deres planlægning forudse at kunne overskride grænsen for at bekæmpe luftlandsatte fjendtlige kræfter grænsenært i Stellv.Gen.Kdos. X.A.K.´s kommandoområde. Stellv.Gen.Kdos. X.A.K. foranstalter det samme for det tilfælde, at der sker fjendtlig luftlandsætning i vores område.

Det fast stationerede fæstningsbatteri Hansted afgives pr. 1.7.44 af Forsvarsområde Hansted med våben, materiel og personel og tilgår 416. Inf.Div. Batteriets påtænkte indsættelse og kampopgave meldes af 416. Inf.Div.

Efter OKH´s bestemmelse opstilles 25. Pz.Div.´s I./Pz.Art.Rgt. 91 af Wehrkreiskdo. II ved Kdo. der Art.Schule II inden den 15.7.44, i første omgang som kadreenhed på øvelsespladsen Gross Born.¹ Med henblik på dette skal 25. Pz.Div. straks afgive det panserhaubitspersonel, som findes ved Art.Rgt. 91, og inden den 3.7.44 lade personellet tilgå Wehrkreiskdo. II pr. jernbane til anvendelse ved opstillingen.

¹ Garnisonsby og øvelsesplads i det nuværende Polen, ca. 140 km. øst for Stettin.

1.7.44:

Situationen i København har ikke ændret sig i løbet af dagen. Regimentsgruppe Pier er kl. 17.30 ankommet med 2 bataljoner, og i formiddags ankom indsatskompagniet af Res.Pz.Aufkl.Abt. 3. Indsatskompagniet af Res.Pz.Abt. 3 befinder sig under jernbanetransport på vej til Nyborg og bliver den 2.7.44 kl. 06.00 indskibet på færgen.

Det befales Höh.Kdo. Kopenhagen fra nu af at melde i henhold til kampdirektivets bilag 5.

Med hensyn til indsatskompagniet fra Res.Pz.Abt. 3 befales:

Kompagniet forbliver W.B.Dän.'s reserve. Höh.Kdo. Kopenhagen sørger for indkvartering i kasernen i Roskilde. Kompagniet underlægges administrativt Höh.Kdo. Kopenhagen, organisatorisk forbliver det underlagt 233. Res.Pz.Div.

Til OKW meldes borttransport af Sturmgesch.Brigr. 293.

Sturmgesch.Brigr. 280 (f. t. Aabenraa) får ordre til den 3.7.44 at forlægge pr. jernbanetransport til Sturmgesch.Brigr. 193's hidtidige område. Ved ankomsten underlægges brigaden taktisk 160. Res.Div., territorielt er den underlagt 233. Res.Pz.Div. Derved ændres der ikke noget ved den administrative underlægning under 233. Res.Pz.Div. eller ved den organisatoriske underlægning direkte under W.B.Dän.

Kl. 16.00 meldes situationen i København til OKW. Divisionerne modtager meldingen til orientering:

- 1.) Stejkebevægelsen i København er ikke ophørt, fra kl. 12.00 har Höh.Kdo. Kopenhagen overtaget den udøvende magt. Herefter gennemførelse af de hensigter, som meldtes den 30.6.,
- 2.) I 5 fabrikker uden for København (Helsingør) blev arbejdet nedlagt i formiddags. Yderligere strejker er ikke konstateret.
- 3.) Dele af Res.Pz.Aufkl.Abt. 3 og en bataljon af Regimentsgruppe Pier er indtruffet i København. Endnu en bataljon forventes henimod kl. 17.00 og en tredje i løbet af natten mellem 1. og 2.7.44.
- 4.) Tilførsel af et pansret indsatskompagni (P I) befalet. Der regnes med ankomst den 2.7.44.

Dagsmelding: Situationen i København i det store og hele uændret. Enkelte mindre sammenstød hvorunder tab på modstandersiden. Siden i nat er gas-, vand- og elektricitetsforsyning afbrudt for hele befolkningen. Den danske forvaltning, erhvervsorganisationer og partier har forelagt et indtrængende opråb til befolkningen om straks at genoptage arbejdet for den Rigsbefuldmægtigede. Dette skal udsendes som flyveblad. Repræsentanter for centralforvaltningen forsikrer på vegne af alle involverede institutioner, at arbejdet i almindelighed vil blive genoptaget mandag morgen (3.7.44). Hvis det på grund af udviklingen i løbet af søndagen er forventeligt, at arbejdet genoptages, vil lettelser med hensyn til gas, vand og el tidligst blive givet søndag aften med henblik på, at man kan forberede sig på at genoptage arbejdet.

I Helsingør strejkes i enkelte virksomheder, i Roskilde er arbejdet indstillet i større omfang, hvilket til dels skyldes at kraftforsyningen fra København udebliver.

Jernbanepersonellet strejker delvis på forskellige banegårde på Sjælland.

2.7.44:

Situationen i København uændret. Dagen og den forgangne nat er forløbet roligt. Da der i almindelighed er beredvillighed til at genoptage arbejdet den 3.7., er spærreforanstaltningerne delvis lempet.

Erfaringsrapporten fra invasionskampene i Normandiet fremsendes til snarligst underretning for alle officerer og til analyse hos divisionerne.

3.7.44:

Morgenmeldingen fra Höh.Kdo. Kopenhagen lyder: Sporvogne, S-bane og jernbane har delvis genoptaget driften. Arbejderne søger mod deres arbejdspladser, man kan regne med, at arbejdet genoptages.

Kl. 09.00 den ugentlige situationsdrøftelse. Kl. 09.45 modtages melding fra 160. Res.Div. om, at den i kommunistiske flyveblade, som er uddelt i Esbjerg den 2.7., stillede opfordring til arbejdsnedlæggelse er efterkommet i stort omfang, og også på Fanø er 600 arbejdere fra Esbjerg ikke er mødt på deres arbejdspladser. Der bliver omgående sendt en fjernskrivelse til alle divisioner i Jylland med følgende indhold:

”Da der også er tegn til generalstrejke i Jylland befales:

Overalt hvor der i virksomhederne (herunder også jernbaner, sporvogne, post- og telegrafvæsen) på grund af kommunistiske opfordringer er mere end 60 % af arbejderne, der strejker, og et større antal forretninger, der holder lukket, skal følgende foranstaltninger straks forberedes og på ordre fra W.B.Dän. iværksættes:

- 1.) Samtlige offentlige forsyningsvirksomheder (Gas-, vand-, elektricitetsværker, banegårde, post- og telegrafvæsen) besættes og standses. Virksomhedernes tekniske ledere skal tvinges til at fortsætte arbejdet under tysk opsyn,
- 2.) Indfaldsveje spærres for al civil trafik,
- 3.) Der indføres forstærket patruljetjeneste i byerne såfremt opretholdelsen af ro og orden gør det nødvendigt,
- 4.) Urostiftere og agitatorer anholdes (der tages kontakt med det tyske sikkerhedspoliti). Demonstrationer stoppes med våbenmagt,
- 5.) Der indføres spærretid for befolkningen fra kl. 23.00 - 05.00,
- 6.) Forbud mod dansk biltrafik inden for spærreområdet med undtagelse af dansk politi og personer fra danske myndigheder med særlig tilladelse fra garnisonskommandanten.

Foranstaltningerne iværksættes på kodeordet ”Monsun” fra W.B.Dän.

160. Res.Div. melder at overborgmesteren i Esbjerg har bedt om at få ophævet de spærreforanstaltninger, som allerede er iværksat for Esbjergs vedkommende, med den forsikring, at han under alle omstændigheder vil få strejkebevægelsen stoppet og arbejdet genoptaget. Ønsket bliver imødekommet i dag til aften med den tilføjelse, at foranstaltningerne vil blive gennemført i forstærket form, hvis det ikke skulle lykkes overborgmesteren at få standset strejkebevægelsen.

Eftermiddagsmeldingen fra Höh.Kdo indeholder følgende:

En værnemagtspost ved et vandværk skudt ned fra en kørende sporvogn, ellers roligt. Trafikvirksomheder uforstyrret i gang igen efter indsættelse af dansk politi. Til aften vil der i dansk radio blive oplæst flere opråb fra ledende danske politikere fra forskellige partier. Hvis arbejdet derefter

ikke i overvejende grad genoptages den 4.7.44, vil de spærreforanstaltninger, som foreløbig er blevet lempet med henblik på arbejdets genoptagelse hensynsløst blive gennemført.

233. Res.Pz.Div melder, at gennemførelsen af de jernbanerazziaer, som blev befalet den 17.6.44, belaster uddannelsesenhederne i betydelig grad. Da der ikke har været jernbanesprængninger i de sidste dage, ophæves befalingen om jernbanerazziaer.

Omdannelsen af H.K.A. Scheinwerfer-Ausb.Trupps til et Scheinwerfer Ers.- u. Ausb.Batterie meldes efter ordre til OKH.

4.7.44:

De meldinger om genoptagelse af arbejdet og situationen i København, der er indgået i løbet af dagen, går ud på, at ca. 80 % af virksomhederne arbejder igen, herunder alle rustningsvirksomheder.

I Esbjerg har overborgmesteren i dagens løb bestræbt sig på, at få strejkebevægelsen standset. Dansk politi er indsat med højtaler vogne og opfordrer indtrængende til genoptagelse af arbejdet. Man kan regne med, at arbejdet bliver genoptaget den 5.7.

Opråbet, som Wehrmachtsbefehlhaber har godkendt, om at alle den tyske folkegruppes mænd skal melde sig frivilligt til nødindsats i tilfælde af invasion, tilsendes værnemagtskommandanturen i Aabenraa med ordre om, at lade det trykke i et tilstrækkeligt antal og sørge for, at det bliver fordelt rettidigt til de steder, der kommer på tale.

Til OKW meldes i henhold til en telefonisk opfordring om anliggendet ”Bygning af tungt batteri i Oksby”:

”1.) Der er fortsat fuld enighed om, at placeringen af et tungt batteri i Oksbyområdet er taktisk rigtigt.

2.) W.B.Dän. har indvilliget i at der bygges et tungt batteri i Oksbyområdet efter at følgende punkter er blevet afklaret ved en fælles drøftelse:

- a) Der må ikke trækkes arbejdskraft bort fra det resterende fæstningsprogram,
- b) Oberst Grünwald (OKM) har stillet i udsigt, at O.T.'s mangel på arbejdskraft kan afhjælpes ved at der indsættes italienske byggebataljoner (2 stk.),
- c) Problemer med undergrunden (mose) er løst ved hjælp af nye borer og en mindre flytning af byggepladsen,
- d) Fremskaffelse af jernbanemateriel er sikret.”

Dagsmelding:

”Strejke i København og på de danske øer er på trods af ny kommunistisk hetz brudt betingelsesløst sammen.

Ca 80 % - i nogle erhvervsgræne 100 % - af alle virksomheder og arbejdere har genoptaget arbejdet, heriblandt alle rustningsvirksomheder.

Sporvogns- og jernbanetrafik foregår i fuldt omfang. Hvor arbejdet endnu ikke er genoptaget har det i de fleste tilfælde at gøre med forhold i virksomheden eller i trafikken. Spærretid i København: Kl. 23.00 - 05.00, lastvognskørsel forbudt 20.00 - 05.00, taxakørsel forbudt.

I Esbjerg kan man forvente, at arbejdet genoptages den 5.7.44. I Aarhus havn er der sket en eksplosionsulykke ved omladning af ammunition.¹ Sabotage formodes. Enkeltheder følge.”

5.7.44:

I løbet af dagen i dag blev arbejdet også genoptaget i Esbjerg. I almindelighed hersker der nu ro. Stab Dewald opløses med virkning fra den 6.7.44 og fra den 7.7.44 kl. 00.00 overtager SS-Pz.Gren.Brig 49 afsnittet Sydjylland taktisk og territorielt til linjen Vejen - Jels - Oksenvad - Nustrup - Tislund - Agerskov - Bedsted - Ravsted - Burkal (byerne inkluderet). Det videre forløb vejen fra Burkal sydpå (vejen til SS-Pz-Gren.Brig. 49) til rigsgrænsen. (Grænserne til 160. Res.Div. og til 233 Res.Pz.Div. forbliver uændrede.)

Til OKW sendes anmodning om forlægning af et Schutzbereichsamt nr. 2 af hæren til Danmark.

Pz., St.Gesch. og s.Pak-situationen fremsendes i henhold til tidsplanen til OKW. Ifølge denne er 95 kampvogne (heraf 28 Panzer IV) og 34 stk. stormskyts klar til indsættelse. 17 s.Pak (S.F.) og 85 s.Pak (mot Z) er til rådighed.

Dagsmelding:

I hele kommandoområdet er arbejdet genoptaget i fuldt omfang og overalt er der ro. Detaljer om eksplosion i Aarhus: 5 soldater og 11 danske arbejdere døde, 166 danskere til dels hårdt sårede. Da øjenvitner dels er døde og dels ikke i stand til at blive afhørt, og da de danske udsagn er modstridende, kan årsagen til eksplosionen endnu ikke meldes.

6.7.44:

Underlæggelsesforholdene for St.Gesch.Brig. 280 ændres således at brigaden - med undtagelse af den organisatoriske underlæggelse umiddelbart under W.B.Dän. - i enhver henseende er underlagt 160. Res.Div.

Status for nyopstilling af 25. Pz.Div. meldes til foresatte kommandomyndigheder. Ifølge denne er i alt ca. 10.000 soldater til rådighed som aktuel styrke.

På grund af mangel på tunge våben har uddannelsesniveaue kun kunnet fremmes til infanteristisk gruppeuddannelse.

Som et særligt problem meldes mangel på våben, materiel og køretøjer til brug i uddannelsen.

I henhold til kommandørens bedømmelse er 1 kampgruppe bestående af 3 bataljoner og et pionerkompagni (cykelmobilt) med få tunge våben brugbart til et begrænset modangreb.

OKH's befaling vedrørende opfriskning af H.Flak-Art.Abt. (mot) 279 og dennes overførsel til 25. Pz.Div. er udgivet. Ifølge denne vil I./H.Flak-Art.Abt. (mot.) 279, som er fyldt op med personel, tilgå kommandoområdet pr. 15.7.44. 25. Pz.Div. får ordre til at melde tilførselsstedet for dette batteri.

Kort mede grænserne for garnisonernes områder udsendes i fordeling ”Anton”.

¹ Eksplosionen indtraf i et tysk skib, som lossede ammunition. Store ødelæggelser, mange døde og sårede. Der var ikke tale om sabotage.

Dagsmelding: Dansk montør er fra Kastrup Flyveplads flygtet til Sverige med et skolefly (He 111). Nødlandet efter at være blevet beskudt af svensk flak. Montøren skal være uskadt. Luftattachéen i Stockholm undersøger sagen.¹

Krigsretsundersøgelse vedrørende eksplosionsulykken i Aarhus har trods åstedsforretning samt indtil nu meget omfattende vidneafhøringer ikke givet noget klart billede af, om der foreligger sabotage eller uagtsomhed. Undersøgelserne fortsætter. Resultatet vil til sin tid blive meldt.

7.7.44:

For ikke at virke hæmmende på opfriskningen af 25. Pz.Div. bliver divisionens motorcykelskyttekompagni, som er indsat sammen med regimentsgruppe Lucke, overført til Randers. 160. Res.Div. får befaling til umiddelbart at fremsende transportmelding med den tilføjelse, at man kan forvente det samme indenfor de nærmeste dage i forbindelse med afgivelse af Pi.Kp. fra regimentsgruppe Lucke.

Stellvertr.Gen.Kdo. IX.A.K. bliver ved fjernskrivelse bedt om at beordre en oberstløjtnant eller en ældre major samt en kaptajn hertil til opstillingsstaben for Inf.Div. Jütland, som skal opstilles i august. Samtidig tilsendes opstillingsbefalingen for Inf.Div. Jütland, da Stellvertr.Gen.Kdo. IX.A.K. er tæt knyttet til opstillingen.

Til alle vedkommende tjenestesteder sendes den bilagte bestemmelse om omorganisering af Abwehr.

E.S.-programmet for tiden 11.7. - 1.8.44 befales påny, det samme gælder de ekstra kendingslys for Luftflotte 3's opklaringsfly i perioden 10. - 120.7.44.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

8.7.44:

Til foresatte kommandomyndigheder meldes status med hensyn til nyopstilling af St.Gesch.Brig. 280 pr. den 1.7.44. I henhold til denne er der i forhold til meldingen af 21.6.44 ikke sket nogen væsentlige ændringer. Brigaden er klar til indsættelse som infanterienhed.

Optagelse i norm af Stab Gren. Rgt. D 1105, som afdeling Ila har anmodet om, er blevet godkendt af OKH. Befaling vedrørende dette sendes til Höh.Kdo. Kopenhagen med tilføjelse af, at officersstillingerne besættes via H.P.A.², som er blevet anmodet om at anvise en regimentskommandør og en regimentsadjutant. Det øvrige personel vil tilgå via afdeling IIb ved W.B.Dän. Materiel vil blive anvist via W.B.Dän. og det samme vil et feltpostnummer. Melding om afsluttet opstilling samt om underbringelsessted for Stab Gren.Rgt. 1103 og underbringelsesforhold og -steder for stabene for Gren.Rgt. D 1101 og 1103 og for rekonvalescentbataljonerne befales indsendt senest 14.7.44.

Dagsmelding: 2 waggonladninger halm brændt som følge af sabotage. En skinnesprængning på en dansk privatbane.

¹ Den 21-årige elektromekaniker Per Hiul stjal flyet. Slap stort set uskadt fra en crashlanding i Sverige.

² H.P.A. = Heerespersonalamt

9.7.44:

Höh.Kdo. Kopenhagen får befaling om tilbageførsel af de enheder, der blev tilført i forbindelse med strejkebevægelsen i København (Einsatzkp.Res.Pz.Aufkl.Abt. 3 og 4. Einsatzkp.Res.Pz.Abt. 3). Höh.Kdo.Kopenhagen foranlediger transportmeldinger fremsendt. Desuden befales opløsningen af Rgts.Verband Pier. Kompagnierne tilføres de D-bataljoner, hvortil de hører, beordrede soldater sættes i march til deres tjenestesteder og officerer, der har haft med stillingsbygning at gøre, til deres divisioner henholdsvis til Fest.Pi.Stab 31. Ammunition overtages af Höh.Kdo. Kopenhagen og anviste køretøjer tilføres Res.Kraftf.Abt. 2.¹

Dagsmelding: 2 lette sprængstofanslag mod godsvogne. Tyske økonomiske interesser berørt.

10.7.44:

Kl. 09.00 situationsdrøftelse. Under situationsdrøftelsen opringning fra Wehrm.Führungsstab. Det overvejes at forlægge en regimentsstab og 3 D-bataljoner til Norge. Der ønskes fra W.B.Dän. en melding om hvilke enheder, der kommer på tale med samtidig stillingtagen til planen. Derefter meldes først telefonisk og senere pr. fjernskrivelse:

”Der meldes, at Rgts.Stab D 1101 og D-bataljonerne VI, XII og XIII kan komme på tale. W.B.Dän anmoder indtrængende om, at der ses bort fra en forlægning. D-bataljonerne i Jylland er uundværlige til aflastning af kamptropperne fra vagt- og sikkerhedstjeneste.

D-bataljonerne på øerne skal i et stort område varetage kystsikring, bekæmpelse af luftlandetropper og bekæmpelse af uroligheder. I tilfælde af invasion er det transportmæssigt vanskeligt at tilføre enheder, og i Jylland er der heller ingen enheder til rådighed for øerne. Tværtimod regnes der med at trække dele af D-bataljonerne fra øerne til Jylland. Til bekæmpelse af de seneste uroligheder i København måtte der tilføres tropper fra Jylland. I tilfælde af invasion har Höh.Kdo. Kopenhagen til kampopgaven og til opretholdelse af orden kun D-bataljoner med en meget begrænset kampværdi til rådighed. Yderligere talmæssig svækkelse er derfor meget betænkelig.

I øvrigt forlægges D-bataljoner til Danmark, fordi der her er gunstige klimatiske og ernæringsmæssige betingelser, hvilket ikke er tilfældet i Norge. (Tidligere tilgået pr. telefon)”

Den fra OKH/Chef H Rüst modtagne opstillingsbefaling for 25. Pz.Div. videresendes. Meldinger og ønsker skal fremsendes via W.B.Dän. Ifølge befalingen skal 25. Pz.Div være klar til indsættelse den 31.7.44 og skal i første omgang opfriskes som kampgruppe under anvendelse af og opløsning af Pz.Div. Norwegen. Kampgruppen sammensættes af:

1 Pz.Rgt. med 1 afdeling a 3 kompagnier P IV² og 1 afdeling med 4 kompagnier P V,³

1 P.Gren.Rgt. (mot) med 3 bataljoner a 4 kompagnier, 1 s.I.G.-Kp. (SF)⁴ og 1 Pi.Kp.

1 Pz.Aufkl.Kp.

1 Pz.Jg.Kp. (mot Z.)⁵

1 Pz.Art.Abt. (Pz.Haub.)⁶ med stabsbatteri, 1 let og 2 tunge felthaubitsbatterier,

1 H.Flak-Battr.

1 Pz.Pi.Kp.

1 Pz.Nachr.Abt.

¹ Res.Kraftf.Abt. 2 = Reserve-Kraftfahrabteilung 2

² P IV = Panzerwagen IV

³ P V = Panzerwagen V (Panther)

⁴ s.I.G.-Kp. (SF) = schwere Infanteriegeschütz-Kompanie (Selbstfahrlafette)

⁵ mot Z. = motoriseret mit Zugkraftwagen

⁶ Pz.Haub. = Panzer-Haubitze

Den fra OKH modtagne opstillingsbefaling for Kraftfahr-Kp. 1100 (opstilles af W.Kdo. XVII)¹ videresendes til 25. Pz.Div. Tilførselssted skal meldes telefonisk inden 12.7.44.

For hele kommandoområdet befales, at badning kun må finde sted på de kyststrækninger, som efter aftale med Marinen ikke er minerede. Kommandomyndighederne skal inden 20.7.44 afgive melding om befalingens udførelse.

Meddelelse fra Admiral Skagerrak om at der den 14.7.44 kl. 21.00 og 22.00 vil finde en stjerne-signaløvelse sted i Küstenbefehlshaber Deutsche Buchts afsnit videregives til SS-Pz.Gren.Brig. 49, 160. Res.Div. og Nachschubstab z.b.V. 60.

Felthærens aktuelle styrke hvad materiel angår tilsendes OKH.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

11.7.44:

OKH har befalet, at Kampfmarschbataillone 1051 og 1052 senest den 20.7.44 skal sættes i march til W.Kdo. XII med den aktuelle personel- og materielstatus til nyopstilling af en spærredivision. 160. og 166 Res.Div. får befaling til straks at fremsende transportanmeldelser og melding om dato for afgang samt melding om hvad der endnu mangler i den materielle udrustning.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

12.7.44:

Til OKH fremsendes anmodning om optagelse i norm af 6./Res.Art.Abt. 6 ved 166. Res.Div. Skyts (4 le.F.H. 16)² er til rådighed. Der er behov for tildeling af 7 underofficerer og 3 kanonerer.

Ligeledes bedes om optagelse i norm af 3./Res.Art.Abt. 290 ved 160. Res.Div. Mankoen på 1 officer, 3 underofficerer og 2 kanonerer er blevet udlignet. Af materielle tildelinger er der kun tale om afstandsmålere og rettekredse.

Kommandøren for H.Küst.Art.Rgt. 180, der var udset til at være artillerifører ved 166. Res.Div., er nu blevet fritaget for dette hverv, idet 166. Res.Div. med staben fra Res.Art.Rgt. (mot) Nr. 1066 har fået en egen artillerifører til rådighed.

Den månedlige melding om den faktiske styrke af ikke-tyske hjælpetropper fremsendes til foresatte kommandomyndigheder.

Dagsmelding: 1 skinnesprængning i Jylland.

13.7.44:

Befaling for dannelse af opstillingsstaben for Inf.Div. Jütland udgives. I henhold hertil fører staben betegnelsen "Aufstellungsstab Jütland", foreløbig underbringelse på Tr.Üb.Pl. Oksböl, leder Major von Hirschfeld, Stellvertr.Gen.Kdo. IX.A.K. Medarbejdere, skrivere, motorkøretøjer og skrivemaskiner vil blive tildelt ved befaling.

¹ W.Kdo. XVII = Wehrkreiskommando XVII

² le.F.H. 16 = leichte Feldhaubitze 16

Enhederne i kommandoområdet får befaling til at støtte Aufstellungsstab Jütland med forslag og til at sende staben kopier af tilsendte bestemmelser. Det forventes, at Major v. Hirschfeld vil indtræffe den 14.7. eller 15.7.

I opstillingsbestemmelsen for Inf.Div. Jütland har OKH fejlagtigt brugt betegnelsen ”Truppenübungsplatz Esbjerg”. For at undgå misforståelser ved tilrejse befales det Transp.Kdtr., Frontleitstellen Flensburg og Güstrow, Weiterleitungsstelle 8, Flensburg-Weiche og Standort-Kdtr. Esbjerg, at personeltransporter og enkeltrejsende til Inf.Div. Jütland skal ledes til Tr.Üb.Pl. Oksbøl også når der er angivet et andet marchmål.

Tr.Üb.Pl. Oksbøl får pr. fjernskrivelse en kort orientering om opstillingen af Inf.Div. Jütland og om oprettelsen af opstillingsstab. Indtil Aufstellungsstab Jütland, der træder sammen i Oksbøl den 15.7.44, er fuldt arbejdsdygtig, skal kommandanturen sørge for underbringelse og forplejning af ankomende transportere.

Dagsmelding: Let sabotageanslag imod 2 værnemagtskøretøjer i Aalborg.

14.7.44:

Til OKW/WFSt. og OKH/Chef des Transportwesens fremsendes anmodning om, at de 1000 tjenestemænd fra Reichsbahn, som for tiden er indsat til tjeneste i Danmark, og som angiveligt skal kaldes tilbage, for en tredjedel til halvdelen vedkommende forbliver i kommandoområdet som kadre. Anmodningen begrundes med den sidste tids begivenheder i København (strejkebevægelsen), som også havde indvirkning på jernbaneområdet. Opretholdelsen af jernbanedriften i tilfælde af kamp er ubetinget nødvendig. I indsatstilfælde kan man ikke regne med danskerne. Efterfølgende tilførsel af tysk personel vil betyde spild af værdifuld tid.

Dagsmelding: I Jylland 1 skinnesprængning og sprængstofanslag mod lokomotivremise. I begge tilfælde kun ringe materielle skader, ingen væsentlige forstyrrelser af jernbanedriften. Føringsanordning nr. 16 sendt til enhederne.

15.7.44:

Fra OKH kommer pr. fjernskriver en befaling om afgivelse af dele af 233. Res.Pz.Div. og dele af 25. Pz.Div. med henblik på opstilling af 10 panserbrigader. 1. generalstabsofficererne fra begge divisioner har været beordret til Berlin til mundtlig orientering.

Der skal afgives:

a) 233. Res.Pz.Div.:

1 regimentsstab, 2 pansergrenaderbataljoner, 1 panserafdeling, 2 pansrede opklaringsdelinger, og to gange 1.-4. spejdergrupper samt 1 panserjager-(stormskyts)kompagni. Tilførslen af disse som personelenheder opstillede dele skal ske den 20.7. på Tr.Üb.Pl. Miellau hhv. Bergen/Fallingbostel. De resterende dele af enhederne skal bevares som de er, deres opfyldning vil blive befalet særskilt.

b) 25. Pz.Div.

2 regimentsstabe, 2 pansergrenaderbataljoner, 1 panserafdeling, 2 pansrede opklaringsdelinger og 2 gange 1.-4. spejdergrupper. Personelenhederne skal afgives fuldt enkadret, Om genopstilling vil der blive befalet særskilt.

Ved afgivelsen af de i Esbjerg indsatte dele af 25. Pz.Div. (1 regimentsstab og 1 pansergrenaderbataljon) er:

- 1.) ordning af kommandoforholdene,
- 2.) nytildførsel af en bataljon blevet nødvendig.

Ad 1.) 160. Res.Div. får befaling om at fremkomme med et forslag hertil. Herfra anbefales at forlægge regimentsstaben på Fanø (Oberst Eggeling) til Esbjerg.

Ad 2.) Det befales Höh.Kdo. Kopenhagen at opstille Kampfbataillon Esbjerg af D-bataljonerne. Sammensætning: Stab, 3 skyttekompagnier, 1 tungt kompagni.

Kampfbataillon Esbjerg afløser I./147 og skal fra Höh.Kdo. Kopenhagen tilføres 160. Res.Div. pr. jernbanetransport inden 20.7.44. Efter ankomsten er den taktisk og forvaltningsmæssigt underlagt 160. Res.Div.

Tilbagegivelsen af det pionerkompagni fra 25. Pz.Div. (1./Pi.Btl. 87), som er indsat i Esbjerg befales 160. Res.Div. pr fjernskrivelse. Til erstatning for dette kompagni forlægger SS-Pz.Gren.Brig. 49 den 17.7. en pionerenhed svarende til 1 kompagni til Esbjerg. SS-pionerkompagniet er taktisk og administrativt underlagt 160. Res.Div. Transportanmeldelse og afmarch af 1./Pi. 87 til Aalborg ved 160. Res.Div.'s foranstaltning.

Erfaringerne fra strejkebevægelsen i København er sammenfattet i en befaling, som vedlægges K.T.B. Ifølge denne skal der i særligt anførte byer allerede nu træffes forberedelser til lukning af gas, vand og elektrisk strøm.

Til OKH fremsendes den månedlige melding (Tilstandsrapport, oversigt over de i forsvarsområderne indsatte våben, våbenmeldinger osv.) Tilstandsrapporten sendes ligeledes til Chef H Rüst. u. BdE/ Org.Abt.

ES-programmet for august fordeles til enhederne.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

16.7.44:

Til Stellv.Gen.Kdo. II.A.K. meddeles pr. fjernskrivelse, at Mariager er tilførselspunkt for I.(Pz.Haub.)/Pz.Art.Rgt. 91 og samtidig anmodes om at få meddelt det forventede tidspunkt for afgang.

Transportkommandantur Aarhus og dennes afdeling i København får pr. fjernskrivelse orientering om bataljonsafløsningen i Esbjerg og meddeles samtidig, at en præcis afvikling af transporten er nødvendig.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

17.7.44:

Det meddeles Admiral Skagerrak, at K.M.A.¹-spærringen, der er udlagt i tyngdepunktsafsnittet fra sydkanten af Harboøre Tange til Sønderby Gårde, ikke er tilstrækkelig tæt. Det er nødvendigt at udbygge den med tetraedre. Den forsinkelse, der opstår derved, må tages med i købet. Admiral

¹ Küstenmine Typ A. En betonkasse med 75 kg sprængstof + en udløsermekanisme.

Skagerrak anmodes om at udligne denne forsinkelse ved at indsætte yderligere udlægningsfartøjer og transportpramme.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

18.7.44:

Den befaling, som blev givet til enhederne den 21.6.44, om at der kun måtte ansættes 100 arbejdere pr. regiment til at udføre presserende arbejder, er af enhederne i nogen grad blevet forstået således, at entreprenørerne desuden var forpligtede til at udføre arbejder i forbindelse med stillingsbyggeri. På den måde er væsentlige dele af O.T. blevet unddraget fra bygningen af permanente stillinger, Derfor befales det i dag yderligere, at bygning af feltmæssige stillinger kun må foretages af enhedernes eget personel plus de bevilgede 100 arbejdere pr. regiment, men uden at forpligte og inddrage entreprenører. Fra den 1.8.44 vil regninger fra entreprenører ikke længere blive honoreret. Det befales, at bestående kontrakter skal opsiges. Entreprenører skal henvises til O.T.

Stellvertr.Gen.Kdo. II.A.K. meddeles Aars som nyt tilførselssted for I.(Pz.Haub.)/ Pz.Art.Rgt. 91.

I forbindelse med en telefonisk forespørgsel fra H.Küst.Art.Rgt. anmodes OKH/Gen St d H/ Gen d Art.(IV) på ny om godkendelse af 8./180's¹ nedskydning af 2 amerikanske fly.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

19.7.44:

OKH's befaling om at P.E.² til Pz.Brigade 104 - som ændring til tidligere bestemmelse - nu skal tilgå Wehrkr.Kdo. XI³ på Tr.Üb.Pl. Bergen, videresendes som KR-fjernskrivelse⁴ til 233. Res.Pz.Div., 25. Pz.Div. og Transportkommandantur Aarhus.

Det befales, at de foredrag om erfaringerne vedrørende forsvar mod fjendtlige landgangsforetagender, som Major Albrecht fra 416. Inf.Div.'s stab har afholdt for marinen og hærkystbatterierne i Seekommandant Nordjütlands afsnit, fortsættes i Sydjylland fra 24.7.44. Herefter skal foredragene holdes på Sjælland.

I meldingen om panser, stormskyts og tungt flak optræder der ved 25. Pz.Div. 12 Pz. IV Lang⁵ som nytilførsel, medens 160. Res.Div. har måttet afgive 6 flakpanser, som var overladt på lånebasis, til vedkommende erstatningsafdeling i Tyskland. Herefter er følgende klar til indsættelse: 101 kampvogne, 55 stk. stormskyts, 17 tunge Pak (SF) og 85 tunge Pak (mot Z).

Dagsmelding: 2 skinnesprængninger. Yderligere 5 anslag mod jernbaner blev forhindret. Et overfald på det af værnemagten besatte Tårbæk Fort i nærheden af København blev forpurret.

20.7.44:

Rettelse til kampdirektivet sendes til enhederne. Nogle bilag er nyskrevne. "Küstenalarm" kan nu ifølge det nye bilag 2 gives af alle hærenheder. Den vedrører dog ingen territoriale foranstaltninger, men er en rent taktisk bestemmelse om at forhøjet kampberedskab skal indføres.

¹ 8. Batterie af Heeresküstenartillerie-Regiment 180 (Fanø Vesterhavsbad)

² P.E. = Personal-Ersatz

³ Wehrkreis-Kommando XI (Hovedkvarter i Hannover)

⁴ KR = Kriegsmeldung. Melding med højeste prioritet

⁵ Panzerkampfwagen IV med lang kanon (7,5 cm KwK 40 L/48)

Qu. har i kampdirektivet givet nye bestemmelser for ansvarsfordeling ved ødelæggelse af diverse anlæg.

Ldgs.-Pi.Lehr-u.Ers.Regt får i henhold til befaling fra OKH befaling til at forlægge leichte Pi.Sturmboot-Kp. 905 fra Esbjerg til Tilsit.¹ Regimentet fremsender omgående transportanmeldelse og melder til W.B.Dän. Ia pr. fjernskrivelse den forventede og den gennemførte borttransport.

[2 sider mangler i krigsdagbogen]²

Dagsmelding: 2 skinnesprængninger i Jylland. 1 sabotage mod telefonledning. Overfald på 2 tyske soldater (pistolrøveri).

Tilføjelse til OKW/WFSt.: Af 196. Inf.Div. er yderligere 6 tog gået igennem. Afgivelserne som P.E. til Pz.Brig. 101 - 104 er afgang med jernbanetransport til de befalede bestemmelsessteder.

22.7.44:

Afgivelsen af personelerstatning fra 25. Pz.Div. og 233. Res.Pz.Div til opstilling af panserbrigader er gennemført og meldes efter ordre til Chef H Rüst.

233. Res.Pz.Div. melder at omorganiseringen af divisionens signalenhed til et pansret signalkompagni er gennemført. Meldingen videregives til Chef H Rüst.

Dagsmelding: 1 sabotage mod telefonledning. 1 skinnesprængning. Tyske interesser berørt, skaderne allerede udbedrede.

23.7.44:

Fra Gen Qu³ meddeles via KR-fjernskrivelse at levering af miner af enhver art er indstillet. Divisionerne orienteres herom. Hermed bortfalder alle planlagte mineudlægninger når de forhåndenværende miner er brugt.

Dagsmelding: 4 sabotagetilfælde, deraf 1 skinnesprængning og 1 sabotage mod forstærkerstation. Kun uvæsentlig forstyrrelse af driften.

24.7.44:

Kl. 09.00 Situationsdrøftelse.

Kl. 10.00 Møde med Ia-bindestreg-officererne.

Vores anmodning om, at lade $\frac{1}{2}$ til $\frac{2}{3}$ af rigsbanetjenestemændene i kommandoområdet forblive her, er ikke imødekommet. OKW har i dag pr. fjernskrivelse bestemt, at rigsbanepersonel i kommandoområdet står til rådighed for Rigstrafikministeriet.

Fra rigsmarskal Göring indkommer anordning om, at som tegn på ubrydelig troskab mod Føreren træder den tyske hilsen i stedet for den hidtidige honnørafgivelse ved at føre højre hånd til hovedbeklædningen. Befalingen videresendes til alle underliggende kommandomyndigheder og

¹ By i det tidligere Østpreussen, nu Sovetsk i Kaliningradeksklaven

² Den 20. juli 1944 fandt attentatet på Hitler og det efterfølgende kupforsøg sted.

³ Generalquartiermeister

tjenestesteder som KR-fjernskrivelse. Admiral Skagerrak og General der Luftwaffe in Dänemark samt føreren for mineskibene anmodes om, at befale tilsvarende indenfor deres kommandoområder.

Dagsmelding: 1 sabotage mod telefonledning.

25.7.44:

I føringsanordning nr. 17 gives der bl.a. regler for nedbrydning af sommerhuse. Herefter må sommerhuse kun nedbrydes efter forud indhentet tilladelse fra WBDän. og efter forudgående vurdering ved Schutzbereichamt. Desuden gøres divisionernes førere for signaltjenesten ansvarlige for overvågning af støttepunkternes signalmidler.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

26.7.44:

OKH's befaling om forstærkning af reservedivisionerne videresendes til 233. Res.Pz.Div., 160. og 166. Res.Div. Herefter skal divisionerne opstille:

hver en reduceret WuG¹ gruppe

hver en reduceret ammunitionsforvaltning

hver en våbenmesterdeling (bo)²

Opstillingen er befalet tilendebragt inden 10.8.44. Rekvirering af og forslag til besættelse af officersstillinger fremsendes hertil.

Afgang af le.Pi.Sturmboot-Kp. 903³ til Tilsit samt af de til Panzer-Brigade 105 og 104 opstillede 2 gr. Kw.-Kolonnen⁴ til henholdsvis Bergen og Grafenwöhr meldes efter ordre.

I forhold til meldingen om opstilling af St.Gesch.Brig. 280⁵ fra den 8.7.44 er der ikke indtrådt væsentlige ændringer, hvilket meldes til foresatte kommandomyndigheder.

Supplerende kendingslys, der anvendes af opklaringsfly fra Luftflotte 5 i perioden indtil den 10.8.44, bekendtgøres for berørte divisioner og tjenestesteder.

Dagsmelding: 1 sabotage mod telefonledning. I København er en personvogn tilhørende Rigspostvæsnet blevet ødelagt ved sprængning.

27.7.44:

Kampfbatl. Esbjerg, som taktisk og forvaltningsmæssigt er underlagt 160. Res.Div. bliver ved befaling af i dag også underlagt divisionen uddannelsesmæssigt og bliver samtidig orienteret om, at der vil komme en særlig befaling om det retslige underlæggelsesforhold.

Til OKH meldes efter ordre opstillingen af Stab/Gren.Rgt. D1105 samt underlæggelsesforhold for D-bataljonerne og deres underbringelsesområder.

På ordre fra OKW befales det hærenhederne at forelægge en månedlig tilstandsrapport.

¹ Waffen und Geräte

² bo = bodenständig

³ leichte Pionier-Sturmboot-Kompanie 903

⁴ große Kraftwagen-Kolonnen

⁵ Sturm-Geschütz-Brigade 280.

Dagsmelding indtil kl. 18.00: Dobbelt sabotageanslag mod jysk smalsporbane, som kun anvendes til transport af tørv.

Henimod kl. 21.00 får Ia melding fra stedfortrædende Ia ved 25. Pz.Div. om at der netop er indkommet en telefonisk ordre fra generalinspektøren for pansertroppers tjenestested om, at divisionen hurtigst muligt skal afgive P.E.¹ til en Pz.Aukl.Abt.², der opstilles i Wildflecken.³ Dette er i modstrid med en fra OKH / Gen St d H / Org. Abt.⁴ modtaget befaling, hvorefter personelerstatningen til en Pz.Aukl.Abt. skal sættes i march til Warszawa. En forespørgsel hos Org.Abt. giver som resultat, at generalinspektørens befaling - altså afgivelse af 600 mand til Wildflecken - er den gældende.

Major Toepke anmoder Org.Abt. om at foranledige - også hos generalinspektøren for pansertropperne - at befalinger ikke gives direkte til divisionen, men over W.B.Dän, således at entydigheden i befalingsudgivelsen bevares.

25. Pz.Div. får tilsendt Org.Abt.s afgørelse med den tillæggsbefaling, at transportanmeldelse straks skal indgives til Transportkommandantur Aarhus pr. telefon. Ifølge en senere melding fra divisionen er Transportkommandantur Aarhus i stand til at gennemføre transporten den 29.7.44.

Derefter fornyet telefonsamtale med Transportkommandantur Aarhus om at transporten under alle omstændigheder skal rulle afsted den 28.7.44, hvilket garanteres.

Der kan forventes flere befalinger om afgivelser fra OKH / Chef H Rüst. u. BdE eller fra Org.Abt.

29.7.44:

Fra Chef H Rüst indgår en fjernskrivelse hvorefter Ukrainer-Ausbildungs- und Ers.Btl. Petrikau samt Ukrainer Ost-Wachzüge vil blive tilført W.B.Dän i Aalborg. Enhederne skal efter ankomsten opløses; personellet er til rådighed som erstatningspersonel for indenlandske enheder. Befalingen videreledes som fjernskrivelse til Ia/Ost i Aalborg til udførelse.

Admiral Skagerraks nye direktiv for tjenesten ved havnekommandanten i Aarhus tiltrædes. Garnisonskommandanten i Aarhus får samtidig besked om at underrette alle relevante tjenestesteder i overensstemmelse hermed.

Dagsmelding: 1 sabotage mod skinnestrækning i Jylland. Ingen personskade. Strækningen kan atter befares.

I København er 2 personbiler tilhørende tyske tjenestesteder blevet stjålet fra danske værksteder af sabotører.

30.7.44:

Ingen særlige hændelser.

¹ Personalersatz (personelerstatning)

² Panzer-Auklärungs-Abteilung

³ Øvelsesområde i Sydtykland

⁴ OKH / Generalstab des Heeres / Organisationsabteilung

31.7.44:

Som fører af V.P.¹ for de tilbageværende dele af 19. Luftwaffe-Feld-Division, der tilføres Danmark fra Italien, melder major Schlepner sig. Med ham drøftes enkeltheder vedrørende underbringelse m.v. Da man kan regne med, at Stab/19. Luftw.Feld.Div snart indtræffer, udgives følgende befaling: ”Når Stab/19. Luftw.Feld.Div. indtræffer i Kolding overtager denne som ”Stab/Inf.Div. Jütland” nyopstillingen af Inf.Div. Jütland.

Fører: Oberst Zenker (indtil divisionskommandøren indtræffer)”.

Den hidtidige opstillingsstab for Inf.Div.Jütland overleverer samtlige opstillingsdokumenter til divisionsstaben. Indtrufne officerer, underofficerer og menige indgår i Inf.Div. Jütland.

Om besættelsen af kommandørstillingerne i Inf.Div. Jütland vil der komme en særbefaling. Indtil da må der ikke foretages ændringer i stillingsbesættelsen i de enheder, som indtræffer. W.B.Dän Ia´s befaling nr. 1619/44 af 7.7.44 bevarer sin fulde gyldighed.

Afmarch til Ungarn af personelerstatningen til Panzer-Brigade 109, som afgives af 233. Res.Pz.Div. og 25. Pz.Div., meldes.

Om pioneruddannelsen ved St.Gesch.Ers.-u.Ausb.Abt. 400² befales, at afdelingen beordrer en deling af størrelse 4:32 mand til Pz.Pi.Btl. 87³, som overtager uddannelsen af delingen. Varighed af uddannelsen 6 uger.

Dagsmelding: 1 jernbanesabotage, ingen personskade.

1.8.44:

I føringsanordning nr. 18 fastlægges bestemmelser om befalingsudgivelse eller -formidling af fremmede officerer. Desuden indeholder anordningen bestemmelser om anvendelse af ”Miner i Danmark”, hemmeligholdelse af troppetransporter, forsyning med reglementer samt instruksen ”Wehrmachtstreifendienst”.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

2.8.44:

Ingen særlige hændelser.

3.8.44:

Ingen særlige hændelser.

4.8.44:

Fra generalinspektøren for pansertropperne kommer som fjernskrivelse befaling om, at de resterende dele af 25. Pz.Div. skal omorganiseres inden 10.8.44. Der må regnes med afmarch fra den 11.8.44. alt materiel skal medføres. Færdiggørelsen af den personelle og materielle opfriskning samt af panseruddannelsen sker i udladeområdet. I forbindelse hermed har OKW/WFSt beordret, at alle de dele af 25. Pz.Div., som er indsat i kystforsvaret, afløses herfra.

¹ Vorausbefördertes Personal (forkommando)

² Sturmgeschütz Ersatz-und Ausbildungsabteilung 400

³ Panzer-Pionier-Bataillon 87

Derfor befales:

II./147 - for tiden i Esbjerg - afgiver sine forsvarsopgaver til Sich.Btl. (M) 1216¹, som pr. jernbanetransport forlægges fra Grove til Esbjerg, og forlægges endnu den 5.8.44 til Tr.Üb.Pl. Oksbøl, hvor bataljonen er til rådighed for 25. Pz.Div.

Omorganiseringbefalingen fra generalinspektøren for pansertropperne bliver ligeledes tilstillet 25. Pz.Div.

Om eftermiddagen indkommer befaling fra Gen.St. d. H. om at Kampgruppe 25. Pz.Div. hurtigst muligt skal forlægges til W.Kdo. XXI's² område på Tr.Üb.Pl. Schieratz³. Ved telefonisk forespørgsel hos Gen.St. d. H. fås oplyst, at forlægning af kampgruppen skal finde sted allerede den 9.8.44. 25. Pz.Div. og Transportkommandantur Aarhus tilsendes befaling om dette.

I henhold til befaling fra OKH / Chef H Rüst. u. BdE skal der ud af Ldgs.Pi.Lehr u. Ers.Rgt⁴ inden den 7.8.44 dannes et Pi.Ldgs.Boot Kp⁵ (gem. Bo)⁶ 775, som den 7.8.44 skal tilføres H.Gr. Nord i Reval ad søvejen. Regimentet får foreløbig telefonisk orientering samt befaling pr. fjernskriver i overensstemmelse hermed. Afsluttet opstilling samt stedfunden afmarch skal meldes.

Wehrmachtstransportleitung Mitte får pr. fjernskrivelse meddelt Bramminge som tilførselssted for Feldkommandantur 1044.

Dagsmelding: I Helsingør (Sjælland) strejke i større virksomheder formentlig anstiftet af kommunister. I øjeblikket er forretningerne lukket.

Angivet grund: Protest på grund af drab på en kommunist.⁷ Angivet påtænkt varighed: 24 timer. Foreløbig ingen uro. Sikkerhedspolitiet træffer de nødvendige forholdsregler.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

II./Pz.Gren.Rgt. 147⁸, som af 25. Pz.Div. er indsat i kystforsvaret, bliver afløst den 5.8.44.

5.8.44:

Signalenhederne ved D-bataljonerne⁹ får en ny sammensætning, hvilket meddeles Höheres Kommando.

Af meldingen om situationen med hensyn til panser, stormskyts og svært panserværnsskyts fremgår, at 105 kampvogne er operative, herunder 40 Panzer IV Lang, desuden 35 stk. stormskyts hvoraf 12 stk. 7,5 cm.

Dagsmelding: I København har der været 2 overfald på medlemmer af Wehrmacht. To døde. I ét tilfælde pistolrøveri med sikkerhed, i et andet sandsynligvis [pistolrøveri]. Forholdsregler af den befalede art er truffet af tysk politi og vil blive fortsat.

¹ Sicherungsbataillon (M) 1216 [M = Magen: Rekonvalescentbataljon af mavesyge]

² Wehrkreiskommando XXI [i Wartheland i det besatte Polen, hovedsæde Posen (Poznan)]

³ Truppenübungsplatz Schieratz

⁴ Landungspionier Lehr und Ersatz Regiment

⁵ Pionier-Landungs-Boot Kompanie

⁶ gem. bo. = gemischt bodenständig [?]

⁷ Brøndumbandens mord på billedskærer Otto Bülow.

⁸ 2. bataljon af Panzer-Grenadier-Regiment 147

⁹ Rekonvalescentbataljoner

6.8.44:

Den meddelelse, som er indtruffet fra WFSt. i formiddags, om afgivelse af kadrer fra SS-Pz.Gren.Brig. 49 og 51 til opstilling af 2 SS-Inf.-enheder videresendes til brigaderne pr. fjernskrivelse. Udføringsbestemmelser følger.

Til aften modtages pr. telefon meddelelse om, at der den 7.8.44 skal afgå 5 officerer, 20 underofficerer og 80 menige med håndvåben og 4 MG pr. brigade til OB West. Befaling herom gives brigaderne pr. fjernskrivelse. Transportanmeldelse ordnes umiddelbart herfra. Afgang skal ske den 7.8.44.

Ved afgang af 25. Pz.Div. til Tr.Üb.Pl. Schieratz¹, som forventes at finde sted den 9.8.44, bliver divisionens underbringelsesområde ledigt. De nye enhedsgrænser vil med virkning fra den 9.8.44 kl. 12.00 være følgende:

a) 233. Res.Pz.Div får sin gamle grænse til det tidligere underbringelsesområde for 20. Lw.Feld-Div. (som den var pr. 1.2.44) tilbage.

b) 416. Inf.Div. overtager resten af 25. Pz.Div.s underbringelsesområde

Overdragelse af stedbundne blivende bestemmelser m.v. vil blive befalet. At overdragelsen er udført, meldes hertil senest den 9.8.44.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

7.8.44.

Alle divisioner tilsendes orientering om den alarmøvelse, som Admiral Skagerrak gennemfører den 10.8.44 kl. 21.00.

De kendingslys for og bag, som opklaringsfly fra Luftflotte 3 fører indtil 22.8.44 bekendtgøre for de involverede kommandomyndigheder og enheder.

Überfallkdo. Kopenhagen modtager med omgående virkning sine instrukser fra Höh. SS-u. Pol.Führer. Kommandoets personel regnes som afgivet til Höh. SS-u. Pol.Führer. Ud over at føreren for kommandoet fra nu af hører til politiet, ændres der ikke noget ved sammensætning eller underbringelse. Befaling i overensstemmelse hermed tilsendes Höh.Kdo.Kopenhagen.

Chef H. Rüst. har med henblik på orientering af Reichsführer SS² ved fjernskrivelse befalet omgående forelæggelse af en styrkemelding omfattende alle enheder og tjenestesteder, som hører til Ersatzheer. De tjenesteder, som dette vedrører, får befaling pr. fjernskrivelse. Der skal meldes tilbage pr telefon inden 8.8. kl. 11.00 under henvisning til nummeret på vores fjernskrivelse.

Fra Gen.Kdo. X A.K.³ indtræffer opstillingsbefaling for Feldkommandantur 1044 og for "Kommandanterne for de faste pladser Esbjerg og Aalborg". Da begrebet "Fast plads" er klart defineret i Führerbefehl No. 11 og definitionen ikke passer på Esbjerg og Aalborg, ændres med samtykke fra OKH Chef H Rüst. "Fast plads" til "Forsvarsområde".

Dagsmelding: Ingen sabotager.

¹ Truppenübungsplatz Schieratz i det besatte Polen (mellem Wroclaw og Lodz)

² Heinrich Himmler, på dette tidspunkt ny chef for reservehæren

³ Generalkommando X, Armeekorps, en armékorpskommando i reservehæren opstillet af Wehrkreis X i Hamborg

210 medlemmer af SS-Pz.Gren.Brig. sættes i march til AOK 15¹.

Kom.Kolonne² W.B.Dän. (50 Kom.) 9.8.44 klar til indsættelse.

Fest.Pi.Stab 31 med underlagte afsnitsgrupper er klar til indsættelse den 13.8.44.

Til Inf.Div. Jütland (nyopstilling) er fra 19. Lw.Feld.Div. indtil nu indtruffet:

Stabene til Lw.Jg.Rgt.³ 38 og 43 samt Lw.Art.Rgt.⁴ 19, 5 bataljonsstabe, 3 batterier uden materiel, stab og 2 kompagnier Nachr.Abt., St.Gesch.Abt.⁵, 2./Pi.Btl. 19, 2 San.Kpn, Bageri- Slagteri- og forvaltningskompagnier, F.P.A.⁶, og dele af et Kr.Kw.Kp.⁷

Indtil nu mangler: Div.Stab, Kf.Kp.⁸, og de resterende dele af Feldgend. og Kr.Kw.Kp.

8.8.44:

Den som kommandant for Feldkommandantur 1044 (indsættelsesområde Sydjylland) netop indtrufne Oberst Vichytil⁹ bliver af Ia mundtligt sat ind i sin fremtidige virksomhed, hvorefter han afgår til Sydjylland.

Det er hensigten, at Feldkommandantur 1044 skal have kommandostation i Gram. Hauptmann Schmidt - hidtil kommandant for Wehrm.Kdtr.¹⁰ Aabenraa - tilkommanderes indtil videre Oberst Vichytil på grund af sit lokalkendskab.

Til beskyttelse af forskydningen af 25. Pz.Div. befales det 233. Res.Pz.Div. og Inf.Div. Jütland at bevogte jernbanestrækningen Aarhus - Padborg natten mellem 9. og 10.8.44. Personer uden tilstrækkelig legitimation skal anholdes af cyklende og gående patruljer. Resultatet meldes den 10.8.

Den af Chef H Rüst. befalede melding om personelstyrke og garnisonering af de dele af Ersatzheer, som befinder sig i kommandoområdet, fremsendes pr. fjernskrivelse med talangivelser. Ifølge disse befinder der sig ved Ersatzheereenheder i kommandoområdet 1136 officerer, 9600 underofficerer og 73604 menige. Dislokationskort 1:500.000 overbringes via kurér, der er afsendt i dag.

Til SS-F.H.A.¹¹, O.B. West og til A.O.K. 15 meldes afgang af 5 officerer, 20 underofficerer og 80 menige fra hver af SS-Pz.Gren.Brig 49 og 51 til henholdsvis Montreuil og Abbéville.

Der afgår melding til de højere kommandomyndigheder om nyopstillingen af St.Gesch.Brig. 280¹². Der er ikke sket væsentlige ændringer siden sidste melding.

Dagsmelding: Ingen sabotage.

¹ Armee-Oberkommando 15 = 15. Armee

² Kraftomnibus-Kolonne, transportenhed, i dette tilfælde bestående af 50 busser.

³ Luftwaffe-Jäger-Regiment

⁴ Luftwaffe-Artillerie-Regiment

⁵ Sturmgeschütz-Abteilung

⁶ Feldpostamt

⁷ Kranken-Kraftwagen-Kompanie

⁸ Kraftfahr-Kompanie

⁹ Josef Vichytil (1891-1977), østrigsk krigshelt fra WW I. Efter knap 1 måned forsat til Italien. Udnævnt til general.

¹⁰ Wehrmachtskommandantur

¹¹ SS-Führungshauptamt

¹² Sturmgeschütz-Brigade 280

De resterende dele af 19. Lw.Feld Div. er indtruffet fra Italien.

9.8.44:

Ved Oberstlt. Ziervogels besøg fra den 1. til den 4.8.44 foreslog Herr W.B. mundtligt til referat ved WFSt:

Afgivelse af:

- 1 division,
- begge SS-brigader,
- 2 infanteribataljoner til udveksling med 2 østbataljoner,
- Fest.Pi.Stab 31 med hovedparten af dens indsættelsesberedte enheder (inklusive de 3 pionerkompagnier fra Abschn. Gr.¹),
- samt enkelte P.E.²

Forslagene blev straks videresendt pr. telefon til WFSt. som udtrykte sig særdeles anerkendende over dette generøse tilbud i den nuværende situation.

De yderligere personelbesparelser, som W.B.Dän har fremlagt forslag om i december 43/januar 44 i forbindelse med kampagnen "Fronthilfe", blev endnu en gang bragt i erindring.

Dagsmelding: Ingen sabotage

25. Pz.Div.s borttransport er begyndt. Nyt bestemmelsessted er Tr.Üb.Pl. Warthelager.³ Indtil den 9.8.44 kl. 18 er 8 tog afgået.

10.8.44:

Wehrm.Führungsstab har på grundlag af vores forslag befalet forlægningen af dele af Fest.Pi.Stab 31 til området omkring Metz. Fest.Pi.Stab 31 bliver opdelt således, at befæstningsarbejderne kan videreføres såvel i Metz som i kommandoområdet. Som følge af forlægningen af Fest.Pi.Kpn. er det nødvendigt at overdrage forvaltningsopgaver til enhedernes pionerkompagnier. Dette vil blive reguleret ved en befaling til divisionerne.

Transporten af 25. Pz.Div. er blevet forsinket på grund af 2 sprængninger, som fandt sted i nat. Overvågningen af banestrækningen natten mellem den 10. og 11.8.44, som derved er blevet nødvendig, befales begge de berørte divisioner.

På et spørgsmål fra Adm. Skagerrak om hvorledes havnen i Sønderborg skal indgå i ødelæggelsesplanen, meddeles pr. fjernskriver, at Sønderborg skal indføjes efter Aabenraa i W.B.Dän's kampinstruks bilag 6, side 5. Ødelæggelsen forbliver under Adm. Skagerrak's ansvarsområde.

På et spørgsmål fra Befehlshaber der Ordnungspolizei om der er interesse i grænsegendarmeriets fortsatte beståen, meddeles, efter at der er indhentet stillingtagen fra Qu., Ic og A.O.⁴ at W.B.Dän ikke har nogen interesse i dette.

¹ Abschnitt Grenze [?]

² Personalersatz

³ Truppenübungsplatz Warthelager i det besatte Polen nord for Poznan

⁴ Abwehroffizier (Oberst Hans-Wolfram von Engelmann)

Ved en befaling til divisionerne fastlægges afslutningen af første kursus ved Pi.-Kampfschule ved Res.Pz.Pi.Btl. 208 i Horsens fastsat til den 12.8.44. Genindkaldelse formentlig den 15.9.44. Pi.Kampfschules lærerkræfter er i den mellemliggende periode til rådighed for Res.Pz.Pi.Btl 208 med henblik på uddannelse af den for 4 uger tilkommanderede pionerdeling fra St.Gesch.Ausb.Abt. 400.¹

416. Inf.Div. forespørger, hvad der skal ske med de talrige fartøjer på Limfjorden og på Ry å, og efter samråd med Adm. Skagerrak, svares, at en registrering og bevogtning på den foreslåede måde af de fartøjer, der befinder sig på Limfjorden og i Ry å, ikke er mulig, samt at Adm. Skagerrak har givet tilsagn om, at ville tage sig af sagen.

Den af Gen.d. Lw. in Dän. fremsendte kampinstruks videresendes til divisionerne – og samtidig til Lw. Verb. Offz.² – til opbevaring.

Det befales Fest.Pi.Stab 31 at opretholde en ugentlig kurérforbindelse med de dele, som er forlagt til Metzområdet.

Til foresatte kommandomyndigheder meldes:

- a) Opstilling af Divisionskartenstelle (bo.³) 1060 og 1066 samt Korpskartenstelle (bo.) 508⁴.
- b) Afsluttet opstilling af Fest.Kabelzug⁵ 2/2.
- c) Afsluttet opstilling og indsatsberedskab af Ldgs.Pi.Boot-Kp (gem. bo.) 775⁶ og Ldgs.Pi.Eins.Stab 769.⁷
- d) Felthærens aktuelle styrke
Ifølge hvilken 997 officerer, 370 tjenestemænd, 6149 underofficerer og 28088 menige, i alt 35.604 soldater og tjenestemænd er til stede.
- e) Status for kystudbygningen i Danmark.

Dagsmelding:

2 skinnesprængninger i Nordjylland (i forbindelse med forskydningen af 25. Pz.Div.). Ingen personskader. Strækningen igen brugbar den 10.8.44 om formiddagen. 1 sabotage på nybygning på Frederikshavn Skibsværft. Værnemagtsinteresser kun berørt i ringe grad.

Tilføjelse til OKW/WFSt: Postinspektør⁸ yderligere 8 tog. 4 tog forsinkede på grund af sprængning.

11.8.44:

Den foreløbige instruks for kommandanten for forsvarsområdet Esbjerg-Fanø, som forventes at ankomme snart, indeholder følgende:

Kommandanten er ansvarlig for forsvaret af Esbjerg-Fanø området, for den totale kampindsats og for forberedelserne hertil. Han giver direktiver til alle værnemagtsenheder og organisationer i sit område. Han har en brigadekommandørs disciplinærbeføjelser. Ved B II⁹ tildeles han en krigsret. Er

¹ Sturmgeschütz-Ausbildungs-Abteilung 400

² Luftwaffe-Verbindungs-Offizier

³ bodenständig (stationær)

⁴ Placeret i hovedkvarteret på Silkeborg Bad

⁵ Festungs-Kabelzug

⁶ Landungspionierboot-Kompanie (gemischt bodenständig) 775

⁷ Landungspionier-Einsatzstab 769

⁸ En kodebetegnelse for forskydningen af 25. Pz.Div.?

⁹ Bereitschaftsstufe II

i enhver henseende underlagt 160. Res.Div. Ved fjendtligt angreb skal han holde stillingen til det sidste.

For de kompromitterede ekstra kendingslys, som anvendes af Luftflotte 5, befales nye.

I føringsanordning nr. 19 befales:

- 1) Reduktion af oppakning for officerer, underofficerer og menige,
- 2) Udstilling af poster om natten osv. (se bilag).

Dagsmelding:

Skinnesprængning i Midtjylland. Ingen personskader.

Tilføjelse til OKW/WFSt.: 25. Pz.Div.s borttransport er den 11.8.44 kl. 16.00 afsluttet med det 25. tog. Endegyldigt bestemmelsessted Schieratz.

Omkring kl. 22.00 indtræffer pr. telefon forhåndsorientering om befaling til borttransport af SS-Pz.Gren.Brig. 49 og 51.

Denne befaling videregives på forhånd pr. telefon til SS-Pz.Gren.Brig. 49, SS-Pz.Gren.Brog. 51, 160. Res.Div., 416. Inf.Div, Transportkmdtr. Aarhus.¹

Der træffes straks forberedelser. Der regnes med afgang natten fra 12. til 13.8.44.

12.8.44:

Omorganisering- henholdsvis opstillingsbefalingen for 19. Gren.Div. under anvendelse og opløsning af dele af 19. Lw.Feld.Div. og Inf.Div. Jütland er indtruffet og oversendes med tilføjelser til divisionen, der fra nu af betegnes som 19. Gren.Div. Ifølge disse [befalinger] har divisionen følgende sammensætning: 3 GrenRgt. á 2 Btl., 1 Art.Rgt. med 2 lette og en tung afdeling, 1 Pz.Jg.Abt., 1 Pi.Btl. med 2 kompagnier, 1 Div.Füs.Kp.², 1 Nachr.Kp., og 1 Vers.Kp.³

Reiterverband Persche⁴ tilføres kommandoområdet på befaling af OKH. Styrke omkring 800 mand. Underbringelse er planlagt i området syd for Aalborg.

Dagsmelding: 1 skinnesprængning i Midtjylland. Ingen personskader. Driftsforstyrrelsen er afhjulpet. 1 yderligere sabotage uden personskader. Værnemagtsinteresser kun berørt i ringe omfang.

13.8.44:

De enkeltbefalinger, som pr. telefon er givet til 19. Gren.Div. i forbindelse med forskydningen af SS-Pz.Brig. 49, sammenfattes i en fjernskrivelse.

Ifølge denne overtager 19. Gren.Div. efter umiddelbar aftale med brigaden dens område i taktisk henseende og forlægger desuden et Gren.Rgt. til Brig. 49's hidtidige indsættelsesområde. Dette ændres der ikke ved divisionens opstillingsopgave.

¹ Transportkommandantur Aarhus

² Divisions-Füsilier-Kompanie

³ Versorgungs-Kompanie

⁴ Russisk kavallerienhed tilhørende Vlassov-arméen

Det befales Höh.Kdo. Kopenhagen at forlægge et forstærket vagtkompagni (skyttekompagni forstærket med en tung maskingeværdeling) til Silkeborg den 15.8.44. I forbindelse hermed tilbageføres 1./Wachbtl. Kopenhagen¹ til Wachbtl.

De resterende dele af Fest.Pi.Stab 31 befales til at forlægge fra Aarhus til Silkeborg den 17.8.44.

Til Wehrm.Führungsstab sendes den terminmæssige melding med situationskort over krigsinddelingen, tilstandsrapporter m.v.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

Tilføjelse til OKW/WFSt:

Dele af Fest.Pi.Stab 31 samt 3. Fest.Pi.Kp forlagt til Metz-området pr. jernbanetransport. 26. SS-Pz.Div.² afgår den 13.8.44 om aftenen med de første dele.

14.8.44:

På grund af forlægningen af Res.Pz.Aufkl.Abt. 3 fra Silkeborg til Mariager/Assens er det blevet nødvendigt med en ny grænsedragning mellem 233. Res.Pz.Div. og 416. Inf.Div.

Den nye grænse forløber således:

Mariagerfjord – Hobro (byen til 416. Inf.Div.) – Onsild å til 1 km. syd for Øls – derfra mod vest til Hejring (landsbyen til 416. Inf.Div.) – derfra mod syd midt igennem Klejtrup sø til den nuværende områdebegrænsning.

Denne grænse gælder fra den 15.8.44 kl. 12.00. Overdragelse og modtagelse meldes pr. telefon.

Dagsmelding:

Ingen sabotager. Af 26. SS-Pz.Div. (Forskydning ”Königin”) er 5 tog afgået.

15.8.44:

Til WFSt fremsendes anmodning om ændring af anordningen ”W.B.Dän.” samt instruksen for W.B.Dän. Ændringerne skal lyde således:

Anordningen: ”Wehrmachtsbefehlshaber Dänemark er tillige ”Befehlshaber der Truppen des Heeres in Dänemark“ og er som sådan i taktisk og organisatorisk henseende underlagt Chef OKW. For så vidt angår enheder af Ersatzheer er han med hensyn til uddannelses- og reservespørgsmål underlagt OKH/Chef H Rüst u. BdE.”

Instruksen: ”Desuden er han i sin egenskab af Befehlshaber der Truppen des Heeres taktisk og organisatorisk samt i alle spørgsmål vedrørende felthæren underlagt Chef OKW. Hvad angår de i hans kommandoområde indsatte eller underbragte enheder af Ersatzheer er Wehrmachtsbefehlshaber Dänemark med hensyn til uddannelses- og reservespørgsmål underlagt OKH/Chef H Rüst u. BdE.”

19. Gren.Div. beordres til at fremsende transportanmeldelse for den under divisionen hørende St.Gesch.Abt. 1119.³ Afdelingen skal omgående forlægges med jernbanetransport til Tr.Üb.Pl. Miellau⁴, med henblik på at indgå som P.E. ved nyopstilling.

¹ 1. kompagni af Wachbataillon Kopenhagen

² Nyt navn for SS-Pz.Gren.Brig. 49

³ Sturmgeschütz-Abteilung 1119 (Underafdeling af Panzerjäger-Abteilung 119).

⁴ Truppenübungsplatz Miellau, po. Mława, ca. 100 km. N for Warszawa.

Med henblik på beskyttelse af transportbevægelsen af 27. SS-Pz.Div. (Brig. 51) får de berørte territorialdivisioner befaling om at gennemføre den stærkest mulige bevogtning af banestrækningen Dronninglund – Aalborg – Padborg i hver deres ansvarsområde i natten mellem den 16. og 17.8.44.

Den fra OKW indgåede fjernskrivelse om underbringelse af tyske tjenesteder i de større byer i Danmark videresendes til territorialdivisionerne som befaling eller til orientering med følgende tilføjelse: Höh.Kdo. København iværksætter omflytninger i København efter aftale med marinen, Luftwaffe, den Rigsbefuldmægtigede, Höh. SS-u. Pol.Führer samt Landesgruppenleiter Dalldorf. Ud over dette anser WBDän. de samme forholdsregler for påkrævede i Odense, Aarhus og Aalborg.

Forslag desangående indsendes inden den 20.8.44. , dog pålægges det garnisonskommandanterne i disse byer allerede nu at forberede omflytningerne i samarbejde med alle tyske tjenestesteder.

Den foreløbige tjenesteinstruks for kommandanten for forsvarsområde Aalborg tilsendes 416. Inf.Div. Instruksen modsvarer den, som er gældende for kommandanten for forsvarsområde Esbjerg-Fanø.

Org.Abt.s bestemmelse om nedsættelse af lastvognskapaciteten ved Inf.Div. 44 tilstilles 19. Gren.Div. til orientering og efterlevelse samt andre interesserede parter til orientering.

OB West tilsendes pr. fjernskrivelse tilstandsrapport vedrørende 26. og 27. SS-Pz.Div.

Dagsmelding:

1 tilfælde af sabotage i København. Tyske interesser berørt i ringe grad. Desuden er 2 personbiler tilhørende NSKK¹ fjernet med våbenmagt.

Siden 13.8.44 0900 strejker i København (Jernindustri, havnearbejdere og 2 avisforetagender). Proteststrejker fordi 7 tilfangetagne sabotører blev skudt af sikkerhedspolitiet da de gjorde mytteri under transport.²

Tilføjelse til OKW/WFSt: Sidste (11.) tog i forskydning "Königin" afgået.

16.8.44:

Den pr. fjernskrivelse anmeldte russiske rytterenhed Persche med resterne af den russiske ryttereskadron og Sich.Kp 5/722³ (i alt 800 mand og 400 heste) underlægges taktiske 416. Inf.Div. og administrativt Wehrm.Bef.Dän. Divisionen sørger for underbringelse i området Skørping – Rebild -- Gravlev. Transportkommandantur Aarhus skal sørge for, at der udlades i dette område. Det forudses, at de russiske frivillige efter kontrol skal indsættes i patruljetjeneste ved jernbaner osv.

For uddannelses- og reservebataljonen for ukrainske frivillige, som befinder sig i Oksbøllejren befales følgende:

Underlæggelsesforhold: Taktisk 160. Res.Div, administrativt WBDän, retsligt 416. Inf.Div.

¹ NSKK = Nationalsozialistische Kraftfahrkorps

² Nedskydningen af 11 modstandsfolk ved Osted den 9. august 1944

³ Sicherungskompanie 5/722

Under foreløbig bibeholdelse af den nuværende inddeling opstilles af personel fra bataljonen 1 I.G. Kp.¹ og 1 Pz.Jg.Kp.² Desuden skal der sammenstilles personel til 4 skyttekompagnier. Bevæbning og udrustning af disse 4 kompagnier skal stilles af 160. Res.Div.

Dagsmelding: 1 sabotage mod telefonledning og 1 skinnesprængning i Jylland. Nogle steder i Midtjylland protestgeneralstrejke siden 16.8. kl. 1200. Vil angiveligt vare 24 timer. Samme årsag som strejken i København. Ingen forstyrrelser af ro og orden.

Tilføjelse til OKW/WFSt: Fra 27. SS-Pz.Div. (forskydning Baronesse) er indtil kl. 1800 afgået 3 tog.

17.8.44:

Herr Befehlshaber og stabschefen er i dag i København til drøftelser om omflytningen af alle tyske tjenestesteder.

Forlægningen af s. Art.Abt (mot) 997³ er blevet anordnet af WFSt og befales til 160. Res.Div., som afdelingen er underlagt taktisk. Forskydningen skal ske hurtigst muligt.

Oberstleutnant Drossel fra Chef des Ausbildungswesens im Ersatzheer har i går og i dag haft samtaler med stabschefen, Ia og Ia/Ausb. om nedsættelse af uddannelsestiden og reducere af uddannelsesopgaverne i almindelighed, samt om uddannelsen af 19. Gren.Div. i særdeleshed. Om uddannelsen af 19. Gren.Div. er der udarbejdet en særlig befaling, som Oberstleutnant Drossel samtidig overbringer. Oberstleutnant Drossel besøger i dag og i morgen 19. Gren.Div. således at uddannelsen kan drøftes i enkeltheder.

Professor Frebold, geograf ved Admiral Skagerrak,⁴ har i dag haft drøftelser med Ia om nødvendige digearbejder. Enhederne må inden 31.8.44 bringe de diger, som er blevet beskadiget af stillinger, tilbage til deres oprindelige tilstand for at undgå skader af endnu større omfang.

Med Landesrat Martinsen (O.T.'s indsatsleder) og Oberstleutnant Kuppe (repræsentant for Kdr. Fest.Pi.Stab 31⁵) drøfter Ia den fortsatte udbygning af kysten under hensyntagen til brændstofmangelen og andre forsyningsvanskeligheder.

Dagsmelding: 3 skinnesprængninger (driften genoptaget kl. 12.00), 1 sabotage på telefonledning og 1 eksplosion på en tysk damper på Aalborg Værft. Tyske interesser berørt, i ingen af tilfældene personeltab.

Den generalstrejke, som begyndte nogle steder i Midtjylland den 16.8.44 om formiddagen er blevet afsluttet den 17.8.44 kl. 12.00 uden særlige hændelser.

Den 17.8.44 om morgenen 24-timers strejke nogle steder i Nordjylland. I ingen af de byer, hvor der har været strejke, har indgriben fra enhedernes side været påkrævet.

Tilføjelse til OKW/WFSt: Forskydning Baronesse afsluttet med 8. tog.

¹ Infanteriegeschütz-Kompanie (da. Fodfolkskanonkompagni)

² Panzerjäger-Kompanie

³ Schwere Artillerieabteilung (mot) 997

⁴ Hans Frebold (1899 – 1983), professor i geologi, bosat i København 1930 – 45, dansk gift.

⁵ Kommandeur des Festungspionierstabs 31

18.8.44:

Til OKH fremsendes pr. fjernskrivelse et andragende om med det formål at spare personel, at reducere St.Gesch.Ers.Abt. 400¹ til et St. Gesch.Ers.Batr.² og underlægge batteriet under St.Gesch.Ausb.Abt. 400 samt at ændre navnet på denne afdeling til St. Gesch.Ausb. und Ers.Abt. 400.

I denne sammenhæng befales det St.Gesch.Ausb.Abt. 400 at forberede ændringen af Ers.Abt. til et Ers.Batr.

Den af OKH bevilgede opstilling af Div.Pz.Jg.Kp. 416³ er på grund af mandskabsmangel blevet ophævet. Imidlertid har 416. Inf.Div. opstillet dette kompagni med personel ad kommandovejen og beder om [at der fremsendes] en ny ansøgning om optagelse i norm. Dette gøres pr. fjernskrivelse til OKH/Org.Abt.

Det meldes til OKH, at erstatningspersonellet fra St.Gesch.Abt. 1119 er afgået.

Ved Stellv.Gen.Kdo. XX A.K.⁴ bliver Pz.Zerstörer Ausb.Btl.⁵ opløst, og der bliver efter OKH's bestemmelse sammensat uddannelseskommandoer. Et af disse Pz.Zerstörer-Ausb.Kdos tildeles W.B.Dän. Det meddeles til Stellv.Gen.Kdo. XX A.K. at bestemmelsesstedet er Oksbøl.

De af opklaringsfly fra Luftflotte 3 yderligere anvendte kendingslys meddeles enhederne.

Et sabotageanslag på et dansk køretøj, som kører for Wehrmacht. Ingen personskade. 1 sabotage på telefonledning. 4 steder i Jylland 24-timers strejker.

19.8.44:

Efter Chef Ausb.Wesens im Ersatzheer's bestemmelse bliver uddannelsestiden nedsat til 12 – for specialister 14 – uger. Til OKH fremsendes pr. fjernskrivelse andragende om at tillade 18 uger for 160. og 166. Res.Div., da begge divisioner er indsat i kystforsvaret hvorfor en del uddannelsestid går tabt fordi rekrutterne benyttes til stillingsudbygning og ekstra vagttjeneste.

Den foreløbige tjenesteanvisning for Kdtr. Süd-Jütland (Feld-Kdtr. 1044) udsendes i samarbejde med Qu. Ifølge denne indsættes kommandanturen som territorial stab for afsnittet Sydjylland med garnison i Haderslev. På W.B.Dän. 's vegne udsteder den anvisninger og har dertil Wehrm. beføjelser. Den skal samarbejde tæt med den i afsnit Sydjylland underbragte 19. Gren.Div. Kommandøren har disciplinært de samme beføjelser som en regimentskommandør og er administrativt med sin stab underlagt W.B. Dän umiddelbart. Taktisk er Feld-Kdtr. 1044 underlagt den i Sydjylland til enhver tid indsatte eller underbragte division. Værnemagtskommandanturerne i Kolding og Aabenraa er i enhver henseende underlagt feltkommandanturen. Marinekommandanturen i Sønderborg samt enhedernes garnisonskommandanter er underlagt feltkommandanturen i territorial henseende. Ved kamphandlinger er en anvendelse i baglandet forudset. Afgrænsning af opgaver og beføjelser befales ved B II.⁶

¹ Sturmgeschütz-Ersatzabteilung 400

² Sturmgeschütz-Ersatzbatterie

³ Divisions-Panzerjäger-Kompanie 416

⁴ Stellvertretendes Generalkommando XX, Armeekorps

⁵ Panzerzerstörer-Ausbildungsbataillon

⁶ Beredskabstrin II

Fra OKH varsles pr. telefon om tilførsel til Danmark af en bataljonsførerskole. Randers fastsættes som underbringelsessted. For at få frigjort kvarterer der, forlægges Btl. D V¹ med stab og 1 kompagni til Aarhus medens 1 kompagni foreløbig forbliver i Randers for at varetage vagtopgaver. Befaling i overensstemmelse hermed tilgår enheden.

De af OKW fastsatte yderligere bestemmelser for kommandanter for faste pladser og kampkommandanter videresendes til 416. Inf.Div. og 160. Res.Div. med henblik på bekendtgørelse for kommandanterne for forsvarsområderne Aalborg og Esbjerg.

I føringsanordning nr. 20 gives anvisninger om køretøjstrafik, øvende enheders brug af lyssignaler, øvelser ved jernbanearealer osv.

WBDän.´s fordelingsplan revideres pr. 15.8.44 og bekendtgøres for enhederne.

Dagsmelding: 1 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt i ringe grad. I 1 by i Midtjylland 24-timers strejke.

20.8.44:

Ingen sabotager.

s.Art.Abt. (mot) 997 afgået.

I øvrigt ingen særlige hændelser.

21.8.44:

I [meldingen] til OKW om status vedrørende tungt Pak² meldes 86 kampvogne og 33 stormkanoner klar til indsættelse, desuden 17 s. Pak SF (7,5)³ og 71 s. Pak mot. Z,⁴ deraf 11 ved 160. Res.Div. stationære og ikke bevægelige.

For område Sydjylland fastsættes:

- 1) Ophævelse af den inddeling, som blev befalet den 5.7.44,
- 2) Feldkommandantur 1044 med Oberst Vichytil (Haderslev) har ansvaret som territorial stab med værnemagtsbeføjelser for hele område Sydjylland. Grænserne til 160. Res.Div. og til 233. Res.Pz.Div. forbliver uændrede.
- 3) Territoriale opgaver overtages fra Nachschubstab z.b.V. 60.⁵ Afsluttet overtagelse meldes.

Til befalingen om forhold i forbindelse med indre uroligheder (af 15.7.44) befales efter drøftelser med Höh. SS- u. Pol. Führer supplerende, at bekæmpelse af indre uroligheder primært varetages af den Rigsbefuldmægtigede og/eller af Höh. SS- u. Pol. Führer, og at Wehrm.Bef. kun griber ind når politiets kræfter ikke er tilstrækkelige, eller når den udøvende magt i forbindelse med et fjendtligt angreb er overgået til ham.

Desuden fastsættes, at der af Höh. SS- u. Pol. Führer befales forberedende forholdsregler i overensstemmelse hermed således, at garnisonskommandanterne foreløbig kan afstå fra at bruge de af

¹ Bataillon D V (En rekonvalescentbataljon)

² Pak = Panzerabwehrkanone

³ Schweres Pak 7,5 cm auf Selbstfahrlafette

⁴ Schweres Pak motoriseret, Zugkraftwagen

⁵ Nachschubstab zur besonderen Verwendung 60. Logistisk enhed. I DK siden 9. marts 1944. Garnisoneret i Kolding.

W.B.Dän den 15.7.44 befalede forholdsregler og i stedet lægge de politimæssige forberedelser til grund.

Til OKW meldes minestatus pr. 15.8.44. Ifølge denne blev der i tiden 15.7.44 til 15.8.44 i alt udlagt 91200 miner.

Af Chef H Rüst u. BdE / Chef Ausb.Wesen er der varslet en nedsættelse af uddannelsestiden for Landeschützen¹ fra 10 uger til 8 uger, og der er bedt om en kort stillingtagen hertil. Som svar herpå meldes til Chef H Rüst. at en nedsættelse af uddannelsestiden til 8 uger er acceptabel.

I meldingen om status for nyopstillingen af 19. Gren.Div. er indeholdt:

- 1) Sammensætningen af de allerede opstillede dele,
- 2) Personelmangler: 63 officerer, 901 underofficerer, 1631 menige og 924 Hiwi'er.²
- 3) Materielmangler: 1150 pistoler, 780 geværer, 1170 maskinpistoler, 190 lette maskingeværer, 16 le. F.H. 18,³ 5 s. F.H. 18,⁴ 12 Pak, 104 motorcykler, 30 personvogne, 90 lastvogne, 57 RSO,⁵ 10 stk. stormskyts, 1258 heste.
- 4) Som særlige problemer meldes manglen på underofficerer og specialister samt leveringen af karabin K98 uden rem.
- 5) Ved bedømmelsen af divisionens indsatsberedskab meldes den som begrænset egnet til forsvar.
- 6) Der henvises desuden til, at KStN⁶ og KAN,⁷ som skal befales af OKH, endnu ikke er tilgået.

Dagsmelding: 1 sabotagetilfælde. Tyske interesser berørt. 24-timers strejker i 2 byer i Midtjylland.

22.8.44:

Major i.G. Toepke har i drøftelser med Landesrat Martinsen (O.T.), Oberstleutnant Thiele (T.K. Aarhus), Oberstleutnant Kuppe (Fest.Pi.Stab. 31) og Oberst Meyer behandlet forsyningsproblemerne i forbindelse med reduktion af drivmidler og ophør af skibstransporter – særlig med henblik på den fæstningsmæssige udbygning af kysten. Derunder blev der især talt om læsning og aflæsning af godsvogne, og der blev ved personlig kontakt mellem herrerne fra O.T. og Oberstleutnant Thiele fastlagt, hvorledes godsvogne i fremtiden skaffes til veje og hvorledes aflæsningen af dem fremskyndes.

Reiterverband Persche, som ved sin ankomst skal underlægges 416. Inf.Div., meldes af divisionen at være indtruffet og at være underbragt i området omkring Skørping (mere præcis melding følger). Melding om styrke og bevæbning følger snarest. I forbindelse dermed beordres Ia/Ost til snarest at forelægge et forslag til optagelse i norm af rytterenheden.

W.B.Dän.'s Sammelkompanie⁸ får befaling til at forlægge fra Aarhus til Silkeborg. Forkommando sendes i forvejen den 22.8.44. Taktisk underlægges kompagniet kvartermesteren, i alle andre

¹ Ældre værnepligtige, som indgik i landeværns- og landstormsenheder

² Hilfswilligen (Hjælpetropper, oftest russere)

³ Leichte Feldhaubitze 18

⁴ Schwere Feldhaubitze 18

⁵ RSO = Raupenschlepper Ost (Artilleritraktor på bælder)

⁶ KStN = Kriegsstärkenachweisung

⁷ KAN = Kriegsausüstungsnachweisung

⁸ Enhed til midlertidig optagelse af personel, som egentlig hører til i andre enheder.

henseender er kompagniet umiddelbart underlagt W.B.Dän. forlægningen er blevet nødvendig for at varetage bevogtningsopgaver i Silkeborg efter afgangen af Res.Aufkl.Abt. 3.¹

Dagsmelding: 3 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt. 1 sabotage på telefonledning. I 1 by i Midtjylland 24-timers strejke.

23.8.44:

Førebefalingen, hvorefter alle voldshandlinger begået mod den tyske værnemagt, SS og politi samt mod disses faciliteter fra ikke-tyske civilpersoners side i de besatte områder, skal behandles af sikkerhedspoliets og S.D.'s² tjenestesteder, og at sabotører skal overgives til S.D., videresendes til kommandomyndighederne med henblik på øjeblikkelig underretning af enhederne.

Befalingen om KStN for 19. Gren.Div.'s forsyningsregiment er indtruffet i dag. Den videresendes til divisionen med særlig kurér.

Der udgives en berigtigelse til krigsorganisationsskema og underbringelsesoversigt udsendt den 12.8.44.

Pionersagsbehandlerne ved divisionerne indkaldes til drøftelse den 26.8.44 kl. 10.00 om reduktion af pionerbataljonernes løftekapacitet. Melding om aktuelle situation befalet.

Dagsmelding: 6 sabotagetilfælde, deraf 4 på værnemagtskøretøjer. Ingen personskade. Værnemagtsinteresser berørt.

24.8.44:

I føringsanordning nr. 21 befales på grund af den senere tids sabotager mod køretøjer, at køretøjer, som henstår på offentlige veje og pladser, hvor de ikke er under beskyttelse af faste vagter og poster, skal bevogtes af én af de personer, som køretøjet medfører. Denne skal opholde sig udenfor køretøjet på en sådan måde, at enhver, der nærmer sig køretøjet, kan erkendes og stoppes i tide. Ved afgivelse af kørerens klarmelding skal køretøjet bevogtes af en soldat medens meldingen afgives.

Desuden indeholder føringsanordningen vejledninger om håndtering af R-Mine 43,³ om melding af øvelsesforehavender samt bekendtgørelser om forlægningen af Fest.Pi.Stab 31 og Schutzbereichamt Dänemark⁴ til Silkeborg.

Det meddeles Admiral Skagerrak, at udlægning af en tredje række KMA i tyngdepunktsafnit ved kysten anses for nødvendig.

OKH's befaling om opstilling af en divisionskampscole ved 19. Gren.Div. videregives til divisionen med tilføjelse om, at opstillingen skal være tilendebragt senest den 31.8.44.

Af taktiske og indrepolitiske grunde varsles 416. Inf.Div. og 233. Res.Pz.Div. pr fjernskrivelse om ankomsten af en østdivision og en panserbrigade og befales samtidig til – for så vidt det er

¹ Reserveaufklärungs-Abteilung 3

² S.D. = Sicherheitsdienst des Reichsführers SS

³ Riegel Mine 43 (Panzermine)

⁴ Tysk myndighed som varetog beslaglæggelser af fast ejendom

nødvendigt – at sætte sig i forbindelse med de danske politimestre vedrørende tilvejebringelse af kvarterer.

Dagsmelding: 5 sabotagetilfælde. I ét tilfælde blev en marineofficer svært kvæstet, da der ved undersøgelse af et eksplosionssted indtraf en ny eksplosion. Værnemagtingteresser berørt i alle tilfælde. I 1 by i Midtjylland 24-timers strejke.

25.8.44:

På grund af tildragelserne i Bukarest og Paris har OKW pr. fjernskrivelse befalet rømning af ikke-tysk kontrollerede områder i større byer (også i venligtsindede lande). OKW-bestemmelsen videresendes til enhederne med henvisning til de forholdsregler, som inden længe vil blive udsendt af W.B.Dän.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

26.8.44:

På begæring af Höh. SS- u. Pol.Führer, som er ansvarlig for bekæmpelse af indre uroligheder, befales det Höh. Kdo. [København], ved hjælp af patruljering, besættelse af forsyningsvirksomheder og afspærringer at understøtte Höh. SS- u. Pol.Führer ved bekæmpelsen af eventuelle uroligheder i Storkøbenhavn i anledning af den 29.8.44. Den ønskede midlertidige tilførsel af 10 kompagnier fra Sjælland til København godkendes. Höh. SS- u. Pol.Führer gøres bekendt med denne befaling, og det tilføjes, at der for den øvrige del af Danmark er udsendt en befaling i overensstemmelse med hvad der blev aftalt ved drøftelsen med Ic den 25.8.44.

Org.Abt. 's afgørelse med hensyn til betegnelserne for signalehederne ved 19. Gren.Div. (Stab Nachr.Abt. (t. mot.) 119 og 1./N.A. 119) viderefremmes pr. fjernskrivelse.

Med fordeling D fremsendes folderen "Hvad enhver soldat skal vide om luftlandetropper (Faldskærmstropper)" til enhederne.

Meldingen om status for nyopstillingen af St.Gesch.Brig. 280 indeholder med hensyn til personel og materiel ingen ændringer i forhold til den sidste melding. Den infanteristiske uddannelse er afsluttet. I forgrunden står uddannelsen til indsættelse som stormartilleri samt tilvejebringelsen af brigadens march- og kampberedskab. Som et særligt problem meldes det til OKH, at der indtil nu ikke er ankommet stormskyts og udrustning til trods for, at tilførslen af materielenhederne, som opstilles af Stellv. Gen.Kdo. XI A.K., skulle have fundet sted senest den 25.8.44. Stellv.Gen.Kdo. XI A.K. har på telefonisk forespørgsel meddelt, at der ikke skal regnes med ankomst af materielenhederne før begyndelsen af september. I bedømmelsen af brigadens indsættelsesberedskab er indeholdt, at brigaden med hensyn til personel er fuldt klar til indsættelse, men at der efter ankomsten af materielenhederne må påregnes, at det er nødvendigt med mindst 14 dage til gennemførelse af march-, kamp- og signaløvelser, indskydning af våben, tilretning af skytset og faglig korrekt behandling af de fabriksnye køretøjer og kanoner (tilkøring, olieskift, køreskole osv.).

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

27.8.44:

Bortset fra de i dagsmeldingen indeholdte hændelser intet af betydning.

Dagsmelding: 3 sabotagetilfælde, herunder 1 jernbanesabotage i Jylland. Værnemagtsinteresser berørt i 2 tilfælde.

Bombeangreb på Esbjerg (flyveplads) den 27.8.44 ved middagstid. 7 døde, 20 sårede. 3 fly ødelagt, 3 hangarer nedbrændt. 1 firemotorers bombemaskine og 2 jagere skudt ned.

28.8.44:

Til OKH/Org.Abt. fremsendes igen forslag om nyopstilling af et Inf.Pz.Jg.Ausb.Kp. ved 160. Res.Div.

Dagsmelding: 1 sabotage mod telefonledning.

29.8.44:

I drøftelsen mellem Herr Wehrm.Bef. og folkegruppeleder Dr. Møller¹ blev det blandt andet nævnt, at garnisonskommandanten i Sønderborg (Korv.Kpt. v. Kamptz)² har indkaldt Zeitfreiwilligen³ til gadepatruljering, hvilket Herr Wehrm.Bef. tidligere⁴ har forbudt i en fjernskrivelse til garnisonskommandanten i Sønderborg.

233. Res.Pz.Div har forlagt stab og 1. kompagni af Res.Pz.Aufkl.Abt. 3 til Hadsund (nord for Mariager fjord). Med hensyn til grænsedragningen mellem 233. Res.Pz.Div. og 416. Inf.Div bliver der derfor supplerende befalet, at Hadsund inddrages i 233. Res.Pz.Div. 's område. Samtidig fastsættes det, at på anfordring fra 416. Inf.Div., skal Res.Pz.Aufkl.Abt 3 efter befaling fra 233. Res.Pz.Div. gennemføre foranstaltningerne "Buldogge" også i 416. Inf.Div. 's område.

Da der indtil nu ikke er modtaget meddelelse om at de soldater af signaltropperne, som befinder sig ved Pz.Brig. 109, er sat i march mod Köln-Riehl, forespørges der endnu en gang ved Pz.Brig. 109, og der bedes i givet fald om en begrundelse for at transporten endnu ikke er påbegyndt.

Hos den Rigsbefuldmægtigede i Danmark og Höh. SS- u. Pol.Führer forespørges, om der næres betænkeligheder ved at fjerne den danske gendarmeripost ved den vigtige jernbanebro mellem Süder Lügum og Tønder, således som det er planen af militære grunde.

Det meddeles divisionerne pr. fjernskrivelse, at Pionerkampskolen i Horsens vil blive opløst ved afslutningen af de igangværende kurser, og at alt materiel vil blive overtaget af Res.Pz.Pi.Btl. 208.

I befalingen om oprettelse af stedbundne blivende bestemmelser ved divisioner og selvstændige troppeafdelinger bliver de anordninger og befalinger fra alle W.B.Dän. 's afdelinger, der skal betragtes som stedbundne, anført, og det fastsættes, at ved forlægning ud af kommandoområdet vil W.B.Dän før afgang befale, hvem de stedbundne blivende bestemmelser skal overføres til.

Dagsmelding: 2 sabotager på højspændingsledninger. Tyske interesser ikke berørt.

Forsøg på overfald på 2 vogne, der var læsset med infanterivåben og ammunition, i et dansk godstog. Sabotører blev fordrevet af vagtpersonellet. Egne tab: 1 dræbt, 1 såret.

¹ Lederen af det tyske mindretal i Nordslesvig, dyrlæge Jens Møller, Gråsten.

² Korvettenkapitän Gerhard von Kamptz, senere kommandant på Bornholm.

³ Tidsfrivillige, et slags hjemmeværn oprettet af det tyske mindretal i Nordslesvig.

⁴ I den tyske tekst er brugt ordet "letztmalig", hvis betydning i sammenhængen er uklar.

30.8.44:

W.B. Dän.'s drøftelse med General Schwabedissen¹ og Admiral Wurmbach.²

Til General Schwabedissen:

- 1) Det bør opnås, at General der Luftwaffe får territoriale beføjelser over alle Luftwaffe-enheder i kommandoområdet, også med hensyn til gennemførelse af Fronthilfe.
- 2) Luftwaffeenheder, der forlægges til området, skal meldes til W.B.Dän.
- 3) Omflytning Aarhus og København.
- 4) Opklaring over Nordsøen.
- 5) Luftwaffes rekreativshjem.

Til Admiral Wurmbach:

- 1) På grund af afgang af hærenheder er det nødvendigt, at marineenheder overtager bevogtningsopgaver.
- 2) Indkaldelse af Zeitfreiwilligen i Sønderborg.
- 3) Nyt kampdirektiv for Admiral Skagerrak.
- 4) Ordning med hensyn til garnisonskommandanten i Esbjerg.
- 5) Flytning Aarhus.
- 6) Artillerianligger.

Til opstilling af Fest.Pak.Kpn.³ skal W.B.Dän. afgive:

- a) 8 underofficerer og 35 menige,
- b) 7 Pak 97/38 og 3 Pak 7,62 cm 36

Afgivelsen af de 10 Pak er allerede sket via WuG⁴-kanaler. Det forventes, at personellet bliver sat i march inden længe.

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

31.8.44:

416. Inf.Div.'s andragende om forlægning af Reiterverband Persche er ikke imødekommet, fordi afdelingens omstrukturering skal gennemføres først. Tilladelse til forlægning vil blive givet i god tid.

På en forespørgsel fra Admiral Skagerrak befales det ham, at forberedelserne til havneødelæggelser skal foretages i trangfølgen Esbjerg, Aalborg, Aarhus, København til trods for de store følger det vil få for den danske befolkning.

Admiral Skagerraks ønske om tilkommandering af Major Albrecht fra 416. Inf.div. imødekommes. Major Albrecht vil i Seekommandant Dänischen Inseln's område i løbet af 4 dage holde foredrag om erfaringer med hensyn til forsvar mod fjendtlige landingsforetagender. Tidsplanen fastlægges sammen med Seekommandant Dänischen Inseln og meldes til W.B.Dän.

¹ Walter Schwabedissen (1896-1989), General der deutschen Luftwaffe in Dänemark

² Hans-Heinrich Wurmbach (1891-1965), Admiral Skagerrak

³ Festungs-Panzerabwehr-Kompanien

⁴ WuG = Waffen und Gerät

Status for nyopstilling af 19. Gren.Div. meldes til foresatte kommandomyndigheder pr. Kr.-fjernskrivelse¹ med situationen pr. 28.8.44. Beredskab, der tillader anvendelse i felten, kan ikke opnås til den 1.9.44. W.B.Dän er allerede pr. telefon blevet tilsikret, at divisionen forbliver i kommandoområdet til 10.9.44.

Det befales Höh.Kdo. Kopenhagen at uddanne officerer til bataljons- og regimentadjutanter. Desuden skal Höh.Kdo. inden den 4.9.44 indsende forslag om oprettelse af en kampskole (f.eks. i Høvelte).

Dagsmelding: Sabotage mod tysk damper i Odense. Ingen personskade. Tyske interesser berørt.

1.9.44:

OKW befaler anlæggelsen af spærrestillinger i Sydjylland. Herr Wehrm.Bef. er i dag til formiddag taget afsted for at rekognoscere for disse stillinger.

Kommandanten for Feldkommandantur 1044, repræsentanter for O.T., Fest.Pi.Stab, Transportkommandantur Aarhus og den Rigsbefuldmægtigede er indkaldt til møde kl. 1600. Herr Wehrm.Bef. gør i store træk rede for det påtænkte forløb, og meddeler at udbygningen af spærrestillingerne skal gennemføres hurtigst muligt med indsættelse af rigstyskere og soldater. Oberst Vichytil, kommandant for Feldkommandantur 1044, har det overordnede ansvar for udbygningen.

Der udbygges:

- a) Stilling Gudrun med forløbet (kort 1:100000): Nord om Kolding, Kolding å, Åkær å, nord om Lunderskov, Lille å, Gesten å, Kongeåen til Vestkysten.
- b) Stilling Kriemhild med forløbet: Nord om Haderslev, langs Haderslev dam med udløber, nord om Vojens til Uldal, derfra mod sydvest nord om Toftlund, langs vejen Toftlund-Søndermark til sydvest for Spandet.
- c) En 3. stilling i 233. Res.Pz.div.'s område med forløbet: [forløbet ikke anført].

På grundlag af denne drøftelse fordeles den skriftlige befaling for en hurtig udbygning af de feltmæssige stillinger i Sydjylland til de berørte kommandomyndigheder og tjenestesteder. (se bilag).

Om aftenen drøftes enkeltheder med kvartermesteren, repræsentanterne for Feldkommandantur 1044, Nafü osv. Kvartermesteren udgiver endnu i løbet af natten en forsyningsbefaling til enhederne (afgivelse af feltkøkken, forlægning af et sanitetskompagni osv.).

På grundlag af drøftelserne anses det for påtrængende nødvendigt, at der omgående forlægges et kompagni til Sydjylland til rådighed for Feldkommandantur 1044. Höh.Kdo. Kopenhagen får pr. fjernskrivelse befaling til at forskyde et cyklistkompagni fra Bataljon D XII til Brørup. Kompagniet, bestående af 2 officerer og 140 mand udrustet med cykler og feltkøkken, skal indtræffe senest den 3.9.44 og underlægges umiddelbart Feldkommandantur 1044.

Med henblik på at frigøre Næstved til en SS-Veterinærafdeling, som forventes at indtræffe, befales det Höh.Kdo. Kopenhagen at forlægge fra Næstved til Høvelte.

¹ Fjernskrivelse med højeste fortrinsret

Dagsmelding: Ingen særlige hændelser.

2.9.44:

Natten til i dag er pr. fjernskrivelse modtaget befaling om at forlægge 19. Gren.Div. til området omkring Trier. Divisionen er forud blevet orienteret pr. telefon og er pr. fjernskrivelse befalet:

- a) Omgående forlægning til Trier. V.P.¹ til Wiesbaden, Wehrkreiskommando XII.
- b) Indsættelse af et efterkommando, som skal lede senere indtræffende personel og materiel til det nye operationsområde.
- c) Overdragelse af alle stationære indretninger til Feldkommandantur 1044, som holder disse klar til overdragelse til en ny kommandomyndighed.

I løbet af formiddagen fører Ia flere telefonsamtaler med berørte tjenestesteder i forbindelse med tilførsel af arbejdskraft til udbygning af spærrestillingerne i Sydjylland.

Desuden er det blevet befalet 160. Res.Div, 233. Res.Pz.Div. og Ldgs.-Pi. Lehr- und Ers.Rgt tilkaldeberedskab fra den 4.9.44 for de styrker, som de skal stille i henhold til befalingen af i går.

Dagsmelding: 4 sabotagetilfælde på signalmidler, deraf i 1 tilfælde sprængning af en forsøgssendestation i Jylland tilhørende Luftwaffe.² Værnemagtsinteresser berørt i alle tilfælde.

3.9.44:

Som opfølgning af drøftelserne i går om udbygningen i Sydjylland udgives følgende befalinger efter at der er ført flere telefonsamtaler:

- a) Musikkorpset ved Wachbataillon Kopenhagen beordres til Feldkommandantur 1044 så længe skansearbejderne varer.
- b) Fodfolkspionerne fra D-bataljonerne skal af Höh.Kdo. Kopenhagen sammendrages, og efter inddeling i 4 delinger hver bestående af 1 sergent, 3 underofficerer og 30 mand tilføres Stab Vichytils viderefordelingspunkt i Kolding.
- c) Til Landesgruppenleiter Dalldorf³ meddeles hvilken udrustning de fra København beordrede rigstyskere skal medbringe, og at forkommandoet møder ved Wehrmachtskommandantur Kolding den 6.9.44.
- d) Til M.O.K. Ost⁴ sendes pr. fjernskrivelse indstændig bøn om at fremskynde tilgangen af 19. og 21. Schiffs-Stammabteilung⁵ til Haderslev og Kolding.

Derudover har Herr Wehrm.Bef. sendt et opråb til lederne af den folketyske gruppe i Nordslesvig om frivillige deltagelse af folketyskerne i skansearbejderne i Sydjylland.

Af General v. Buttlar⁶ (OKW/WFSt.) blev der i dag orienteret om, at der på grund af begivenhederne i Finland på ny må regnes med muligheden for et fjendtligt angrebsforetagende mod Danmark. Gen. v. Buttlar befalede Herr Wehrm.Bef. til at tage stilling til dette under samtidig angivelse af de styrker, som er nødvendige til at afværge et større fjendtligt angreb.

¹ V.P. = Vorausbefördertes Personal (Forkommando)

² Sendemast i Aabybro saboteret den 1. sep. 1944.

³ Julius Dalldorf, leder af det tyske nazistpartis organisation i Danmark.

⁴ Marine-Oberkommando Ost

⁵ Enheder der varetog rekrutuddannelsen i Kriegsmarine.

⁶ Generalmajor Horst Freiherr Treusch von Buttlar-Brandenfels

Pr. fjernskrivelse meldes til Wehrm.Führungsstab:

”Fjendtlig luftopklaring i august med udtalt tyngdepunkt Ringkøbing fjord, Esbjerg/Fanø er indtil nu det eneste holdepunkt for en fjendtlig landing. Fjenden skønnes at skulle indsætte 5-6 divisioner hertil.

En deloperation mod den nordjyske ø er en mulighed selv om der ingen luftopklaring har fundet sted. Hertil skal fjenden indsætte en styrke svarende til omkring 3 divisioner luftlandetropper. Tidligt indsættende efterårsstorme gør det for tiden vanskeligt at overføre tropper fra England til Jylland med landgangsbåde.

Efter at enheder med stor kampkraft i sidste måned er trukket væk, er også de reservedivisioner, som endnu befinder sig i Jylland, svækkede på grund af afgivelser af personel.

Udvidelse af forsvarsafsnit har gjort indsættelse af divisionsreserverne ved kysten nødvendig (Esbjergområdet). Forsvarsområdet Esbjerg er utilstrækkeligt besat. Blandt andet mangler enhver form for hærartilleri. Udrykningsreserve osv. i Nordjylland (416. Inf.Div.) findes ikke. Den eneste reserve på W.B.Dän.-niveau, 233. Res.Pz.Div., har mistet meget i kampkraft på grund af afgivelser af officerer, underførere, specialister og lastvogne.

For at kunne imødegå fjendtlige angreb i ovennævnte områder kræves:

- a) 1 Inf.Div., 1 Pz.Div.
eller enheder af lignende styrke og sammensætning i Esbjergområdet og mod øst.
- b) Mindst 1 forstærket regiment som operativ reserve nord for Limfjorden.

De under a) og b) nævnte enheder med forsyningstropper, 3 kampdages ammunitionsbeholdning og 4 V.S.¹

Desuden:

- a) 3 tunge afdelinger hærartilleri.
- b) De nødvendige signalmidler til føring under bevægelig kamp.
- c) Mobilt flak, for tiden til stede i utilstrækkeligt omfang.
- d) 2 transportkompagnier

Samtlige ønskede enheder må være til rådighed før et fjendtligt angreb.”

Dagsmelding: 3 sabotagetilfælde, værnemagtsinteresser berørt.

Tilføjelse til OKW/WFSt.: 5 tog afgang med 19. Gren.Div.

4.9.44:

166. Res.Div. har foreslået, at Res.Gren.Btl. 58 frigøres fra sit hidtidige område og forlægges til området om Rom Kirke som bevægelig reserve. Dette forslag tiltrædes.

Med henhold til tidligere drøftelser befales det divisionerne, at arbejde ved eller i diger for alle værnemagtsdeles vedkommende kræver W.B.Dän.´s tilladelse. Feltmæssige anlæg, der er bygget uden W.B.Dän.´s tilladelse, skal straks fjernes hvis de berører digets minimumsprofil. Divisions- og regimentskommandører gøres ansvarlige for, at dette sker inden den 15.9.44.

I status til OKW med hensyn til panser, stormskyts og tungt Pak meldes 86 kampvogne, 33 stk. stormskyts, 17 S.F. og 71 mot. Z. Pak² som operative.

¹ V.S. = Verbrauchssatz (normalbeholdning af forbrugsgods)

² Se noter side 136

Dagsmelding: 2 sabotager, derunder 1 skinnesprængning i Jylland.

Tilføjelse til OKW/WFSt.: Yderligere 12 tog afgået med 19. Gren.Div.

5.9.44:

Med henblik på den bedømmelse af situationen i Danmark, som Wehrm.Führungsstab er fremkommet med, retter Herr Wehrm.Bef. en indtrængende appel til de øverstbefalende for Marine, Luftwaffe og politi, om på ny at beskæftige sig med alarmerheder 1, således, at der er styrker til rådighed, der kan indsættes til sikring i perioden indtil der kan tilføres enheder med større kampkraft.

Med hensyn til udbygningen er der i dag udgivet følgende udføringsbestemmelser:

- a) I stedet for den med øjeblikkelig virkning forsatte Oberst Vichytil er Oberstleutnant i.G. Plücker indtil en efterfølger er ankommet ansvarlig for:
 - 1) Alle byggeforetagender i Sydjylland,
 - 2) Forretningsgangen ved Feldkommandantur 1044 i Haderslev.
- b) Til beskyttelse af de ved stillingsudbygningen indsatte soldater og rigstyske er der hos General der Luftwaffe in Dänemark rekvireret flakstøtte (6 delinger), hvilket er blevet tilsikret.
- c) Styrkerne fra Luftwaffe samt samlekompaniet forlægger den 7.9.44 til Brørup, styrken fra Res.Füs.Btl. 202 og det ukrainske byggekompani forlægger samme dag til Vejen. Forkommando den 6.9.44 til de befalede byer.
- d) Til de to kompagnier, som skal stilles af Ldgs.Pi. Lehr- u. Ers.Rgt. Fredericia befales opstilling af en midlertidig stab.
- e) Til støtte for udbygningsstaben tilkommanderes indtil videre Major Rieger fra Stab/416. Inf.Div. som Ib.¹

Det befales 160. Res.Div. at funktionen som garnisonskommandant i Esbjerg fra den 15.9.44 overgår fra Seekommandant Südjutland til kommandanten for Verteidigungsbereich Esbjerg, Oberst von Wechmar, og at den nye garnisonskommandant efter behov overtager det nødvendige personel fra kommandanturen i Esbjerg.

I forbindelse med vores anordning af 15.8.44 om sammenlægning af tyske tjenestesteder i København, Odense, Aarhus og Aalborg, bliver der efter de seneste begivenheder i Bruxelles og i det hollandske område yderligere befalede at:

- 1) de af garnisonskommandanten rekonoscerede og af W.B.Dän. godkendte boligblokke fra den 8.9.44 skal sikres af poster og patruljer,
- 2) garnisonskommandanterne skal fremskynde indflytningen i de nye kvarterer så meget som muligt,
- 3) for sikringen af de tjenestesteder, som efter den 8.9.44 fortsat befinder sig uden for de planlagte forsvarsblokke, er lederen fuldt ansvarlig og skal opstille egne vagter,
- 4) at status med hensyn til omflytningen skal meldes fjernskriftligt til W.B.Dän. via de områdeansvarlige kommandører.

¹ Ib = Kvartermester, forsyningsofficer.

Den af 416. Inf.div. foreslåede tjenesteinstruks for kommandanten for Verteidigungsbereich Aalborg tiltrædes med tilføjelse af 2 rettelser.

For Wehrm.Führungsstab forelægges efter ordre disloceringskort 1:300.000 med status pr. 5.9.44.

Dagsmelding: 5. sabotageanslag, derunder 2 sprængninger af jernbanelinjer og 1 sabotage mod signalmidler. Ingen personskade. Værnemagtsinteresser berørt. Jernbanetrafikken kun kortvarigt forstyrret.

Tilføjelse til OKW/WFSt.: Sidste (29.) tog med 19. Gren.Div. afgået.

571. Volks-Gren.Div.,¹ der skal opstilles i kommandoområdet af Wehrkr.Kdo X, blev af X. Korps placeret i eget område, og det var nødvendigt med flere telefonsamtaler med OKH før den blev ledet videre til det rigtige sted, nemlig vores kommandoområde. I dag meldte Oberst Hoffmann-Schönborn sig her som divisionskommandør med sin Ib og divisionsintendanten. I drøftelser mellem kvartermesteren, divisionskommandøren og Ia fastlægges underbringelsesområdet for divisionen i grove træk. Divisionsstaben underbringes sandsynligvis i Kolding.

6.9.44:

Den fra OKH varslede Sonderdienst-Ersatz-Bataillon,² som tilføres fra Wehrkreiskommando VII ankommer formodentlig i morgen til kommandoområdet. 416. Inf.Div. får i dag befaling til at underbringe bataljonen, som taktisk underlægges divisionen. Bataljonen udlades i Aalborg og efter dens ankomst meldes sammensætning, styrke og bevæbning.

Stab Vichytil ombenævnes til Stab Plücker på grund af den pludselige forsættelse af Oberst Vichytil.³

Dagsmelding: 2 sabotageanslag, deraf 1 skinnesprængning i Midtjylland. Værnemagtsinteresser berørt.

7.9.44:

233. Res.Pz.Div. får nu tilsendt det endegyldige forløb af spærrestillingen.

I føringsanordning nr. 22 befales der med henblik på beskyttelse mod angreb fra lavtgående fjendtlige jagere, at der i alle køretøjer skal udpeges en luftspejder, og desuden gives der regler for, hvordan man skal forholde sig ved angreb.

Desuden indeholder anordningen på ny en understregning af hilsepligten mellem Wehrmacht og politi, af en nøje kontrol med poster og patruljer samt noget om behandling af strandingsgods.

I meldingen om status med hensyn til nyopstillingen af St.Gesch.Brig. 280 er der ikke indtrådt væsentlige ændringer i forhold til meldingen af 26.8.44. Vi henviser blot atter til, at der indtil nu hverken er modtaget udrustning eller bevæbning til trods for, at der har været afsendt et afhentningskommando til Altengrabow.⁴

¹ 571. Volksgrenadier-Division

² Reserveenhed til Brandenburg-Divisionen [?]

³ Obersten afgik til ny funktion i Italien og blev 3 måneder senere udnævnt til general.

⁴ Øvelsesområde i delstaten Sachsen-Anhalt.

Til enhederne sendes et kort med garnisonsgrænserne pr. 1.9.44.

Dagsmelding: 3 sabotagetilfælde, i 2 tilfælde er værnemagts- i 1 tilfælde tyske interesser berørt. 1 skinnesprængning i Midtjylland.

8.9.44:

Fra 182. Res.Div., som skal tilføres W.B.Dän. fra OB West,¹ er divisionens Ib, Major Fiedler, ankommet hertil i dag som forkommando, og har i drøftelser med Ia og kvartermesteren fastlagt divisionens underbringelsesområde. Dertil blev øen Fyn bestemt med divisionsstaben underbragt i Odense.

I den foreløbige indberetning om divisionens tilstand meldes til OKH / Chef H Rüst. at divisionen ankommer med følgende dele:

Divisionsstab (140 mand)

Stabene fra Res.Gren.Rgr. 49, 112 samt 342 med i alt 1500 mand (heraf er stabene arbejdsduelige, medens enhederne er nede på omkring 50 % af det normerede uddannelsespersonel).

Stab Art.Abt. (110 mand)

Inf.Nachr.Kp. (30 mand)

Til den forudsatte Pi.Ausb.Btl. findes intet stampersonel, af forsyningstropper ca. 300 mand.

OKH anmodes om at foranledige, at de togtransporter med 182. Res.Div., som stadig er undervejs, videreføres til Odense.

Admiral Skagerrak har angående køretøjstrafikken foreslået, at kørselsordren ved uundgåelige tomkørsler forsynes med en anmærkning således, at vejpatruljerne ikke kommer til at indsende unødvendigt mange rapporter om kørsler, som det ikke altid er muligt at udnytte fuldt ud.

Derpå svares der i samarbejde med Qu. og H.Mot.,² at W.B.Dän. ikke kan erklære sig indforstået med en sådan ordning, fordi den anspændte situation på drivmiddelområdet må forbedres ved at bekæmpe tomkørsler så vidt det overhovedet er muligt. Tomkørsler skal undgås. Dertil er dannelsen af lokale kørselspuljer det bedste middel. Admiral Skagerrak henvises derfor til at benytte sig af lokale kørselspuljer således at tomkørsler kan reduceres til det mindst mulige.

Den ukrainske bataljon i Oksbøl bliver som en ændring til bestemmelsen af 16.8.44 uddannelsesmæssigt underlagt 160. Res.Div.

Dagsmelding: 5 sabotagetilfælde, derunder to anslag mod telefonledninger. Værnemagtsinteresser berørt.

9.9.44:

I fortsættelse af befalingen af 25.8.44 om rømning og sammenlægning i de større byer er der efter afklaring af lokale problemer og i henhold til anordningen af 25.8.44 blevet udnævnt særlige repræsentanter for W.B.Dän således:

- 1) For København: Generalleutnant Richter,
- 2) For Odense: Oberst Schirrmeister,
- 3) For Ålborg: Generalleutnant Pflieger,
- 4) For Aarhus: Major Kruse.

Disse officerer er i alle spørgsmål vedrørende den nævnte anordning personligt underlagt W.B.Dän, og melder – i en form der er egnet til at blive forelagt for Føreren – den 1. og 15. i hver måned

¹ Oberbefehlshaber West

² Uofficiel stabsbetegnelse for Kommandeur der Kraftfahrparktruppen

– første gang den 15.9.44 – status med hensyn til rømning henholdsvis sammenlægning i deres garnisoner.

Frontleitstelle i Flensburg og kommandanturerne i Esbjerg og Oksbøl får befaling til at videresende personel tilhørende 182. Res.Div. til Odense.

416. Inf.Div.'s anmodning om forlægning af Sonderdienst-Ers. Btl. til Dronninglund imødekommes og samtidig befales opløsning af reserveeskadronen og personellets inkorporering i bataljonen, idet eskadronens heste stilles til rådighed for IVc/W.B.Dän.

Om inkorporering i Wehrmacht af det af bataljonens personel, som har et ansættelsesforhold, vil der udgå særlig befaling.

OKH har fået forelagt begæringer om optagelse i norm af de enheder af frivillige, som i løbet af de sidste måneder er blevet tilført kommandoområdet, nemlig:

- 1) Opstilling af stabskompagni samt 13. og 14. kompagni ved Gren.Rgt. (russ.) 714.
- 2) Opstilling af en ukrainsk bataljon med stab, 4 skyttekompagnier og et byggekompagni.
- 3) Opstilling af en opklaringsafdeling med stab, 3 cyklisteskadroner og 1 rytterskadron.

Major d. G. Benze fra Wehrm.Führungsstab ankommer til drøftelser og til mundtlig orientering om situationen. Han får foruden den månedlige melding med tilstandsrapporterne udleveret melding om udbygningen af spærrestillingerne i Jylland med kort og dislokationsoversigter med henblik på forelæggelse i Wehrm.Führungsstab.

Pr. fjernskrivelse meldes status med hensyn til kystudbygningen.

Til OKH fremsendes tilstandsrapporterne fra felt- og reservehæren med en kort stillingtagen.

Dagsmelding: 4 sabotageanslag, heraf 2 skinnesprængninger i Sydjylland. Værnemagtsinteresser berørt.

10.9.44:

Efter at 160. Res.Div i går aftes telefonisk på forhånd modtog befaling om forlægning af soldater til skansearbejder, afgår der i dag pr. fjernskrivelse befaling om at 700 mand fra den ukrainske bataljon i Oksbøl skal forlægges til Brørup pr. jernbane inden den 11.9.44 og at underbringelse og forplejning skal ordnes umiddelbart med Stab Plücker.

Af melding om felthærens aktuelle styrke til Chef H Rüst. fremgår et totaltal på 23131 soldater og tjenestemænd.

De kendingslys som benyttes af opklaringsfly fra Luftflotte 3 for tiden indtil den 29.9.44 meddeles de berørte enheder pr. fjernskrivelse.

Dagsmelding: 2 anslag på banestrækninger i Jylland, derunder 14 sprængninger på strækningen Padborg – Røde Kro, hvor skiftespor og hjertestykker blev beskadiget på 5 stationer. Trafikken omdirigeret. Yderligere 4 sabotageanslag, værnemagtsinteresser berørt ved tre af disse.

11.9.44:

Fjernskrivelsen, som er indtruffet natten til i dag, om opløsning af tjenestesteder i allierede, venligt-sindede og besatte lande, vil inden den 20.9.44 blive sendt i kopi og forsynet med en skrivelse fra Herr Wehrm.Bef. til alle berørte kommandomyndigheder og tjenestesteder med henblik på melding til de steder, som skal opløses, flyttes bort eller reduceres (se bilag).

Da jernbanesabotagerne er taget til i de seneste uger, og da man ifølge meldinger fra agenter må regne med endnu flere jernbanesabotager beordret fra England, udgives der befaling til natlige vejkontroller (kodeord "Windstoss"). Veje, gader, baneterræner osv. skal af soldater fra alle værnemagtsdele kontrolleres og mistænkelige personer skal anholdes (se bilag).

Dagsmelding: 2 skinnesprængninger i Jylland. Værnemagtsinteresser berørt.

12.9.44:

Fra og med i dag er øen Fyn taktisk og territorialt underlagt 182. Res.Div. Bataljonerne D VI, VII og IX underlægges taktisk og territorialt 182. Res.Div. indtil de – deling for deling – frigøres ved ankomsten af de dele af divisionen, som endnu mangler. Divisionen har til opgave at overtage bevogtningen af jernbane- og militære objekter.

På grund af mangel på personel må den i november 1943 givne befaling med hensyn til St.Gesch.Ausb.Abt. 400's deltagelse i vagttjeneste trækkes tilbage således, at afdelingen i fremtiden også skal deltage i bevogtningen af militære objekter, som ikke tilhører den.

For 5. (Ers.Battr.) / St.Gesch.Ausb.- u. Ers. Abt. 400 befales, at batteriet i tilfælde af beredskabsgrad B II, omorganiserer sig til en (Inf.) Bataljon og bliver indsat af W.B.Dän efter at Feldkdr. 1044 har foreslået en anvendelse.

Bestemmelsen om at O.T. i Esbjerg opstiller en Eisenbahn Bautrup Dänemark ophæves. O.T.'s indsatsgruppe for Danmark må i fremtiden i B II-tilfælde tilføre Transportkommandantur Aarhus Eisenbahn Bautrup's på hver 80 danske arbejdere fra Flyveplads Vandel til Vejle og fra Flyveplads Haderslev¹ til Vamdrup.

I tiden fra 19.9.44 til 16.10.44 vil der i Oksbøl finde et skarpskydningskursus sted, hvortil der anvendes et fra OKH udsendt uddannelseskommando. Divisionerne afgiver hertil underofficerer og egnet mandskab.

Dagsmelding: 1 sabotage mod telefonledning. 1 værnemagtskøretøj røvet fra et dansk værksted.

13.9.44:

Ud over de i dagsmeldingen indeholdte begivenheder intet af betydning.

Dagsmelding: 3 sabotageanslag i Jylland. Værnemagtsinteresser berørt. 1 skinnesprængning i Jylland.

I København og Aalborg er hvert sted et medlem af Wehrmacht og i København desuden en gendarmtjenestemand blev skudt. 1 gendarmtjenestemand alvorligt såret. Modforholdsregler i overensstemmelse med Reichsführer SS's anvisninger er blevet indledt.

¹ = Flyveplads Skrydstrup

14.9.44:

Herr Wehrm.Bef. har for Odense bestemt Generalleutnant Balzer som sin repræsentant i stedet for Oberst Schirrmeister.

Dagsmelding: 4 sabotageanslag, derunder 2 skinnesprængninger i Jylland. Værnemagtsinteresser berørt.

15.9.44:

For natten mellem den 15. og 16.9.44 befales pr. Kr.-fjernskrivelse ”Windstoss” for området Hobro, Esbjerg, Silkeborg.

Dagsmelding: 3 mindre sabotageanslag. Værnemagtsinteresser berørt. Ingen personskade. 2 skinnesprængninger i Sydjylland. Strækningerne farbare igen efter få timer. 1 sabotageanslag mod et skib, der for det tyske riges regning ligger ved et københavnsk værft. Skibet ligger på grund.¹ Jernbanestrejke i området Lunderskov – Esbjerg – Tønder – Padborg. Nøddrift er indledt med tysk jernbanepersonel.

16.9.44:

Til 182. Res.Div. videregives OKH’s befaling om at der med henblik på genopstilling vil blive tilført stampersonel fra Wehrkreis X og XII, og at man skal overtage uddannelse af rekrutter fra de to Wehrkreise således, at der uddannes lige mange fra hver.

Erfaringerne fra ”Windstoss” sidste nat har gjort det nødvendigt med en tillægsbefaling. Det befales de områdeansvarlige divisioner, at de skal udfærdige en patruljeringsplan, som i hvert tilfælde skal afstemmes med nabodivisionen. Der gøres endnu en gang opmærksom på faren for aflytning ved videregivelse af de nødvendige ordrer.

Den russiske general Asperg besøger Herr Wehrm.Bef.

Dagsmelding: Angiveligt på grund af overførsel af danske arrestanter til Tyskland har de danske jernbaner i området Padborg – Kolding – Esbjerg – Tønder været strejkeramt siden 15.9.44. Nøddrift gennemføres af de tyske rigsbaner. Höh. SS- u. Pol.Führer har truet med anholdelse og overførsel til Tyskland ved fortsat strejke. De danske statsbaners opfordring til at genoptage arbejdet blev i dagens løb i det store og hele fulgt. I Esbjerg generalstrejke. Som første modforholdsregel blev gasforsyningen standset. Hvis strejken fortsættes, påtænkes yderligere: Standsning af al forsyningsvirksomhed, af post- og nyhedsformidling, afspærring af byen for udefrakommende, udgangsforbud i mørketiden, ansamlings- og forsamlingsforbud, arrestation af uromagere og strejkehetzere.

I Ribe og Haderslev er forretningerne for en dels vedkommende lukkede. I Kolding protestgeneralstrejke. På strækningen Hobro – Padborg er foruden 2 uskadelige anslag og en i mellemtiden repareret sprængning af et vigespor, et SF-tog² blevet stoppet af en sprængning. På strækningen Tønder – Thisted, ved Varde er et tomt tog kørt på en mine og blevet afsporet. Hjælpetog blokeret af sprængning. Egne transportbevægelser derved hindret. Om eftermiddagen er strækningerne igen farbare.

I København opfordring til 48-timers strejke, der dog indtil i aften kun delvis er blevet efterkommet. Der må regnes med yderligere spredning af strejkebevægelsen og med mere sabotage.

¹ Den nybyggede damper ”Irene Oldenburg”, der lå ved Refshaleøen.

² Sonderzug für Fronturlauber. Orlovstog.

I øvrigt 6 sabotageanslag, hvor værnemagtsinteresser er berørt og 3 anslag på værnemagtens signalmidler.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

St.Gesch.Brig. 280 forsinket den 16.9.44 på grund af jernbanesprængning, 1. tog kl. 1624 og 2. tog kl. 1825 fra Varde.

17.9.44:

571. Volks-Gren.Div.'s navneændring til 18. Volks-Gren.Div. videreformidles til opstillingsstaben i Kolding.

Vores anmodning om forlængelse af uddannelsestiden for 160. og 166. Res.Div. er ikke blevet imødekommet. Herr B.d.E. har afvist anmodningen således, at en uddannelsestid på 12 henholdsvis 14 uger er gældende i hele kommandoområdet.

I dag til formiddag fandt der en drøftelse sted mellem SS-Obergruppenführer i egenskab af Höh. SS- u. Pol. Führer i Danmark og Herr Wehrm.Bef.

Indhold: Reichsführer SS har befalet, at der den 19.9. 44 skal finde en afvæbning af det danske politi og en opløsning af C.B.-kolonnerne sted. På Sjælland vil Höh. SS- u. Pol.Führer selv gennemføre aktionen med tropper stillet til rådighed af Höh.Kdo. København, medens Herr Wehrm.Bef. bliver bedt om, at stille tropper til rådighed for aktionen i Jylland og på Fyn.

Drøftelsen fandt sted i en meget snæver kreds. Herr Wehrm.Bef. blev bedt om ikke at orientere den Rigsbefuldmægtigede.

Befalingen til divisionerne om afvæbning af det danske politi (i Aarhus, Odense og Aalborg foruden afvæbning også anholdelse af medlemmer af det danske politi) blev under kodeordet "Möwe" overgivet til sagsbehandlerne fra divisionerne, som i den anledning var beordret til Silkeborg. Sagsbehandlerne blev instrueret om den strengeste hemmeligholdelse.

Dagsmelding: I København protestgeneralstrejke angiveligt indtil den 18.9.44 kl. 1200. Livsvigtige forsyningsvirksomheder er fortsat i drift ligesom bagerier og slagterier.

I Esbjerg er arbejdet blevet genoptaget den 17.9. om morgenen. Egne modforholdsregler (lukning af gastilførslen) ophævet i løbet af den 17.9.

De danske Statsbaners strejke er afsluttet i hele kommandoområdet.

Natten til den 17.9. har der været 3 sprængninger på banestrækningen Padborg – Aarhus, samt et sabotageanslag, hvor værnemagtsinteresser var berørt.

18.9.44:

166. Res.Div.'s anmodning om at måtte forlægge 2 tunge maskingeværkompagnier og den derved nødvendiggjorte forskydning af 3 andre kompagnier imødekommes.

På grund af Herr Wehrm.Bef.'s besigtigelse af Gudrunstillingen i dag befales det, at Ukr. Ausb.Btl. i Oksbøl forlægges til Vejen med en styrke på 800 mand den 20.9.44. Derudover skal 166. Res.Div. 3 gange ugentligt sende en bataljon med en styrke på 600 mand fra forsvars-område Esbjerg til skansearbejder i Vejen. I forbindelse med dette stiller Transportkommandantur Aarhus med et særarbejdstog fra Esbjerg til Vejen, idet byggebataljonen samme dag skal vende tilbage til Esbjerg.

18. Volks-Gren.Div. får tilladelse til den ansøgte forlægning af den tunge artilleriafdeling fra det nuværende underbringelsesområde til Oksbøl øvelsesområde. Transportanmeldelsen skal umiddelbart sendes til T.K. Aarhus¹ og den gennemførte forlægning skal meldes.

Som opfølgning af drøftelserne med den russiske General Asperg bliver der hos generalen for frivillige enheder i OKH ansøgt om opstilling af yderligere et russisk infanteriregiment med følgende begrundelse:

- 1) De frivillige bataljoner som befinder sig i kommandoområdet ud over dem som er underlagt Gren.Rgt. (r) 714 er indkorporeret i Gren.Rgt. i 416. Inf.Div. og i 166. Res.Div. På grund af forskellighederne i de opgaver, som disse Gren.Rgt. er tildelt, bliver der ikke altid taget hensyn til de særlige krav, som østbataljonerne har med hensyn til føring og uddannelse.
- 2) Også af taktiske grunde er oprettelsen af et yderligere russisk Gren.Rgt. formålstjenligt. Når de tyske enheder, som de russiske styrker hører til i krigsorganisationen, forlægges, forbliver de russiske styrke i kommandoområdet. De må så knyttes til andre tyske enheder, hvilket kan give vanskeligheder. Et samlet russisk regiment vil ikke blive berørt af dette, og giver føringsmæssigt en sikkerhed for, at de pålagte kampopgaver kan udføres.

Dagsmelding:

I København er strejken afsluttet. I de fleste byer i Midt- og Nordjylland protest-generalstrejker, som angiveligt vil vare i 24 timer.

19.9.44:

I formiddags kl. 1100 blev i samarbejde med tysk politi det danske politi og C.B.-kolonnerne afvæbnet og i Aarhus, Aalborg og Odense blev medlemmer af det danske politi anholdt.

Kl. 1115 blev gennemførelsen af disse forholdsregler meldt til OKW med en Kr.-fjernskrivelse og samtidig blev den Rigsbefuldmægtigede underrettet pr. fjernskrivelse.

Aktionen blev i Jylland og på Fyn gennemført uden særlige tab, medens 9 marinesoldater faldt i København.

Kl. 1200 situationsbriefing hvor Herr Wehrm.Bef. bekendtgør gennemførelsen af afvæbningsaktionen og gør opmærksom på den spændte situation, som vil indtræde i de kommende dage.

I løbet af dagen breder der sig en strejkebølge i kommandoområdet. En jernbanestrejke truer. Denne vil blive imødegået af en nødtjeneste organiseret af Transportkommandantur Aarhus. I forbindelse hermed finder der kl. 2100 en drøftelse sted mellem Oberstleutnant Thiele, Reichsbahnrat Klein, Oberst Meyer, Oberstleutnant Lapp, Oberfeldintendant Balnus og Ia. Herunder aftales enkelthederne med hensyn til de forholdsregler, som skal iværksættes i forbindelse med nødtjenesten.

Desuden får de områdeansvarlige divisioner befaling om bevogtning af danske drivmiddeloplæg, en forstærket bevogtning af jernbanerne (det danske jernbanepoliti er ophørt med bevogtningen) samt om beslaglæggelse af danske lastvogne til nødvendig forsyningskørsel.

¹ Transportkommandantur Aarhus

Dagsmelding:

I hele kommandoområdet er den af Reichsführer SS befalede afvæbning og delvise internering af det danske uniformerede ordenspoliti gennemført. Kongens politivagt ved slottet i København åbnede ild mod en forbimarcherende marineafdeling, da man formodede, at denne havde til hensigt at angribe. Egne tab herved 9 døde og 7 sårede. Tab hos modparten ikke kendt. I København er indtil nu 12 politiofficerer og 2121 menige anholdt. Höh. SS- u.Pol. Führer har udstedt forbud mod kørsel med motorkøretøjer i hele Danmark. Der regnes med fornyet generalstrejke og muligvis uroligheder enkelte steder i hele kommandoområdet. Som modforholdsregler er der forberedt:

- 1) Spærring af samtlige forsyningsvirksomheder,
- 2) Besættelse af banegårdsanlæg for at forhindre udladning af forsyninger til befolkningen,
- 3) Spærring af al nyhedstjeneste for befolkningen,
- 4) Fuldstændig omringning af de større byer,
- 5) Udgangsforbud i mørketiden enkelte steder,
- 6) Forbud mod al kørsel med motorkøretøjer og mod al ikke-livsvigtig kørsel med hestekøretøjer. I mørketiden totalt forbud mod trafik uden for bymæssig bebyggelse.

I øvrigt 5 sabotageanslag hvor værnemagtsinteresser har været berørt. 2 skinnesprængninger på strækningerne Padborg – Aarhus og Esbjerg – Tønder.

Med henblik på fremskyndet udbygning af Gudrun-stillingen befales det H.Küst.Art.Rgt. at afgive 10 % af sin aktuelle styrke fordelt på 3 gange én bataljons værdi. Desuden får 233. Res.Pz.Div. befaling om at Res.Gren.Rgt. (mot.) 3 hver af dagene den 21., 23. og 25.9. skal afgive en bataljon i 10 dage. Bataljonerne møder i Lunderskov. Indsættelse, underbringelse og forplejning varetages i begge tilfælde af Stab Plücker i Haderslev.

I status for panser og tungt Pak meldes til OKW at 80 kampvogne, 31 stk. stormskyts og 91 stk. tungt Pak er operative.

Ia bliver pr. telefon orienteret om, at 182. Res.Div. skal forlægges til Wehrkreiskommando X. I forbindelse hermed anmodes OKW /WFSt. pr. fjernskrivelse om, at lade divisionen blive i kommandoområdet på grund af strejkesituationen og den øgede sabotage i den senere tid.

416. Inf.Div. har anmodet om forlægning af et kompagni af Bataillon D XVIII til Hobro. Det meddeles divisionen, at en forlægning må vente, indtil det er afgjort om en officersaspirantskole skal underbringes i Randers. Befaling om dette tilgår.

20.9.44:

Om strejkesituationen se dagsmelding.

Som en ændring til den befaling, som i går blev givet til H.Küst.Art.Rgt, bestemmes det, at regimentet skal afgive personel til skansearbejde i Sydjylland i 4 rater af hver 400 soldater.

Til gennemførelse af jernbanenødtjenesten er divisionerne i nattens løb blevet afkrævet melding om de lokomotivførere, der findes i enhederne. De områdeansvarlige divisioner får befaling om at tilføre de fundne soldater til de tyske jernbanekontorer i Struer, Esbjerg, Fredericia og Aarhus. T.K. Aarhus sørger for indsættelse, underbringelse og forplejning.

På grund af afvæbningen af det danske grænsegendarmeri i Sydjylland bliver det nødvendigt med bevogtning af de vigtige jernbanebroer over Sønderå. Det meddeles til Stellvertr.Gen.Kdo. X. A.K. at bevogtningen af disse broer med omgående virkning vil blive overtaget af poster fra V.G.A.D.¹

Dagsmelding:

På grund af den foretagne afvæbning af det danske ordenspoliti er der i København og i talrige byer i kommandoområdet generalstrejke. Delstrejke på de danske jernbaner. De forbe-redte modforholdsregler (se dagsmelding af 19.9.) vil blive gennemført i København den 21.9., i strejkeramte byer i Jylland og på Fyn den 20.9. og enkelte andre steder den 21.9. Det er ikke i nogen tilfælde kommet til sammenstød eller uroligheder.

I øvrigt 3 sabotageanslag, deraf 2 skinnesprængninger i Sydjylland og 1 sabotage mod værnemagtens signalforbindelser.

21.9.44:

Vores anmodning om, at lade 182. Res.Div. forblive i kommandoområdet er - efter at have været forelagt Føreren - ikke blevet imødekommet. Divisionen skal, for at forstærke tropestyrkerne i Tyske Bugt-området, omgående forlægges til Wehrkreis X. Divisionen tilstilles forlægningsbefalingen med navnene på de ankomstbanegårde, som er angivet af Stellvertr.Gen.Kdo. X. A.K. Transportkommandantur Aarhus skal forelægge transportplan og skal løbende melde afgående transporter til Stellvertr.Gen.Kdo. X. A.K.

182. Res.Div. overgiver lokale kort og bestemmelser til W.B.Dän. Ia.

I forbindelse med 182. Res.Div.'s forlægning bliver det nødvendigt med en regulering af ansvarsforholdene i området. Det befales derfor Höh.Kdo. Kopenhagen, at Fyn fra den 22.9.44 kl. 1200 igen er underlagt kommandoen territorielt og taktisk og at regimentsstab D 1101 samt D-bataljoner med henblik på dette skal forlægges tilbage til deres tidligere områder undtagen Stab og 1. Kp. D IX, som foreløbig skal forblive hos Stab Plücker med henblik på skansearbejde.

Tilbageforlægningen af D-bataljonerne skal gennemføres deling for deling samtidig med afgang af dele af 182. Res.Div.

Lokale bestemmelser og stationære våben, som af 182. Res.Div. er overgivet til D-bataljonerne skal forblive hos disse. Höh.Kdo. Kopenhagen melder fra gang til gang den afsluttede forlægning af bataljonerne og melder inden den 22.9.44 kl. 1700 pr. telefon at overdragelsen af områdeansvaret har fundet sted.

Herr Wehrm.Bef har sammen med Ia besøgt 233. Res.Pz.Div., 416. Inf.Div. og 166. Res.Div. især med henblik på at drøfte strejkesituationen i kommandoområdet.

Dagsmelding:

I København og i den største del af Danmark er strejken slut. I nogle byer i Midt- og Nordjylland bliver der endnu strejket. Her er de planlagte modforholdsregler (Monsun) blevet gennemført. De danske Statsbaner er i fuld drift. I øvrigt 5 sabotagetilfælde, heraf 2 skinnesprængning-er i Jylland og 2 sabotager mod værnemagtens signalforbindelser.

22.9.44:

Strejkesituation se dagsmelding.

¹ Verstärkter Grenz-Aufsichts-Dienst (En grænsebevogtningsenhed under det tyske toldvæsen)

Bevogtningen af de danske drivmiddellagre ophæves med omgående virkning, beslaglæggelse af danske lastvogne forbydes og tilbagelevering af beslaglagte køretøjer befales.

Dagsmelding:

Strejkerne er ophørt i hele kommandoområdet. Fire sabotageanslag, heraf i tre tilfælde skinnesprængninger i Jylland.

23.9.44:

Forlægning af Sonderdienst-Ers.Btn., som er underlagt 416. Inf.Div. er blevet beordret af Chef H Rüst. Det befales divisionen at foretage transportanmeldelse og at forskyde bataljonen til Tr.Üb.Pl. Neuhammer.¹

I tiden fra 23.9. kl. 1400 til 24.9. kl. 1200 befales "Windstoss" for området Kolding – Padborg til beskyttelse af forskydningen af 182. Res.Div. Resultatet skal meldes inden 24.9. kl. 1800. Indtil i dag kl. 1800 er 2 tog afgang med 182. Res.Div. Resten (3 tog) bliver læsset i løbet af i morgen.

Dagsmelding:

7 sabotageanslag, deraf 5 skinnesprængninger i Midt- og Sydjylland og 1 sabotage mod værnemagtens signalforbindelser.

24.9.44:

Besøg af Obergruppenführer Pancke hos Herr Wehrm.Bef. Drøftelse af Aktion Möwe og af de forholdsregler, der skal gribes til i fremtiden.

Det sidste tog med 182. Res.Div er afgang kl. 1600.

Dagsmelding:

2 skinnesprængninger i Midtjylland.

25.9.44:

Ingen særlige hændelser.

Dagsmelding:

2 sabotageanslag, deraf 1 skinnesprængning i Midtjylland og 1 sabotage mod værnemagtens signalforbindelser.

26.9.44:

Til aflastning af enhederne er det i tilslutning til befaling udsendt den 19.9.44 om forstærket jernbanebevogtning i dag blevet befalet, at bevogtningen af broer og viadukter skal opretholdes, medens bevogtning af banegårde samt patruljering af banestrækninger ikke længere skal have fortrinsret frem for uddannelsesopgaver.

Enhederne bliver desuden gjort opmærksom på det nye af DSB etablerede linjeeftersyn af patruljer (hver bestående af 2 banemænd) med den tilføjelse at sammenstød med disse – især om natten – skal undgås.

¹ Truppenübungsplatz Neuhammer i Schlesien, nu Polen

Dagsmelding:

3 sabotageanslag, deraf 2 skinnesprængninger i Jylland.

27.9.44:

7 sabotageanslag, deraf 1 skinnesprængning i Midtjylland, som blev udbedret i formiddags, og 2 sabotager mod værnemagtens signalforbindelser.

Ekspllosion i politiskolen i Søgård (syd for Aabenraa), som huser et ROB-kursus¹ (mistanke om sabotage). Indtil nu 7 døde, 10 svært og 20 let tilskadekomne.²

Ellers ingen særlige hændelser.

28.9.44:

Det befales Höh.Kdo. Kopenhagen at fortsætte med kontrol og bevogtning af færgerne indtil G.F.P.³ og V.G.A.D.,⁴ som er underlagt Höh. SS- u. Pol.Führer, indtræffer. Afløsning forventes inden den 2.10.44 kl. 1200.

Stab Plücker opløses pr. den 1.10.44. Dens opgaver overtages af Feldkommandantur 1044. Forslag om rekognosceringsstabenes inkludering indgives senest den 30.9.44.

Befaling om det 5. kompagniførerkursus i Nibe udgives. Kursus varer fra 5.10. til 1.11.44.

Til OKH fremsendes anmodning om oprettelse i krigsnorm af Fest.Stamm-Truppe Dänemark⁵ (13 Fest.Stamm-Kpn., 2 Fest.Stamm-Bttrn, 1 forbindelsesofficer ved hver af divisionerne 416. Inf.Div., 166. Res.Div. og 160- Res.Div. samt en hjælpeofficer ved Fest.Pi. Stab 31). Oprettelsen i norm er nødvendig for at kunne uddanne og indsætte enhederne på en ensartet måde og for bedre at kunne inspicere dem. Disciplinærbeføjelserne er hos underafdelingscheferne, det faglige tilsyn varetages af Fest.Pi. Stab 31, som derfor tilføres den nævnte hjælpeofficer som sagsbehandler.

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, deraf 1 skinnesprængning i Jylland. Strækningen farbar igen den 28.9.

29.9.44:

4 sabotageanslag, deraf 3 skinnesprængninger i Midtjylland. Strækningerne farbare igen om formiddagen.

I øvrigt ingen særlige hændelser.

30.9.44:

Forlægningen af Sonderdienst Ers.Btl., som blev befalet den 27.9.44, meldes til OKH og meddeles til Wehrkreis-Kommando VIII. Bataljonen er i dag kl. 0905 afgået fra Aalborg pr. jernbane.

¹ Reserve-Offizier-Bewerber Lehrgang. Officersaspirantkursus.

² Ekspllosionen fandt sted i det beslaglagte Hotel Søgårdhus og skyldtes uforsigtig omgang med sprængstof.

³ Geheime Feld Polizei.

⁴ Se note side 155.

⁵ Festungs-Stammtruppe Dänemark.

Dagsmelding:

2 sabotageanslag, deraf 1 skinnesprængning i Midtjylland.

1.10.44:

Den af Herr Wehrm.Bef. mundtligt givne befaling til divisionskommandøren om at det til skansearbejder indsatte Res.Gren.Rgt. (mot) 3 afløses af Res.Pz.Gren.Rgt 83 tilsendes 233. Res.Pz.Div pr. fjernskrivelse og meddeles samtidig til Gen.Insp.d.Pz.Tr. Rgt. 3 afløses deling for deling af Rgt. 83. Sidstnævnte regiment forbliver i indsættelsesområdet i 10 dage.

Til Ldgs.Pi. Lehr- u. Ers.Regt. befales:

- 1) Resterende dele af 1. Pi.Ldgs.Btl. 86 og 5 færger forlægges til Mainz-Castell og stilles til rådighed for Stellvertr.Gen.Kdo. VII. A.K.
- 2) Fra Heeresgruppe Nord's område¹ til Esbjerg tilføres der regimentet de resterende dele af leichte Stu.Boot-Kp. 901² med henblik på senere opfriskning. Tilgår Chef H Rüst. u. BdE.³

I føringsanordning nr. 23 befales blandt andet, at enhver soldat i sit kvarter til enhver tid skal have sit skydevåben inden for rækkevidde, og at der uden videre skal skydes med alle til rådighed værende geværer, maskingeværer og flakskyts mod ethvert lavtgående fly (Jabo). Desuden skal der i samtlige kvarterområde, lejre osv. opstilles bemandede maskingeværer således, at overraskende angreb fra lavtgående fly kan besvares med ild.

Desuden befales det i føringsanordningen, at personale fra Reichsbahn skal benytte værnemagtskvarterer, hvis kvarteret ikke er længere væk fra tjenestedet end én km. Områdekommandørerne er ansvarlige for, at dette gennemføres.

Desuden indeholder føringsanordningen instruktion om ledningsforstyrrelser ved skarpskydningsøvelser, keramiske miner, træktændere, jagertyper, flagtegn osv.

OKW's befaling om forholdsregler mod opløsningstendenser i enhederne videresendes i fordeling "Siegfried".

O.T.'s krav om tilførsel af tilstrækkelig arbejdskraft kan kun imødekommes ved styring (formindsket tilgang til andre arbejdsområder). Herr Wehrm.Bef. har telefonisk drøftet dette med den Rigsbefuldmægtigede. Derpå har Dr. Best pr. fjernskrivelse fremsendt et forslag til udsendelse af en forordning. Dette forslag er efter Herr Wehrm.Bef.'s mening ikke tilstrækkeligt, hvorfor der forelægges et nyt forslag, som fremgår af vedlagte fjernskrivelse.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde, heraf 1 skinnesprængning i Sydjylland.

2.10.44:

Major Toepke vender i dag tilbage fra tjenesterejse (aflæggelse af beretning ved Wehrm.Führungsstab). Drøftelser med Befehlshaber og stabschef. Ellers ingen særlige hændelser.

¹ Enheden kom fra Nordnorge og ikke fra Heeresgruppe Nord's område i Baltikum.

² Leichte Sturmboot-Kompanie 901.

³ Meningen er formentlig, at enheden ved ankomsten til Danmark overgik fra felthæren til reservehæren.

Dagsmelding:

1 skinnesprængning i Sydjylland. 10 vogne af et SF-tog¹ afsporet. Ingen personskade. 1 sabotage mod værnemagtens signalforbindelser.

3.10.44:

Kl. 1530 får Ia telefonisk fra Wehrm.Führungsstab forhåndsorientering om den forestående forlægning af 416. Inf.Div. Den skriftlige befaling vil følge.

Divisionen får en kort forhåndsorientering og med særlig kurér forlægningsbefalingen, som indeholder følgende vigtige punkt:

- 1) Divisionen forlægges til en ny krigsskueplads uden russiske frivillige enheder, fæstningsstamenheder, og stedbundne våben og køretøjer.
- 2) Følgende enheder er til rådighed for divisionen:
Gren.Rgt. (russ.) 714, russ. Rgts.Verband Ehlers dannet af III. / (russ.) 714 og IV. / (russ.) Res.Gren.Rgt. 6, Res.Gren.Rgt. 4, som tilgår fra Hansted. Som reserve er Ukr.Btl., som for tiden endnu indsat til skansearbejder i Sydjylland, udset og vil hurtigst muligt tilgå og med den desuden 13. og 14. Kp. (nyopstillet) af Gren.Rgt. (russ.) 714.

For at besætte støttepunkter ved vestkysten er det nødvendigt at forlægge III. / Gren.Rgt. (russ.) 714 fra Frederikshavn til Hirtshals, Lønstrup, Løkken og Blokhuis (1 kompagni hvert sted) med bataljonsstaben i Vrå.

Fæstningsstamenhederne (5 kompagnier og 2 batterier) bliver med omgående virkning taktisk og administrativt underlagt kommandanten for forsvarsområde Aalborg. Personeludskiftning og afgang af fæstningsstamtropper forbydes. Stillingsbygningsofficererne forbliver i Nordjyllandsområdet og underlægges ligeledes kommandanten for forsvarsområde Aalborg.

- 3) Befaling om afgivelse af stationært signaludstyr, gasbeskyttelsesudstyr, stedbundne bestemmelser, kort osv. fremgår også [af befalingen.]
- 4) I henhold til telefonisk afgørelse fra OKW/WFSt. skal divisionen medgives 5./(Kan.) Battr. medens resterne af Stu.Boot Kp. 902 skal forblive i kommandoområde Danmark.

Ifølge melding fra T.K. Aarhus kan der regnes med afgang af de første tog i de første timer af den 5.10.

Til beskyttelse af denne vigtige forskydning befales det 233. Res.Pz.Div. og Feldkdr. 1044 fra den 4.10. kl. 1800 at gennemføre forstærket jernbanepatruljering samt forholdsreglerne "Windstoss" under indsættelse af styrker fra alle værnemagtsdele samt af politiet.

I sammenhæng hermed sendes den samme meddelelse til Höh. Ss- u. Pol.Führer med anmodning om, at deltage i den forstærkede jernbane- og vejpatruljering med alle til rådighed stående kræfter fra ordens- og sikkerhedspolitiet samt om at optage forbindelse med de relevante kommandomyndigheder.

¹ Sonderzug für Fronturlauber. Orlovstog.

18. Volks-Gren.Div. inddrages også, da der i den sidste tid har været et tyngdepunkt med hensyn til sabotage netop i det sydjyske område.

For at kunne gøre Pi.Kp. 416 klar til indladning befales det at overdrage materialet vedrørende 2. stilling til Major Schuhmann, Fest.Pi.Nebenstelle 1/131 i Hjørring og sætte ham ind i de arbejder, som mangler.

233. Res.Pz.Div. får befaling til at forlægge 4. / D V pr. jernbane fra Skanderborg til Aarhus. Bevogningsopgaverne i Skanderborg skal garnisonskommandanten overdrage til de stedlige enheder. Forlægningens gennemførelse meldes.

Dagsmelding:

I sabotageanslag hvor værnemagtsinteresser kun berørtes i uvæsentlig grad.

4.10.44:

Til Wehrm. Führungsstab meldes den foreløbige fordeling af enheder i divisionsområde Nordjylland, således som situationen er efter 416. Inf.Div.'s forlægning samt enhedernes styrketal. Samtidig bedes om snarlig forlægning af en tilsvarende stedbunden enhed til området nord for Limfjorden, da de nuværende styrker ikke er tilstrækkelige til forsvar.

Ved Herr Wehrm. Bef.'s besøg ved 18. Volks-Gren.Div. blev det konstateret, at divisionen langt fra er klar til indsættelse, da der mangler såvel personel (2863 soldater) som materiel (våben, udrustning og køretøjer). En sammenfattende tilstandsrapport meldes til OKW og til Chef H Rüst u. BdE.

Admiral Skagerrak har stillet tilførslen af flere marinebatterier i udsigt. Med hensyn til deres indsættelse tager W.B.Dän. stilling som følger:

Tyngdepunktet i forsvaret er vestkysten. Ved den påtænkte indsættelse af de fleste af batterierne på østkysten og til spærring af bælteerne tilgodeses en prioritering af vestkysten overhovedet ikke. Derfor anmodes der om, at der indsættes 6 marinebatterier til massering af ildstøtten på Jyllands vestkyst (indsættelsesstederne foreslås samtidig).

Med hensyn til udbygningsmulighederne meddeles det Admiral Skagerrak, at de betonmængder, som er til rådighed i Danmark, ikke er tilstrækkelige til, at bygningen af 6 batterier ved vestkysten kan optages i det løbende byggeprogram for 1944. De noteres til byggeprogrammet for 1945. For alle øvrige batterier kan der ikke regnes med indbygning i beton før 1946.

Samtidig meddeles det Admiral Skagerrak, at infanterienheder til støtte for batterierne ikke er til rådighed da en opsplitning af den i W.B.Dän's område tilstedeværende udrykningsreserve ville betyde reduktion af kampkraft, besværliggørelse af sammendragning og dermed tidsspilde.

Admiral Skagerrak anmodes om hurtig stillingtagen til W.B.Dän's forslag, da der om kort tid skal foreligge et mellem Admiral Skagerrak og W.B.Dän afstemt forslag om indsættelse af batterierne hos Wehrm.Führungsstab.

Fjernskrivelse om bekæmpelse af strafbare handlinger begået af ikke-tyske civilpersoner i de besatte områder (overdragelse til og domfældelse ved S.D.¹) sendes til underretning for værnemagtsdele og de underlagte divisioner med tilføjelse om, at der på grund af S.D.'s tilstedeværelse på Sjælland, Fyn og i Jylland kun i sjældne undtagelsestilfælde vil være nødvendigt med en indgriben fra værnemagtens domstoles side.

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, deraf to mod signalmidler. Værnemagtens interesser berørt i 3 tilfælde.

5.10.44:

Forskydningen af 416. Inf.Div. er indledt med de første dele. I fortsættelse af forlægningsbefalingen for 416. Inf.Div. befales det i henhold til en tilgået bestemmelse fra OKW, at divisionen i første omgang indsættes i et roligt frontafsnit i Vestvolden for der ved indkorporering af fæstningstropper at blive bragt op på fuld styrke. Divisionen forlægges til området Saarburg, Mettlach, Merzig. Forkommandoet, der er sat i march til OB West i Koblenz, ledes videre til Gen.Kdo. LXXXII. A.K. (Friemersdorf).

Fra den 6.10.44 kl. 1200 har kommandanten for forsvarsområde Aalborg, Oberst v. Manteuffel ansvaret for afsnit Nordjylland.

Som efterkommando med underbringelse i stabskvarteret i Aalborg melder divisionen: 1 officer (Oblt. Stehfest), 4 underofficerer og 18 menige. Der regnes med, at deres ophold vil vare til senest den 20.10.44.

Dagsmelding:

2 skinesprængninger i Jylland.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

Indtil kl. 1800 er 5 tog afgået med 416. Inf.Div. Forskydningen omfatter i alt 19 tog. Strækningen bliver overvåget med forstærket patruljering.

6.10.44:

I Admiral Skagerraks kampdirektiv gives der udtryk for, at denne kommandomyndighed selvstændigt kan befale B I og B II. Da dette står i modsætning til W.B.Dän's kampdirektiv, hvor W.B.Dän af særlige grunde forbeholder sig retten iværksætte disse foranstaltninger, anmodes Admiral Skagerrak om at berigtige sit kampdirektiv.

På et spørgsmål fra Admiral Skagerrak, om hvor længe 19. og 21. Schiffs-Stamm-Abteilung skal forblive indsat til skansearbejde, meddeles det, at man kan påregne afløsning om ca. 8 dage.

Til Chef H Rüst sendes en anmodning om at der snarest tilgår et Schutzbereichamt² til Kolding.

Dagsmelding:

3 skinesprængninger i Jylland og 1 sabotage hvor værnemagtsinteresser er berørt.

¹ S.D. = Sicherheitsdienst

² Civil tysk myndighed, som forestod beslaglæggelse af dansk fast ejendom til tyske militære formål. Oprindeligt var der ét Schutzbereichamt for hele landet. Det blev senere delt i to, ét i Silkeborg (S. Nord) og ét i Kolding (S. Süd).

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

Yderligere 9 tog afgået.

7.10.44:

Natten til i dag blev der udført en sprængning under et af 416. Inf.Div.'s transporttog.¹ 15 vogne blev afsporet. 8 døde, 42 kvæstede. På grund af dette bliver en omladning til veststrækningen over Bramming og Tønder nødvendig, hvilket betyder en forsinkelse af transporterne på ca. 10 timer.

Feldkdr. 1044 får befaling om forstærket jernbanepatruljering og ”Windstoss”² på veststrækningen natten til den 8.10.44.

Erfaringerne fra Heeresgruppe Nord's tilbagetrækning tilsendes enhederne til orientering og analyse.

I forbindelse med 416. Inf.Div.'s forlægning har divisionen ud over sin normerede beholdning medtaget 73 heste, 40 kubikmeter drivmidler, 70 motorcykler, 14 personvogne med gasgenerator, 5 lastvogne foruden enkeltkøretøjer fra Wieselaktion.³ Dette meldes pr. fjernskrivelse til OKW, en udførlig rapport via kurér bebudes.

I Pz., Stu.Gesch. og Pak-status, som for første gang fremsendes efter den nye forskrift, meldes som operative i alt 57 P. III og IV, 33 Stu.Gesch., 24 P I⁴ og 79 7,5 cm. Pak.

Dagsmelding:

3 skinesprængninger på strækningen Padborg – Aalborg. Ved 1 sprængning afsporedes 15 vogne af en værnemagtstransport (416. Inf.Div.) I forbindelse hermed 8 døde og 42 sårede. Desuden en værkstedssabotage hvor værnemagtsejendom beskadigedes.⁵

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

Alle 416. Inf.Div.'s tog har forladt læsestationerne. På grund af skinesprængning i Sydjylland er omladning på veststrækningen nødvendig. I kommandoområdet endnu 8 tog.

8.10.44:

Vores anmodning om tilførsel af styrker som erstatning for den forlagte 416. Inf.Div. er fra OKW's side imødekommet. Det danske område tilføres 47. Volks-Gren.Div. fra Tr.Üb.Pl. Wildflecken.⁶ Forskydningen begynder natten mellem den 9. og 10.10.44. Divisionen har meldt ankomsten af forkommandoet, som fortsætter til Aalborg, til den 10.10.44.

Det meldes til kommandanten for forsvarsområde Aalborg og til orientering for værnemagtsdelene samt de områdeansvarlige divisioner, at 47. Volks-Gren.Div. forlægges til Aalborg-området på begge sider af Limfjorden.

¹ Jernbanesabotagen fandt sted mellem Rødekre og Hjorkær i Sønderjylland.

² Kodeord for standsning og kontrol af alle personer og køretøjer.

³ Det vides ikke, hvad dette ord står for.

⁴ Formentlig menes der Flakpanzer I

⁵ Sabotage mod autoværksted på Vesterbros Torv i Aarhus.

⁶ Truppenübungsplatz Wildflecken i Sydtyskland på grænsen mellem Hessen og Bayern.

Om eftermiddagen indtræffer pr. fjernskrivelse befaling om, at 269. Inf.Div. forlægges fra W.B. Norges kommandoområde til Sydjylland. Divisionen sammendrages i området Sydjylland som OKW's reserve og skal med de indtrufne troppedele indtil sammendragningen er afsluttet:

- 1) Gennemføre uddannelse og
- 2) Forberede sig på forskydning til vestfronten.

Kommandøren for Ldgs.Pi. Lehr- u. Ers. Rgt. Fredericia har i drøftelser med Ia og stabschefen bedt om ophævelse af befalingen om sikring af øen Læsø ved hjælp af en uddannelsesdeling fra regimentet. Denne anmodning imødekommes. Den nævnte befaling ophæves. Regimentet trækker delingen tilbage fra Læsø.

Den forstærkede jernbanebevogtning og Windstoss-befalingen på strækningen Aalborg – Padborg ophæves fra i dag.

På anmodning fra O.T. meldes til OKW, at den løbende udbygning af kystforsvaret for tiden lider meget under mangel på dæk til O.T.'s lastvogne. Der anmodes indtrængende om en særtildeling af ca. 1000 dæk for at kunne videreføre de befalede byggearbejder i samme omfang som hidtil.

233. Res.Pz.Div. har ansøgt om at måtte tage mobiliseringsbeholdningerne af drivmidler i brug ved indsættelse af jagtkommandoer og allerede ved B I, da dele af divisionen ve B I rykker ind i beredskabsområdet. I forbindelse hermed bestemmes:

- 1) Ved indsættelse af eftersøgnings- og jagtkommandoer kan der benyttes mobiliseringsdrivmidler idet dette meldes til H.-Mot. W.B.Dän.
- 2) Den anspændte situation på drivmiddelområdet tvinger til følgende ordning i tilfælde af B I: For fremtiden befales B I i to trin, nemlig B I U og B I F (Enzian – Ursula og Enzian – Feiertag). Ved B I U (indre uroligheder) rykkes der ikke ud i beredskabsområderne. Ved B I F (Fjende) rykker divisionens enheder ud i beredskabsområderne under anvendelse af mobiliseringsdrivmidler.

Dagsmelding:

1 sabotage på telefonledning.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

416. Inf.Div. er ude af kommandoområdet.

9.10.44:

I felthærens aktuelle styrkemelding til OKH meldes i alt inklusive 416. Inf.Div. 22497 soldater. 18.Volks-Gren.Div. er ikke omfattet af styrkemeldingen.

Dagsmelding:

1 skinesprængning i Jylland og 1 sabotageanslag hvorved værnemagtsmateriel blev beskadiget.

10.10.44:

Divisioner og selvstændige troppeenheder befales at fremsende melding om behov for danske motorkøretøjer inden den 15.10.44. Denne forholdsregel træffes fordi der ikke kan regnes med, at danske motorkøretøjer i tilfælde af B II kan beslaglægges i ubeskadiget stand.

I et samarbejde mellem Ic og Höh. SS- u. Pol.Führer er det blevet aftalt, at der til sikring af værnemagtstransporter i hvert transporttog medtages en godsvogn med anholdte danske sabotører. Dette blev offentliggjort i pressen og der blev sendt udførelsesbestemmelser til divisionerne.

Da det kan forventes, at 47. Volks-Gren.div. indtræffer i løbet af i dag, befales:

Divisionen underbringes i Aalborg-området på begge sider af Limfjorden med staben i Aalborg og er reserve for W.B.Dän. Den videre opstilling gennemføres af W.B.Dän. Divisionen skal være klar til indsættelse senest den 31.10.44. Wehrkreiskdo. IX forbliver ansvarlig for den videre personelmæssige opstilling og den materielle opstilling sker fortsat gennem Feldzeugkdo. Wehrkreis IX.

Divisionen underbringes i afsnit Nordjylland. Det er ikke hensigten at indsætte den i kystforsvaret. I tilfælde af en fjendtlig landing indsættes divisionen i afsnit Nordjylland. I forbindelse hermed skal den gennemføre de nødvendige rekognosceringer. Taktisk indføring ved Oberst v. Manteuffel, der som afsnikskommandør i Nordjylland forbliver taktisk og territorielt ansvarlig indtil indtræden af kamphandlinger. Divisionen indsættes til territoriale opgaver efter behov.

De berørte divisioner orienteres om den demonstration, som finder sted den 14.10.44 i forbindelse med skarpskyttekursus i Oksbøl, og beordres til at sende officerer til at overvære demonstrationen.

Dagsmelding:

3 skinnesprængninger i Jylland, deraf 2 på sidebaner. 4 yderligere sabotager hvor værnemagtsinteresser har været berørt.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

47. Volks-Gren.Div er ved at ankomme fra Wildflecken (Forskydning Berlichingen). 3 tog er ankommet. Forskydningen omfatter 15 tog.

11.10.44:

Marinen har frigivet det danske torskefiskeri for kyststrækningen fra Holmslands Klit til sydvest for Fanø i tiden 12.10. – 30.11.44. De områdeansvarlige divisioner orienteres herom og samtidig befales, at det er nødvendigt med skærpet opmærksomhed ved kysten i den nævnte periode.

Det ifølge OKH-bestemmelse kompromitterede kendeordsprogram erstattes pr. fjernskrivelse med et nyt.

På spørgsmål fra Höh. Kdo. meddeles, at Stab Gren.Rgt. D 1104 og bataljonerne D XVIII og M 1208 taktisk og administrativt er underlagt kommandanten for forsvarsområde Aalborg.

I fortsættelse af vores befaling for indsættelse af styrkerne i Nordjylland af 3.10.44 har kommandanten for forsvarsområde Aalborg foreslået, at Btl.Stab "Ehlers", som samtidig varetager føringen af Regimentsgruppe "Ehlers", skal forblive i Fjerritslev. Dette forslag imødekommes. Stab Ehlers forbliver i Fjerritslev.

Dagsmelding:

3 sabotageanslag. Værnemagtsinteresser berørt.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

Yderligere 7 tog af forskydning Berlichingen indtruffet.

12.10.44:

Admiral Skagerraks ønske om frigørelse af de to Schiffss-Stamm-Abt. er i dag blevet delvis imødekommet. 21. Schiffss-Stamm-Abt. (område Kolding) skal frigøres af Feldkdr. 1044 og er til rådighed for Admiral Skagerrak.

Som erstatning (1. rate) bliver et kommando bestående af 60 underofficerer og 450 menige fra Sammellager Aarhus tilført til Kolding med jernbanetransport og underlagt Feldkdr. 1044. Våben og ammunition modtages i henhold til særlig befaling fra Qu.

Stab 4. Abt. H.Küst.Art.Rgt. 180 tilføres 22.10. Feldkdr. 1044 med følgende opgave:

Udmåling af de nye beredskabsstillinger og artilleristillinger, afsætning af artilleristillinger og udbygning af beredskabsstillinger og artilleristillinger i samarbejde med Pi.Bau-Stab.

Ved afgang af Stab 4. Abt. H.Küst.Art.Rgt. 180 fra Fanø bliver en nyordning af kommandoforholdene på Fanø nødvendig. Admiral Skagerrak anmodes om at ordne dette således:

Ledelsen af artilleriet overdrages til Korv.Kpt. Tröntle, som efter sit eget udsagn signalteknisk og skydeteknisk er i stand til at varetage denne funktion. Til artilleristisk rådgivning er Korv.Kapt. Buttman blevet foreslået.

Forkommandoet for 269. Inf.Div. beordres til at søge kontakt med Standorttæstest i Aarhus, Major Kruse.

Luftflottenkommando Reich har befalet Der kommandierende Gen.d.Dt.Lw in Dänemark til senest den 20.10.44 at afgive melding om det, som er foretaget med hensyn til en udtynding i allierede og venligtsindede lande. Kommandierende Gen.d.Dt.Lw. anmodes om at sende en kopi af meldingen hertil.

Dagsmelding:

I sabotagetilfælde, tyske interesser berørt.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

Forskydning "Berlichingen" afsluttet.

13.10.44:

I de drøftelser, der har fundet sted i går og i dag om det videre forløb af arbejdet med de 2 spærrestillinger og iværksættelsen af den 3. stilling samt om videreførelsen af de fæstningsmæssige byggearbejder, anmeldte O.T., Fest.Pi.Stab 31, T.K. Aarhus og kvartermesteren deres respektive behov for materialer osv.

Heraf fremgik det, at der i forhold til byggearbejderne i Wehrkreis X¹ allerede nu er opstået en betydelig forsinkelse i bygningen af spærrestillingerne i Sydjylland på grund af problemer med hensyn til arbejdskraft- og materialespørgsmålet til trods for, at styrkerne i størst muligt omfang er blevet inddraget i arbejdet. For at kunne efterkomme førerbefalingen om udbygning af spærrestillingerne

¹ Dvs. i området syd for den dansk-tyske grænse

til beskyttelse af rigsgrænsen fremsættes der følgende krav over for den Rigsbefuldmægtigede i Danmark:

1) Dansk arbejdskraft:

Udover den arbejdskraft, som allerede arbejder for O.T.:

Enten 60000 ufaglærte medlemmer af den danske befolkning eller 49000 faglærte bygningsarbejdere.

I forbindelse hermed er en delvis nedlukning af det danske byggeerhverv uundgåelig. Opsyn med byggeriet ved enheder af hæren, som samtidig deltager i arbejdet. Forlænget arbejdstid er i den forbindelse nødvendig.

Hvis der ikke kan skaffes tilstrækkelig med arbejdskraft fra det almindelige arbejdsmarked, må det overvejes, om udbygningen kan gennemføres ved opbud af alle beboere i sognene i stillingsområdet.

Denne forholdsregel er det kun muligt at gennemføre under militær overhøjhed og med en betydelig grad af tvang.

Arbejdet skal udføres i:

- a) Kystzonen Skagen – Esbjerg,
- b) 3 spærrestillinger (østlig-vestlig retning)
 - 1) Vejle – Grindsted – Varde – Esbjerg,
 - 2) Kolding – Ribe,
 - 3) Haderslev – Skærbæk.

Underbringelse i forbindelse med stillingerne i private massekvarterer i landsbyer og på landet, idet man anvender den her i landet gældende lov om indkvartering.¹

Værktøj, skovle, spader, hakker, tilvejebringes af den danske regering.

Forplejning til arbejderne sørger kvarterværterne for. Tilvejebringelse af tilstrækkelige forplejningsmidler må ske gennem det danske erhvervsliv. Kun i nødstilfælde må der ydes assistance fra [tyske] troppeforplejningslagre.

Sanitetsfaglig tjeneste varetages af W.B.Dän. De civile læger, som har praksis i nærheden af stillingerne skal instrueres om at være til rådighed.

2) Transportkapacitet:

Der mangler 1000 lastvogne og 2000 dæk.

Er det ikke muligt i det mindste for et stykke tid at hente en større procentdel blandt de lastvogne som nu kører for det danske erhvervsliv? Øget udnyttelse af de danske statsbaner til transport af arbejdskraft og materiel og en delvis indskrænkning af den danske trafik. I den forbindelse er det nødvendigt at få befalingsret over de danske stats- og privatbaner.

3) Som feltbefæstningsbyggematerialer til brug for Fest.Pi.Stab 31 og O.T. er der behov for 60.000 kubikmeter bygningstræ og 600.000 hektoliter generatortræ.

Forlægning af 1 deling fra Stu.Boot-Kp. 902² (uden køretøjer) til Heeresgruppe Mitte befales restkommandoet i Aalborg. Ifølge meddelelse fra T.K. Aarhus vil inladningen finde sted i dag.

¹ Lov nr. 91 af 29. marts 1924, Indkvarteringsloven.

² Sturmboot-Kompanie 902

Det meldes til OKH, at modtagepunktet for materiel af alle slags til 269. Inf.Div. er Aabenraa. Der vil der blive indsat et videreledningskommando for den fra Norge kommende division.

Der sendes befaling til 160. Res.Div., 166. Res.Div. og 233. Res.Pz.Div. om skarpskytteuddannelse. Divisionerne skal hver sende 16 deltagere således at disses tilstedeværelse senest den 23.10.44 er sikret. Kursus varer fra 24.10 – 28.11.44.

2-måneders meldingen til OKW indeholder situationskort, tilstandsrapport, oversigt over de i forsvarsafsnittene indsatte våben mv.

Krigsinddelingen pr. 8.10.44 tilsendes kommandomyndigheder samt selvstændige enheder.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde hvor værnemagtsinteresser er berørt. 1 røverisk overfald på vaskeri, som har kontrakt med Kriegsmarine. Værnemagtsejendom stjålet.

14.10.44:

Som planlægningsgrundlag meddeles det Kom.Gen.d.Dt.Lw. in Dän., at følgende områder skal betragtes som tyngdepunkter for indsættelsen af Flak:

- 1) Jernbaneknudepunkter på jernbanefirkanten Kolding – Esbjerg – Tønder – Aabenraa samt på strækningen Kolding – Aalborg og i havnene Vejle – Horsens – Fredericia – Aarhus.
- 2) Limfjordsovergangene.
- 3) Beredskabsområderne for W.B.Däns reserver i tilfælde af et fjendtligt angreb på Esbjerg: Området Grindsted – Varde.

I tilfælde af et angreb på Nordjylland: Området omkring Aalborg.

Den indtrængende anmodning fra 47. Volks-Gren.Div. om uddannelse af underførere er taget til følge. I forbindelse hermed er det kursus, som var forudset at skulle vare indtil den 31.10., blevet afbrudt, og i stedet er der indskudt et kortvarigt kursus for underførere fra 47. Volks-Gren.Div. med varighed fra 13. -23.10.44. med det formål at uddanne underførerne til indsættelse i kamp (terrænuddannelse). Til deltagelse beordrer 47. Volks-Gren.Div. i alt 163 soldater.

OKH's afgørelse på ansøgning fremsendt pr. fjernskrivelse den 8.10.44 om tildeling af 1000 dæk til brug for O.T. tilsendes O.T.-Einsatz Dänemark til orientering. Samtidig anmodes man om, selv at sørge for fremskaffelse af de 500 sæt dæk og slanger, som NSKK¹ Transport Korps Speer stillede i udsigt..

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde, hvor værnemagtsinteresser har været berørt, derunder 1 sabotage af en telefonledning.

15.10.44:

Luftwaffes og Kriegsmarines ønsker og krav om at deres styrker, der er indsat til skansearbejder, trækkes tilbage, efterkommes ved en befaling til Feldkdr. 1044, hvorved det bestemmes, at 19. Schiffs-Stammabt., det af Luftwaffe stillede kommando (600 mand), Wachbt. Kopenhagens

¹ Nationalsozialistischer Kraftfahr Korps

musikkorps og 4 Flakdelinger pr. den 20.10.44 afgår fra skansearbejderne uden at der skal stilles erstatning. Styrkerne fra de andre værnemagtsdele er til rådighed for kommandomyndighederne, musikkorpsset tilføres Höh. Kdo. Kopenhagen efter nærmere direkte aftale.

Forkommandoet fra 269. Inf.Div (A.O.K. Norwegen), der skal forlægges til Sydjylland har i dag til formiddag været til instruktion hos Ia og Qu. Herunder ankommer en meddelelse fra T.K. Aarhus gående ud på, at transporterne med 269. Inf.Div. skal fortsætte videre ud af W.B.Dän's område. Hen mod middag fås dette bekræftet pr. telefon af OKW og meddeles forkommandoføreren som gyldig befaling. Derefter er underbringelsen af 269. Inf.Div. i det sydjyske område faldet bort og samtidig hermed også ombevæbningen af nogle af enhederne. Forkommandoet sendes videre til O.B. West.

OKH's befaling om opstilling af Volks-Gren.Div. ændres således at opstillingen af VGD "Dennewitz" overdrages til W.B.Dän. Wehrkr. Kdo. X er fortsat ansvarlig for tilførsel af personel og materiel. Denne ordning er blevet truffet på grund af erfaringerne fra 18. Volks-Gren.Div., som kun var underlagt W.B.Dän. territorialt.

Ombenævnelsen af Abwicklungsstab Mitte til "OKH/Chef H Rüst u. BdE/AHA/Abwicklungsstab" og indkorporeringen af Abwicklungsstab 6. Armee und Heeresgruppe Afrika i denne meddeles divisionerne til orientering sammen med de af OKH befalede opgaver.

Dagsmelding:

2 tilfælde af sabotage, værnemagtsinteresser berørt.

16.10.44:

Kl. 0900 situationsdrøftelse (Fremskridt i arbejdet på spærrestillingerne, forsvarsøvelser mv.)

På et ønske fra Admiral Skagerrak om udvidelse af tjenesteinstruksen for Kdt. Vert.Bereich Esbjerg svares, at en sådan ikke er påtænkt. Den af Admiral Skagerrak foreslåede formulering er indeholdt i W.B.Dän's kampinstruks.

Adm. Skagerrak mener, at det er nødvendigt med en omorganisering af kystartilleriets artilleri-taktiske sammensætning, idet der nyopstilles et marineartilleriregiment i See-Kommandant Nordjütlands område og et på de danske øer.

Desuden foreslås det, at kommandøren for H.Küst.Art.Rgt. 180 i tilfælde af angreb indgår i Admiral Skagerraks stab som artilleristisk rådgiver med hensyn til hærkystartilleriet.

Under hensyntagen til, at Admiral Skagerraks stab forlægges til Aarhus, fremsættes fra W.B.Dän's side det modforslag, at regimentskommandøren ikke blot i tilfælde af angreb, men til stadighed skal pålægges at varetage tjenesten som Admiral Skagerraks artillerifører.

Det er nødvendigt, at H.Küst.Art.Rgt. 180's stab forlægges fra Viborg til Aarhus.

Admiral Skagerrak anmodes om at udarbejde og fremsende et udkast til tjenesteinstruks for kommandørens anvendelse som artillerifører ved admiralens stab.

Kommandant Vert.Bereich Aalborgs overtagelse af taktisk og territorial kommandomyndighed i Nordjylland gør det nødvendigt med en midlertidig udvidelse af Kdt. Vert.Bereich Aalborgs stab. Dette befales i enkeltheder.

Så længe overtagelsen af Abschnitt Nord-Jütland varer, tildeles Kdt. Vert.Bereich Aalborg blandt andet disciplinarmyndighed svarende til en brigadekommandørs medens han med hensyn til

udstedelse af køretilladelser, tjenesterejseordrer osv. har samme bemyndigelse som en divisionskommandør.

Den nye fordelingsplan samt kendeord for november sendes til enhederne.

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, værnemagtsinteresser berørt.

17.10.44:

Befehlshaber, Chef, Ia og Ic har en drøftelse med Obergruppenführer Pancke.

Besøg af Gen.Lt. Bonstedt¹

Ellers ingen særlige hændelser.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde, værnemagtsinteresser berørt.

Den 14.10.44 blev en dansk kuldamper sænket med 2 torpedotræffere fra en russisk ubåd sydøst for Bornholm. 4 danskere savnet, 19 reddet.²

I København er en Unterscharführer fra Waffen-SS blevet skudt.

18.10.44:

18. Volks-Gren.Div. modtager med hastefjernskrivelse forskydningsbefaling. Ifølge denne skal divisionen den 20.10.44 pr. jernbane forlægges til O.B. West's område. Forkommando til Gerolstein, Eifel. Melder sig hos Gen.Kdo. LXVI A.K.

Til OKW fremsendes en stillingtagen til byggeriet af befæstningsanlæg i kommandoområdet (se bilag), og der bedes om, at W.F.St tager situationen i Danmark op og gør sit yderste for at hjælpe W.B.Dän.

I forlængelse af drøftelsen i går tilsendes der pr. fjernskrivelse Höh. SS- u. Pol.Führer meddelelse om Wehrmacht's samlede forplejningsstyrke i Danmark og i særdeleshed en oversigt over hærens enheder. Admiral Skagerrak og Kom.Gen.d.Dt.Lw in Dän. er blevet bedt om direkte at tilsende Höh. SS- u.Pol.Führer en oversigt over deres enheder.

Et andragende fra Höh. Kdo. Kopenhagen besvares med, at der i tilfælde af krigshandlinger skal opstilles cykelkompagnier, men at det vil afhænge af situationen, om forskydning til Jylland bliver nødvendig. Höh. Kdo.'s ønske om tilbageførsel af Btl.Stab D IX og 2./D IX imødekommes ved en befaling til Feldkdr. 1044. Ifølge denne skal staben og 1 kompagni den 22.10.44 uden erstatning frigøres fra stillingsbyggeriet og sendes til Middelfart.

Befalingen fra Org.Abt. om at IV./A.R. 269 skal gøres fuldstændig klar til anvendelse af W.B.Dän., sendes videre til T.K. Aarhus med tilføjelse om, at kommandøren, når afdelingen indtræffer fra A.O.K. Norwegen, skal beordres til Silkeborg medens afdelingen med jernbanetransport sendes til Oksbøl.

¹ Generalleutnant Wilhelm Bohnstedt, inspektør for infanteriet ved OKH.

² Det drejer sig om S/S Hilma Lau af Esbjerg jf. Dansk Søulykke-Statistik 1944 pkt. 145

Pr. fjernskrivelse bekendtgøres det at San.Kp. 1./158 (158. Inf.Div.) tilgår fra Heeresgruppe Nord. Kompagniet skal underbringes på Tr.Üb.Pl. Oksbøl og skal efter opløsning bruges til opstilling af et San.Kp. til Volks-Gren.Div. ”Dennewitz”.

Ændring af kampdirektiv og tjenesteinstruks for W.B.Dän. fordeles til kommandomyndighederne i W.B.Dän.’s område. Ifølge tjenesteinstruksen er W.B.Dän. i operativ henseende og for så vidt angår alle hærenheder i Danmark underlagt OKW. (Dette gælder også i hans egenskab af Befehlshaber der deutschen Truppen des Heeres in Dänemark.) I andre henseender end operative er han for så vidt angår enheder af felthæren underlagt OKW og for så vidt angår enheder af Ersatzheer underlagt Chef H. Rüst. u. BdE.

De givne befalinger om udtynding i allierede m.fl. lande har også den betydning, at kvindeligt stabs- og signalpersonel (Stabshelferinnen, Nachrichtenhelferinnen) så vidt muligt skal udskilles af enhederne før kamphandlinger begynder. Ved henvendelse til W.F.St er der opnået tilladelse til, at det forbliver overladt til W.B.Dän. at afpasse evakueringen af Wehrmachts civilansatte fra truede områder i Danmark efter hvad situationen nødvendiggør eller efter kampens art, dog med den indskrænkning, at kvindeligt stabs- og signalpersonel ikke må anvendes umiddelbart ved kysten. På det grundlag udsendes pr. fjernskrivelse befaling om, at der i området nord for Limfjorden (inklusive Nørresundby, men eksklusive Aalborg) samt vest for en linje Skive – Herning – Grindsted – Holsted – Løgumkloster (de nævnte steder eksklusive) ikke må indsættes kvindelige civilansatte eller rigstyske kvindelige ansatte, og at der derfor skal ske en udskillelse fra enhederne af disse. De rette vedkommende kommandomyndigheder træffer bestemmelse om, hvor de således udskilte kvinder kan indsættes på ny.

Dagsmelding:

I Odense havn er en 3000 tons stor dansk damper lastet med cement til den derværende flyveplads blevet svært beskadiget ved sabotage.¹

Et medlem af hæren er i København blevet skudt af sabotører.²

19.10.44:

Resterne af 9. Inf.Div. (1200 soldater, 235 heste og motorkøretøjer) befales tilført til Oksbøl. Underbringelse og styrkemelding fra Kdtr. Tr.Üb.Pl. Oksbøl. De resterende dele af 9. Inf.Div. skal anvendes til opstilling af Volks-Gren.Div. ”Dennewitz”.

De territoriale kommandomyndigheder får befaling om, at der ved forstærket beskyttelse af jernbanelinjer hovedsageligt skal indsættes patruljer og at der skal træffes forberedelser hertil. Desuden gives befaling om, at ved kodeordet ”Windstoss” skal alle motorkøretøjer stoppes og deres last og passagerer kontrolleres.

Telefonisk meddeles det, at der er givet tilladelse til opfyldning af den i Danmark tilbageblevne del af Fest.Pi.Stab 31.

Rejse- og inspektionsprogrammet for Insp.d.Inf. meddeles Höh. Kdo. Kopenhagen.

Foranlediget af et andragende om at bevare Jg.-Erholungsheime³ meddeles det Kom.Gen.d.Dt.Lw in Dänemark at dette ikke kan imødekommes så længe der – som det har været tilfældet indtil nu – i

¹ S/S Absalon af København jf. Dansk Søulykke-Statistik 1944 pkt. 1.

² Tysk soldat dræbt af skud i sporvogn i Istedgade, København.

³ Jager-Erholungsheime. Rekreationshjem for jagerpiloter m.fl.

stedet for flyvende personel optages civilansatte og andre, som hører til i Luftwaffes jordbaserede enheder i disse hjem.

Melding om desertering og selvmord forelægges OKH.

Operationsafdelingen får meddelelse om, at der efter forlægning af en deling fra Stu.Boot-Kp 902 endnu er følgende rest tilbage: 7 underofficerer, 49 menige, 20 tomme Sonderanhänger 108,¹ 5 motorkøretøjer, ingeniørmateriel og ammunition. Det foreslås samtidig, at disse restdele tilføres Ldgs.Pi.Lehr-u.Ers.Rgt. Fredericia.

Dagsmelding:

5 sabotagetilfælde, heraf 1 mod telefonledning.

Af 269. Inf.Div. (Forskydning Bülow) har 5 tog passeret [Jylland] indtil kl. 1800.

20.10.44:

Rapporten, som den 7.10.44 blev bebudet udfærdiget om 416. Inf.Div.'s medtagelse af drivmidler, motorkøretøjer m.v. ved afrejsen herfra, fremsendes til OKW/WFSt. Samtidig sendes en skrivelse fra Herr Wehrm.Bef. til divisionskommandøren.

Det henstilles til Admiral Skagerrak at der ved beslaglæggelsesandragender i forbindelse med de nye byggeforehavender skal tages hensyn til egen økonomiske situation, og at der i hvert enkelt tilfælde skal ske en grundig efterprøvelse.

Landmænd, som evakueres, skal fortsætte med at tage sig af deres jord og skal derfor så vidt som muligt underbringes i nærheden af denne.

Det meddeles OKH at det som Kraftf.Ausb.Btr.² opstillede 2./Res.Art.Abt. (mot) 58 er indsat som skydende batteri efter at det er blevet udrustet med erobrede kanoner. Der anmodes samtidig om, at batteriet optages i norm som schw.Ausb.Btr.³ i henhold til KStN 6226.

Desuden vil batteriet uden personel, som OKH har tildelt os, af taktiske grunde blive indsat ved 160. Res.Div. og indgå i Res.Art.Abt. 290 som tredje batteri. Personellet skal stilles af Art.Abt. 58 og 290 og signalmidlerne skal hentes fra erobrede beholdninger. Der mangler kun reliefkikkerter og rettekredse som bedes tildelt. Der anmodes også om batteriets optagelse i norm.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt.

Tilføjelse til OKW/WFSt:

Bülow yderligere 4 tog afgang.

21.10.44:

I fortsættelse af melding til W.F.St. om byggeriet af befæstningsværker i kommandoområdet og de dermed forbundne vanskeligheder anmodes OKW om, at de 18.000 russiske krigsfanger fra Norge,

¹ Specialanhänger til transport af leichtes Sturmboot 39

² Kraftfahr-Ausbildungs-Batterie

³ Schwere Ausbildungs-Batterie

som i henhold til meddelelse fra den Rigsbefuldmægtigede snart vil passere igennem kommandoområdet, tilføres skansearbejdet i Sydjylland indtil videre. Som udladehavn angives Kolding.

Hovedparten af Admiral Skagerraks stab forlægger fra København til Aarhus med jernbane. Det befales 233. Res.Pz.Div. at gennemføre forstærket patruljering af jernbanestrækningen Middelfart - Aarhus fra kl. 1700 til kl. 2400.

I henhold til befaling fra OKH tilføres Vet.Kp.¹ 192 til opstilling af Vet.Kp. Dennewitz. Der gives befaling til T.K. Aarhus om at kompagniet skal underbringes i Rise (udladestation Rødekro) og om at melde kompagniets ankomst. Vet.Kp. 192 betragtes som opløst ved ankomsten.

Befalingen fra OKH, Generalfeldmarschall Keitel, vedrørende soldaters plyndringer i rigsområdet sendes til divisionerne med henblik på bekendtgørelse for alle styrker i kommandoområdet.²

Reichsführer-SS's befaling om skarpskytters antal opnåede træffere ved en Volks-Gren.Div sendes til de Volks-Gren.Div. som befinder sig i kommandoområdet.

Bemærkninger om stillingsudbygning indeholder blandt andet befalinger om udbedring af mangler, som blev opdaget ved en grundig besigtigelse af en Res.Div.s afsnit. (Se bilag).

Genoptagelse af 5. underførerkursus den 31.10.1944 bekendtgøres for de berørte divisioner.

Dagsmelding:

Ingen sabotager.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

"Bülow" yderligere 2 tog passeret.

18. Volks-Gren.Div.s forskydning ("Kluck" med 27 tog): De første 4 afgået.

22.10.44:

Drøftelse mellem Herr Wehrmacht-Bef., Ia fra Führungsstab Nordküste³ (Oberstlt. Dankworth) og 2 herrer fra Stellv.Gen.Kdo. X.A.K.⁴ om udbygningen af spærrestillinger i Sydjylland, arbejdets forventede fremadskriden og vanskelighederne med hensyn til at skaffe arbejdskraft.

Den af OKH autoriserede optagelse i norm af Fest.Stammseinheiten⁵ (1.-13. Fest.Stammkp. 110 og 1.-2. Fest.Stamm.Battr. 110 samt af forbindelses- og hjælpeofficerer bekendtgøres for de berørte enheder.

Til uddannelse i bandebekæmpelse befales det 160. Res.Div og 166. Res.Div. at afgive henholdsvis 2 officerer og 1 underofficer. Kursusstart 30.10., slut 27.11.44.

¹ Veterinär-Kompanie

² OKH-befaling af 25. sep. 1944 om tyske soldaters plyndringer på tysk område hvorfra civile er blevet evakueret.

³ Stab oprettet 13.9.44 til koordinering af forsvaret af den tyske kyst mod Nordsøen.

⁴ Stellvertretendes Generalkommando X, Armeekorps. Kommandomyndighed for reserveenheder i Wehrkreis X's område med sæde i Hamborg.

⁵ Festungsstammseinheiten (-kompanien, -batterien)

I melding om status med hensyn til nyopstilling af 47. VGD¹ meldes et personeltal på 9.314 og en mangel på 837. Med hensyn til materiel har divisionen større vanskeligheder for så vidt angår tunge infanterivåben, artilleri og køretøjer.

Uddannelsesstatet har som følge af forlægningen til Danmark samt manglen på materiel kun gjort små fremskridt. Divisionens kampenheder er endnu ikke klar til indsættelse, forsyningsregimentet er kun betinget operativt.

Dagsmelding:

1 sabotagetilfælde. Værnemagtsinteresser berørt.

Fra en dansk sprængstoffabrik har sabotører tilegnet sig et større antal sprængpatroner, som var bestemt for dansk industri.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning Bülow 13., forskydning Kluck 16. tog.

23.10.44:

Oberst Meyer-Dettring,² Chef Op H³ ved W.F.St., er indtruffet til drøftelser med Herr Wehrm.Bef. og påfølgende besigtigelse af anlæggene ved 160. Res.Div.

I forbindelse med Wehrm.Führungsstabs befaling om, at Wehrm.Bef.Dän. skal stille dansk arbejdskraft til rådighed til bygning af den del af Führungsstab Nordküstes grænsestilling, der forløber på dansk side, meldes under henvisning til den beretning om arbejdskraftsituationen i Danmark, som er forelagt [W.F.St.] den 18.10.44, at arbejdere kun kan stilles til rådighed, hvis de fjernes fra kystbefæstningsværkerne eller fra bygningen af spærrestillingen i Jylland. Führungsstab Nordküste har til hensigt, at stille tysk arbejdskraft til rådighed udelukkende til indsættelse på dansk område (ca. 2800 mand). Den Rigsbefuldmægtigede er meget tilfreds med denne fremgangsmåde. Derfor anmodes W.F.St. pr. fjernskrivelse om, at lade det forblive ved aftalerne med Führungsstab Nordküste.

Divisionerne og H.Küst.Art.Rgt. 180 får på grundlag af erfaringer fra vestfronten befaling til at forberede afgivelse af enkelte batterier eller afdelinger. De forskellige muligheder for at kunne forlægge skytset skal undersøges. Ved H.Küst.Art.Rgt. 180 skal mulighederne for at tage enkelte våben ud tages i betragtning for så vidt som våbnene er forsynede med hjullavetter. Regimentet skal forberede og opstillingsmæssigt fastlægge en sammenfatning af skytset i batterier samt disses inddeling i echeloner. Inden den 30.11.44 skal der meldes, hvilke forholdsregler der er truffet.

De soldater, som den 20.9. blev beordret til rådighed for T.K. Aarhus, vender tilbage til deres enheder med undtagelse af 30 mand, som T.K. Aarhus kan benytte i forbindelse med 269. Inf.Div.s forskydning indtil den 31.10.44.

Dagsmelding:

7 sabotagetilfælde, deraf 2 skinnesprængninger og 3 sabotager mod telefonledninger. Desuden 3 overfald på værnemagtspersonel. I 2 tilfælde pistolrøverier.

¹ 47. Volks-Grenadier-Division

² Korrekt stavemåde: Meyer-Dettring

³ Chef Operationsabteilung Heer

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Kluck" forøget med 4 tog. Indtil kl. 1800 er 29 tog afgang.

24.10.44:

Da uddannelsesstadiet og materielsituationen ved 47. VGD er utilstrækkelig anmodes W.F.St. og Chef H Rüst u. BdE om, at tidspunktet for hvornår divisionen skal være operativt anvendelig fastsættes til den 14.11.44 og at divisionen indtil da forbliver i W.B.Dän.s område.

Der er disponeret over restkommandoen af le.Pi.Stu.Boot-Kp. 902 idet det er bestemt at det tilføres Ldgs.Pi.Ausb.Btl. i Esbjerg til anvendelse ved opfriskningen af le.Pi.Stu.Boot-Kp. 902 [?]¹

I forbindelse med forespørgsel fra W.F.St. om tilbagetrækning af østbataljonerne fra indsættelse i fronttjeneste meldes i fortsættelse af drøftelser med Oberst i.G. Meyer Dettring til W.F.St., at bataljonerne hverken kan trækkes tilbage eller opløses, da de er indsat som de eneste enheder i Nordjyllandsområdet.

Etablering af flydækningsgrave ved hjælp af civil arbejdskraft overlades til Höh. SS- u. Pol.Führer. Det befales enhederne ikke at deltage i dette arbejde. Som et led i uddannelse i terrænet kan man dog selv anlægge flydækningsgrave ved gader, veje osv.

Dagsmelding:

Ingen særlige hændelser.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Kluck" afsluttet.

25.10.44:

Drøftelse mellem Ia og kvartermesteren. Førerne af rekognosceringsholdene instrueres vedrørende videreførelse af stillings- og spærrestillingsbyggeriet. Ia/Pi udgiver i den forbindelse en detaljeret befaling.

Med henblik på at gøre 4 stk. 7,5 cm Pak ved 14./Gren.Rgt. 714 (russ.) mobile befales afgivelse af her hjemmehørende lastvogne.

80 Panzerschreck til Aalborgområdet fordeles.

I forbindelse med forespørgsel fra OKW/WFSt. rekvireres 2 pansertog, 4 pansrede tjenestevogne, 2 befodringsdræsiner og 6 kondenslokomotiver.

For at afhjælpe midlertidige vanskeligheder befales det, at dele af H.Küst.Art.Rgt. 180, 250 soldater af Füsilierbattalion 202 og begge de ukrainske bygningskompagnier fortsætter med at være beordret til skansearbejde.

Dagsmelding:

2 sabotagetilfælde, deraf et på telefonledning.

¹ Dette lidt kryptiske notat hænger formentlig sammen med, at en del af le.Pi.Stu.Boot-Kp. var kommet tilbage til Danmark i stærkt decimeret tilstand efter at have været afgivet i forbindelse med det mislykkede forsøg på besættelse af øen Suursari i Den finske Bugt (Unternehmen Tanne Ost).

I København er et medlem af Wehrmacht blevet dræbt, formentlig pistolrøveri.¹

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

Forskydning "Bülow" 18. tog.

26.10.44:

Befalingen for opstilling af Volks-Gren.Div. "Dennewitz" indeholder alle enkeltheder og suppleres desuden af særlige anordninger fra kvartermesteren (se bilag).

OKH har beordret opstilling af en kampgruppe ved 47. Volks-Gren.Div. Styrke: 1 Gren.Rgt. og 1 le.Art.Abt. Det skal sikres, at enheden er klar til indsættelse og forskydning fra 31.10.44 kl. 2400. Desuden befales, at de bedst udrustede enheder omgående skal opstilles fuldt ud med materiel (evt. fra andre enheder) og gøres kampklare. Ved vanskeligheder tages telefonisk kontakt med den relevante afdeling ved W.B.Dän. Transportanmeldelse tilsendes T.K. Aarhus, og inden den 31.10.44 kl. 1200 meldes hertil:

- a) At enheden er klar til indsættelse og forskydning samt at transportanmeldelse er sket,
- b) Hvilke enheder der hører til kampgruppen og hvem der påtænkes som dens fører.

Skansekommandoet bestående af soldater fra Norge ophæves da det er befalet at disse soldater skal afgives til anvendelse i felten. Kommandoet skal hurtigst muligt pr. jernbane tilføres samlelejren i Aarhus og vil blive afgivet derfra efter anvisninger fra W.B.Dän. IIb.

I føringsanordning nr. 24 er der bestemmelser om ikklædning af rekrutter, opretholdelse af disciplin, gyldighed af legitimationskort A, B og C med hensyn til at betrede befæstningsanlæg, uddannelse i pionerkampmidler m.v.

OKH's afgørelse om tilførsel af yderligere et sanitetskompagni (1/151) fra Heeresgruppe Mitte til opstilling af San.Kp. "Dennewitz" meddeles T.K. Aarhus, og det bestemmes desuden, at kompagniet ligeledes skal underbringes på Tr.Üb.Pl. Oksböl og efter opløsning skal anvendes til opstilling af San.Kp. "Dennewitz". (Ifølge telefonisk orientering fra Major Lell, OKH, tilføres der bevidst dele fra 3 sanitetskompagnier til "Dennewitz" for at være sikker på, at der i løbet af kort tid kan opstilles et sanitetskompagni ved denne division.)

Det foreslås OKH, at de dobbelte kendeord ikke bringes i en så klar og enkel sammenhæng, da forsøg, som er blevet anstillet med de indtil nu anvendte paroler, har vist, at en for tydelig sammenhæng mellem kendeordene medfører fare for kompromittering.

Dagsmelding:

5 sabotagetilfælde, derunder 1 skinnesprængning i Jylland.
2 overfald på værnemagtspersonel i København.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

"Bülow" 21. tog.

27.10.44:

Ingen særlige hændelser.

¹ Den dræbte var Oberzahlmeister Dr. Bernt Götze fra Heeresunterkunftverwaltung Kopenhagen

Dagsmelding:

2 skinnesprængninger i Jylland og 1 sabotagetilfælde hvor tyske interesser var berørt.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

”Bülow” 24. tog.

28.10.44:

Ifølge meddelelse fra OKH via Heeresgruppe Süd tilføres Feldpostamt 9 til W.B.Dän. Det befales T.K. Aarhus at lede Feldpostamt 9 til Kolding. Der skal det opløses og stilles til rådighed for opstilling af Feldpostamt ”Dennewitz”.

Den af OKH godkendte optagelse i norm af de i kommandoområdet omorganiserede frivillige styrker bekendtgøres for de relevante enheder.

Følgende blev bevilget: Opstilling af stabskompagni og 13. og 14. kompagni til Gren.Rgt. (russ.) 714, Ukr.Btl. 683, Ukr. Bau-Pi.Kp 683, Russ.Aufkl.Abt. 684, idet følgende enheder, der er blevet tilført kommandoområdet, opløses: Ukr.Ausb.- u. Ers.Btl. Petrikau og de ukrainske vagtdele.

Kdr. 233. Res.Pz.Div. briefer Herr Wehrm.Bef. om forlægningen af 233. Res.Pz.Div. T.K. Aarhus får besked på, at forskydningerne af 233. Res.Pz.Div. skal have forrang inden for dansk område.

Dagsmelding:

2 sabotagetilfælde hvor værnemagtsinteresser er berørt.

Et overfald med dødelig udgang på officer fra Kriegsmarine.¹

29.10.44:

Den af OKW befalede nye slutdag for opstillingen af 47. Volks-Gren.Div. (8.11.44) meddeles til divisionen med den bemærkning, at man kan forvente at skulle afgå til O.B. West's² område den 9.11.44.

Wehrkr.Kdo X har bekendtgjort, at San.Kp. 1/352 vil blive tilført til Holsted. Der anmodes om at kompagniet omdirigeres til Oksböl.

I fortsættelse af drøftelse den 17.10.44 og på grundlag af meldinger modtaget fra divisionerne meddeles det Höh. SS- u. Pol.Führer i hvilke områder og i hvilken prioriteret rækkefølge, der ønskes polititjenestemænd ved kommandanturerne.

Dagsmelding:

På Kastrup flyveplads er 3 maskiner ødelagt ved sabotage.

2 sporskiftesprængninger i Midtjylland.

I København overfald på officer af Hæren.

30.10.44:

Kl. 0900 situationsdrøftelse i hvilken der foruden de almindelige hændelser meddeles afdelingslederne, at der fra Norge vil komme en korpsstab med korpstroppe og 5 divisioner, som skal

¹Marine-Hauptingenieur Karl Glocker blev skudt ned ved Hovedbanegården i København.

²Oberbefehlshaber West

samles i Jylland og gennemgå en kortvarig opfriskning. Desuden bekendtgøres Wehrm.Führungsstabs telefoniske fororientering om, at 560. Volks-Gren.Div. vil tilgå fra Norge til Sydjylland.

Kl. 1100 har Befehlshaber (med stabschef, Ia, Arko¹ og Kdr. H.Küst.Art.Rgt. 180) en drøftelse med Generaladmiral Kummetz² (O.B. MOK Ost)³ og den kommanderende Admiral Skagerrak om indsættelse af de af OKM⁴ i udsigt stillede 28 kystbatterier af marinen. Resultatet af drøftelsen meldes pr. fjernskrivelse til Wehrm.Führungsstab, og der anmodes om en afgørelse med hensyn til om der skal holdes fast ved den hidtidige tyngdepunktstankegang på vestkysten og følgelig indsættes 6 batterier for at gøre forsvaret af vestkysten mere fintmasket (krav fra W.B.Dän.) eller om de nye tyngdepunktstanker fra MOK Ost (østkysten) skal lægges til grund. I sidstnævnte tilfælde anmodes om tilførsel af 2 stationære divisioner til nordkysten af Sjælland og Fyn og til østkysten af Jylland.

Til bestemmelsen om nødindsats udsendes en berigtigelse.

Ombenævnelsen til "9. Volks-Gren.Div." og enhedsbetegnelserne bekendtgøres med den tilføjelse, at indtil slutdagen for opstillingen (30.11.44) skal det hidtidige dæknavn "Dennewitz" fortsat benyttes for at undgå at personel og materiel ledes forkerte steder hen. Underlæggelsesforholdet for Aufstellungsstab 1120, der er ankommet uden leder, bliver bragt i orden, og desuden befales, at der ved det 13. kompagni i grenadérregimenterne i stedet for en let fodfolkskanondeling skal opstilles en tung fodfolkskanondeling.⁵

Det meddeles Volks-Gren.Div. "Dennewitz" at Pz.Jg.Kp.⁶ "Dennewitz" indtil den 30.11. opstilles på Tr.Üb.Pl. Milowitz⁷ af Arbeitsstab Allenstein.

Optagelse i norm af forbindelsesofficerer fra fæstningsstamenheder til Kommandant Vert.Bereich Aalborg bekendtgøres.

Status for nyopstilling af 47. Volks-Gren.Div. sendes med Kr-fjernskrivelse⁸ til de relevante kommandomyndigheder.

Dagsmelding:

2 skinnesprængninger i Midtjylland

Tilføjelse OKW/WFSt.:

"Bülow" 28. tog.

31.10.44:

Ingen særlige hændelser.

¹ Artilleriekommandeur

² Oskar Kummetz (1891-1980)

³ Oberbefehlshaber Marineoberkommando Ost

⁴ Oberkommando der Kriegsmarine

⁵ I den tyske tekst står henholdsvis le.I.G. = leichtes Infanteriegeschütz og s.I.G. = schweres Infanteriegeschütz

⁶ Panzerjägerkompanie

⁷ Truppenübungsplatz Milowitz lå ved byen af samme navn (nu Milovice) ca. 40 km. nordøst for Prag

⁸ Kr er en kode for et signal sendt med højeste prioritet

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, deraf 2 skinesprængninger og 1 sabotage mod telefonledning.
 Angreb af lavtgående fly på militære anlæg i Aarhus. S.D.'s tjenestested ødelagt. Antal døde og sårede endnu ikke fastslået.¹

1.11.44:

47. Volks-Gren.Div.'s kampgruppe meldes til OKH/Chef H Rüst u. BdE som klar til indsættelse og forskydning med undtagelse af følgende punkter:

- a) På grund af manglende enkeltdele er seletøj til hestekøretøjer kun til rådighed til enkelte trænkøretøjer.
- b) Ved artilleriafdelingen mangler en del radioer. Desuden kan afdelingen trods udkæmning af specialister fra andre afdelinger kun besætte hovedobservatørfunktioner og har således ikke rådighed over fremskudte observatører.²

Wehrkr.Kdo IX anmodes om pr. fjernskrivelse at meddele hvorledes opstillingsstatus er for Stu.Gesch.Abt. 1147³ og Fla.Kp til Pz.Abt. 147.

Det befales 160. Res.Div at forlægge Sich.Btl. (M) 1216⁴ fra Esbjerg Flyveplads og ind i byen.

Underlæggelsesforholdene for Wetterzüge 538 og 539⁵ nyordnes.

Dagsmelding:

2 skinesprængninger i Jylland.
 I Aarhus indtil nu 40 døde (heriblandt 9 danskere) og 52 sårede.

2.11.44:

Føreren for opstillingsstaben fra Wehrkreis IX (Oberstleutnant Roos) er ankommet og instrueres af Ia og IIa. Opstillingsstaben beordres med omgående virkning til Volks-Gren.Div. "Dennewitz", men forbliver direkte underlagt W.B.Dän.

Admiral Skagerraks anmodning om, at der stationeres tropper af hæren på øen Læsø kan ikke imødekommes på grund af manglende styrker.

Efter opbydelse af Volkssturm er det ikke længere nødvendigt at forlægge Wehrtüchtigungslager der H.J.⁶ i tilfælde af kamphandlinger. Deltagere indtil årgang 28 kan indsættes i kamp. Landsgrupeledelsen forlægger Wehrtüchtigungslager for bedre at kunne indsætte drengene i tilfælde af kamphandlinger.

Marine-HJ's Wehrtüchtigungslager på Bornholm skal forlægges væk fra øen. Admiral Skagerrak instrueres om dette.

¹ RAF's angreb på kollegierne ved Aarhus Universitet, hvor det tyske sikkerhedspoliti holdt til.

² På tysk: Vorgeschobene Beobachter, forkortet V.B.

³ Sturmgeschützabteilung 1147

⁴ Sicherungsbataillon (M) 1216. M står for Magen = mave, altså en rekonvalescensbataljon af mavesyge

⁵ Meteorologidelinger

⁶ Hitlerjugendlejr til før militær uddannelse. I Danmark fandtes én i Køge (flyttet til Vallø?) og en marine-HJ-lejr på Bornholm.

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, heraf 3 på telefonledninger.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Bülow" med 34. tog afsluttet.

3.11.44:

Ingen særlige hændelser.

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, i 1 tilfælde er en person tilhørende Wehrmacht blevet såret.

Det endelige resultat fra Aarhus: 52 tyske mænd og 2 kvinder døde, 15 danske mænd og 8 kvinder døde, 8 savnede, 15 uidentificerede døde.

Sårede: 55 tyskere og 25 danskere.

4.11.44:

Oberst i.G. Klotz¹ indtræffer.

47. Volks-Gren.Div og Volks-Gren.Div. "Dennewitz" får befaling om at opstille grenadérledsagedelinger til panserjagerenheder og sætte dem i march til Tr.Üb.Pl. Milowitz.

I melding om status for opstilling af 47. Volks-Gren.Div. er der anført at der på personelsiden mangler 110 underofficerer, 67 menige og 6 Hiwier. På materielsiden mangler 2166 geværer, 44 maskinpistoler, 14 middel og 16 tunge granatkastere, 47 motorcykler, 55 personmotorvogne, 119 lastvogne, 14 RSO,² 1 Zgkw. 18 to.³

Dagsmelding:

3 skinnesprængninger i Midtjylland.

5.11.44:

Tillægsbefaling til opstilling af grenadérledsagedelinger tilsendes de to Volks-Gren. Divisioner.

En anmodning fra Höheres Kommando Kopenhagen om optagelse i norm af 4 batterier og en reduceret afdelingsstab videresendes til OKH.

Pansermelding til OKW.

Dagsmelding:

5 sabotagetilfælde, deraf 1 skinnesprængning og 2 sabotager mod telefonledninger.

Ved et overfald på tyske jernbanefolk i Silkeborg blev 1 dansker skudt,⁴ ingen egne tab.

¹ Karl Klotz. Oberst Ingo von Collanis afløser som stabschef.

² Raupenschlepper Ost, Letpansret bæltekøretøj specielt egnet til kørsel i vanskeligt passabelt terræn i Rusland.

³ Zugkraftwagen 18 tonnen. Tungt halvbæltekøretøj (Sd. Kfz. 9). Hovedsagelig brugt som artilleritruktur.

⁴ Den dræbte modstandsmand var stud. theol. Kaj Andersen. Der var tale om et mislykket våbenrøveri.

6.11.44:

47. Volks-Gren.Div. får befaling om at forlægge til Heeresgruppe B's område fra den 8.11.44 kl.2400. Forkommandoet skal sættes i march til Niederzier (nord for Düren) og der melde sig til Gen.Kdo. LXXXI A.K.¹

OKH har befalet tilførsel af 2 Ers. u. Ausb.Btlnen (M).² De afgivende Wehrkreise får oplyst Ribe og Viborg som bestemmelsessteder og anmodes om meddelelse pr. fjernskriver når forskydningen indledes.

Dagsmelding:

1 skinnesprængning i Jylland.

7.11.44:

Med henblik på forskydningen af 47. Volks-Gren.Div., som løber fra den 9.11.44, beordres reservedivisionerne til at afgive lokomotivførere og andet jernbanepersonel i 5 dage. Soldaterne indsættes for at kunne overholde Tempo 12.

Til vores befaling af 1.11.44 om opstilling af P.E.Pz.Jg.Kp.³ Herning melder divisionen, at opstillingen ikke kan gennemføres, fordi Insp.d.Pz.Tr. principielt har befalet, at soldater før 16. uddannelsesuge ikke må anvendes og fordi fuldt uddannede rekrutter kun er til rådighed i ringe omfang.

Ved OKH (Major Kaphengst) bringes i erfarung, at det i forvejen var blevet aftalt med Insp.d.Pz.Truppen, at der til opstilling af dette kompagni måtte anvendes rekrutter fra 6. til 16. uddannelsesuge. Divisionen får derfor igen ordre til snarest at opstille P.E. Desuden meddeles, at en kompagnichef, en Hauptfeldwebel og flere underofficerer (Rester af en Pz.Jg.Abt.) vil blive sendt til Herning for at blive anvendt ved opstillingen af P.E.

233. Res.Pz.Div. får tilladelse til samlet at forlægge resten af Pz.Aufkl.Abt. 3 til Skive (tidligere var Viborg på tale).

269. Inf.Div. meddeles status med hensyn til omorganisering af IV./A.R. 269.⁴

Overdragelse af stabscheffunktionen fra Generalmajor von Collani til Oberst i.G. Klotz.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde, tyske interesser berørt.

Overfald med dødelig udgang på 2 medlemmer af det tyske politi i København.

Den 6.11.44 drejede storebæltsfærge, som var på vej fra Korsør til København, af mod svensk territorialfarvand.⁵

¹ Generalkommando LXXXI (81), Armeekorps

² Ersatz- und Ausbildungsbataillon (M). Rekonvalescentbataljoner.

³ Personelerstatningskompagni [?] til Reserve-Panzerjäger-Abteilung 3, der var stationeret i Herning.

⁴ 4. afdeling af Artilleriregiment 269.

⁵ Færgen hed "Storebælt". Tysk forlangende om tilbagelevering blev afvist fra svensk side.

8.11.44:

Til beskyttelse af forskydningerne ”Tirpitz” (47. Volks-Gren.Div.) og ”Skagerrak” (560. Volks-Gren.Div.), der pågår fra den 9.11.44, befales det de territoriale myndigheder dagligt i tiden fra kl. 1700 til kl. 0700 at gennemføre forstærket jernbanepatuljering og ”Windstoss”¹ indtil videre på jernbanestrækningen Nørresundby til Padborg, idet der optages forbindelse med tyske jernbanetjenestesteder.

Tilførsel af en våbenmesterdeling til Werkstattp. 296, der skal indgå i 560. Volks-Gren.Div.s trænkompagni meddeles divisionen og det befales, at tilførslen aftales med T.K. Aarhus umiddelbart.

Efter anmodning underlægges Ukr.Btl. 683 og Russ.Aufkl.Abt. 684 med omgående virkning og i enhver henseende Abschnittskommandant Nord-Jütland.

Grundlæggende befaling nr. 9 sendes til efterretning for kommandomyndighederne med den bemærkning, at opdeling eller sønderlemmelse af enheder, som er sammenhørende i krigsorganisationen skal undgås under alle omstændigheder.

Kort 1:500.000 med garnisonsområdegrænser fordeles.

Dagsmelding:

7 sabotagetilfælde, deraf i 4 tilfælde skinnesprængninger.
Overfald på en lastvogn, pistol- og våbenrøveri.²

Om formiddagen besøgte Herr Wehrm.Bef. sammen med den Rigsbefuldmægtigede og nogle af dennes medarbejdere Stützpunkt Thyborön.

Om eftermiddagen blev ved foredrag og drøftelser W.B.Dän.s militære fordringer på den ene side og landets produktionsmæssige muligheder på den anden side afstemt efter hverandre og der opnåedes fuld overensstemmelse om de forholdsregler, som skal træffes i fremtiden.

9.11.44:

Til trods for de befalede sikkerhedsforanstaltninger omkring jernbanestrækningen Nørresundby – Padborg er der i løbet af natten til i dag forøvet i alt 30 skinnesprængninger, hvilket har virket meget hæmmende på de indledte forskydning af 47. Volks-Gren.Div.

De kommandomyndigheder, som har fået overdraget bevogtningen, får derfor befaling om, at de under medinddragelse af alle værnemagtsdele inklusive stabe ikke blot i forstærket grad skal bevogte jernbanelinjen, men også de vigtigste parallelveje og vejkryds. Personelstyrke og patruljeringsafsnit skal nøje fastlægges og mobilitet med generatorkøretøjer og cykler skal sikres. Desuden befales det, at der indtil forskydningen af 47. Volks-Gren.Div er afsluttet også skal patruljeres om dagen.

233. Res.Pz.Div. får desuden befaling om at overvåge strækningen Langå, Silkeborg, Skanderborg (alternativ strækning).³

¹ Se under 7.10.44.

² Iflg. Søren Hansen var lastvognen læsset med 6 stk. 20 mm Madsen-maskinkanoner fra Dansk Industrisyndikat.

³ Via jernbanestrækningen fra Rødkærso over Kjellerup til Silkeborg (nedlagt 1968).

Med henblik på at efterprøve det permanente afværgeberedskab i Höh.Kdo. Kopenhagens område sender Herr Wehrm.Bef. Oberstleutnant von Wedel, med den opgave at gennemføre en stikprøvevis inspektion af styrkernes afværgeberedskab.

OKH's befaling om opstilling af en Felders.Btl.¹ ved Volksgren.Div. "Dennewitz" videresendes med tilføjelser som fjernskrivelse.

Uddannelsesanvisning nr. 34 (West) vedrørende forholdsregler mod luftlandet fjendtligt personel fordeles til enhederne med tillægsbefalinger (se bilag).

Status for udbygning af kysten meldes til OKW.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde, værnemagtsinteresser berørt; i et tilfælde sabotage mod telefonledning. Desuden 30 skinesprængninger.

Politivagtmester overfaldet i København.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

47. Volks-Gren.Div. (Forskydning "Tirpitz") 5 tog afgået.

10.11.44:

På skrivelse fra Insp.d.Pz.Tr., General v. Geyer,² vedrørende et planspil, som Gen.Insp.d.Pz.Tr. vil gennemføre meddeler Herr Wehrm.Bef., at der medio december vil blive gennemført et krigsspil af Wehr.Bef. Det foreslås enten at deltage i Wehrm.Bef.s krigsspil eller ud over dette at gennemføre et krigsspil, hvor Stab/W.B.Dän. kunne deltage som blåt parti.

I forlængelse af en telefonsamtale mellem General v. Buttlar³ og Oberst i.G. Klotz meldes til OKW, at W.B.Dän. heller ikke anser en fjendtlig landgang på Jyllands østkyst eller på øerne Sjælland og Fyn for udelukket i vintermånederne, især hvis forholdet til Sverige forringes yderligere. Han er dog fortsat af den mening, at tyngdepunktet ligger på vestkysten og holder derfor fast ved ønsket om tildeling af 6 batterier til vestkysten. Da en overførsel af 6 marinebatterier fra østkysten til foråret vil medføre vanskeligheder, anmodes om, at der allerede nu tildeles W.B.Dän. 6 hærkystbatterier.

Da der i nat er blevet talt 17 anslag og i alt 33 enkeltsprængninger befales Ia'erne til en drøftelse ved hvilken det præcist skal lægges fast, hvilke strækninger som i særlig grad skal bevogtes.

Dagsmelding:

17 jernbanesabotager med 33 enkeltsprængninger. Trafikken delvis afbrudt.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

"Tirpitz" 6. tog.

¹ Feldersatzbataillon

² General Leo Reichsfreiherr Geyr von Schweppenburg, inspektør for reservehærens pansertropper.

³ Generalmajor Horst Freiherr Treusch von Buttlar-Brandenfels (1900-1990), næstkommanderende i Wehrmachtsführungsstab. Ikke at forveksle med obersten af samme navn, som var garnisonskommandant i Aalborg.

11.11.44:

Komm.Gen.d.Dt.Lw in Dänemark's ønske om, at flytrafikken til Sverige ophører ved B II¹ er med den Rigsbefuldmægtigedes accept taget til efterretning.

I en befaling til Komm.Gen.d.Dt.Lw. in Dänemark tages der højde for kravene til luftbeskyttelse, idet der bliver anordnet en udtynding i Nymindegablejren. Som nyt område anvises egnen sydøst for Ringkøbing Fjord.

For at sætte skub i rekognosceringen af 2. stilling i Abschnittkommandant Nord-Jütlands område får denne tildelt et rekognosceringskommando på 6 officerer (som skal stilles af divisionerne og H.Küst.Art Rgt.180).

Til Chef H Rüst meldes pr. fjernskrivelse, at hvis kompagnierne fra de to uddannelsesdivisioner, der er indsat i støttepunkterne trækkes ud, vil det være nødvendigt at fæstningsstamenhederne øges med omkring 1000 mand. Med henblik på at frigøre de indsatte kompagnier til uddannelse anmodes der om at fremskynde tildelingen af 1000 mand. I en telefonsamtale mellem Oberst Meyer-Detring og Major i.G. Toepke meddeles det, at politistyrker, landeværns- og sikringsbataljoner ikke kan tildeles på grund af mangel på styrker. W.B.Dän må derfor klare sig selv.

I 1. melding om status for nyopstilling af Volks-Gren.Div. "Dennewitz" indeholdes:

1.) For alle enheder, der skal opstilles, er rammerne til stede.

2.) Mangler: 150 officerer, 713 underofficerer, 5291 menige.

Medens karabin 43 og maskinpistol. 44 er til stede i fuldt omfang, mangler omkring 2000

pistoler og 4500 karabin 98 k, 330 let maskingevær 42, samtlige tung maskingevær 42, 43 stk. 8 cm granatkaster, 27 let fodfolkskanon, 6 tung fodfolkskanon osv.

Kampværði: Rammeenhed med ringe kampværði, kan indsættes som alarmerhed.

Dagsmelding:

3 anslag mod jernbaneanlæg i Midtjylland med 9 enkeltsprængninger. Derved 1 længerevarende afbrydelse af strækningen varende til 11.11.44. kl. 1800, hvorved 5 tog opholdes midlertidigt.

Siden begyndelsen af forskydning "Tirpitz" var der til stadighed indsat (dag og nat) fra nord til syd:

a) Øststrækningen:

Sich.Btl. (M) 1208	(Aalborg)
Russ.Aufkl.Abt. 684	(Området syd for Aalborg)
1 Kp. Res.Pz.Aufkl.Abt. 3	(Randers)
Btl. D V	(Aarhus)
Marine-enheder	(-)
Norgetransporter ²	(-)
Stabe	(-)
Enheder fra Gen.d.Lw.	(Skanderborg)
Del af Res.Pz.Pi.Btl. 208	(Horsens)
Bagvedliggende dele af F.K. 1044 ³	(Syddjylland)

¹ Beredskabsgrad II

² Tyske soldater på vej til/fra Norge

³ Feldkommandantur 1044

b) Veststrækningen:Sich.Btl. (M) 1216
Ldschtz.Ers.Btl.¹(Esbjerg – Ribe)
(Tønder)Tilføjelse OKW/WFSt.:

”Tirpitz yderligere 3 tog, 560. Volks-Gren.Div. (forskydning ”Skagerrak”) 2 tog afgået fra [til?] underbringelsesområder.

12.11.44:

Den melding, som skal være ved OKW den 15.11.44, afsendes i dag med særlig kurér til Berlin.

Pr. fjernskrivelse anmodes der hos henholdsvis Chef H Rüst og Gen St d H om opstilling og optagelse i norm af hver1 Nachr.Ausb.Staffel ved 160. Res.Divs og 166 Res.Div.s artilleri-regimenter og 1 Inf.Nachr.Zug til Kdt.des.Vert.Bereiches Esbjerg.

Med henblik på kontrol af Volks-Gren.Div.s² indsats befales Feldkdr. til inden den 20.11.44 at afgive melding om det samlede antal folketyskere og trufne forberedelser med hensyn til indkaldelse, iklædning og bevæbning.

I føringsanordning nr. 25 er oplysninger om bekæmpelse af lavtgående fly, nedkastning af brand-pakker³, adgang til tyske handelsskibe på danske værfter og nye flytyper.

Desuden befales heri underlæggelsesforhold for Wetterzüge 538 og 539 og ændring af benævnelsen for Kommandant Vert.Bereich Aalborg samt for Gruppe Wehrm.Streifendienst beim W.B.Dän.

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, heraf 2 skinnesprængninger i Jylland.

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

”Tirpitz” yderligere 9 tog, ”Skagerrak” yderligere 2 tog.

2. sending af ”Skagerrak” vil antagelig indtræffe 13.11. aften. Indhold endnu ukendt.

13.11.44:

Sluttidspunktet for den forstærkede jernbanebevogtning befales ændret til den 16.11.44 kl. 1200 på grund af den forsinkede forskydning af 47. Volks-Gren.Div.

Dagsmelding:

5 sabotagetilfælde, deraf 4 jernbanesabotager med i alt 17 enkeltsprængninger. Strækningen er delvis farbar i ét spor.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning ”Tirpitz” indtil nu 26 tog.

¹ Landeschützen-Ersatz-Bataillon

² Formentlig er betegnelsen Volks-Gren.Div. en tanketorsk på dette sted. Der synes at være tale om den tysksindede folkegruppe i Nordslesvig og dennes hel- og halvmilitære korps, ”Zeitfreiwillige” og ”Selbstschutz”.

³ Engelsk: Incendiary packages/capsules. Brandstiftende sabotagemiddel, nedkastet over dele af Tyskland af SOE i efteråret 1944 (Operation Braddock II). Ikke nedkastet over Danmark.

OB West har stillet i udsigt, at Kom.Kolonne¹ kan gives tilbage.

14.11.44:

Befaling for afslutning af opstilling af 560. VGD,² sendes forud i uddrag pr. fjernskrivelse til 560. VGD

Således befales også den af OKH anordnede oprettelse af 3 kampgrupper efter ankomst fra Norge.

Befaling for afslutning af opstilling af 560. VGD udsendes med alle enkeltheder og bringes til divisionens kendskab (se bilag).

Som supplement til krigsorganisationen, som udsendtes den 13.11.44, sendes:

- 1.) Höh. SS- u. Pol.Führers organisation og
- 2.) En rettet udgave af organisationen for Ldgs.Pi. Lehr- u. Ers.Rgt.

O.B. West, Heeresgruppe Mitte og Heeresgruppe Nord anmodes pr. fjernskrivelse om at meddele, hvornår der kan regnes med, at de for 560. VGD bestemte forsyningstropper indtræffer.

Det befales 166. Res.Div. at efterprøve gennemførligheden af følgende plan fra W.B.Dän. og at melde herom: Udtage personel fra regimentsafsnit, som forbliver rolige under en alvorlig situation og heraf opstille et granatkasterkompagni forstærket med en deling pionerer, flammekastere og en fodfolkskanondeling. Træne kompagniet med skydning med skarpt og med midlertidig mobilitet.

På marinens anmodning om i Hansted at indsætte hærenheder i stedet for 19. Schiffsstammabt., meddeles, at de på vestkysten indsatte hærenheder overalt er uddannelsesenheder, som er indsat konstant trods modsatrettede befalinger vedrørende uddannelsen. Hærenheder til indsættelse i Hansted er for tiden ikke til rådighed. Via W.B.Dän vil der inden for rammerne af det mulige blive sørget for lighed mellem våbenarterne, og desuden vil der blive tildelt et passende antal Panzerschreck og Panzerfaust.

For at opretholde bygningsstabens arbejdsberedskab ved Feldkommandantur 1044, beordres der yderligere soldater for en periode på 4 uger.

Paroleprogrammet for december sendes til enhederne.

Dagsmelding:

7 sabotagetilfælde, deraf 4 rettet mod jernbaner. Strækningerne er fra i formiddags igen farbare. I København er et medlem af Wehrmacht blevet skudt.³

Tilføjelse til OKW/WFSt.:

Af forskydning "Tirpitz" er alle tog undervejs, 25 tog er ude af kommandoområdet. 2 sending af "Skagerrak" er den 13.11. kl. 0800 indtruffet i Aarhus. Indhold: Divisionsstab, 7./1130, stab og stabskompagni 1129 og dele af Vers.Rgt. 1560.⁴

¹ Kraft-Omnibus-Kolonne

² 560. Volks-Grenadier-Division.

³ Underofficer Herbert Harders. Dræbt ved Amsterdam Kro i Hørsholm.

⁴ Grenadérregimenterne 1129 og 1130 samt Versorgungsregiment 1560.

15.11.44:

Ingen særlige hændelser.

Dagsmelding:

10 sabotagetilfælde, deraf 5 mod jernbaner. Strækningerne igen farbare i løbet af formiddagen.

Siden i morges 24-timers strejke i Esbjerg som protest mod de af SiPo¹ gennemførte modforanstaltninger. De sædvanlige strejkebekæmpelsesmidler beordret med en varighed på 3 dage.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

”Skagerrak” 1 tog fra Aarhus.

16.11.44:

Opstillingen af 560. VGD er på grund af forskydningen fra Norge til Danmark og fordi tildeling af motorkøretøjer endnu ikke har fundet sted forsinket i en sådan grad, at den hidtidige slutdag for opstillingen (25.11.) ikke kan overholdes. Divisionens anmodning om forlængelse af opstillings-tiden og fastsættelse af slutdagen til den 14.12.44 videresendes til OKH/Chef H Rüst u. BdE. Foruden de manglende motorkøretøjer er der ved 560. VGD også problemer med opstilling af forsyningsregimentet. De dele, som skulle tilgå fra felthæren, er endnu ikke ankommet, til trods for, at der pr. telefon og pr. fjernskrivelse er blevet rettet forespørgsler og anmodninger om hurtig fremsendelse til afsenderne.

På et andragende fra W.B.Dän. vedrørende kystforsvaret af Danmark er der fra OKW, efter Førerens afgørelse, blevet bestemt, at W.B.Dän. alene har ansvaret for det samlede forsvar af Danmark, og at OKM i alle principielle spørgsmål om Danmarks forsvar skal afstemme påtænkte forholdsregler med ham før der udsendes befaling. Den opfattelse, at vestkysten udgør tyngdepunktet, tiltrædes af Wehrm.Führungsstab med den tilføjelse, at en forstærkning af Jyllands østkyst og af nordkysterne af Fyn og Sjælland er ønskelig, men ikke lader sig gennemføre i denne vinter til fuldt forsvarsberedskab på grund af manglende styrker. De vigtigste batterier til forstærkning af østkysten skal med de styrker, som W.B.Dän. har til rådighed, sikres med infanteri.

W.B.Dän.s ønske om omgående tilførsel af 6 kystbatterier til forstærkning af vestkysten er ikke blevet betragtet som presserende, dog bør det tilstræbes, at OKM lader batterierne tilgå inden foråret 1945.

Admiral Skagerrak underrettes om fjernskrivelsens indhold i dens fulde ordlyd og anmodes desuden om, i fremtiden at afstemme alle forsvarsspørgsmål med W.B.Dän. før befalingsudgivelse, samt om at angive hvilke batterier der som følge af deres kampopgave, rækkevidde og taktiske opgave skal beskyttes. Desuden ønskes meddelt hvilke batterier – med angivelse af kaliber – der kan regnes med i foråret 1945 og hvor på vestkysten de påtænkes indsat.

”Windstoss” og øget jernbanepatroljering er ophævet fra kl. 1200 i dag.

De territoriale kommandomyndigheder er blevet gjort bekendt med, at de Volks-Gren. Divisioner, som er under opstilling, principielt kun må indsættes i ”Buldogge, Windstoss, jernbanepatroljering” og i særlige enkeltstående foretagender på dansk område. Indsættelse til vedvarende vagttjeneste er forbudt.

¹ Sicherheitspolizei. Strejken udbrød som reaktion på, at Peter-gruppen havde huseret i byen i nogle dage og herunder dræbt redaktør L.V. Jensen og læge Poul Carstensen.

OKH har godkendt den ønskede optagelse i norm af i alt 4 batterier til 160. Res.Div.

OKH har befalet at Wehrkreiskdo. XII opstiller Ers.- u. Ausb.Btl. (M) 282 i W.B.Dän.s område. Efter endt opstilling underlægges bataljonen W.B.Dän.

Feldkdr. 1044 får befaling til at forudse, at bataljonen indsættes på veststrækningen (Bramminge – Tønder) og på strækningen Lunderskov – Bramminge og at melde til W.B.Dän. hvor opstillingen skal finde sted og hvor kompagnierne skal indsættes.

Tilstandsrapport for de frivillige bataljoner i kommandoområdet sendes til Gen.d.Freiw.Verbände.

Org.Abt. anmodes om, at nummerbetegnelsen for Ukr.Bau-Kp. ændres, da der på grund af den ens nummerering af Ukr.Bau-Kp. og Ukr.Bau.Pi.-Kp. hyppigt opstår forvekslinger.

Dagsmelding:

4 sabotagetilfælde, deraf 2 skinnesprængninger.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

3. sending "Skagerrak" ankommet til Aarhus.

Indhold: II./V.G.Regt. 1130 og 3. Kp.; 13. og 14. Kp. 1130 samt Stab III./A.R. 1560 og 2 batterier.

17.11.44:

På grund af melding fra Wehr.Kdr. Apenrade at paroleprogrammet for november måned er gået tabt ved havnevagten i Aabenraa sendes melding til OKH og nyt paroleprogram befales.

Tilførsel af forsyningstroppe til 560. Volks-Gren.Div. bliver ved KR-fjernskrivelser til Wehrkr. VI og XVII betegnet som presserende.

160. Res.Div. befales til at trække 1 kampbataljon ud af kystfronten som divisionsreserve. Dermed er divisionens forslag om at trække en bataljon væk fra Vert.Bereich Esbjerg afvist.

Til OKH fremsendes anmodning om afgørelse med hensyn til om egnede underførere, som har bestået W.B.Dän.s underførerkursus med godt resultat, kan forfremmes til underofficerer.

Dagsmelding:

8 sabotagetilfælde, deraf 3 sprængstofanslag mod handelsskibe der lå på værft (i skibenes indre), og 1 sabotageanslag mod jernbaneanlæg i Jylland.

Major i Schalburgkorpset skudt i København.¹

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Lørdagsmelding for 560. Volks-Gren.Div. – første gang 18.11.44 – indeholder enkeltheder om opstillings-status. Denne melding vil blive anvendt som grundlag for de daglige ændringsmeldinger.

18.11.44:

St.Gesch. Ers.- u. Ausb.Abt 400² får pr. fjernskrivelse tilladelse til at forlægge et batteri fra Aalborg-området til Viborg.

¹ Johan Edvard Stahr. Dræbt af likvidationshold fra modstandsgruppen Holger Danske.

² Sturmgeschütz-Ersatz- und Ausbildungs-Abteilung 400

Meldinger om opstillingsstatus (lørdagsmeldinger for 9. og 560. Volks-Gren.Div.) sendes som KR-fjernskrivelser til foresatte kommandomyndigheder.

Dagsmelding:

Ingen særlige hændelser.

19.11.44:

Drøftelse mellem W.B.Dän., Ia, Gauleiter Lohse¹ og den Rigsbefuldmægtigede Dr. Best om indsættelse af tyske arbejdere i de danske spærrestillinger.

Som svar på vores anmodning om at få udskudt slutdagen for opstilling af 560. Volks-Gren.Div. med 14 dage er der modtaget befaling fra Chef H Rüst om at for 1 kampgruppe (1 Gren.Rgt. og 1 le. Art.Abt.) fastsættes den 27.11. som ny slutdato og for resten af divisionen den 3.12.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde, værnemagtsinteresser berørt.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Tilgået til 560. Volks-Gren.Div.: 164 menige (sortehavstyskere),² 6 s.I.G., 6 le.F.H., 5 m. Flak, 52 RSO.³

20.11.44:

Til OKW sendes anmodning om forstærkning af de russiske frivillige enheder til divisionsniveau.

Begrundelse: Foreløbig kan der ikke regnes med tilgang af fast stationerede tyske divisioner. De Volks-Gren.Div. som befinder sig i kommandoområdet, er

- 1.) Ikke fuldt kampdygtige,
- 2.) Af hensyn til deres opstilling ikke forudset til at indgå i kystforsvaret.

Behov:

- 1.) Forstærkning af den ad kommandovejen allerede opstillede russiske regimentsenhed "Ehlers" til et fast stationeret russisk infanteriregiment ved tilgang af en regimentsstab og regimentsenheder som personelerstatning.
- 2.) Tilgang af endnu et russisk regiment med 3 bataljoner samt stabs- og 13.- og 14. kompagnier med håndvåben og så vidt muligt også lette og tunge infanterivåben.
- 3.) 1 tysk signalkompagni (fast stationeret) som personelerstatning. Der kan midlertidigt for en dels vedkommende hjælpes med materiel, som er til stede i eget område,
- 4.) 1 russisk pionerkompagni,
- 5.) Divisionsstab (blandet tysk og russisk).

W.B.Dän opstiller som foreløbig løsning ved egne midler:

- a) Artilleriafdeling,
- b) Panserjagerkompagni,
- c) Forsyningstroppe

Det tidligere Reiterverband Persche vil mest formålstjenligt kunne indgå som opklaringsenhed.

¹ Hinrich Lohse, Gauleiter og overpræsident i Slesvig-Holsten.

² „Folketyskere“ fra det sydlige Ukraine og fra Krim. Udvandrede fra Tyskland i slutningen af 1700-tallet.

³ Schweres Infanteriegeschütz, leichte Feldhaubitze, mittelschwere Flak, Raupenschlepper Ost

160. og 166. Res.Div. er blevet befalet til at forberede frigøring og opstilling af et forstærket schw.Waffen-Kp.¹ (midlertidigt motoriseret) fra regimentsafsnit, som forbliver rolige i tilfælde af en skarp situation samt til at samarbejde kompagniet under øvelser herunder også skarpskydningsøvelser.

Foruden anmodningen om tildeling af nyt stormskyts til Sturmgesch.Ers.- u. Ausb.Abt 400, som blev tilsendt OKW/In 6² den 8.11.44, retter StoPak³ til Gen.d.Pz.Abw. aller Waffen⁴ en lignende anmodning med bøn om støtte, særlig på grund af de krav, som stilles ved indsættelse i kamp og det ringe antal tungt Pak i området.

Til OKH meldes efter ordre at der ved 9. Volks-Gren.Div. mangler 2 Fahrschwadronen⁵ til hvilke rammerne forefindes, desuden at feltgendarmertroppen endnu ikke er indtruffet og at Wehrkreiskommando II i Stettin endnu ikke kender noget til opstilling af et Kartenstelle.⁶

I forbindelse hermed foreslås det OKH:

- 1.) At lade grundstammen til en feltgendarmertrop (styrke: 1 officer, 5 underofficerer) opstille ved Ers.Rgt. i Prag og at lade W.B.Dän. fylde op med feltgendarmer til fuld styrke.
- 2.) At foranledige at personel og materiel til et Kartenstelle til 9. Volks-Gren.Div. snarest tilgår til Bramminge.

På et spørgsmål fra O.B. West om hvornår man kan forvente at IV./269⁷ kan indtræffe, meddeles, idet OKW samtidig underrettes, at de bestående mangler (Personel, 9 s.F.H.⁸, køretøjer, seletøj og sadler) ganske vist er blevet tildelt, men endnu ikke trods utallige forespørgsler er blevet afsendt fra de afgivende myndigheder på grund af transportstop eller -vanskeligheder. Når det manglende er indtruffet, er der behov for endnu 10 dage til uddannelse.

Vanskeligheder i samarbejdet med det danske Geodætiske Institut giver anledning til en ny befaling med følgende indhold:

For overvågning af instituttet er Ia/Mess⁹ ved W.B.Dän. ansvarlig efter umiddelbare anvisninger fra Chef Kr.K. u. Verm.Wesen.¹⁰ Alle papirer skal derfor sendes via forbindelsesstaben i København.

Under anvendelse af OKH-anvisninger og på grundlag af de hidtil gjorte erfaringer gives der Volks-Gren.Div. retningslinjer for uddannelsen i opstillingstiden (se bilag).

Panser-, stormskyts- og tungt Pak-situationen fremsendes til OKW.

Dagsmelding:

Ingen særlige hændelser.

¹ schwere-Waffen-Kompanie, tungt kompagni.

² Oberkommando der Wehrmacht/Generalinspekteur der Panzertruppe/Inspektion 6

³ Stabsoffizier für Panzerabwehr

⁴ General der Panzerabwehr aller Waffen

⁵ Hestetrukne transportenheder

⁶ Enhed der producerer landkort

⁷ Det må dreje sig om 4. afdeling af Artillerie-Regiment 269.

⁸ Schwere Feldhaubitze

⁹ Stabsoffizier des Vermessungswesens

¹⁰ Chef des Kriegskarten- und Vermessungswesen (ved OKH)

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Til 560. Volks-Gren.Div. er ankommet et Tr.Entg.Zg.¹ Ellers ingen ændringer.

21.11.44:

Abt. Ia/Ausb.² Får til opgave at omorganisere W.B.Dän.s Sammel-Kp.³ I Silkeborg til en Felders.Btl. Dänemark.⁴ Der er planlagt opbygning af 2 Ausb.Kpn., 1 schw.Kp., og 1 Sammel-Kp. Bataljonen skal forblive i Silkeborg.

Ers.- u. Ausb. Btl. M 275 omdirigeres fra Viborg til Randers-Viborg-Langå-Horsens. 4./D IX⁵ skal tilbage til Middelfart. Taktisk og territorielt underlægges bataljonen 233. Res.Pz.Div., organisatorisk tilhører den Rgt. D 1104.

Erfaringsberetning fra Arnhem tilsendes enhederne til analyse (se bilag).

Dagsmelding:

Ingen særlige hændelser.

22.11.44:

Foranlediget af Sveriges skærpede holdning over for Tyskland tilsendes OKW anmodning om, at der tilføres en uddannelsesdivision til Sjælland og Fyn.

OKH anmodes påny om optagelse i norm af 1 Res.Inf.Pz.Jg.Kp.⁶ til hver af reservedivisionerne 160 og 166.

Ved kampskolene afholdes der – under udsættelse af det normale kursus – et forkortet underfører-kursus (varighed 8 dage) for 9. Volks-Gren.Div.

Ved den planlagte forlægning af Ers.- u. Ausb.Btl. M 275 til Randers kan kommandøren for Schule IX für Fahnenjunker der Infanterie⁷ aflastes i sin funktion som garnisonskommandant for så vidt som bataljonskommandøren kan overtage de løbende garnisonsforretninger.

Melding fra 9. Volks-Gren.Div. om tildelt, men endnu ikke modtaget materiel videresendes til OKH.

I Føringsanordning nr. 26 er, foruden befalinger om bevogtning af transportgods og om hemmeligholdelse, en orientering om fjendens brug af hvidt forfor og om indretning af et nyt Schutzbereich-amt.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde, herunder 1 jernbanesabotage og 1 overfald.

¹ Truppenentgiftungszug

² Abteilung Ia/Ausbildung

³ Sammel-Kompanie, Opsamlingskompagni

⁴ Feldersatz-Bataillon Dänemark

⁵ 4. kompagni af rekonvalescentbataljon D IX

⁶ Reserve-Infanterie-Panzer-Jäger-Kompanie

⁷ Skolen kom til Randers fra Hagenau i Alsace den 13. september 1944.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

363 heste tilgået 560. Volks-Gren.Div.

23.11.44:

166. Res.Div. har anmodet om at måtte forlægge regimentsstaben¹ fra Ringkøbing til Ulfborg samt at måtte foretage den dermed forbundne forlægning af kompagnierne. Der blev givet tilladelse hertil.

Den af generalstabschefen mundtligt befalede udpegning af en reservebataljon fra 160. Res.Div. som divisionsreserve meldes udført af divisionen. Den 27. – 28.11.44 trækkes Res.Gren.Btl. 469 ud af kystfronten.

En befaling fra Arko 190² om samarbejdet med artilleriet fordeles til enhederne.

Dagsmelding:

1 sabotage mod telefonledning og 1 overfald på personel fra marinen.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

3. og 4. sending af 560. Volks-Gren.Div. er ankommet.

Indhold: Rgts.Stab A.R. 1560 med dele af I./A.R. 1560, II./V.G.Rgt. 1128 og II./1129, Rgts.Stab og 14. samt dele af 13./1128. Til forsyningsregimentet er der fra Wehrkreis X tilført personel til våbenmesterdeling.

24.11.44:

Ingen særlige hændelser.

Dagsmelding:

3 sabotager, deraf 1 anslag mod jernbanestrækning i Jylland.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

24.11. kl. 1600 er 5. sending indtruffet.

Indhold: I./V.G.R. 1129, 13. og 14./1129

6. sending (indhold ukendt) skal afgå 25.11.44,

7. (sidste) sending vil indtræffe i Aarhus 28. eller 29.11.44.

Fra Norge er endnu ikke indtruffet:

I./1128 med dele af 13./1128 og Pi.Btl. med 2 kompagnier.

25.11.44:

Ingen særlige hændelser.

Dagsmelding:

7 sabotageanslag deraf 3 sprængninger af baneanlæg, 1 sabotage mod telefonledning.

26.11.44:

Til Gen.Insp.d.Pz.Tr. fremsendes anmodning om at få tildelt 12 stk. s.Pak 40 med trækraft til Afsnit Nordjylland.

¹ Det fremgår ikke hvilken regimentsstab, der er tale om.

² Artilleriekommandeur 190.

Dagsmelding:

5 sabotageanslag og 1 overfald på person tilhørende værnemagten.

27.11.44:

For at inddrage tanken om at lægge tyngde ved østkysten i overvejelserne, udsender W.B.Dän som første foranstaltning en rekognosceringsbefaling, der inddeler østkysten i følgende rekognoscerings- (senere sikrings-) afsnit:

- a) Sjælland (ansvarlig: Kommandeur Höheres Kommando Kopenhagen)
- b) Fyn (ansvarlig: Kommandeur Regimentsstab D 1101)
- c) Middelfart - Horsens (ansvarlig: Kommandeur La.Pi.Lehr- u. Ers.Rgt.)
- d) Horsens - Grenå (ansvarlig: Kommandeur Regimentsstab 1104)
- e) Grenå – Limfjord (ansvarlig: Kommandeur Fahnenjunkerschule 9)
- f) Nord for Limfjorden (ansvarlig som hidtil: Abschnittskommandant Nord-Jütland).

Rekognosceringen skal gennemføres ud fra den forudsætning, at der pr. afsnit indsættes en division med 7 bataljoner samt 3 lette og en tung [artilleri-]afdeling.

Detaljeret skal der rekognosceres for forløbet af H.K.L.¹ (som generelt er kysten), tyngdepunkter for forsvaret, panser- og luftlandeudsatte områder, vigtige fremrykke- og forskydningsveje samt områder for reserver. Rekognosceringsresultat med kort skal foreligge senest 15.12.44.

Idet befalingen med kodeordet "Windstoss" ophæves, bestemmes det i en ny befaling (kodeord "Rollbahn") at der foruden overvågning og sikring af jernbanernes skinneanlæg også skal ske en overvågning af strækningernes omgivende terræn (bl.a. ved hjælp af lureposter).

Dagsmelding:

Ingen særlige hændelser.

28.11.44:

Der meldes til OKW, at der til infanteristisk sikring af de nye marinebatterier ikke er styrker af hæren til rådighed og at Admiral Skagerrak derfor overtager beskyttelsen af nogle vigtige batterier med egne styrker.

W.B.Dän. har til hensigt at forstærke østkysten ved yderligere opstilling af fæstningsstamkompagnier. Hertil er det til en begyndelse nødvendigt med 2000 mand til opstilling af et fæstningsstamregiment.

OKH bebuder at der vil tilgå en fjerde M-Bataillon² fra Wehrkreis I. Fredericia meldes tilbage som tilførselssted.

Dagsmelding:

2 sabotagetilfælde, deraf 1 jernbanesprængning i Jylland.

29.11.44:

Til Generalstab des Heeres sendes anmodning om optagelse i norm af en Feld-Ersatz-Bataillon Dänemark idet Fest.Stamm-Kp. W.B.Dän. i Silkeborg opløses.

¹ Hauptkampflinie

² "Magen-Bataillon" dvs. rekonvalescentbataljon for mavesyge.

Dagsmelding:

5 sabotagetilfælde, deraf 2 anslag mod banelegemer.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Sidste personeltransport af 560. Volks-Gren.Div. i dag indtruffet i Aarhus.

30.11.44:

De nye slutdage for opstilling af de to Volks-Gren.Div. meddeles disse. Herefter gælder for 9. Volks-Gren.Div. den 5.12.44, for hovedparten af 560. Volks-Gren.Div. den 1.12.44.

I fortsættelse af befalingen for uddannelse og underbringelse af reservehærenheder under feltforhold befales det i henhold til OKH-bestemmelsen, at der i delingsføreres og kompagnichefers uddannelses- og underbringelseslokaler kan anlægges elektrisk belysning.

Den af OKH anordnede ombenævnelse af Gren.Btlne. mot. til Pz.Gren.Btlne.¹ meddeles 233. Res.Pz.Div.

Pr. fjernskrivelse anmodes 460. Inf.Div. om snarest at tilbagelevere de 14 Gen.Gas-personkøretøjer, som overtalligt er medført.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydninger:

- a) Sidste dele af 560. Volks-Gren.Div. i underbringelsesområderne.
- b) Af 6. SS-Geb.Div. "Nord" er indtruffet: Forkommando², Stabsbatteri og 5./SS-Flak Abt. 6, målebatteri og trændeale af SS-Geb.A.R. 6.³
- c) Af 710. Inf.Div. er forkommando indtruffet. Forskydes med de første dele af 710. Inf.Div. (ankommer 1.12. formiddag) til nyt område.

1.12.44:

Ingen særlige hændelser.

Dagsmelding:

2 sabotageanslag og 1 overfald på værnemagtspersonel (pistolrøveri).

Tilføjelse OKW/WFSt.:

- a) 560. Volks-Gren.Div. (Forskydning "Scherbelberg"): Kampgruppens første 3 tog afgået.
- b) 6. SS-Geb.Div. "Nord" (Forskydning « Eisbär »):
Dele af divisionsstaben, feltgendarmeritrop, dele af Stab/SS-Geb.Jg.Rgt. 11, dele af Stab/Pi.Btln., 3./Nachr.Abt., dele af Kom.Kol.⁴, dele af San.Abt.
- c) 710. Inf.Div. (Nebel):
Dele af Stab/Div., Stab/Gren.Rgt. 730 med 4 komp., 1./A.R. 650, Stab og 1. Kp./ Pi.Btl. 710.

¹ Grenadier-Bataillone mot. til Panzer-Grenadier-Bataillone

² Tysk forkortelse: V.P. = Vorausbefördertes Personal

³ SS-Gebirgs-Artillerie-Regiment 6

⁴ Kraftomnibus-Kolonne

2.12.44:

Det befales 233. Res.Pz.Div. at flytte føringsafdelingen til Herning senest 10.12.

Lørdagsmeldingerne vedrørende 9. og 560. Volks-Gren.Div. videresendes til OKH. Heraf fremgår, at 560. Volks-Gren.Div. under forudsætning af, at der tilgår køretøjer vil være egnet til forsvar fra 7.12.44 medens der ved 9. Volks-Gren.Div. endnu ikke forefindes kampduelige enheder. Til den befalede slutdag for opstillingen (5.12.44) vil divisionen ikke være brugbar i felten, hvorfor der endnu en gang anmodes om, at slutdagen for opstilling fastlægges til den 14.12.44.

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde samt overfald på henholdsvis en person tilhørende værnemagten og én tilhørende det tyske politi.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

- a) "Scherbelberg": Kampgruppe afgået.
- b) "Eisbär": Ingen nytildgåede enheder.
- c) "Nebel": Indtrufne dele videresendt med jernbanetransport.

3.12.44:

OKH har stillet i udsigt, at der tilføres et ungarsk reserveregiment med ungarske rekrutter. Det er hensigten at dette regiment skal tildeles Höh.Kdo. Kopenhagen, da der til hvert af de ungarske kompagnier foruden officerer også skal afgives underofficerer som uddannere.

Efterhånden som regimentets enheder indtræffer vil de i første omgang blive sendt til Oksbøl for derfra kompagnivis at blive forlagt til de af Höh.Kdo. Kopenhagen udpegede områder. Fra 5.12.44 afgiver Höh.Kdo. Kopenhagen til Oksbøl en officer, som træffer de nødvendige forberedelser til underbringelse i øvelsesområdet samt til videreledning af kompagnierne til de forudsete underbringelsessteder. Det uddannelsespersonel (3 officerer og 15 underofficerer) som ikke er til rådighed ved Höh.Kdo. Kopenhagen, rekvireres ved OKH.

For 9. Volks-Gren.Div. har OKW befalet den 10.12.44 som ny slutdag for opstillingen. Der må påregnes forskydning til Hillesheim/Eifel fra den 11.12.44.

Dagsmelding:

Ingen særlige hændelser

4.12.44:

Det befales Höh.Kdo. Kopenhagen at opstille pansernærbekæmpelses- og panserdestroyergrupper. Opstillingen skal være afsluttet den 24.12.44.

Ændringen af den nye betegnelse for det ukrainske Bau-Pi.Kp. fra 683 til 693 bekendtgøres.

Om kampøvelse Esbjerg, som afholdtes 30.11.44, har 160. Res.Div. forelagt en erfaringsrapport, som videresendes til kommandomyndighederne til orientering og analyse.

Ligeledes bliver erfaringsrapporten fra OKH om forsvar fordelt til enhederne.

Panser- og Pak-melding til OKW.

Dagsmelding:

1 sabotageanslag mod sidebane i Jylland med 13 enkeltsprængninger.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Resterende dele af 1. sending ”Nebel” (Jagdkommando 730 og 740, Stab II. og 14./740, I. og 3./A.R. 650, Nachr.Kp. 710, Kr.Kw.Zg.¹ og gasrensedeling, feltgendarmeritrop og våbenmesterdeling) videresendt til O.B. Südwest.

5.12.44:

OKW har i bestemmelsen om borttransport af enheder fra Norge blandt andet befalet, at W.B.Dän. skal samle alle divisioner i Jylland og hurtigst muligt forberede dem til den nye indsættelse. I henhold hertil skal de personelle og materielle supplementer til 2. Geb.Div. allerede være til stede i Jylland når divisionen indtræffer.

Med henvisning til denne befaling anmodes W.B. Norwegen pr. fjernskrivelse om at meddele hvilke personelle og materielle supplementer der er nødvendige til divisionen og om rekvisition ved OKH har fundet sted.

Ved den drøftelse, som i dag har fundet sted om de forholdsregler, som skal sættes i værk for at imødegå den forøgede sabotage imod skibe og værfter blev der mellem Herr Wehrm.Bef. Dän., den kommanderende admiral, stabschefen ved Komm.Gen.d.Dt.Lw. in Dän. og Höh. SS- u. Pol.Führer fastlagt følgende:

- 1.) For afværgeforanstaltninger mod sabotager er B.d.S.² ansvarlig. Med henblik herpå stilles tropper af alle tre værnemagtsdele samt fra politiet til hans rådighed og under hans operative ledelse.
- 2.) For de objekter, som kommer på tale, blev størrelsen af bevogtningsstyrken fastlagt i enkeltheder.
- 3.) Hæren skal stille 100 mand i København og 15 mand i Esbjerg.
- 4.) B.d.S. er desuden alene ansvarlig for bevogtningen af virksomheder af militær betydning. De styrker af Wehrmacht, som allerede er indsat, er med omgående virkning underlagt ham operativt.

Dagsmelding:

3 sabotageanslag, deraf 1 anslag mod banelegemet på en sidebane i Jylland.

6.12.44:

Rettelsen af kampinstruksen indeholder nogle nye bestemmelser (se bilag).

Befalingen om opstilling af Sperrkommando Dänemark ved B II tilstilles i samarbejde med Sonderstab Dänemark værnemagtsdelene.

Om forholdene ved 4./A.R. 269 meldes, at der mangler 100 kuske og 38 R.S.O.³ Desuden seletøj til hovedparten af hestene. Af den grund kan terminen for feltanvendelighed ikke forudses.

¹ Kranken-Kraftwagen-Zug

² Befehlshaber der Sicherheitspolizei (Otto Bovensiepen)

³ Raupenschlepper Ost = tung artilleritruktor

Dagsmelding:

1 sabotageanslag, 1 overfald på person tilhørende værnemagten.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Nebel" indtruffet og videreført som jernbanetransport:

Stab I./730, Rgts.Stab 740, kompagnierne 5. – 8. og 12./740, Rgts.Pi.Zug 740, 3./Pi. 710.

7.12.44:

OKW/WFSt. befaler forstærket sikring af Jyllands østkyst, da der i vintermånederne er særlig gode landgangsforhold der.

Udførelsesbestemmelser, se bilag.

Dagsmelding:

1 sabotageanslag, 1 overfald på person tilhørende værnemagten i København.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Af 6. SS-Geb.Div. "Nord" er indtruffet:

Dele af II./11, 16./12, Stabsbatterie II./A.R. 6, samt 3., 4., og 7. Battr., dele af 9. Battr./A.R. 6, dele af 1./Pz.Jg.Abt. 6, 3./Aufkl.Abt. 6, Nachr.Zg., 6./Flak-Abt. 6, dele af Stab/Pi.Btl. 6, Brücken-Kp. Pi.Btl. 6, dele af Nachr.Abt. 6, werkstatt-Kp., dele af forvaltningstropper.

Af 710. Inf.Div er indtruffet:

Stab III./740 samt 9. og 10. Kp., Dele af Stab II./A.R. 650, 9./ A.R. 650, dele af Fahrschwadron¹

8.12.44:

Herr Wehrm.Bef. kører til østkysten og rekognoscerer området mellem Grenå og Aalborg med henblik på den forestående omgruppering.

Som led i udførelsen af befalingen "forstærket sikring af østkysten" befales forlægning af den russiske cyklistenhed "Persche" til Aalborg hvor den afløser Sich.Btl. M 1208.

Dagsmelding:

2 sabotageanslag, deraf 1 mod telefonkabel. 2 overfald på værnemagtspersonel i København.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Af forskydning "Scherbelberg B" er 15 tog afgået (forskydningen omfatter i alt 24 tog).

9.12.44:

Ia-drøftelse. Deltagere: Generalstabschefen, Ia, IIa, IIb, Fører/Sonderstab Dän., Ia/Ausb., Hauptmann Zoch, Oberinspekteur Ihden, Oberleutnant Esche.

Desuden Ia eller adjudanter fra 233. Res.Pz.Div., 160. Res.Div., 166. Res.Div., Höh.Kdo. Kopenhagen, Kdt.Vert.Ber. Nordjütland,² Feldkdr. 1044.

Generalstabschefen indleder drøftelsen med at byde de tilstedeværende herrer velkomne. Han fremhæver den af OKW/WFSt. befalede forstærkede sikring af østkysten som det væsentligste emne for drøftelsen. Det operative tyngdepunkt flyttes om vinteren på grund af de gunstigere landgangsmuligheder fra vestkysten til østkysten. Med henblik på at gennemføre en omgruppering

¹ Hestetrukket transportenhed

² Kommandant Verteidigungsbereich Nordjütland

af styrkerne drøftede han med Ia/233. Res.Pz.Div. de derved opståede spørgsmål omkring operationer, uddannelse og underbringelse.

Generalstabschefen understregede nødvendigheden af lokale reserver til gennemførelse af modstød og til afsnøring af indbrud. Han påpegede desuden vigtigheden af lejlighedsvis øvelser med divisions- og andre stabe.

Ia drøftede med Ia fra divisionerne muligheden for fordeling og uddannelse af rekrutter på den måde som 233. Res.Pz.Div. gør dette. Han krævede, at kommandørerne eller deres stedfortrædere altid skal være til at komme i forbindelse med eller -- hvis begge er fraværende -- at der foreligger en rejseplan.

Førerbefaling om forsyningstroppers indsættelse blev læst op.

Opbygning af Fest.Stammtruppen.

Fælles holdning til de undersøgelser, som skal foretages af Sonderstab IV/OKH.

Oberstlt. Funk, Ia/Ausb. Skitserede forløbet af skarpskytteuddannelsen. Udpegning af deltagere skal foretages med særlig omhu.

Som en særlig ansporing nævnte han tildelingen af skydepræmier fra Herr Wehrm.Bef. eller fra divisionskommandørerne.

Ila henledte opmærksomheden på at officerer, som har været mere end 2 år i Danmark, skal afgå fra deres stillinger.

Hptm. Bauer, IIb omtalte udligningen af personel indenfor forsyningstropperne. Under alle omstændigheder udskillelse af årgang 14 og yngre. Fristen for udskiftning af uddannelsespersonel er forlænget til 1.3.45.

Oberstlt. Von Wedel, Sonderstab Dän. nævnte at Sonderstab IV OKH's¹ forestående kontrol af enheder og tjenestesteder hovedsagelig vil dreje sig om følgende områder:

- a) Anvendelse af soldater af årgang 14 og yngre i baglandet,
- b) Den nødvendige udligning af våben (lokale våben),
- c) Kontrol af de ad kommandovejen opstillede enheder.

I den forbindelse fremlagde Hptm. Zoch, WuG² endnu en gang befalingerne om våbenreduktioner og undtagelserne derfra. Overtallige våben skal føres som lokale våben hos W.B.Dän.

Ifølge meddelelse fra IVa er der ingen overtallige våben ved forvaltningstropperne.

Afsluttende gav repræsentanten fra H.Mot³. en oversigt over den yderst knappe drivmiddelsituation.

Dagsmelding:

1 overfald på værnemagtsperson i København.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Scherbelberg" afsluttet. Af 710. Inf.Div. er alle indtil nu indtrufne dele rullet videre. Det forventes, at en ny sending vil indtræffe den 10.12. om formiddagen.

¹ En særstab som skulle danne nye enheder af nedkæmpede enheder, forsprængte soldater og "udkæmmede" soldater fra områder bag fronten.

² Waffen und Gerät. En stabsfunktion i kvartermesterafdelingen

³ Uautoriseret forkortelse for overordnet forvaltningsorgan for motorkøretøjer

10.12.44:

Fjernskrivelse fra B.d.S. om afgivelse af styrker til bevogtning af 11 værfter (se drøftelse af 5.12.44) videresendes til de berørte kommandomyndigheder. Ifølge fjernskrivelsen skal styrkerne stilles til rådighed således, at der tirsdag den 12.12.44 kl. 1200 kan foretages en pludselig uventet besættelse af samtlige værfter.

Der er befalet beredskab til borttransport for 9. Volks-Gren.Div. den 13.12.44 kl. 1200.

Førerens befaling om at enheder bag fronten (stabe, forsyningsenheder m.v.) skal indsættes i arbejdet med stillingsudbygning tilsendes de territoriale kommandomyndigheder, Marine, Luftwaffe samt selvstændige regimente og afdelinger til videre foranstaltning.

Dagsmelding:

6 sabotageanslag, deraf 2 på jernbanestrækningen Aarhus – Fredericia og 2 overfald på soldater i København.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

6. sending er forsinket i afgang. Indtræffer i Aarhus natten til den 11.12.44.

11.12.44:

Til de foresatte kommandomyndigheder fremsendes følgende andragender:

- 1.) Opstilling af en hestetrukket artilleriafdeling til afsnit Nordjylland. Denne afdeling skal indsættes ved den af OKW befalede russiske frivilligdivision. Tysk rammepersonel, udrustning med signalmidler og observationsudstyr samt anvisning af seletøj, sadler og vogne er nødvendigt.
Der forefindes skyts til 3 batterier samt frivilligt mandskab til alle batterier. Heste fremskaffes fra herværende kommandoområde.
- 2.) Opstilling og tilgang af en let hestetrukket artilleriafdeling til indsættelse i Höh.Kdo. Kopenhagens område.
- 3.) Tilgang af et stabsbatteri til Res.Art.Rgt. (mot) 20 og et til Res.Art.Rgt. 1066.
- 4.) Optagelse i norm af skarpskyttekursus i Oksbøl under benævnelsen Scharfschützen-Ausb.Kp. W.B.Dän.
- 5.) Udvidelse af normen ved stabene Res.Art.Rgt. (mot) 20 og Res.Art.Rgt. 1066.

Chef H Rüst har befalet Bataillon D IX tilbageført til Wehrkreis IX. Dette meldes til W.F.St. med den bemærkning at henset til situationen finder W.B.Dän ikke at afgang af denne i Middelfart indsatte bataljon er acceptabel. Der anmodes om en afgørelse.

Marinens andragende om at Grenå erklæres som marinestøttepunkt og -garnison tiltrædes.

160. Res.Div. har befalet batterier fra H.Küst.Art.Rgt. 180 at afgive jægerkommandoer. Arko 190 har efter en drøftelse derom forelagt spørgsmålet for General der H.Küst.Art.

Der blev befalet: H.Küst. batterierne skal ikke stille jægerkommandoer. Det tiltrædes, at der afgives en fremskudt observatør med sikringstrop.

Denne afgørelse bekendtgøres for divisionen.

Dagsmelding:

5 sabotageanslag, deraf 3 på hovedlinjer.

Støjsenderanlægget København-Amager¹ er blevet angrebet og sprængt af en bevæbnet gruppe sabotører. Anslaget lykkedes efter GFP's² opfattelse på grund af hjælp fra mindst én værnemagtsperson ved tjenestestedet (tilhørende Stabs-Funk-Kp./OKW), som satte alarmindretningen ud af drift og flygtede.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Af 6. SS-Geb.Div. Nord er indtruffet:

Dele af 8./SS-Geb.A.R. 6, stabsbatteri III./SS-Geb.A.R. 6, SS-Feld-Kasse, dele af Rgts.Stab/SS-Geb.Jg.Rgt. 11, dele af 1./SS-Geb.Jg.Rgt. 12, dele af 1./A.R. 6 og Gen.Kp., dele af SS-Flak-Abt. 6, le-Kol. 12, Stab 12, Dele af SS-Schtz.Btl. (mot) 6, Stab III. og 10./11., 1./A.A. (mot) 6, dele af IV./A.R. 6, Waffenwerkstatt-Kp., dele af 1. og 2./SS-Schtz.Btl. 6, Stab og 1.-3./Pz.Jg.Abt. 6, dele af II./12.

Af 710. Inf.Div. er indtruffet:

I./740, III./730, dele af 5. og 6./730, 6./A.R. 650, Stab II. Med 5. og 6./730, Vet.Kp. 710.

12.12.44:

Sonderstab IV under ledelse af General Frederici³ var om formiddagen til drøftelser i Silkeborg. Herrerne fra generalstaben skildrede situationen i Danmark i briefinger og har udleveret materiale til brug for medlemmerne af Sonderstab IV i deres fortsatte virke.

I forlængelse af meddelelsen om Sonderstab IV, OKH's virksomhed befales alle enheder til, at der af tjenestestederne på anfordring skal stille motorkøretøjer til rådighed for den særlige stab og at al nødvendig kørsel for staben skal betragtes som godkendt af W.B.Dän. Godtgørelse af forbrugte drivmidler sker gennem W.B.Dän. – H.Mot.

På grund af nytilførsel af M-bataljoner og den af OKW befalede omgruppering af styrkerne med henblik på sikring af Jyllands østkyst er det blevet nødvendigt at udgive en befaling for underlæggesforhold for de i Jylland indsatte M.- og D.-bataljoner samt for Stab/Gren.Rgt. 1104. Med omgående virkning er Stab/Gren.Rgt. D 1104 med underlagte sikringsbataljoner (M 1208, M 271, M 275) samt Bataillon D V underlagt 233. Res.Pz.Div., Bataillon D XVIII er underlagt Abschn.Kdt. Nord-Jütland, Bataillon D 279 og 282 er underlagt Feldkdr. 1044, Sich.-Btl. M 216 som hidtil 160. Res.Div.

Der skal optages forbindelse med Höh.Kdo. Kopenhagen om overdragelse af dokumenter som vedrører korrespondance med Wehrkreisen.

Det af Admiral Skagerrak indsendte rekognosceringsresultat vedrørende 27 batterier samt Marine-Flak-Abt. 717 bifaldes.

Indsættelse af flakartilleri i jordkamp blev reguleret på ny i den 4. rettelse til kampinstruksen. Alle territoriale og taktiske kommandomyndigheder får tilsendt ordlyden af OKH's befaling.

OKH tilsendes andragende om opstilling og optagelse i norm af en artilleriafdeling til Res.Art.Rgt. 1066.

¹ Lå i Njalsgade, hvor nu KUA ligger. Aktionen gennemførtes af 30 mand fra BOPA

² Geheime Feldpolizei

³ General der Infanterie Erich Friderici (1885 – 1964)

166. Re.Div. har efter ordre forelagt et forslag til opstilling af et 4. regiment. Forslaget godkendes. Divisionen får befaling til at træffe forberedelser til opstilling.

I forlængelse af befaling om 233. Res.Pz.Div.s indsættelse ved Jyllands østkyst befales at den regimentsgruppe, som 166. Res.Div. skal forlægge til det nordjyske område, ved sin ankomst taktisk og territorielt underlægges Abschn.Kdt. Nord-Jütland, medens den uddannelsesmæssigt og disciplinært forbliver underlagt 166. Res.Div.

Admiral Skagerrak har forespurgt om ikke de danske øer også skal anses for luftlandetruede. Det meddeles, at de danske øer ganske vist er luftlandetruede, men at der ikke er styrker til rådighed til et effektivt forsvar mod denne trussel. I henhold til befaling fra W.B.Dän. har Höh.Kdo. København for sit område afgjort, at øerne Fyn og Sjælland bortset fra skov- og søområder skal betragtes som fuldt ud luftlandetruede.

Afmarch af 9. Volks-Gren.Div. fastsat til 15.12.44 kl. 1200.

Dagsmelding:

3 anslag mod skinneanlæg.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Mazeppa" videresendt med 2 tog. Forskydning "Laudon" (i underbringelsesområder) påbegyndes 12.12.44 om natten.

13.12.44:

For strækningen Oksbøl – Tønder befales fra den 15.12.44 kl. 1200 og formentlig 3 dage frem Rollbahn¹ til beskyttelse af forskydningen af 9. Volks-Gren.Div.

Underlæggelsesforholdene for fæstningspionerstyrker er blevet nyordnet i en OKW-befaling fra 23.11.44. Ifølge denne varetages Wehrmachts² fæstningspionerers interesser af Kommandeur des Fest.Pi.Stabes 31. I hans egenskab af Pi.Führer Dänemark er Fest.Pi.Stäbe af hæren og marinen i kommandoområdet underlagt ham. Befalingen omfatter også udførelsesbestemmelser.

2-måneders melding med situationskort i 1:300 000 til OKW.

Dagsmelding:

3 sabotageanslag, deraf 2 mod banestrækninger. 2 overfald på værnemagtspersonel i København.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Mazeppa": Ingen nye sendinger ankommet, resterende dele af gammel sending afgået.

Forskydning "Laudon": Yderligere 2 tog af gammel sending ankommet til underbringelsesområdet.

14.12.44:

På opfordring fra 9. Volks-Gren.Div. og T.K. Aarhus befales der Rollbahn for strækningen Lunderskov – Padborg fra samme tidspunkt og af samme varighed og det bestemmes, at 160. Res.Div. overtager "Rollbahn" for Oksbøl – Ribe inklusive.

¹ Kodeord for forstærket bevogtning af jernbanelinjer

² Hermed udelukkes formentlig Waffen-SS

OKH-befalingen om reduktion af antallet af kampduelige soldater i D-bataljonerne fra 800 til 400 er blevet forelagt Wehrm.Führungsstab til afgørelse af operative grunde. Da Stellv.Gen.Kdo's på grund af denne OKH-bestemmelse forlanger afgivelse af soldater fra D-bataljonerne, befales det de kommandomyndigheder, som det vedrører, indtil afgørelse fra Wehrm.Führungsstab foreligger, kun at acceptere afgivelser fra D-bataljonerne i det hidtidige omfang.

Det meddeles Abschn.Kdo. Nord-Jütland at der som Flakbestykning af Vert.Bereich Aalborg er fastlagt 3 tunge, 1 let og et middeltungt Flakbatteri.

Tilstandsrapporter for felt- og reservehær til OKH.

En sammenstilling af erfaringer om bekæmpelse af fjendtlig landgang til enhederne.

Geb.A.O.K 20¹ anmodes om pr. fjernskrivelse at meddele, hvornår der kan regnes med at forkommando og hoveddelen af 2. Geb.Div. indtræffer. Som forkommandoets marchmål anføres Silkeborg.

Dagsmelding:

4 sabotageanslag, deraf 2 på jernbanestrækninger og 1 på telefonledning. 1 overfald på medlem af Wehrmacht i København.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

"Mazeppa": Ingen nye ankomster.

Af forskydning "Laudon" yderligere 2 tog ankommet til underbringelsesområdet.

15.12.44:

I overensstemmelse med vores forslag har OKH befalet snarest mulig afslutning af opstillingen af IV./A.R. 269 samt afdelingens afgang den 16.12.44. W.B.Dän. vil så vidt muligt assistere med materiel. Via den ledende veterinærofficer er der allerede pr. jernbane tilgået heste. Den 16.12.44 skal afdelingen med jernbane afgå til Oberbefehlshaber Oberrhein med henblik på at indgå i divisionen.² Det viser sig, at der er transportvanskeligheder, således at forskydningen ikke kan finde sted før den 18.12.

Det befales forkommandoet for 6. SS-Geb.Div. at forelægge nøjagtig melding om indtrufne enheder. Kl. 1730 melder Hauptsturmführer von Zittowitz, at han ikke er i stand til at afgive den af W.B.Dän. forlangte melding, hvorefter generalstabschefen beordrer ham til at melde det han ved. Anledningen til ønsket om hurtig forelæggelse af meldingen er en presserende forespørgsel fra Wehrm.Führungsstab om muligheden af at samle en kampgruppe af de kampklare enheder af 6. SS-Geb.Div. Nord. For at kunne efterprøve dette må W.B.Dän. vide, hvilke enheder der er indtruffet samt den nøjagtige kampkraft af disse enheder.

Den af OKH godkendte optagelse i norm af Inf.Nachr.Zug³ til kommandanten for Vert.Bereich Esbjerg meddeles divisionen og det stilles i udsigt, at personellet vil blive anvist.

¹ Gebirgs-Armee-Oberkommando 20

² 269. Inf.Div. som i oktober 44 passerede Jylland på vej fra Norge til vestfronten (Forskydning Bülow)

³ Infanterie-Nachrichten-Zug. Signaldeling.

Førerbefalingen om føring ved enheder, som er afskåret, videresendes med henblik på snarest mulige belæring af tropperne.

Dagsmelding:

3 sabotageanslag deraf 2 på jernbanestrækningen Aarhus – Fredericia og 1 på telefonledning.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Ingen ændring af igangværende forskydninger.

16.12.44:

Med hensyn til reservehærsenheders underbringelse i terrænet meldes til OKH, at hvad angår kystforsvaret, er befalingen allerede efterkommet ved 160. Res.Div. og 166. Res.Div. og man er ved at bygge bunkers til de reserver, der ligger bag kysten. Ved 233. Res.Pz.Div. kan feltmæssige bunkers ikke bygges da Wehrm.Führungsstab har befalet forlægning af divisionen til Jyllands østkyst.

Ldgs.Pi.Lehr- u.Ers.Rgt. Fredericia efterkommer befalingen ved at underbringe rekrutterne feltmæssigt i landgangsbådene. St.Gesch.Ers. u. Ausb.Abt. 400 og Res.Kraftf.Abt. 2¹ beskæftiger sig med bygning af feltmæssige bunkers i december måned.

I denne sammenhæng meldes det til OKH, at på grund af manglen på træ i Danmark, er det nødvendigt at tilføre træ via Rüstungsstab fra hjemlandet, hvilket vil medføre betydelige forsinkelser med hensyn til bygning af feltmæssige bunkers.

Andragender om optagelse i krigsnorm af:

- a) 1 Fest.Stamm-Pi.Kp. og yderligere 8 Fest.Stamm-Kpn.
- b) 1 Div.Kartenstelle og 1 Feldgend.Trupp a (mot.) til 233. Res.Pz. Div.

Fornyet andragende om forlængelse af uddannelsestiden for rekrutter ved 160. og 166. Res.Div. fra 12 og 16 uger til 16 og 18 uger.

Begrundelse: Begge reservedivisioner er indsat til beskyttelse af store kystområder. På grund af kystforsvar, forberedelser til indsættelse, stillingsbygning, yderligere vagttjeneste og beskyttelse mod sabotage samt for pionerernes vedkommende udlægning af miner går uddannelsestid tabt, hvilket kun kan modvirkes ved en forlængelse af uddannelsestiden.

Fra OKH er der befalet at Pz.Gren.Ausb.Btl 413 (Litzmannstadt)² tilgår og underlægges 233. Res.Pz.Div. Bataljonen vil efter forslag fra 233. Res.Pz.Div. blive underbragt i området nordøst for Silkeborg. Wehrkreis XXI orienteres om, at bataljonens marchmål er Aarhus. Derfra vil W.B.Dän. sørge for videreledning til underbringelsesområdet. Bataljonen er med hensyn til personeladministration underlagt Wehrkreiskommando I og i øvrige forhold 233. Res.Pz.Div.

Kendeord fordeles til enhederne.

Dagsmelding:

5 sabotageanslag, deraf 4 på hovedstrækningen mellem Aarhus og Padborg og 1 på telefonledning. 1 overfald på medlem af værnemagten i Jylland (våbenrøveri).

¹ Reserve-Kraftfahr-Abteilung 2

² Bataljonens hidtidige garnison. Byen ligger i Polen og hedder nu Łódź.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Eiger" (9. Volks-Gren.Div.) 4 tog afgået.

Forskydning "Mazeppa" 15. tog afgået.

17.12.1944:

Fra OKH er der endnu en gang gjort opmærksom på, at udlægningen af reservehærens enheder i terrænet skal fremskyndes. Befalingen videresendes til de divisioner og andre enheder, som er berørt, med ordre om at indsende melding den 25. i hver måned.

Divisionskommandører, den Rigsbefuldmægtigede, Komm.Gen.d.Dt.Lw. in Dänemark, Komm. Admiral Skagerrak og Inspektør der Pz.Tr.¹ på besøg til drøftelser med W.B.Dän.

Dagsmelding:

1 sabotageanslag på jernbanestrækningen Kolding – Padborg.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

8. sending indtruffet med 5 skibe. Indholdet meldes den 18.12.44 med en samlet melding om de modtagne dele af 6. SS-Geb.Div. "Nord".

Forskydning "Eiger" 15. tog afgået.

Forskydning "Mazeppa" 16. tog afgået.

18.12.44:

Afgang af IV./A.R. 269 fastlægges til 20.12.44.

Andragende om optagelse i norm af:

a) 5 H.Küst.Bttrn.

b) Stab og Stabsbatteri IV./H.Küst.Art.Rgt. 180

Pak og Paksituation ²

Dagsmelding:

2 sabotageanslag og et overfald af bevæbnede sabotører på et af Luftwaffes radiofyrr. Forsøg på sprængning afværget.³

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Eiger" 25 tog afgået.

Forskydning "Mazeppa" 18 tog afgået.

19.12.44:

Wehrmachtführungsstabs telefoniske befaling om snarest muligt at afsende en kampgruppe videregives til SS-Geb.Div. Nord.

¹ Generalleutnant Wolfgang Thomale

² Formentlig menes Panzer- og Paksituation

³ Der er tale om angrebet på støjsender og radiofyrr på Islevbrovej i Husum. Man gik efter støjsenderen, som blev ødelagt. Se beskrivelse her: http://www.din-bog.dk/1940-1945/Region_6/Sabotage/Islev_Stoejsender/Beretning/

I fortsættelse af befaling om sikring af østkysten fastlægges tilbagetrukne stillinger, som skal forberedes som spærrestillinger mv.

”Rollbahn” ophævet.

Den fra Wehrmachtführungsstab modtagne fjernskrivelse om indskrænkninger på andre krigsskuepladser med henblik på det afgørende slag i Vesten videresendes til orientering for de underordnede enheder.

233. Res.Pz.Div.’s andragende om optagelse i norm af en regimentstab sendes med inspektøren for pansertropperne til Chef H Rüst.

Dagsmelding:

2 sabotageanslag. 1 overfald på 2 medlemmer af værnemagten i København (våbenrøveri).

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydninger: Ingen ændringer.

20.12.44:

I en sammenfattende befaling om fastlægning og udbygning af stillinger bliver erfaringer, som er gjort på andre fronter, bragt til enhedernes kendskab og detaljer fastsættes på ny.

Dagsmelding:

2 sabotagetilfælde.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydninger uden ændringer.

21.12.44:

Ingen særlige hændelser.

Dagsmelding:

Ingen særlige hændelser.

22.12.44:

Under den samtale, som i dag fandt sted hos Herr Wehrm.Bef med generalen for de frivillige enheder, General der Kavallerie Köstring.¹, drøftede man W.B.Dän.’s andragende om opstilling af en russisk division i Nordjylland. General Köstring kører i morgen til Nordjylland for at inspicere de russiske frivillige enheder. Han kommer derefter tilbage til en slutdrøftelse hos Herr Wehrm.Bef.

Den stedfundne afmarch af 9. Volks-Gren.Div., den afsluttede opstilling (m.h.t. materiel og personel), medgivelsen af en fuld 1. ammunitionsbeholdning og den årgangsmæssige sammensætning af divisionen meldes til Chef H Rüst.

Melding om afmarch af IV./Art.Rgt. 269.

¹ Ernst-August Köstring (1876 – 1953)

Dagsmelding:

3 sabotagetilfælde.

23.12.44:

Optagelsen i norm af et Res.Inf.Pz.Jg.Kp.¹ til hver af divisionerne 160. Res.Div. og 166. Res.Div., som der blev sendt andragende om den 22.11.44, er blevet godkendt af OKH. Meddelelse til enhederne.

Andragende til OKH om optagelse i norm af 3 Inf.Pi.-delinger til 160. Res.Div.

Nyt underlæggelsesforhold for det ukrainske Bau-Pi.Kp. under Feldkdr. 1044.

Fordelingsplan (4/44).

Dagsmelding:

6 sabotageanslag og 1 overfald på marinevægter (dansker).

24.12.44:

Bortset fra dagsmelding (4 sabotageanslag, værnemagtsinteresser i ringe grad berørt)

”JUL”

25.12.44:

Chef H Rüst har befalet tilgang af materiel og personel til 2. Geb.Div. Wehrkreise bedes om tilførsel til Oksbøl.

I forbindelse med den påtænkte opstilling af et ukrainsk Pi.Kp. udgives der en foreløbig befaling ifølge hvilken egnede officerer og egnet mandskab skal fremskaffes.

Efter at der er foretaget nogle ændringer befales, at de nye områdegrænser træder i kraft den 1.1.45.

Ca. kl. 2230 modtages pr. fjernskrivelse befaling om, at den første kampgruppe af 6. SS-Geb.Div. skal afgå (2 Geb.Jg.-enheder, Geb.Art.Abt., Pi.Kp. og signalenheder). Kampgruppen skal rulle den 27.12.44. I telefonsamtaler med divisionsstaben afklares det, at personel og materiel vil efterkomme befalingen. Vanskeligheden består i udrustningen med heste. T.K. Aarhus får befaling til hurtigst muligt fra divisionens område at skaffe de nødvendige heste frem til kampgruppens indladesteder.

Dagsmelding:

1 sabotagetilfælde mod telefonledning.

26.12.44:

Kampgruppen fra 6. SS-Geb.Div. skal i henhold til meddelelse fra Heeresgruppe G til Pirmasens. Der skal den melde sig til Generalkommando LXXXX A.K.

¹ Reserve-Infanterie-Panzerjäger-Kompanie

På grund af jernbanetransporten befales ”Rollbahn” for strækningen Vejle – Padborg og Lunderskov – Bramminge – Tønder fra 27.12.44 kl.0000 og indtil videre.

Dagsmelding:

1 overfald på medlem af Schalburgkorpset.

Kampgruppe 6. SS-Geb.Div. afgår 27.12.44, 1 tog kl. 0027, sidste tog 27.12.44. om eftermiddagen.

27.12.44:

OKW/WFSt. er blevet anmodet om at den for 2. Geb.Div. bestemte personelerstatning (2 Geb.Jg.-bataljoner) vil tilgå til Oksbøl.

Da IV./A.R. 560 stadig opholder sig i W.B.Dän.´s område befaler OKW/WFSt. at denne enhed straks skal tilgå OB West.W.B.Dän. melder derefter, at IV./A.R. 560 er klar til indladning og anmoder OB West/Gen.d.Transp.Wesen om afgangsortre gennem transportsystemet.

Dagsmelding:

1 overfald på medlem af Schalburgkorpset.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

12. og sidste sending af 6. SS-Geb.Div. Nord er under sejlads fra Norge til Danmark.

Den befalede kampgruppe A fra 6. SS-Geb.Div. afgået til OB West i 6 tog den 27.12.44. Yderligere borttransport af divisionen fra 28.12. kl. 1800.

Forskydning af 710. Inf.Div. med i alt 20 tog afsluttet den 27.12.44.

28.12.44:

OKH/Chef H Rüst u. BdE har godkendt optagelse i norm af IV./Res.Pi.Btl. 26, dog medfølger der hverken anvisning af personel eller materiel.

Le.Stu.Boot-Kp. 906¹ og Einsatzstab z.b.V.² er den 27.12.44 stukket til søs med både fra 7. M.S.Fl.³ Skal tilgå Heeresgruppe H og har kurs mod Rotterdam. Styrke: 2 officerer, 14 underofficerer, 123 menige, 41 le.Stu.Boote, 40 Stu.Boot-anhænger, 2 B-Kräder,⁴ 2. le-Kräder,⁵ 1 Pkw.⁶

Udlægning af uddannelsesenheder i beredskabsområder i terrænet, som er blevet befalet til udførelse inden den 31.12.44, har fundet sted ved 160. og 166. Res.Div. 233. Res.Pz.Div. begynder straks efter forlægning til østkysten at udbygge sin beredskabsstilling.

2. Geb.Div. har på grund af det korte ophold i Danmark fra Geb. A.O.K. 20⁷ fået besked på, at formere sig i kampgrupper i forbindelse med overfarten.

¹ Leichte Sturmboot-Kompanie 906

² Operativ stab til særlig anvendelse

³ 7. Minensuch-Flotille

⁴ Beiwagen-Kraftrad, motorcykel med sidevogn

⁵ Leichtes Kraftrad, let motorcykel

⁶ Personen-Kraftwagen, personbil

⁷ Gebirgs-Armee-Oberkommando 20, også kaldet Armee Lappland

Dagsmelding:

1 sabotagetilfælde.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

12. sending af 6. SS-Geb.Div. (Nord) med 5 skibe ankommet til Aarhus 27.12.44 om natten.

1. tog med kampgruppe B fra 6. SS-Geb.Div. Nord afgang.

Rollbahn blev udvidet til strækningen Aarhus – Vejle.

29.12.44:

Ers. U. Ausb. Btl. (M) 271, 275, 279 og 282¹ har fået ordre til at forberede opstilling af hver en Sich.Btl. (M)² af eget personel.

På tænkt sammensætning: Stab, 3 skyttekompagnier, 1 tungt kompagni. Bataljonernes udrustning vil blive udtaget af W.B.Dän.'s egne beholdninger.

Admiral Skagerraks ønske om infanterisikring af marinekystbatterierne er blevet afslået fordi de til rådighed værende ringe styrker af mave- og rekonvalescentbataljoner er indsat til forsvar af kysten imellem marinestøttepunkterne. Som W.B.Dän.'s modstødsreserve står 233. Res.Pz.Div. i det bagvedliggende område.

W.B.Dän. udbeder sig via Sonderstab IV fra OKH en endegyldig afklaring af spørgsmålet om det kvindelige værnemagtspersonels anvendelse i en kampsituation.

Dagsmelding:

2 sabotagetilfælde.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Kampgruppe B af 6. SS-Geb.Div. Nord afgang med 10 tog.

I den indgåede 13. sending (3 skibe) kun resterende dele af 6. SS-Geb.Div.,

30.12.44:

I Føringsanordning nr. 27 udmønter W.B.Dän. Sonderstab IV's erfaringer.

I forlængelse heraf befales blandt andet kortere middagspause i vinterhalvåret, det varme måltid flyttes til om aftenen, tilnærmelse af søndagstjenesten til hverdagstjeneste samt uddannelse af de styrker, der er indsat til vagt og sikringstjeneste.

Overfald på motorkøretøjer.

Kører og forsædepassager på Wehrmachts motorkøretøjer skal være tilstrækkeligt bevæbnede og skal, når et overfald erkendes, uden varsel åbne ild.

Øvelser på jernbaneanlæg.

Det forbydes enheder osv. egenmægtigt at gennemføre øvelse rhvori indgår skarpskydning, på jernbaneanlæg, for ikke at jernbanepersonellet skal antage øvelserne for sabotageanslag og derved forstyrre jernbanedriften.

Flagning på værnemagtstjenestesteder.

er på ny blevet forbudt af hensyn til sløring mod luftangreb.

¹ Fire personelstatnings- og rekrutuddannelsesbataljoner bestående af begrænset egnet personel

² Sikringsbataljon af begrænset egnet personel

I forbindelse med en meddelelse fra Admiral Dänemark om, at indsættelsen af kystartilleriet i kamp påligger ham, gør W.B.Dän. under henvisning til Führerweisung Nr. 40 opmærksom på, at indsættelse af kystartilleriet sker efter skøn af den, som alene har ansvaret – i dette tilfælde W.B. Dän. Situationen kan gøre det nødvendigt i udtalte krisesituationer, at kystartilleriet trækkes sammen til enheder i kystens bagland. Derfor skal det også tilstræbes, at kystartilleriet gøres mobilt.

Dagsmelding:

1 sabotagetilfælde.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Kampgruppe A og B af 6. SS-Geb.Div. Nord afgået til OB West med 23 tog.

Indhold: Divisionsstab, Stab Geb.Jg.Rgt. 12 med I. og III./12, SS-Schtz.Btl. 6, Stab og stabsbatteri A.R. 6 med I., II. og III./A.R. 6, 1./Pz.Jg.Abt. 6Aufkl.Abt. 6, 5. og 6./Fla.-Abt. 6, 1./Pi.Btl., Na.Abt. 6, 2. og 3./San.Abt. 6,

Forskydning af Kampgruppe C begynder 30.12.44 kl. 2030.

31.12.44:

Til opfriskning af 2. Geb.Div., som kommer hertil fra Norge, har W.B.Dän. foranlediget Wehrkreis XVIII til at lade 700 Gebirgsjäger og alle divisionens rekonvalescenter tilgå i Oksbøl. Mangler med hensyn til våben og materiel skal rekvireres hos Auffrischungsstab Wehrkreiskommando X/ Feldzeugkommando i Bramminge. Forsyningen med motorkøretøjer ordner W.B.Dän./H-Mot.

H.Flak-Art. Ers. U. Ausb.Abt. 280 forbliver i alle henseender underlagt 360. Res.Div. I tilfælde af øget beredskab er afdelingen taktisk underlagt W.B.Dän. og får sine operative befalinger fra Arko 190 (mot.). I den forbindelse skal en hurtig forlægning være klargjort papirmæssigt, da afdelingen i tilfælde af en alvorlig situation i henhold til anvisninger fra OKH vil blive indsat tyngdepunktsmæssigt.

Dagsmelding:

3 sabotageanslag, deraf 1 med i alt 7 enkeltsprængninger af sporanlæggene på Padborg Station. Forskydningerne ikke påvirket.

Tilføjelse OKW/WFSt.:

Forskydning "Altwater C" afgået med 8 tog.

Ankomst af 1. sending af 2. Geb.Div. forventes natten mellem 31.12.4 og 1.1.45.